

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

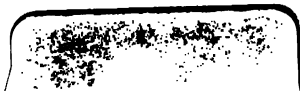
We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

ABERTH MOLIANT:

CASGLIAD

Salmau, Emynau, a Salm-odlau (Chants),

ADDAS I

ADDOLIAD CYHOEDDUS A NEILLDUOL

Y SALMAU A'R EMYNAU DAN OLYGIAETH

Y PARCH^N. WILLIAM REES, D.D., A WILLIAM AMBROSE.

Y SALM-ODLAU DAN OLYGIAETH

MEISTRI J. AMBROSE LLOYD A E. REES.

Llundain :

ARGRAFFWYD DROS Y CYHOEDDWYB GAN J. HADDON & CO.,
3, BOUVERIE STREET, FLEET STREET.

1875.

147. f. 92.

RHAGYMADRODD.

CYHOEDDIE yr Argraffiad hwn o "ABERTH MOLIANT" fel cydymaith i'r Argraffiad o'r unrhyw gyda'r Tonau, er mantais i gynnulleidfaoedd ein gwlad a ddymunent wneyd defnydd o hono yn ei ffurf bresennol. Er fod llawer o gasgliadau rhagorol o Emynau wedi eu cyhoeddi yn ein gwlad eisioes, yr ydym yn hyderu na fernir y cais hwn i wasanaethu ein cydwladyr yn afreidiol.

Goddefer i ni ddyweyd ein bod wedi cymmeryd gofal mawr i gasglu i'r gwaith hwn, hufen Emynyddiaeth Cymru—hen a diweddar—fel y gwelir wrth gyfeirio at y rhestr o enwau'r Awdwyr a'r Casgliadau yr ydym wedi gwneyd detholiad o honynt.

Yn ychwanegol at y Mynegai i bob Emyrn, rhoddir Mynegai cyflawn o holl destynau yr Emynau, er mantais i Weinidogion ac ereill fyddo yn arwain y gwasanaeth, i gyfeirio yn uniongyrchol at Emyrn ar y testyn a fernir yn briodol.

Rhoddir hefyd restr o enwau'r Awduron, gan yr ystyriwn ei fod yn ddyledus i'r Emynwyr—byw a marw—coffadwriaeth y rhai o'r dosbarth olaf sydd yn fendigedig drwy holl Eglwysi ein gwlad; ac hefyd ei fod yn ddyledus i Eglwysi Cymru, i gadw yn ofalus mewn côf, i bêrarogli i'r oesau a ddél, enwau gwerthfawr y rhai ag ydynt wedi cyflawni gwasanaeth mor bwysig i Eglwys Crist, yn hytrach na gadael yn esgeulus iddynt syrthio i ebargofiant.

Ceir yn y Casgliad hwn hefyd lawer o Emynau newyddion, na fuont yn argraffedig o'r blaen, y rhai, ni a hyderwn yn ostyngedig, a brofir o wasanaeth i gynnulleidfaoedd ein gwlad.

Yr ydym wedi cymmeryd ein rhyddid i ddefnyddio trefn wreiddiol y Parch. SAMUEL ROBERTS, M.A., Conway, o rifo'r mesurau, tra ar yr un pryd yr ydym wedi arfer yr hen drefn o nodi'r gwahanol fesurau yn ol hyd y llinellau.

Dymunem gydnabod ein rhwymau i'r boneddwyr canlynol am eu caniatâd parod a charedig i wneyd detholion o'u casgliadau gwerthfawr, sef:—

Y Parch. OWEN JONES, Periglor Pentrevoelas, a'i gyd-olygwyr, o "Hymnau Hen a Diweddar."

Y Parch. SAMUEL ROBERTS, M.A., Conway, o'i "Gasgliad o dros Ddwy Fil o Hymnau."

Y Parch. MORRIS WILLIAMS, M.A., Periglor Llanrhyddlad, Môn (*Nicander*), o'r "Psallwyr Cymreig."

Yr ydym yn ddyledus hefyd i'r Parch. THOMAS ROBERTS, Llanrwst, am amryw o Emynau a gyfansoddodd i'r gwaith hwn.

Os ydym mewn anwybodaeth wedi defnyddio Emyn unrhyw Awdwr heb ei ganiatâd, neu heb wneyd cydnabyddiaeth o hynny, dymunem i'r cyfryw dderbyn ein hesgusawd yn garedig dros ein hamryfusedd, a bydd yn dda genym gael y cyfleustra mewn argraffiadau dyfodol, i gywiro'r cam, os gelwir ein sylw ato.

Yn ychwanegol at yr Emynau ceir yma nifer o Salmu a Salm-odlau (*Chants*) wedi eu trefnu gan Olygwyr y Tonau yn yr Argraffiad o'r Tonau a'r Emynau; ac yr ydym yn hyderu y bydd yr ychwanegiad hwn yn dra derbyniol gan gynnulleidfaeodd Cymru.

MYNEGAI I'R EMYNAU.

	RHIF		RHIF
A RAID i gystudd garw'r groes ...	247	Bechadur, gwel E'n sefyll ...	423
A welsoch chwi Ef? ...	284	Bechaduriaid ar y llawr ...	371
Aed efengyl gras ar led ...	365	Bedyddier fi a'r Ysbyrd Glân ...	138
Aed sŵn efengyl werthfawr ddrud ...	92	Bendithia ni, Iachawdwr hael ...	231
Aeth heibio'r gauaf chwerw du ...	39	Bererinion, na thristewch ...	440
Agorodd ddrws i'r caethion ...	382	Beth sydd imi yn y byd? ...	460
Agorwyd ar y bryn ...	342	Beth yw'r ddysglaer wawr sy'n tori? ...	578
Agorwyd fynnon i'n glanhau ...	45	Beth yw'r olygfa welaf draw? ...	641
Agorwyd teml ...	706	Beth yw'r udgorn glywain seiniol? ...	596
Agorwyd y nef ...	725	Blant ffyddlon Sion de'wch ...	18
Ai am fy meiau i ...	13	B'le tro fy wyneb, Arglwydd cu ...	131
Ai dyma'r arwydd ro'ist i mi ...	212	Blinais ar afonydd Babel ...	618
Ai gwir y trig Iehofa mawr ...	205	Boed bryn y groes, boed Calfari ...	241
Ai Iesu mawr, ffrynd dynol ryw ...	653	Boed clod i'n Prynw'r rhad ...	296
Ai marw raid i mi... ..	12	Boed dyoddefiadu pur y groes... ..	62
Am Graig i adeiladu ...	415	Boed fy nghalon iti'n deml ...	507
Am iachawdwriaeth lawn ...	339	Boed i efengyl Iesu mawr ...	251
Am feidrol felus yw dy hedd ...	190	Boed i ras ein Ceidwad Iesu ...	575
Angelion do'ent yn gysson ...	386	Boed i'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbyrd ...	517
Anweledig, r'wyn dy garu ...	529	Braint, braint	259
Anweledig, r'wyn dy garu ...	570	Breninoedd y ddaear	714
Ar dy farch ryfeddol, gwyn ...	363	Bu'm yn chwilio'r greadigaeth ...	612
Ar fôr tymmestlog teithio r'wyf ...	51	Bydd, bydd... ..	253
Ar Galfari fryn	290	Bydd myrdd o ryfeddodau ...	430
Ar grasdir crindir cras	15	Bynag beth a welodd llygad ...	572
Ar groesbren, brydnawn	287	Byr amser sydd in' yma	376
Ar hynod ddiwrnod	726	Byth i'r Tad y bo gogoniant ...	523
Ar lân Iorddonea ddofn	307	Byth i'r Tad y bo gogoniant ...	591
Ardderchog yw ein braint	314	Bywyd y maeirw, tyr'd i'n plith... ..	192
Arglwydd, aml yw'm trallodwyr ...	639		
Arglwydd, anfon dy leferydd ...	494	Cadben mawr ein hiachawdwriaeth ...	576
Arglwydd, arwain trwy'r anialwch ...	541	Caed Person mor lawn	288
Arglwydd, dyro yr Eneiniad	579	Caersalem dinas hedd	325
Arglwydd, ffoced cymylau mwy... ..	459	Caned nef a daear lawr	368
Arglwydd, gad im' dawel orphwys ...	615	Caned pechaduriaid mawrion ...	667
Arglwydd, gollwng dan dy fendith ...	571	Canlynwyr yr Oen	276
Arglwydd grasol, dyro gymhorth ...	508	Canwn am y gwaith gorphenol... ..	479
Arglwydd, gwaeddais o ddyfnderau ...	619	Cenwch ei eogoniant Ef	464
Arglwydd, paid a gadael imi	544	Cenwch i'r Ior, fawl a mawrhâd ...	146
Arglwydd, rhedaf at dy orsedd	539	Cenwch oll a llafar lef	443
Arglwydd y bydoedd fry	331	Chwi blant y galarnadau	433
Arglwydd y Sabbath, erglyw'n llef ...	193	Chwi ddiolchgar bobl, de'wch	463
Arlywydd dwyfol ras	306	Chwi holl fforddion Sion	426
Aros, Iesu yn y rhyfel	504	Chwi weision Duw mawr	274
At un a wrendy weddi'r gwan	36	Chwi weision Duw, molwch yr Iôn ...	239
Awn at orseddfainc gras trwy ffydd ...	489	Chwilio am danat, addfwyn Arglwydd ...	515
Awn drwodd ar ein cyfer	358	Chwydychwi a gâr was'naethu'r Iôn ...	233

	RHIF		RHIF
Claf wyf, a llesg, bron llwfrhau...	230	Deued nef, a deued daear ...	599
Clod, clod ...	261	Deued pechaduriaid truaïn ...	603
Clodforaf di, fy Arglwydd da ...	103	De'wch a chydseiniwn hyfryd gainc ...	169
Clodfored pawb yr Arglwydd byw ...	111	De'wch addewidion, de'wch yn awr ...	183
Clodfored pob creadur byw ...	203	De'wch bellach, bechaduriaid ...	413
Clodforwch bawb ein Harglwydd Dduw	97	De'wch, codwn i'ny i'r nef uwchben ...	104
Clodforwch yr Arglwydd ...	713	De'wch, frodyr un fryd ...	281
Clyw fenaïd tlawd, mae genyt Dad	485	Dewised dynion drwg ...	24
Clywch lais o'r nef cyhoeddi mae	220	Diolchaf fi, a chalon rwydd ...	107
Cof o dy ras yn felus fydd ...	100	Disgyn, Iesu o'th gynteddau ...	543
Coffawn yn llawen gyda pharch	123	Disgyn Iôr, a rhwyga'r nefoedd...	587
Cofio am farwolaeth Iesu ...	545	Doed dy heddwch pryd y delo ...	535
Coron hardd ro'ist ar y flwyddyn	521	Doed pawb o'r afan rai ...	353
Cred ynddo Ef, fe'th ddwg i'r lân	129	Doed pob ryw dymmestl yn gytdn ...	183
Crist ydyw'r Bugail mawr di-ball	483	Doed y diluw i deyrnasu... ..	493
Cyd-ddiolchw'n oll i'r Arglwydd	574	'Does arnaf eisieu yn y byd ...	214
Cyd ddringed ein meddyliau trist	221	'Does bleser dâl tu yma i'r ne' ...	245
Cydanwn foliant rhwydd ...	1	'Does dim o gylch yr awyr fry ...	196
Cyduned holl dafodau'r oes ...	67	'Does gyffleib iddo Ef ...	444
Cyduned Sion lân ...	10	'Does gyffleib iddo Ef ...	455
Cydu'nwn a'r angelion fry ...	40	'Does mesur amseroedd byth fry ...	677
Cyfammod heddi ...	697	'Does neb, trwy'r nefoedd hawddgar, heb	486
Cyfarwydda fenaïd Arglwydd ...	631	Draw mi wela'r nos yn darfod ...	558
Cyfiawnder marwol glwy' ...	19	Draw yn yr eangder mawr ...	451
Cyfiawnder nerth, cyfiawnder gras	55	Dros y bryniau tywyll niwliog ...	513
Cyfiawnydd y gyfraith i gyd ...	680	Duw anfeidrol yw dy enw ...	530
Cyfod ffynnon, cenwch iddi ...	551	Duw, cariad yw ei hunan ...	408
Cyfoded Haul dysglaer cyfiawnder	684	Duw, creadur mawr y nefoedd ...	592
Cymerodd arno agwedd gwas ...	78	Duw, dysg im' brynu famser ...	379
Cyn llunio'r byd ...	700	Duw, er mor eang yw dy waith...	198
Cyssegrwn flaenffwrth ddyddiau'n hoës	154	Duw Israel sy'n noddfa a nerth...	675
Cyssegrwyd ffordd sy'n rhydd a rhad...	649	Duw mawr y rhyfeddodau maith ...	227
		Duw trugarhâ, bendithia ni ...	487
Da ydyw'r Arglwydd, Brenin ne'	101	Duw, tyr'd a'th saint o dan y ne' ...	172
Darfydded son ...	698	Duw wrthym trugarhâ ...	11
Dacw'r ffynnon fawr a gaed ...	457	Duw, ynot mae ffynnonau llawn ...	160
Dacw'r ffynnon wedi'i hagar ...	505	Duw yw fy nerth a'm noddfa lawn	236
Dacw gariad nefoeddi wen ...	465	Duw'r bendithion yw dy enw ...	510
Dacw'r hyfryd fan caf drigo ...	491	Duw'r cariad, o'th drugaredd gu ...	229
Dacw uffern yn ei harfau ...	540	D'wed y gair, fy addfwyn Iesu ...	617
Dadganaf dy glod ...	275	Dy babel Di, mor hyfryd yw ...	126
Dadguddiwyd dirgelion i maes...	682	Dy bresennoideb grasol Di ...	643
Daeth ffrydiau melus iawn ...	293	Dy faith drugaredd, O Dduw byw	144
Daeth trwy' ...	266	Dy gyfraith lân argraffa Di ...	225
Daeth yr awr im' ddianc adre ...	553	Dy gymhorth, Arglwydd, dod ...	357
Da'i 'mofyn haeddiant fyth na nerth	46	Dy hen addewid rasol ...	427
Dal fi ...	273	Dy ras, dy nawdd, fy Nuw im' dod	137
Dal fi, fy Nuw, dal fi 'mhob man	191	Dyfais fawr trag'wyddol gariad...	602
Dan dy fendith wrth ymadael ...	506	Dyfod wnaeth yr Iesu mawr ...	449
Daru fy nerth, 'r'wy'n llwfrhau	141	Dyma babel y cyfarfod ...	590
Darfydded son ...	698	Dyma gariad fel y moroedd ...	589
Daw amser gwell, fe dyr y wawr	197	Dyma Geidwad i'r colledig ...	512
Daw dydd ...	265	Dyma gyfarfod hyfryd iawn ...	150
Daw y dydd i'r had breninol ...	583	Dyma iachawddriaeth hyfryd ...	511
Dechreu canu, dechreu canmol ...	518	Dyma'r tlawd a'r llesga erioed ...	461
Dedwydd fydd trag'wyddol orphwys	595	Dyoddefodd ar y pren ...	23
Deffro fenaïd, deffro'n ufudd ...	477	Dyrchafer enw Iesu cu ...	50
Deffro fenaïd, edrych draw ...	466	Dyrchafodd o waslodion bedd ...	58
Deued awei bêr adfywiol ...	516	Dyros i ni wel'd o'r newydd ...	499

	BHIF		BHIF
Dyro olwg ar Dy haeddiant ...	605	Fy Nuw galluog rhwyga'r llen ...	130
Dysgleiria, fore wawr ...	332	Fy Nuw, uwchlaw fy neall ...	404
Dysgwyl pethau gwyich i ddyfod ...	563	Fy noddfa gadarn, fythol, yw ...	680
Dysgwyl r'wyf ar hyd yr hirnos ...	543	Fy unig noddfa yw ...	354
Dysgwyliaf o'r mynyddoedd draw ...	108		
Ef a wylodd! pwy a wylodd? ...	562	Gâd i mi gael dy Ysbryd pur ...	187
Ei glod ...	260	Gogoniant Duw y Tad ...	30
Ei gyfiawnder dwyfol Ef... ..	454	Gogoniant i Dduw Dad ...	26
Ei 'nabod Ef yn iawn ...	22	Gorchfygodd Brenin hedd ...	310
Ein Duw, ein porth mewn oesoedd maith	115	Gorfoledda ddaear heddw ...	594
Ein Harchoffeiriad mawr ...	323	Gorphenwyd! medd ein Iesu mawr	163
Enaid cu, mae dyfroedd oerion ...	568	Gosod babell yn ngwlad Gosen...	588
Engyl nef o gylch yr orsedd ...	480	Graig yr oesoedd! ynot ti ...	458
Er bod arnaf o archolion ...	622	Gras o orsedd nefoedd wen ...	436
Er myned oll yn gaeth ...	321	Gwaed y groes sy'n codi fyny ...	538
Er tywallt môr o waed ...	34	Gwaith hyfryd iawn a melus yw	155
Erglyw, O Dduw, y llefain i ...	140	Gwel Crist yn dyfod ...	710
		Gwel draw fy Mrenin ar y pren...	257
		Gwel dy anwyl Wyn yn 'madael	476
Fe dderfydd dwyn y groes ...	311	Gwel'd wyneb fy Anwylwyd ...	390
Fe drefnwyd draw mewn arfaeth bell...	162	Gwell nag aur, a gwell nag arian	555
Fe dreulia amser oll o'r bron ...	206	Gwell wyt i mi na'r bywyd ...	398
Fe fendithiodd, do, ein daear ...	569	Gwir lawenychu wnawn... ..	27
Fe ffŷ ...	263	Gwnawd concwest ar Galfaria fryn	240
Fe gan 'tifieddion gras ...	327	Gwnes addunedau fil ...	303
Fe ro'ed arno bwys euogrywydd...	633	Gwrandawed clustiau pob dyn byw	122
Fe saif yr arfaeth ...	712	Gwrandawn ar sir ein Duw ...	31
Fe welir rhyw ddyddiau ...	721	Gwych sain... ..	272
Fe welir Sion fel y wawr ...	88	Gwyn a gwridog, hawddgar iawn	361
Fel Oen arweiniwyd Ef ...	285	Gwynfyd y dyn a gred yn Nuw	121
Fel y rhéd lifogydd mawrion ...	637	Gwynfyd y pur o galon ...	405
"Felly carodd Duw" wrthddyrychau	585	Gwynfyd y rhai awaeniant lais	116
Fe'm siomwyd gan bleserau'r llawr	60	Gwynfyd y rhai sydd ...	282
Ffenaid, cred, anghofia'th ofid ...	673	Gwynfyd y rhai sy'n 'madael ...	419
Ffenaid gwel i ben Calfaria ...	634		
Ffenaid tyn trwy lŷn wylofain ...	567	Halelua, molwch Dduw ...	447
Ffarwel i chwi gynt a gerais ...	604	Heddyw'r ffynnon a agorwyd ...	522
Ffyddlondeb mawr y nef	317	Helaetha derfynau dy deyrnas ...	691
Ffynnon fy holl lawenydd yw ...	106	Henffych i enw Iesu gwïw ...	148
Ffynnon wyt o bob tosturi ...	558	Henffych i'r bore hyfryd...	442
Fry esgynodd i'w ogoniant ...	482	Hoeliodd ddeddf yr ordeiniadau	557
Fy enaid, at dy Dduw ...	330	Holl deulu'r byd ar lafar lef	168
Fy enaid deffro, s'm tafod cân ...	157	Holl nerthoedd nef, angelion, saint	70
Fy enaid, deffro di ...	2	Hosanna drwy uchafon nef ...	234
Fy enaid edrych tua'r nen ...	224	Hosanna, Halelua... ..	396, 468
Fy enaid gofia mwy ...	8	Hyfryd lais efengyl hedd ...	456
Fy enaid lleog sy'n llwfrhau ...	246		
Fy enaid oll ...	696	I b'le'r â'i 'mofyn heddwch drud?	254
Fy enaid, pe mor hawddgar yw	118	I Dad y trugareddau ...	403
Fy enaid paid a llwfrhau ...	164	I Dad y trugareddau i gyd ...	179
Fy enaid tua'r nefoedd hed ...	256	I Ddafydd llawen iawn ...	312
Fy Iesu mwy fydd ...	279	I dŷ'r Arglwydd pan dd'wedent, awn	109
Fy Iesu yw fy Nuw ...	336	I Frenin y goleuni glân ...	209
Fy meiau trymion luoedd maith	79	I fyny at fy Nuw ...	334
Fy mugail yw Duw'r nef... ..	28	I gu Geidwad gwael bechadur ...	580
Fy nghalon a ddiiffygia ...	472	I Ti O! Dduw, y gweddaï mawl	99
Fy Nuw, fy addfwyn Iesu ...	384	Iachawdwr dynol ryw ...	297
Fy Nuw gâd imi brofi ...	380	Iesu, cyfaill pechaduriaid ...	607
Fy Nuw, gâd wel'd dy nefol wedd	171	Iesu, estyn dy deyrnwialen ...	534

	RHIF		RHIF
Iesu, eto mewn gogoniant ...	581	Mae rhyw ddirgelwch llawer mwy ...	194
Iesu fy anwyllaf wrthddrych ...	672	Mae rhyw foroedd o drugaredd ...	610
Iesu fy Nuw, fy Ngheidwad cu ...	228	Mae rhyw fyrrdd o ryfeddodau ...	573
Iesu hawddgar r'wy'n dy ddewis ...	598	Mae Sion wan ...	708
Iesu, Iesu wyt yn ddigon ...	519	Mae torf aneirif wiwlon ...	375
Iesu, mae meddwl am dy hedd ...	41	Mae T'wysog tangnefedd am ledu ...	685
Iesu! Mrenin mawr a Mhriod ...	475	Mae yno Dri Pherson yn bod ...	678
Iesu, nid oes terfyn arnat ...	524	Mae yno yn dragwyddol ddydd ...	286
Iesu'r dirmygedig un ...	439	Mae'm rhedfa is y rhod ...	356
Iesu yn unig yw fy mywyd ...	552	Mae'n decach yn ei wedd ...	29
Iesu yw difyrwch foes ...	370	Mae'n hyfryd meddwl ambell dro, ...	38
I'n Craig ffoi n'awr a wnawn ...	29	Mae'n llon'd y nefoedd, llon'd y byd ...	433
I'r Arglwydd cenwch ...	703	Mae'r Brenin yn y blaen ...	328
I'r Drindod Fendigaid ein moliant ...	692	Mae'r dydd yn d'od i fyny ...	473
I'r Duw deyrnasa fry ...	344	Mae'r faner fawr yn mlaen ...	319
I'r Iesu byddo'r clod ...	16	Mae'r Ganaan hyfryd draw ...	298
I'r meusydd nefol fry, lle rhed ...	166	Mae'r gwagedd a reddodd ar y groes ...	114
I'r nefodd fry r'aeth Iesu gwiw ...	252	Mae'r hyfryd wawr yn awr yn wir ...	663
Is nefoedd ni fu ...	283	Mae'r ischawdwriaeth fel y môr ...	49
Iehofa ddaeth i lawr ...	348	Mae'r ischawdwriaeth rad ...	6
Iehofa sy'n teyrnasu o hyd ...	96	Mae'r orsedd fawr yn awr yn rhydd ...	81
		Mae'th holl weithredoedd, Arglwydd Iôr, ...	208
Llawen ydyw fod dy Hanfod ...	568	Marchog, Iesu, yn llwyddiannus ...	601
Llaw'n o ofid, llawn o waed ...	437	Marchog yn dy degwch dwyfol... ...	593
Llefwch, genhadon Duw o hyd ...	173	Mawl i Dduw trwy'r ddaeiar las ...	450
Llewya'r haul yn entrych nen ...	68	Mawr a rhyfeddol yw ...	338
Llwy'r noetha'th fwa Iesu, yn awr ...	253	Melus gofir y cyammmod ...	621
		Melus ydyw y myfyrdod... ...	669
Mab Duw a gymmerodd y dyndod ...	689	Mewn anial dyrys le ...	17
Mae addewidion melus wledd ...	54	Mi debygaf clywaf heddyw ...	597
Mae agoriadau nef y nef ...	238	Mi debygwn gwelair bore ...	497
Mae angeur groes yn fwy ...	349	Mi feddyllias cawswn f'Arglwydd ...	547
Mae brodyr im' ...	709	Mi ganaf tra fo anadl ...	400
Mae brodyr imi aeth yn mlaen ...	61	Mi rof fy nwyllaw bellach ...	432
Mae cariad yn ei wedd ...	320	Mi wela' dyrfa fawr o'm blaen ...	83
Mae clywed newydd am ei waed ...	66	Mi welaf ffynnon law'n o waed ...	93
Mae Crist a'i wradwyddiadau ...	391	Mi welaf fyrdd dan sel ...	21
Mae Crist yn bob peth i'r holl saint ...	180	Mi welaf gyrar'th hyfryd wlad ...	52
Mae cyflawnder maith o haeddiant ...	503	Mi welaf noddfa glyd ...	7
Mae deng myrddiwn o rinweddau ...	514	Mi welaf yn ei fywyd ...	383
Mae dy Enw mor ardderchog ...	520	Mi wn fod fy Mhrynwr yn fyw ...	681
Mae dy Ysbryd di yn fywyd ...	509	'Mofyn am orphwysfa wiw ...	433
Mae Eglwys Dduw ...	705	Molwch Arglwydd nef y nefoedd ...	532
Mae Eglwys Dduw fel dinas wych ...	95	Molwch Dduw, eydd Frenin fry ...	434
Mae enw Calfari ...	324	Molwch yr Arglwydd, can's da yw ...	98
Mae enw fanwylyd ...	715	Molwch yr Arglwydd, can's da yw ...	113
Mae f'Anwylyd oll yn hawddgar ...	481	Mor ddedwydd yw y rhai, trwy ffydd... ..	37
Mae ffrydiau gorfoledd yn tarddu ...	687	Mor deg yw'th bebyll Di, O Dduw ...	119
Mae fy nghanol am ehedeg ...	620	Mor hardd, mor deg, mor hyfryd yw ...	176
Mae galwad heddyw yn parhau ...	484	Myfyrio am y nefol fro ...	185
Mae grasusau pen Calfaria ...	496		
Mae gwlad o wynfyd pur heb haint ...	186	Na'd fi adeiladu'n ysgafn... ..	502
Mae llais y durtur fwyn ...	309	'N'awr ar ei fwrdd mae'r Brenin mawr, ...	153
Mae lluoedd maith yn mlaen ...	326	'N'awr wy'n gwel'd yr ardal hyfryd ...	671
Mae, mae ...	267	Nef o achubol ras a hedd ...	151
Mae 'nghyfeillion adre'n myned ...	565	Nef yw i'm henaid yn mhob man ...	184
Mae pererinion draw o'm blaen... ..	72	Nerth a nodded mewn cyfyngder ...	533
Mae pren y bywyd wedi ei gael ...	69	Nerthoedd y tragwyddol Ysbryd ...	542
Mae rhinwedd yn ei waed ...	4	Nesawn, nesawn	707

	BHIF		BHIF
Newyddion bráf a ddaeth i'n bro ...	177	O! dyrfa fawr ysbrydol ...	418
Newyddion da sy'n cael eu dwyn ...	646	O! dystewch derf glyd donau... ..	546
Ni fuasai genyf obaith	425	O! fyfnon werthfawr rad	305
Ni phery ddim yn hir	335	O flaen gorseddfainc Ior y nef ...	249
Ni welodd llygad dyn erioed	244	O flaen y fainc mil miloedd mae ...	149
Nid all dim o'r storom dandaidd ...	492	O! fenaidd, deffro, cân yn awr ...	161
Nid oes	262	O! fenaidd, hed i'r lan	345
Nid oes neb yn mhllith y duwiau ...	550	O Frenin nef a daear lawr!	56
Nid oes ond FArglwydd mawr ei ddawn,	658	O! gad im' brofi'th nefol hedd ...	57
Nid oes yma ond dafnau mân... ..	387	O! gad imi'n fuan Arglwydd	500
Nid yw hardd wrthdrysychau daear ...	666	O Galfaria daeth fy hedd	362
Nid yw y ddaear fawr i gyd	659	O Galfaria llifodd hedd	369
Nis gall angelion nef y nef	237	O! gariad, O! gariad	717
Nis gall maint nac amledd beiau ...	560	O! gwel y Brenin mawr	14
Nis gallodd angeu du	294	O! gwyn ei fyd y dyrfa	474
T'vol rhoddi'n Harglwydd hael	291	O! gyfawnder pur trag'wyddol ...	608
		O! henffych ddirgelion	719
O! agor fy llygaid i weled	690	O! Iachawdwr pechaduriaid	611
O! am gael ffydd i edrych	401	O! Iachawdwriaeth fawr!	337
O! am nerth i dreulio'm dyddiau ...	627	O! Iachawdwriaeth gadarn	399
O! anfon di yr Ysbryd Glân	73	O! Iesu byw, Iachawdwr byd	647
O! anfon ini Arglwydd mawr	644	O! Iesu gwiw	701
O! angeu'r groes, ti haeddit	378	O! Iesu mawr ei ddawn	352
O! anlygreddig ddinas	359	O! Iesu mawr, pwy ond Tydi	655
O! anwyl gartre' nefol	377	O! Iesu mawr y Meddyg gwell ...	189
O Arglwydd! aeth dy enw mawr ...	127	O! Iesu'r Archoffeiriad mawr	255
O! Arglwydd aros	702	O! lladd yr hen elyniaeth fyw ...	490
O! Arglwydd Dduw, a gáf fi d'dod ...	200	O! llanwed iachawdwriaeth	470
O! Arglwydd Dduw, bywhâ dy waith... ..	174	O! llefara addfwyn Iesu	584
O Arglwydd Dduw mawr, fy Nghre-		O! melus yw'r llawenydd sydd... ..	218
awdwr	695	O! molwch enw'r Arglwydd nef ...	128
O! Arglwydd Dduw rhaguniaeth ...	383	O! na ba'i cystuddiau f'Arglwydd ...	549
O! Arglwydd Dduw, r'hw'n bia'r gwaith	125	O! na byddai cariad Iesu	556
O! Arglwydd dyro fwy o flas	158	O! na chawn i olwg hyfryd	668
O! Arglwydd Iôr! anfeidrol yw	656	O! na chlywn yr udgorn arian	609
O! Arglwydd, rho imi dafod	406	O! nefol addfwyn Oen	318
O! Arglwydd, trugarhâ	33, 304	O! nertha fenaidd gwan ei ffydd ...	165
O arwain fy enaid i'r dyfroedd	694	O! pa bryd caf wel'd dy wyneb ...	616
O! boed fy nghlustiau'n gwranddo o hyd	226	O! Frynwr mawr y byd	299
O! cenwch fawl i Brynwr byd	143	O! Pwy	271
O! cenwch fawl i Dduw	9	O! pwy yw hon sy'n d'od yn hy' ...	650
O! cenwch fawl i'r Arglwydd nef ...	110	O rymau angeu caeth	329
O! cenwch lafar glod	5	O! Salem, fy anwyl gartrefe	693
O! cyfod bellach, trugarhâ	94	O Salem hardd! presywla'n Nêr ...	147
O! cyfod fenaidd fyny hêd	178	O! sancteiddia fenaidd Arglwydd ...	537
O! cyfod ferch Sion, a gwel	679	O! Sion ddinas euraidd	374
O! cymmer fy serchiadau'n glau	59	O! tyn	270
O dan d'adenydd di	315	O! tyr'd fy Anwyllyd	722
O! ddirgelwch mawr duwioledeb ...	478	O! tyr'd i ben ddedwyddaf ddydd ...	250
O! Dduw rho glust i'm hwyrol gân ...	102	O! tyr'd yn mlaen fy enaid trist ...	216
O! Dduw rho rym i redeg	389	O! tyred addfwyn Oen	348
O! Dduw r'wy'n dysgwyl wrth dy ddor	85	O! tyred Arglwydd mawr	300
O! Dduw y duwiau, Tydi sy'n	648	O! tyred Iôr trag'wyddol	423
O ddydd i ddydd, o awr i awr	219	O! tyred y gogleddwynt pur	217
O ddyfnder llygreddigaeth du	74	O! tyred Ysbryd sanctaidd pur ...	53
O! deffro, deffro, gwisg dy nerth ...	132	O ynys la fynyddig	397
O! deued Duw i'n plith	25	O! Ysbryd sancteiddiolaf	431
O! deued trigolion y ddaear	686	Oddiwrth bob gofal bydol sy'	156
O! de'wch o fawr i fân	313	O'i ras ein Hiesu anwyl ni	664

	RHIF		RHIF
O'r bedd fe adgyfododd	392	Rhyfeddod, rhyfeddod	724
O'r dyfnder gulwais arnat Mon	142	Rhyw ŵr—rhyfeddol ŵr yw ef	199
O'r fath lawenydd sy'	340	'R'wy'n edrych dros y bryniau pell	82
O'r nef fe ddaeth llef ddystaw fain	651	'R'wy'n edrych drw'odd draw	301
O'r nef mi glywais newydd	385	'R'wy'n morio tua chartre'm Ner	71
Os edrych wnaif i'r dwyrain draw	64	'R'wy'n sefyll ar dymnestlog lân	86
Os gwaredi fi o'm cyfyngder	623		
Os gwelir fi bechadur	417	Saith o weithiau, ol a gwrthol	625
Os oedi'r wyt, beth wnaif â'r byd	232	Ser y nos yn lluaws mawr	467
O'th flaen, Ô Dduw! 'r'wy'n dyfod	410		
		Teilwng wyt Ti, O Arglwydd Iôr	91
Pa Dduw yn milith y duwiau	402	Teilwng yw'r Oen a laddwyd	395
Pa deilwng glod a gawn ni ddwyn	207	Teithio 'r'wyf fynnydoedd maith	372
Pa feddwl, pa 'madrodd, pa ddawn	678	Teyrnasu fry mas Ef yn awr	167
Pa gynhwrf a pha riddfan	469	Ti, Arglwydd, ydwyt oll dy hun	42
Pa le dechreuaf rifo	393	Ti Arglwydd yw fy Nhŵr	350
Pa'm bechadur, byddi farw?	561	Ti dy hunan, Iesu mawr	462
Pa'm bydd i blant y Brenin mawr	202	Ti dy hunan wyf yn 'mofyn	586
Pa'm ofnaf ddu gymylau'r nos	243	Ti, Farnwr byw a meirw	409
Pa'm y caiff bwystfild rheibus	630	Ti, fy Mrenin, a ddyrchafaf	600
Pan aeth Duw i fro'r uchelder	531	Ti ymwelaist, do a'n daear	525
Pan byddo fy ngelynon	420	Ti yw 'mywyd, Ti yw'm gobaith	629
Pa'n byddo'r byd yn gwgu	412	Torf fydd o angelion gwych	435
Pa'n collo gwellt y maes eu dawn	657	Tori wnes fy addunedau	623
Pan ddelo ungeu yn ei rwyg	84	Tra byddwy' yma'n teithio	429
Pan ddelo'r saint yn nghyd	302	Tra gallwyf byth anadu a byw... ..	195
Pan fo gwrthddrychau'r byd yn ffoi	77	Tra yn y dyrys anial dir	90
Pan fo Sinai'n gwigo'i' gwmwl... ..	626	Tragwyddoll glod i'r Cyfiawn	407
Pan oedd Sinai yn meltenu	632	Tragwyddoldeb, mawr yw d'enw	614
Pan ymddattodod'r tŷ o'r bridd	661	Tra'n dysgwyl cael rhyw degwch	443
Pe cawn i'm rhan drysorau'r byd	159	Trowch, gwelwch i gyd	278
Pe cawn yn awr adenydd ffydd	223	Trugaredd odd i mi	32
Pechadur wyf, da gwyr fy Nuw... ..	213	Trugaredd sy'n teyrna-u... ..	441
Pechadur wyf, O Arglwydd	414	Trwy ddirgel ffyrdd mae'r uchel Iôr	44
Pechadur wyf, y dua'n fyw	35	Trwy gynulleidfia ei saint ef	145
Peraidd ganodd sér y bore	527	Trwy gywir ffydd... ..	711
Pererin wyf mewn anial dir	215	Trwy y cysgodau cudd	308
Plant caethion Babilon	341	Trywanwyd, do, fy Mhrynw'r rhid	652
P'le, p'le	269	Tydi dy hunan, Arglwydd mawr	642
Pob llwyth ac iaith fydd yn gyttân	662	Tydi fy Nuw, dy hun	347
Pob natur doed	704	Tydi fy Nuw, tydi i gyd	181
Pob seraph, pob sant	289	Tydi wyt deilwng o fy nghân	43
P'odd y galla'i ddweyd gydd ynof	636	Tydi yw Duw fy nerth i gyd	133
Pwy ddyry im' falm o Gilead	422	Tvdi vw'r ffynnon fawr ddidrai	235
Pwy draetha'r fath lawenydd sy'	170	Tyr'd Arglwydd anwyfaf... ..	720
Pwy welaf o Edom yn d'od	674	Tyr'd llanw'n calonau	718
Pwy yw'r dyrfa ddysglaer hon	446	Tyr'd nefol gl'omen, oddi fry	210
		Tyr'd Ysbryd Glân Colomen nef	80
'R'efengyl a bregethir	337	Tyr'd Ysbryd Glân i'n c'lonau ni	105
Rhagluniaeth fawr y nef	292	Tyr'd Ysbryd Sanctaidd, dangos rym	136
Rhaid imi gael pob gras, pob dawn	134	Tyr'd Ysbryd Sanctaidd ledia'r ffordd	75
'R'haul guddiodd ei wedd	277	Tyred, Arglwydd, i'r anialwch	638
Rhedwn ar frys, mawr yw y fraint	211	Tyred, Awdwr gras a rhinwedd... ..	554
Rho gydwybod wedi chānu	536	Tyred, Iesu i'r ardaloodd... ..	498
Rho imi yfed, 'r'wy'n sychedig	501	Tyred, Iesu mawr dy hunan	670
Rho nerth i ddwyn y groes	343	Tyred Ysbryd yr addewid	582
Rho'wch fawl i'n Harglwydd glân	3		
Rhyfedd na buaswn n'awr	373	Udgenwch weision Duw	333
Rhyfeddod i Alpha ac Omega	688	Un aberth mwy nid oes	351

	RHIF		RHIF
Un waith am byth oedd ddigon...	424	Y tir dymunol peraidd ...	471
Unwaith eto mi ddyrchafaf ...	606	Y waredigol dorf © Saint ...	89
Uwch pob rhyw gariad is y nef...	48	Ymadaw wnafl â'r babell...	421
Uwchlaw y sêr a'r wybren faith	65	Ymddyrycha Dduw, y nef uwchlaw	112
		Ymdeithydd wyf mewn dyrys daith	76
		Yn awr ...	264
Wel, dyma'r cariad sydd yn awr	654	Yn dy babell di mae nerthoedd...	577
Wel, dyma wledd, gwledd ein Duw Ion	135	Yn Eden, cofaf hyny byth ...	645
Wel, fenaïd, cerdda'n mlaen yn hy'	242	Yn iach bleserau bywyd...	381
Wel, weithian c'od, fy enaid cu ...	182	Yn mlaen, yn mlaen, chwi filwyr Duw,	285
Wela angeu llym ei gledd ...	451	Yn 'ngair yr Arglwydd ddydd a nos	120
Wela, cawsom y Messia ...	495	Yn nghanol pob gofidiau maith...	63
Wela'n dyfod ar y cwmwl ...	528	Yn nhŷ ein Duw clodforwn ef ...	47
Wela'r dydd yn gwawrio draw ...	445	Yn nhŷ fy Nuw ...	699
Wrth edrych ar y sail ...	322	Yn noeth, yn dlawd, yn glwyfus, glaf ...	222
Wrth edrych, Iesu, ar dy groes ...	201	Yn nyfnder moroedd mawrion ...	416
		Yn nyfnder pob rhyw loes ...	316
Y byd gorfoledded ...	716	Yn ol ei rasol ordinhâd ...	87
Y Clod, y nerth, a'r anw ...	394	Yn wyneb gorthrynderau ...	360
Y cysur i gyd ...	280	Yn y dyfroedd mawr a'r tônau ...	635
Y Groes ...	268	Yn yr ardd dan bwys ein beiau...	564
Y Gwr fu ar Galfaria ...	411	Yna nesais at ei orsedd ...	613
Y mae gwedd dy wyneb grasol...	526	Yr afon a lifodd ...	723
Y mae Un uwchlaw pawb eraill	640	Yr Arglwydd ar fy nhaith ...	355
Y mae'r dyddiau'n d'od i ben ...	366	Yr Arglwydd Goruchaf yw Mugail	683
Y mae'r oriau yn fy ngalw ...	624	Yr Arglwydd yw fy Mugail clau	117
Y nosweithiau hirion sy'...	364	Yr Iachawdwriaeth fawr yn Nghrist	204
Y penaf drysor heddyw yw ...	248	Yr Iesu a deyrnasa'n grwn ...	152
Y rhai a blanydd yn nhŷ Dduw	124	Yr unwedd ag y bref yr hydd ...	139
Y Salem newydd sydd yn awr ...	665	Ysbryd Glân, Golouen nef ...	453

MYNEGAI I'R TESTYNAU.

	RHIF		RHIF		RHIF
ABERTH Crist, 4, 19, 175, 420, 424,	424,	Buddugoliaeth drwy Grist ...	310	Crist, Canmawl ...	384
503, 559		Efengyl ...	455	Cariad 237, 262, 318, 589, 676,	730
Addewid, Sierwydd yr ...	322	y Groes ... 67, 68, 319, 588		Caru ...	529
Cadw trwy ...	427	yn y diwedd ...	559	Croes ...	391
Addewidion y Cyfammod ...	54	Burdeb, Gweddli am ... 32, 461, 537		Cynhawnder ...	454, 608
Aodoli Duw yn y nef ...	168	Bwrdd yr Arglwydd 87, 135, 212,		Darostyngiad ...	478
Adeiladu Sion ...	94	216, 545, 549, 633, 707		Dyoddefaint 221, 428, 505, 549,	634, 653
Adfyd, Nodded mewn ...	63	Byd, Siomedigaethau y ...	563	Dyrchafiad ...	58
Adgyfodiad a Barn ...	430, 641	Byr amser sydd in yma ...	376, 377	Dysgeidiaeth ...	159
Crist ...	291, 329	Byr ysgrif gystudd ...	131	Effaithiau dyoddefiadau ...	272
Marwolaeth ac ...	209, 277	Byw i Dduw ...	379, 429	Esgyniad ...	451, 482
Adnabod Ef, Ei ...	22	trwy fydd ...	357	fel pren afalau ...	454
Adnewyddiad, Dymuniad am ...	516	Bywâd dy waith ...	174	Geiriau ...	584, 617
Afon cariad ...	291, 329	Bywyd, I'ir y ...	442	Genedigaeth ...	18, 594
gras ...	23	drwy angu Crist ...	688	Gogoniant a chyflawnder ...	524
Agoriad addoldy, Ar ...	205			Golwg ar haeddiant ...	605
All ddyfodiad Crist 263, 528, 581,	710	Caersalem, Pwrth ...	312	yn unig oibaith, Gwaed ...	629
Aipht, Y waredigaeth o'r ...	469	Calafia ...	241	Gwerthfawr waed ...	243
Amser hyfryd gerllaw ...	445	Trysor ...	290	Haeddiant Aberth 4, 19, 503,	559
Amynedd y Credadyn ...	164	Cân yr Oen ...	278	Hawddgarwch 481, 514, 526,	570, 593
Angen Crist, Dyoddefaint ac ...	547	Caniadau y nef... 302, 435, 677		Iawn ac Eirliolaeth ...	213
Mawl am ...	439	Canu am fuddugoliaeth ...	327	Marwolaeth ac Adgyfod-	277
a'i Esgyniad ...	664	Cariad, Afon ...	743	iad ...	439
Angen y groes 62, 263, 297, 351,	378, 554	angu y groes ...	654	Mawl am angen ...	439
Angen, Cyfalli yn ...	685	at Iesu ...	228, 529	Rhyfeddodau Person ...	157, 386
Noddfa yn... ..	84	Crist 153, 237, 262, 318, 589, 720		Tegwch a haeddiant ...	244
Anghynewidioldeb Duw ...	317	Duw 10, 48, 408, 585		Tosturi ...	580
Arch rhaeg dylif tân ...	313	sydd gryf fel angu ...	190	Ymbil am gymdeithas... 607	
y Cyfammod ...	706	Cartrefe Duw a'i saut ...	298	Ymfrost yn haeddiant... 598	
Ardal hyfryd, Yr ...	86, 671	Cawodydd graslawn, Y ...	630	Ymgauwoldiad ...	639
Arfaeth, Trefniad yr ...	162	Ceidwad digonol ...	289	Ymstyngiad a dyrchaf-	
Arglwydd, Bwrdd yr 87, 135, 212,	216, 545, 549, 633, 707	Israel ...	108	iad ...	207, 664
Llef yr ...	494	mawr, Y ...	512, 676	yn bob peth ...	390, 586
Presennoldeb yr... ..	499, 643	wedi ei eni ...	527	yn dyfod o Edom ...	674
Tŷ yr ... 109, 124, 126, 699		Ceisto Duw ...	515, 606	yn esgyn a theyrnasau ...	143
yn Fugall, Yr ... 28, 117, 683		Cenhadol, Emyn ...	397	yn gorchfygu ...	224, 257
yn Oleuni, Yr ...	231	Chwynych gwlad well ...	438	yn rhagori ar bob peth 20, 64	
Argyhoeddiad... ..	159	Clod i'r Iesu ...	16	Cristion, Dysgwyliad y 497, 543	
Aros gyda ni ...	702	Clodforwch yr Arglwydd ...	97	hiraethog, Y ...	661
Arwiniad, Erfyniad am 133, 541,	631	Cofia fi ...	35, 334	Cwynfan am Dduw ...	230
yr Ysbryd... ..	509	Cofiad dy gyflawnder Di ...	623	Sion... ..	708
Barn, Adgyfodiad a ...	430, 641	Coroni Iesu yn ben ...	50, 148	Cwynion ...	246
Bethlehem, Seren ...	467	Craig Israel ...	29	Cydwybod, Heddwch ...	536
Brawd a aned erbyn oaledi ...	396	yn yr afon... ..	415	Cyfall a bery ...	640
Brenin a'i lu, Y ...	323	yr oesoedd ...	458	pechadurlaid ...	607
Breniniaeth Crist ...	96	Cred ynddo Ef... ..	129	yn angu ...	635
Brynedigaeth, Mawl am 70, 295,	655	Credadyn, Deisyfiad y 558, 647		Cyfammod, Arch y ...	701
Buddugoliaeth, a bywyd 285, 286,	560	Crist, Adgyfodiad ac Esgy-		ni syf ...	602, 697
Crist	267	niad 209, 392		Cyfeillion ymadawedig 72, 585, 604	
		All ddyfodiad 263, 528, 581, 710		Cyflawnder a heddwch ...	320
		a'i Aberth ...	284	a nerth ...	46
		a'r saint, Esamplau ...	223	Crist	454
		Bywyd, Marwolaeth ac			
		Esgyniad ...	388		
		Breniniaeth ...	96, 187, 238		
		Bywyd drwy angu ...	688		

	RHIF		RHIF		RHIF
Cyflawnder o ras yn Nghrist	55, 300	Duw, Holl ddigonedd	42, 245, 568	Erfyniad am faddeuant	304
Cyflawd iachawdwr iaeth...	470	Mawredd	488	am fendithion	548
"Cyfen fynnon, Cenwoh		Mawrhyd i ac ymostyn		Esgyn i Sion	27
iddi	551	giad	233	Esgyniad Crist...	451, 432
Cymdeithas y saint	259	ni, Neb cyffelyb i'n	550	Esmwythdra yn Nghrist	256
Cymorth o'r cysegr	56	Rhagluniaeth	383	Eto mae lle	178
Cymmod	557	Rhodio gyda	490		
Gorchwyl y	728	Tosturi	485, 558, 698	Faine, Sefyll o fisem y	409
trwy y gwad	278	Wyneb	616	Farw, Ar	12
Cynhauf, Diolohgarwch am		yn gymhorth	115	Fawl-gan nefol, Y	91
y 100, 101, 463, 521, 525, 569, 574		yn hwyrffrydig i ddig	695	Ffarwelriad	604
Cysgod Craig fawr	199	yn maddeu	227, 402	Ffoi at Grist	214
Cysgodau, Sylwedd y	308	yn Noddfa a nerth	533, 680, 675	"Ffordd, Yna y bydd prif"	252
Cysegr, Nerth yn y	577	yn ofnadwy yn nghyn-		newydd a bywiol...	590, 649
Cystudd darfodedig	335	nulleidfwr saint	145	Fforddion Sion	426
mawr, Daethoch allan o'r	418	Dy holl weithredoedd a'th		Ffydd, Byw trwy	357
Cystuddiau er daioni	637	glodforant	208	Gwerth	250
Cysur yn y rhyfel ysbrydol	433	Dyddanwoh a nerth yn Nuw	347	Gwrthdrys	502
		Duw	181	Hydr	236
Da yw'r Arglwydd	98	pen y datth	687	"Ffynnon, cenwoh iddi, Cy-	
Dadlleur yn y nef	407	Dyfroedd iachawdwr iaeth	604	fod	551
Daioni, Pob peth er	530	Dymuniad am adnewyddiad	516	dedwyddwch	336
Darostyngiad a gogoniant		am bresenoldeb Duw	25	i afeiddid	45, 339, 368
Crist	127	am y nefol wlad	90	llawenydd...	106
ac anghu Crist	14	Dyn, Gelyniaeth calon	490	o heidd	235
Crist	473	yn wrthdrys gofal		o waed	93, 305
Ddinas anlygredig, Y	359	Rhagluniaeth	393	wedi ei hagar	385
Dedwyddwch, Ffynnon	338	Dyoddefaint ac anghu Crist...	34, 423, 505, 547, 634, 652	Ffyrdd, Clodfodi Duw am ei	338
y nef	436, 553, 673	Dyoddefgarwch mewn cys-		Gair Duw,	31, 120, 555, 690
yn Nghrist	398	tudd	247	Galar ar ol cyfeillion...	563
Deffro ogledwynt	217	Dygeidiaeth Crist	189	Galfaris, Edrych i	466
Deisyfiad y credady'n	556	Dysgwyl wrth Dduw	500	Gallu pob peth drwy Grist...	492
"Deued dy deyrnas"	197, 691	Dygywyliad y Cristion	497, 543	Galwad ar Ieuenctyd...	154
Devisiad y credady'n	24	Eden a Chalfaris	645	at Grist	413
Diane am einioes	624	Edifetriol, Cri yr	85, 229	at orsedd trugaredd	353
Dibyniad ar Grist	134	Edrych ar ddyoddefaint Crist	221	i bechadur...	484
Digon yn Iesu	701	er y pethau ni welir	375	i foliannu	447
Digonedd yn Nghrist	519, 552	i Galfaris	466	Gân drag'gyddol, Y	474
yn Nuw	350	"Efe a arohollwyd am ein	79	newydd, Y	89
Digrifwch y nef	374	camweddau ni"		Gau a gwir bleier	60
yn dragwydd	518	"Efe a fu yn uffudd hyd	182	Gauaf a aeth heibio, Y	364
Dilyn yr Arglwydd	71	angu"	562	Gelriau Crist	584, 617
yr Iesu	483	"Efe a'i dibrisiodd ei hun"	78	y nef	546
Dinas Sion	452	Efengyl, Yr	387	Gelyniaeth calon dyn	490
Diogelwch y credintol	121	Buddugoliaeth yr	319, 456	Genedigaeth Ceidwad	527
yn anghu'r groes	271	Dwyfol effeithiau'r	263, 501, 721	Crist	18, 594
yn Nghrist	370	Gwahoddiad yr	123, 314, 696, 603	Genhadol, Emy'n	513
yn Nuw	493, 639	Gwawrddydd	578	Glanhâd a sancteiddiad	522
Diolch yn wastad	107	Hafddydd	39, 209	lawn a	287
Diolohgarwch am gynhauf	109, 101, 463, 521, 525, 569, 574	i bob creadur, Fregeth-		Gobaith am adgyfodiad by-	294
Dirgelion y nefol fyd...	226	wch yr	366	wyd	624
Dirgelwch y groes	686, 719	Llwyddiant yr	92, 183, 251, 299, 508, 534, 662, 853	Gogoniant a chyflawnder Crist	294
Diwedd, Buddugoliaeth yn y	559	adwydd	417	" a harddwch sydd o'i	592
dedwydd	417	Doethineb a daioni Duw	404	faen	690
Doethineb a daioni Duw	404	Drag'wyddol, Y gân	474	y Gair	611
Drag'wyddol, Y gân	474	Drindod, Mawr i'r	26, 30, 179, 203, 394, 517, 523, 591, 673, 693	Goleuni a rhyddid	611
Drindod, Mawr i'r	26, 30, 179, 203, 394, 517, 523, 591, 673, 693	Duw a digon	627, 658	Golwgod, Gwawr	663
Duw a digon	627, 658	a drugarhao wrthym	11, 487	Golwg ar ben y datth	381
a drugarhao wrthym	11, 487	Anghyfnewidioldeb	47	ar haeddiant Cr.st	605
Anghyfnewidioldeb	47	Annogaeth i foliannu	47	ar y gogoniant nefol	714
Annogaeth i foliannu	47	Cariad	10, 48, 408, 585	ar y nefol wlad	76, 372, 491
Cariad	10, 48, 408, 585	Ceisio	515, 608	Gorchfygu y byd	449
Ceisio	515, 608	Cyfammodol	346	Gorchwyl y Cymmod	726
Cyfammodol	346	Doethineb a daioni	404	Gorfoledd y saint	258
Doethineb a daioni	404	Dyddanwch	181	yn Nghrist	371
Dyddanwch	181	Dysgwyl wrth	500	yr iachawdwr iaeth	337
Dysgwyl wrth	500	Gogoneddu	389	Gorpheniad iachawdwr iaeth	468
Gogoneddu	389	Hollalluowgrwydd	520	Gorphenol Y gwaith...	479
Hollalluowgrwydd	520			Gorphenwyd	163
				Gorphwys yn y bedd	37

	RHIF		RHIF		RHIF
Gorphwysfa eto yn ol	473, 567	Hyder	183, 236, 472	Melusion	669
yn y nef	38, 595	am iachad... ..	622	Messia, Y	495
Gorphwysfaoedd llonydd	615	am waredigaeth	341	Milwriaeth ysbrydol... ..	225
Gorseddfaio y gras ... 81,	639, 623	yn Nuw	412	Moliannu yr Oen	40, 261
Gornholder Duw	147	Hyfryd lais, Yr	116	Moliant i'r Frynwr	400, 406
Graig, Holltau'r	632	Hyfrydwch yn nhŷ Ddaw	118, 119	"Mor iawddgar yw dy be-	
Gras anfeurrol... ..	718	yn Nuw	187	byll"	176
Goludoedd	554	Iachad, Hyder am	622	Mwynhad nefol, Y	656, 657
Gorseddfaio y	81, 539	Iachawd wriaeth, Cyflawnder		o Grist	41, 151
Gorseddfaio	700	yr... ..	194, 456, 496	Na wrthod fi	36
Tywysog Sion	436	Cyfenwad... ..	470	Nadolig, Emyrn	214
Groes, Aros wrth y	201	Digonolrwydd yr	6, 511	Neb fel Iesu	195, 462
Bendithion y	266	Dyfroedd	694	Nefoedd ar y dddear	184
Buddugoliaeth y 67,	69, 273, 319, 538	Gorfoedd yr	337	Caniadau y	302, 435, 677
Cymhwysiad o waed y	270	Gorpheniad	463	Dedwydlwch y 486, 553, 673	
Dirlgwah y	686, 719	gyrnaint	49, 399	Digrifwch y	374
Dymuno fnyiant y	498	Rhinweddau'r	623	Geiriau y	546
Gogoniant y	324	Rhyfeddodau'r	349	Llawenydd y	340
Myfyr dirwysr ar y	250	yr Efyngyl	204	Llunoedd y	446
Rhinwedd gwaed y 279, 297		Lawn	680	Mawly	480
Groes, Rhyfeddodau y 193, 724		a glanhad	287	Ymarweddiad yn y	63
Trysorau y	345, 349	ac Eiriolaeth Crist	213	yn agored, Y	725
Ymddigrifo yn y	459	Digonolrwydd yr	323	Nefol, Y meusydd	168
Gwaed Crist yn unig obaith	629	Gwaredigaeth trwy	240	Y mwynhad	656
y groes	279	Taledigaeth	465	Nerth i ddwyn y groes	343
y taceallad	457	Trysorau yr	288	I dethlio yn mlawn	441
Gwagedd pob peth dan haul	196	Iddo Ef	114, 352	yn ol y dydd	158, 355
Gwaredigaeth o gyfyngder ...	628	Iesu ar ddechrau'r Tad ...	489	yn y Cysegr	577
trwy lawn	240	Digon yn	701	Nesáu at Dduw	104
Gwaredwr, Addargwydd y ...	401	Enw	715	Newyddion goreu, Y... 66, 175, 365	
Gwawr gollyngodd	663	Gweled	572	"Ni ddryllia gorsen ysig ...	712
Gwawrdydd Efyngyl	578	Rhagoroldeb	666	Nodded mewn adfyd... 63, 137, 316	
Gweddli am burdeb ... 33, 461, 537		yn anwylaf wrthddrych	672	Noddfa ac etifeddiaeth y saint	642
am faddaunt	414	yn yr gysfall	77	Duw yn	533, 690, 675
am gymhorth	423, 475	yn yr Ardd	564	I lofruddion	667
am gynnalisaeth a gras ...	165, 191, 380	Iorddonen, Croesi yr... ..	566	pechadur	222
am lwyddiant yr Efyngyl ...	508	Glân yr	307	yn anghu	84
am wyneb Duw	332	Jerusalem newydd	665	yn Nghrist	243, 354
am ymddattodiad ded-		Jubili, Y	321, 333	"O Dduw rho im' dy hedd" 356	
wydd	130	Llawenhau, Wyllo a	443	O flaen pregeth	136
y publican	410	Llawenydd y nef	340, 367	Odŷa, Ar ddechren, 105, 125, 132,	
Gweled yr Iesu	572	am edifatrwyd pechadur	170	brydnawnol, Mewn	587
Gwinllan Iesu Grist	670	Llef am waredigaeth... ..	610	Oen, Cân yr	276
"Gwisg dy gleddyf"	263, 601	ddystaw fain, Y	651	Moliannu yr 40, 261, 169, 281,	
Gwlad o wynfyd	178, 709	o'r dyfnder 74, 140, 142, 619		395	
Gwledd yn y mynydd hwn	303	yr Arglwydd	494	Ofni a hyderu	348
Gwr fu ar Galfaria, Y	411	Llunoedd y nef	446	Olew yn y llestr	544
Gwrthddrych teilwng i'w		Llwybr cul, Y	303	Orphwysia, Ymfodyn am	612, 613
garu	659	Llywodraeth Crist	238	Paham y byddwch feirw? ...	561
Gwynfyd y meirw yn yr Ar-		Maddeuant, Heddwch a ...	609	Pechadur, Llef... ..	619
glwydd ... 218, 220, 282, 419		pechodau	422, 626, 636	Pechaduriaid, Cyfaill	607
y pur o galon	405	"Marchog Iesu"	363	Pen rhyfeirid yn d'od adre, Y	576
Hapuswydd yn Nghrist	598	Marwolaeth Crist, Rhinwedd	13	Pen y daith	21
Haul Cyflawnder	684	Mawl am anghu Crist	439	Pererin, Cân y... ..	440
Hawddgarwch Crist 481, 514, 526,		am brynedigaeth	70, 295	Deisyfriad y	219
570, 593		am gadwedigaeth	160	yn yr anialwch, Y 215, 638	
Hedd o Galfaria	362, 369	I Dduw 1, 2, 3, 5, 110, 111,		Person Crist, Rhyfeddodau... 386	
Heddwch a masdeuant	609	113, 128, 146, 239, 249, 274,		Pob peth er daioni	530
cydwylbod	536	275, 344, 434, 450, 531, 532,		Pob peth y saint	180
drwy'r gwaed	717	600, 648, 703, 713, 714, 716		Porthiadd dymunol, Y	583
tnag at Dduw ... 17, 234, 535		I'r Drindod 26, 179, 203, 394,		"Pregethwrch yr Efyngyl i	
Holltau'r Graig	632	517, 523, 591, 678, 692		bob creadur	367
Hiraeth am Dduw	232	y nef	480	Pren y bywyd	69
am Salem	693	yn Sion	9, 99	Presennoldeb yr Arglwydd 499, 643	
am Sion	618	Meirw yn yr Arglwydd, Y 218,		Preswyfod y Frynwr	63
am ryddhad	82	220, 262, 419		Preswylio yn nhŷ Dduw	124
am y nefol fydd	171				
y Cristion	325				

	RHIF		RHIF		RHIF
Profiad maddeuant ...	625	Sion, Gras Tywysog ...	436	Waeufon, Ol y ...	269
o lesgedd ...	141	Hiraeth am ...	618	Waredigaeth, Hyder am ...	341
Prynedigaeth ...	655	Mawl yu ...	99	Llefain am ...	610
Prynwr byw ...	681	Pebyll ...	331, 588	o'r Aiph, Y ...	469
Moliant i'r... ..	400, 406	Yr Arglwydd a gysura ...	88	Waredigol dyrfa, Y ...	149
Pur o galon, Gwynfyd y ...	405	Syochel am fwynhau Duw ...	139, 501	Weilir y' dros amser, Y peth- au a ...	206
Puro drwy'r gwaed ...	7	Sylwedd y cysgodau ...	308	Edrych ar y pethau ni ...	375
Pwysu ar Dduw ...	330			Wlad dda odiaeth, Y... ..	52
ar Grist ...	432			well, Y ...	358, 491
		Tad, Iesu ar ddeheulaw y ...	489	Wlyo a llawenhau ...	443
Rhaeglunnaeth a gras, Doniau ...	43	Tad wrth y llyw ...	51	"Wylodd, Efe a" ...	562
Dirgelion ...	44, 292	Tad y trugareddau ...	403	Wynneb Duw, Gweddî am ...	332, 616
Duw ...	383	Taenelliad, Gwaed y... ..	457		
Gofal ...	398	Taledigaeth Iawn ...	465	Ymadael, Wrth 506, 571, 575, 646	
Rhagoroldeb Iesu ...	666	Tegwech a haeddiant Crist ...	244, 444	Ymadaewedig, Cyfeillion ...	72, 565, 604, 709
Rhedeg yr yrfa ...	211	Teilwng yw'r Oen ...	169, 281, 395	Ymadawiad dedwydd ...	421
Rhodio grda Duw ...	460	Temlau gras ...	156	Ymbillau am wyneb Duw ...	112
Rhyddid i'r caethion, 265, 382, 597, 679		Teyrnasiad Crist ...	152	am ymwared ...	540
		Tir dymunol, Y ...	471	Ymddatodiad dedwydd,	
i fyned at Orseddfainc		y bywyd ...	442	Gweddî am ...	180
gras ...	623	Tlodi a gras ...	150	Ymddiried yn ngras Crist ...	315
Rhyfedd ras ...	293, 294	Toesturi Crist ...	580	yn Nuw ...	57
Rhyfeddodau Person Crist ...	386	Duw ...	15, 485, 558, 696	Ymestyniad y oredadyn ...	647
y groes ...	724	Traed y praidd, Ol ...	326	Ymfrost y Cristion ...	8, 698
		Trugwyddol wynfyd... ..	186, 186	Ymgnawdoliad Crist... ..	689
Sabbath, Y ...	155, 193	Traf wyddoldeb ...	614	Ymgyfiwmiad ...	59
Saint, Cymdeithas y ...	259	Trefn gras ...	700	Ymgyfiwyno i ofal Iesu ...	476
Gorfoledd y ...	258	Truati dvn a gras Duw ...	425	Ymhydrydu yn Nghrist ...	722
Salem, Hiraeth am ...	693	Trugaredd Duw ...	144	Ymostyngiad i drefn Duw ...	416
Sanoteiddiad, Glanhâd a ...	522	Galwad at orsedd ...	353	Ysbryd, Arweinlaid yr ...	509
"Sei ar dy galon, Gosod fi megys" ...	255	Y truan wrth draed ...	457	Bedydd yr... ..	138
Serch ar bethau sydd uchod	267	yn para byth ...	448	Dylanwadau yr ...	543
Seren Bethlehem ...	407	Trysor Calafia ...	290	Erfyniadau am yr 75, 80, 192,	
Sicrwydd yr addewid ...	322	Trysorau y groes ...	345, 349	431, 453, 579, 644	
Stonedigaethau'r byd ...	583	yr Iawn ...	283	78, 582	
Sion, Codiad ...	311	Tŷ yr Arglwydd ...	109, 124, 126, 699	Tywalltîad yr ...	78, 582
Cwynfan ...	708	Tywysog bywyd ...	668	yn Ddyddanydd, Yr ...	264
Dinas ...	452			yn tystio ac yn seilio, Yr ...	202
Egryn i ...	27	Undeb Cristionogol ...	172	Ysbryd drylliedig ...	33
Fforddolia ...	426	y nefollon ...	61	Ysbrydoedd y cyflawn a berffaithwyd ...	83
		yr Eglwys... ..	705		

RHESTR O'R AWDURON.

- W. A.—Parch. William Ambrose, Portmadoc.
 D. C.—Parch. David Charles, Caerfyrddin.
 D. C.—s.—Mr. David Charles, Caerfyrddin.
 T. C.—Parch. Thomas Charles, A.B., Bala.
 M. D.—Mr. Morris Davies, awdwr "Casgliad o Salmau a Hymnau," &c.
 J. E.—Parch. John Elias o Fôn.
 E. E.—Parch. Evan Evans, Ince. (*Ieuan Glân Geirionydd.*)
 G. E. (J.)—Mr. Griffith Ellis, Brithdir.
 L. E.—Parch. Lewis Edwards, D.D., Bala.
 B. F.—Parch. Benjamin Francis, Horsley.
 A. G.—Mrs. Ann Griffiths, Sir Drefaldwyn.
 W. G.—Parch. William Griffiths, Caerdybi
 W. G. (J.)—Parch. William Griffiths, Glan-dwr
 H. H.—Mr. Hugh Hughes, Llynlleifiad. (*Gethin.*)
 J. H.—Parch. John Hughes, Pontrobert.
 J.—s H.—Parch. James Hughes, Llundain.
 W. H.—Parch. William Hughes, Dinas.
 W. H.—s.—Parch. William Hughes, Saron.
 C. J.—Parch. Cadwaladr Jones, Dolgelley
 D. J.—Mr. David Jones, Gaio.
 E. J.—Mr. Edward Jones, Maesyplwm.
 J. J.—Mr. John Jones, Castle-st., Llynlleifiad.
 M. J.—Parch. Morgan Jones, Trelech
 O. J.—Parch. Owen Jones, Talywaen, Capel Curig.
 P. J.—Mr. Peter Jones, Llynlleifiad. (*Pedri Farid.*)
 R. J.—Parch. Richard Jones, Wern, Meirion.
 T. J.—Parch. Thomas Jones, Dinbych.
 W. J.—Mr. William Jones, Bala.
 Dr. L.—Parch. George Lewis, D.D., Llanuwchllyn.
 T. L.—Mr. Thomas Lewis, Tallyllychau, Sir Gaerfyrddin.
 D. Ll.—Parch. Daniel Lloyd, Dinbych.
 D. M.—Parch. David Morris, Deheudir
 Dr. P.—Parch. Thomas Phillips, D.D., Neu-addlwyd.
 R. P.—Mr. R. Philips, Llanecil.
 T. P.—Parch. Thomas Pierce, Llynlleifiad
 E. P.—Parch. Edmund Prys, Archddiacon, Meirionydd.
 D. R.—Parch. David Richards, Llanymddyfri
 J. R. (J.)—Parch. John Roberts, Llanbryn-mair.
 J. R.—s.—Parch. John Roberts, Llangwm.
 M. R.—Mr. Morgan Rhys, Caerfyrddin.
 S. R.—Parch. Samuel Roberts, M.A., Conway.
 T. R.—Parch. Thomas Roberts, Llanrwt.
 W. R.—Parch. William Rees, D.D., Llynlleifiad.
 J. T.—Mr. John Thomas, Chwilog.
 D. T.—Mr. David Thomas. (*Dafydd Ddu Eryri.*)
 C. W.—Parch. Charles Wesley.
 D. W.—Mr. David Williams, Llandeilo Fach.
 Dr. W.—Parch. Isaac Watts, D.D.
 J. W.—Mr. John Williams, Morganwg.
 J. W.—s.—Parch. John Williams, Pantycelyn.
 R. W.—Mr. Robert Williams. (*R ap Gwilym Ddu.*)
 T. W.—Mr. Thomas Williams, Rhesycae.
 W. W.—Parch. William Williams, Pantycelyn.
 A.—"Aleluia" sef Casgliad y Parch. J. R. Jones, Ramoth.
 E.—Casgliad y Parch Evan Evans, Ince.
 G.—"Grawnsypiau Canaan," ca. gliad y Parch. Robert Jones, Rhoslan.
 H.—Hymnau Hen a Diweddar—Casgliad y Parch Owen Jones, Periglor Pentrevoelas, ag oreill
 J.—Casgliad y Parch. David Jones. Treffynnon.
 P.—Casgliad y Parch. R. Phillips, Ficer Bettws, Abergelo.
 Ps.—"Y Psallwyr Cymreig" gan y Parch. Morris Williams, M.A., Periglor Llanrhyddlad. (*Nicander.*)
 R.—Casgliad y Parch. Samuel Roberts, M.A., Conway.

ABERTH MOLIANT.

EMYNAU.

“Mawl a’th crys Di yn Sion O Dduw.”

“Bendithiwch Dduw yn y cynulleidfaeodd.”

“Gwnewch Ei foliant yn ogoneddus.”

Ton—ANCONA.

1 M.B. (M. 1.) SALM CXV.—<i>Mawl i Dduw.</i> 1 CYDGANWN foliant rhwydd F'n Harglwydd, gweddus yn Yn nerth ein hiechyd llawenhawn, Mawr ydyw dawn ein Duw. 2 O, deuwn oll yn nghyd, Yn unfryd ger ei fron; Offrymwn iddo ddiolch clau Mewn Salmiau llafar llon. 3 Anfeidrol fwy yw Ion Na'r duwiau meirwon mân; A Brenin uwch breninoedd byd, F'w enw i gyd bo'r gân.	4 Mae gorddynderau'r llawr, Oll yn ei lesfawr law; Ac uchelderau mawrion serth Y bryniau anferth draw. 5 Y môr a'i deulu maith, Hwy ydynt waith ein Duw; A'i eiddo ydyw'r ddaear gron, A phawb ar hon sy'n byw. 6 Wel plygwn bawb ei lin O flaen ein Brenin Mawr; Addolwn Ef, ein dyled yw, 'R'ym arno'n byw bob awr. w. B.

- 2 M.B. (M. 1.)
RHAN O SALM CIII.
- 1 **F**Y enaid, deffro di
Ar dân i foli Duw,
Bendithia'i enw am ei ddawn,—
Dy ddyloed gyfiawn yw.
- 2 Yr hwn sy'n maddeu'th fai,
Ac yn iachau dy glwy',
Gwarodu'th fywyd, ac amlhau
Ei ddoniau'n fwy na mwy.
- 3 Diwallu d'angenrhaid
Bob dydd heb baid y bu,
Corona'th oes o hyd â hedd
Ei râd drugaredd gu.
- 4 Trugarog, ac yn llawn
O ras a dawn yw Duw:
A pharod iawn i faddeu bai
I'r rhai sy'n ddrwg eu rhyw. W.B.

- 3 M.B. (M. 1.)
SALM XXVIII.
- 1 **R**HOWCH fawl i'n Harglwydd glân
Mewn newydd gân hyd nef;
Gorchfygodd ei elynion llym
A grym deheulaw gref.
- 2 Hysbysu i ni a wnaeth
Ei iachawdwriaeth fawr:
Dadguddiodd ei gyfiawnder pur
I euog deulu'r llawr.
- 3 Fe gofia'i ammod hedd
Ei hen drugaredd wiw;
Caiff holl genedloedd daear gaeth
Wel'd iachawdwriaeth Duw.
- 4 Cydgenwch fawl cytûn
Ar delyn felus dant,
A moeswch salm ar lafar lef
I'w ranmol Ef—y Sant.

5 Cyduned tônau'r môr
Eu mawl i'n Ior o hyd,
A rhoed y ddaear fawr a'i phlant
Ogoniant iddo i gyd.

6 Llfeiriaint oddi draw
Ddyrchafu dwylaw'n hy',
Adseinied clod yn uchel floedd
O'r holl fynyddoedd fry,—

7 O flaen Jehofa sy'
Yn d'od i farnu'r byd;
Efe a esyd gyfiawn raith
Yn ol eu gwaith i gyd. W. B.

4 M.B. (M. 1.)
*Anfeidrol rinwedd a haeddiant Aberth
Crist.*

1 **M**AE rhinwedd yn ei waed
I faddeu beiau mwy,
Nag y gall angel fyth na dyn
Wneyd rhif o honynt hwy.

2 Mae ffynnon ar y bryn
A fŷch yn wŷn a glân,
Bechodau o ryw ffeiddia 'rïoed
Rifedi'r tywod mân.

3 'Does diwedd fyth na thrai
Ar rinwedd angeu loes;
Uwch pris, a'r gwerthfawrocaf gaed,
Yw haeddiant gwaed y groes.

4 Fe gana'r Negro du,
Fe gana'r Indiaid draw;
Mae'n maddeu i'r aflan oes y sy.
Fe fadieu i'r oes a ddaw. W. C.

5 M.B. (M. 1.)

SALM c.—*Moloch yr Arglwydd.*

1 **O**, CENWCH lafar glod,
Bob perchen bôd a byw,—
Ymgrymwech holl drigolion byd,
Yn unfryd o flaen Duw.

2 Dylwythau daear faith
Pob llwyth ac iaith y'ng hyd
Aberthwch iddo foliant glân,
Mewn hyfryd gân i gyd.

3 Ein Lluniwr yw, a'n Tad,
Ein Ceidwad da bob dydd;
Efe ddiwalla'n hangenrhaid,
Fel defaid ei borf'ydd.

4 O, ewch i mewn i'w byrth,
A dygwch ebyrth byw
O foliant am ei ddoniau mād,
A'i rād i ddynolryw.

5 Trag'wyddol pery hedd
Ei fawr drugaredd gân,
A'i bur wirionedd sy'n parhau
O hyd trwy'r oesau'r un. w. R.

6 M.B. (M. 1.)

Digonolrwydd yr Iachawdwriaeth.

1 **M**AER iachawdwriaeth rād
Yn ddigon i bob rhai;
Agorwyd ffynnon er glanhâd
Pob pechod câs a hai.

2 Daw tyrfa rif y gwllith
Yn iach trwy rin y gwaed:
Pwy wyr na byddaf yn eu plith
Yn lân o'm pen i'm traed?

3 Er lleted yw fy mhla,
Er dyfined yw fy mriw,
Y balm o Gilead a'm hiachâ,
Mae Crist yn feddyg gwiw.

4 Dan bwys euogrwydd du,
Edrychaf tua'r groes,
Lle llifodd gwaed fy Mhriod cu,
Anfeidrol Iawn a roes. P. J.

7 M.B. (M. 1.)

Puro drwy'r gwaed.

1 **M**I welaf noddfa glyd
Yn nghlwyfau Iesu gwiw;
Fy ninas gadarn yn y byd
Yw cariad pur fy Nuw.

2 Yn ystlys Iesu mawr
Agorwyd ffynnon rād,
I'n llwyr lanhau ni ar y llawr
Trwy rinwedd mawr ei waed.

3 Cymhwysa'th haeddiant cu,
Nes puro'r brwnt yn lân,
A throi ngweddiau'n hyfryd fawl,
A gorfoleddus gân. c. W.

8 M.B. (M. 1.)

Ymfrost y Cristion.

1 **F**Y enaid gofia mwy
Gyfiawnder Iesu gwiw;
Ei waed sy' ffynnon a'm glanhâ
Fe'm golcha'n wyn fy lliw.

2 Ei fywyd sanctaidd Ef,
A'i angeu yn fy lle,
A fydd fy ymfrost y'mhob man,
A'm sylfaen is y ne'.

3 A'i ddwyfol waed gwnaeth Iawn,
A thaliad llawn i'w Dad;
Agorodd ffordd i'r euog gwael
I gael maddeuant rhad.

4 Trwy aberth mawr y groes,
Trwy angeu Calfari,
Y cafwyd cymmod a rhyddhad
Yn rhyfedd rad i ni. s. s.

9 M.B. (M. 1.)

Mawl yn Sion.

- 1 **O**, CENWCH fawl i Dduw,
Tra gweddus ydyw'r gwaith,
Am ei drugaredd ryfedd rad,
Pob ardal, gwlad, ac iaith.
- 2 Pan ddwg ei blant yn nghyd,
Yn hyfryd fe'u hiachâ;
Gan rwymo'r ysig galon friw,
Mab Duw sydd Feddyg da.
- 3 O Sion, canmol di
Y Duw sy'n rhoddi hedd,
A phob cysuron it' yn nghyd,
Nes myn'd trwy'r byd i'r bedd.
- 4 I'r Drindod heb wahan,
Rho'wn fawl ar gân i gyd;
Sain haleluia fo'n mhob man
Drwy bedwar ban y byd.

10 M.B. (M. 1.)

Cariad anfeidrol Duw.

- 1 **C**YDUNED Sion lân,
Mewn cân bereiddia'i blas,
O fawl ar drugareddau'r Ion,
Ei roddion Ef a'i ras.
- 2 P'le gwelir cariad fel
Ei ryfedd gariad Eff?
P'le bu'r cyffelyb iddo erioed,
Rhyfeddod nef y nef.
- 3 Fe'n carodd cyn ein bod,
A'i briod Fab a roes,
Yn ol ammodau hen y llw,
I farw ar y groes.
- 4 Gwnaeth Iesu berffaith Iawn,
Brydnawn ar Galfari;
Yn ei gyfiawnder pur dilyth,
Mae noddfa byth i ni.

5 Anfeidrol ydyw gwerth,
A rhin ei aberth mawr,
I achub rhyw aneirif lu
O deulu gwael y llawr.

6 Y rhai yn berffaith lân,
A beraidd gân i gyd,
I'r bendigedig unig Oen,
Yn iach o boen y byd. JS. H.

11 M.B. (M. 1.)

"Duw a drugarhao wrthym ac a'n bendithio,
a thywyned ei wyneb arnom."

- 1 **D**UW, wrthym trugarhâ,
Dy fendith dyro Di;
Tywyned fyth ogoned wedd
Dy wyneb arnom ni.
- 2 Adwaenir felly 'th ffordd
Trwy'r ddaear fawr i gyd;
Adwaenir iachawdwriaeth Duw
Yn mhlith holl bobloedd byd.
- 3 Moled y bobl, O Dduw,
Dy enw mawr a'th ras:
Ag uchel glod, molianned Di
Holl bobl y ddaear las.
- 4 Pob iaith a llwyth yn llon
A ganant am dy ddawn;
Tydi sy'n Llywydd arnynt byth,
Tydi a'u berni 'n iawn.
- 5 Moled y bobl, O Dduw,
Dy enw mawr a'th ras;
Ag uchel glod molianned Di
Holl bobl y ddaear las. H.

M.B. (M. 1.)

Ar Farw.

A T marw raid i mi
A rhoi'r corph hwn i lawr?
A raid i'm henaid ofnus fyn'd
I drag'wyddoldeb mawr?

Lu draw i angeu du
Y byddaf yn y mân,
A un a'i nos, a'i bythol ddydd
O f'enaid fydd fy rhan?

Pan gesglir dynol ryw
Ger bron y Barnwr mawr,
A olwg welir ar fy ngwedd
Yn dod o lwch y llawr?

Pan rana Mab y dyn
Y dyrfa fawr ddi-ri,
A un a'i'r dde a'i'r aswy law
A fydd fy nghartref i?

Ni roddwyd arnaf raid
I fyn'd i'r bythol boen,
Mae iachawdwriaeth pob dyn byw
I'w gael drwy waed yr Oen.
C. W. Cyf. W. A.

M.B. (M. 1.)

Rhinwedd Marwolaeth Crist.

A I am fy meiau i
Dyoddefodd Iesu mawr,
Pan ddaeth yn ngrym ei gariad Ef
O entrych nef i lawr?

Yflawnai'r gyfraith bur,
Cyflawnder gafodd iawn;
I'r dyled mawr, er cymmaint oedd,
A dalodd Ef yn llawn.

3 Dyoddefodd angeu loes,
Yn ufudd ar y bryn;
A'i waed a f'lech yr Ethio du,
Yn lân fel eira gwyn.

4 Bu'n angeu i'n hangeu ni,
Wrth farw ar y pren.
A thrwy ei waed y dygir llu,
Trwy angeu, i'r nefoedd wen.

5 Pan grymodd Crist ei ben,
Wrth farw yn ein lle,
Agorodd ffordd, pan rwygai'r llen,
I bur drigfanau'r ne'.

6 Gorchfygodd uffern ddu,
Gwnaeth ben y sarph yn friw;
O'r carchar caeth y dygir llu,
Trwy ras i deulu Duw. J. E.

14 M.B. (M. 1.)

Darostyngiad ao angeu Crist.

1 **O** GWEL y Brenin mawr,
R hwn ddaeth i fod yn dlawd;
A'i waed o'i ben i'w draed i lawr,
Yn dyoddef lliid a gwawd.

2 Fe gymmerth agwedd gwas
Bu yma'n fach ei fri,
Fe'i drylliwyd am ein beiau câs,
Bu farw ar Galfari.

3 Ffydd, c'od dy ben yn awr;
Fy enaid, gwel ei gur:
Wrth dalu swm dy ddyled mawr,
O tawdd, fy nghalon ddâr!

4 Mae heddwch yn ei waed,
I'r holl grediniol rai;
Trag'wyddol bardwn a rhyddhad,
Ca'dd Duw ei lwy'r foddhau.

15 M.B.D. (M. 13.)

Tosturi grasol, a maddengarwch Duw.

- 1 **A**R grasdir crindir cras,
Disgynodd gras ein Duw,
Yn loew ffrwd, afonydd ddaeth,
Mewn anial gwaetha i ryw;
Maddeuant rhyfedd rhad,
I'r gwaetha' gaed is nen,
Yr hwn a greddo yn yr Iawn
Fu un prydawn ar bren.
- 2 O, boed maddeuant rhad
Yn hyfryd waed yr Oen,
Yn destyn moliant yn mhob man,
I mi sydd dan fy mhoen:
Yr anthem faith ei hyd
Fo'i gyd am Galfari,
A'r iachawdwriaeth fawr ei dawn,
Ddaeth un prydawn i ni.
- 3 A doed breninoedd byd
Yn unfryd ato Ef;
A rhoddant eu coronau lawr
O flaen ei orsedd gref;
Ei enw loddled sydd,
A'i glod Ef fydd uwchlaw
Y cwbl ag sy' yma i gyd,
Ac yn y byd a ddaw. w. w.

16 M.B.D. (M. 13.)

Clod i'r Iesu.

- 1 **I**'R Iesu byddo'r clod
Tra fyddo bod na byd;
Efe oedd cyn y diluw mawr,
Efe sy'n awr o hyd;
Yn gyfuill ac yn Dduw
Pob llwythau, rhyw, ac iaith;
Efe a'n harwain uwch y nen
Yn iach i ben ein taith.
- 2 'Does bellach ddim ond mawl,
A channawl fyth ein Duw,
Ein tŵr a'n tarian yn mhob man,
Efe ei hunan yw;

'Dyw pechod er ei rym,
Euogrwydd llym a'i boen,
O bwysau ddim o flaen y Tad,
At werthfawr waed yr Oen.

- 3 Ffarwel fo i haeddiant dyn,
Ffarwel at ddyn i fyn'd;
Ffarwel doethineb a phob dawn,
Fo'i natur lawn yn ffrynd:
Aeth dyn a'i allu mawr,
Yn awr i lawr yn ddim;
Boed Iesu bellach yn mhob man
Fy nharian a fy ngrym.

17 M.B.D. (M. 13.)

Heddwch twag at Dduw, a mwynhad o hono.

- 1 **M**EWN anial dyrys le,
Heb neb cwmpeini dyn,
Y gallwn, ond cael cwmni Duw,
Yn dawel fyw fy hun;
Ffe leinw oll yn lân,
Tu mewn, ac o tu maes,
Nid yw creadur er ei rym
Yn helpu dim o'i ras.
- 2 Mae tywyll anial nos,
Peryglon o bob rhyw,
Holl ofnau'r bedd, pob meddwl gwan
Yn ffoi o'r fan bo'm Duw;
Ond tegwch dwyfol clir,
A chariad pur a hedd,
Gaiff fod yn wleddoedd pur didrai,
I'r rhai sy'n gwel'd ei wedd.
- 3 Y fan b'ost ti, fy Nuw,
Anfarwol fywyd sy'
Yn tarddu, megys dw'r o'r graig,
I'r lân i'r nefoedd fry;
Rhyw wawr ddysglaerwen sydd,
Yn tŵ'nu o hono Ef,
Yn arwain trwy bob ffos a phant,
Holl ffyddlon blant y nef. w. w.

18

M.B.D.

(M. 13.)

Genedigaeth Crist.

1 **B**LANT fyddlon Sion, de'wch,
A llawenhewch i gyd;
Yn mlaen a chwi fel milwyr da,
Yn llon er gwaetha'r llid:
O, hyfryd ddedwydd awr,
Messia mawr a gaed!
Henffych i'r dydd a'r bore daeth
Yr iachawdwriaeth rad.

2 Ar ol ein colled ddwys
Yn y Baradwys wiw,
A syrthio'n fyr o gadw'r fraint
Myn'd dan ddigofaint Duw;
Ni gawsom Hâd y wraig
Yn gadarn Graig i'n traed;
Henffych i'r dydd a'r bore daeth
Yr iachawdwriaeth rad.

3 Addewid cafwyd, do
Nol i ni syrthio'n mhell;
Arfaethol ras, hawl i'n a roed,
Gawd ar gyfammod gwell;
Mae'r sylfaen yn ddigrynn,
Ni chollir un o'r hâd:
Henffych i'r dydd a'r bore daeth
Yr iachawdwriaeth rad. w. w.

9

M.B.D.

(M. 13.)

Rhinwedd a haeddiant aberth Crist.

1 **C**YFIAWNDER marwol glwy,
A haeddiant dwyfol loes,
Y pris, y gwerth, a'r aberth drud,
A dalwyd ar y groes,
A gliria meiau'n llwyr,
A'm golcha'n hyfryd lân:
Ac nid oes arall dan y nef
A'm nertha i fyn'd yn mlaen.

2 Dyoddefaint pur y groes,
Angeuol loes fy Nuw,
Sy' fwy o fewn y nef mewn côf,
Na'm beiau o bob rhyw:
Dyw pechod er ei rif,
Ei goncwest cryf a'i rym,
Yn abl sefyll fynyd awr
I'w haeddiant mawr Ef ddim.

3 Aed bellach bawb o'r bron
Yn eon tua'r nen;
Mae'r iachawdwriaeth werthfawr
Yn awr i gyd ar ben: [ddrud,
Mae Calfari a'i ddawn
Yn rhyfedd lawn o faeth,
Ar fyr cawn brofi gwleddoedd hael
Nad oes i'w cael mo'u bath. w. w.

20

M.B.D.

(M. 13.)

Crist yn rhagori ar bob peth.

1 **M**AE'N decach yn ei wedd
Na neb o ddynol ryw:
Nid oes creadur is y rhod,
Cyffelyb iddo'n fyw:
Rhyfeddod yr holl fyd,
Rhyfeddod mawr y nef,
Rhyfeddod oesoedd eto i ddod,
Fydd ei ogoniant Ef.

2 Na foed im' garu mwy,
Un gwrthddrych is y ne',
Ond Hwnw fu yn plygu 'i ben
Ar groesbren yn fy lle:
Does dim, 'd'oes neb, ond Ef,
Mewn daear, nef, na llawr:
Ac na 'mofyned neb y clod
Sy'n eiddo Iesu mawr. w. w.

21

M.B.D.

(M. 13.)

Pen y daith.

1 **M**I welaf fyrdd dan sel,
Fu'n ofni fel fy hun,
Oll wedi dringo'r creigiau serth
I gyd trwy nerth yr un,
Yn canu'r ochr draw,
Heb arnynt fraw na phoen,
Ganiadau hyfryd Calfari
Dyoddefaint addfwyn Oen.

2 'Rwy' yn terfynu 'nghred,
'Nol pwyso oll yn nghyd,
Mai cynnewidiol ydyw dyn,
Ond Duw sy'r un o hyd;
Ar ei addewid Ef
Sy'n noddfa gref i'r gwan,
Mi gredda do'i mhen gronyn bach
O'r tonau'n iach i'r lân.

3 Cyflawnir gair fy Nuw,
A doed hi fel y del,
Can's holl amcanion nefoedd fry
Bob sillaf sy' dan sel;
Ac ar ei air a'i nerth
A dwyfol werth ei waed
Mi af trwy bob gelynyon hy'
I mewn i dŷ fy Nhad. w. w.

22

M.B.D.

(M. 13.)

Ei adnabod Ef.

1 **E**I 'nabod Ef yn iawn
Yw'r bywyd llawn o hedd,
A gwel'd ei iachawdwrriaeth lawn
Sydd yn drag'wyddol wledd;
Cael teimlo gwaed Ei groes
Yn dofi'r loes a'r cur,
A wnaeth i filoedd o bob oes
I seinio'r anthem bur.

2 Mae ynddo fôr didrai,
O gariad ac o hedd;
Mae cariad Iesu yn parhau
Tu yma a thraw i'r bedd:
Fe glyw ein cri a'n cwyn
Yn addfwyn, er ei glod;
Ein beichiau parod yw i'w dwyn,
Ffyddlonaf fu erioed. J.

23

M.B.D.

(M. 13.)

Afon gras.

1 **D**YODDEFODD ar y pren
I hoelio'i ddwylo a'i draed;
Trywanwyd idd ei ystlys bur,
Daeth allan ddw'r a gwaed;
Fel caffai'r dua ei liw
Ei gânu'n hyfryd wyn,
Mewn afon bur o waed a dw'r
Ddylifodd ar y bryn.

2 O'r afon loew hon
Tardd cysur o bob rhyw,
Mil o rasusau hyfryd pur,
Fel bloden clir eu lliw;
Er bod pob llwyth ac iaith,
Finteioedd maith yn nghyd,
Yn dirwyn at y dyfroedd hyn,
Cânt dd'od yn wyn i gyd.

3 Mae'r deillion yma'n gwel'd,
A'r cloffion hefyd sydd,
Wedi cael hollol lwy'r iachâd,
Yn llamu a'u traed yn rhydd:
Mae rhai sy' a ffaidd friw,
Uwch meddyg i'w hiachâu,
Yn cael, wrth brofi'r bywiol ddw'r,
Eu gwella a'u glanhau. w. w.

24 M.B.C. (M. 2.)

SALM LV.—*Dewisiad Credadyn.*

- 1 **D**EWISED dynion drwg
Y ffordd a'u dwg i angeu;
Ond Arglwydd, yn d'addoliad Di
Y treulïaf fi fy nyddiau.
- 2 Fy llef at orsedd gras
Y bore glas cyfeiriaf;
Ceisiaf dy fendith ganol dydd,
A'r nos yn brudd addolaf.
- 3 Gwrandewi ar fy llef,
Fy Nuw, o'r Nef yn barod:
Pan drengo dynion drwg mewn braw
Dan bwys dy law a'th ddyrnod.
- 4 Mi rof fy ngofal dwys
I orphwys ar yr Arglwydd;
Pwy ond Efe all ddwyn fy maich
A'm dal â'i fraich rhag tramgwydd?
- 5 Fe ddeil ei anwyl blant
Na syrthiant byth yn hollol,
Y sail lle mae'u diogelwch cry'
Nid ysgog gallu bydol.

DE. W. cyf. D. J.

25 M.B.C. (M. 2.)

SALM LXVII.

- 1 **O**DEUED Duw i'n plith,
A rhoed ei fendith drosom,
Tywyned byth ei wyneb pryd,
Ei nawdd a'i iechyd arnom.
- 2 Duw, moled pobloedd di,
Rhoent fawl a bri trwy'r hollfyd,
A'r holl genedloedd is y nen
A fyddant lawen hyfryd.
- 3 Can's ti a ferni'n iawn
Y bobl trwy lawn wybodaeth,
Ac a roi'r holl genedloedd ar
Y ddaear mewn llywodraeth.
- 4 Duw, moled pobloedd di,
Rhoent fawl a bri trwy'r hollfyd,

- Yna y tir rydd ffwrwyth i'n plith,
A Duw ei fendith hefyd.
- 5 A Duw, sef Duw ein Tad,
A roddo'i rad a thyciant,
A holl derfynau'r ddaear gron,
A phawb ar hon a'i hofnant. R. P.

26 M.B.C. (M. 2.)

"Sanct, Sanct, Sanct yw Arglwydd
y lluoedd."

- 1 **G**OGONIANIANT i Dduw Dad,
Yr hwn yn rhad a'n carodd;
Yn ol ei ewylllys radlawn Ef,
Trugaredd gref a'n cofiodd.
- 2 Gogoniant i Fab Duw,
A ddaeth yn fyw o'r beddrod;
Trwy rin ei ddwyfol Aberth Ef,
Fe wnaeth â'r nef ein cymmod.
- 3 Boed mawl i'r Ysbryd Glân,
Ar beraidd gân drag'wyddol;
Hwn sy'n bywhau, trwy ryfedd ras,
Rai diras ac annuwiol.
- 4 I'r nefol Dri yn Un,
Rhown yn gytân ogoniant;
I'r TAD, a'r MAB, a'r YSBRYD GLÂN,
Boed melus gân a moliant. H.

27 M.B.C. (M. 2.)

Eagyn i Ston.

- 1 **G**WIR lawenychu wnawn
Pan dd'wedent—Awn i fyny
I dŷ yr Arglwydd, mawr ei ras,
I'w addas ogoneddu.
- 2 Caersalem, dinas hedd,
Mewn sylwedd ga'dd ei seilio:
O fewn dy byrth, yn mysg dy blant,
Ein traed a safant yno.
- 3 Dymunwn heddwech hon.
Boed Sion yn ben moliant;
Cydseinied yr eglwysi glân
I'w Brenin gân gogoniant. R.

28

M.B.C.

(M. 2.)

Yr Arglwydd yw fy Mugail.

- 1 **F**Y mugail yw Duw'r nef;
Fe edrych ef am danaf;
Fy eiddo yw, a'i eiddo wyf;
Pa eisieu mwy fydd arnaf?
- 2 Fe'm dwg i'r lleoedd da,
Lle tyf y borfa nefol;
Lle llifa iachawdwriaeth lawn,
A'r dyfroedd rhadlawn bywiol.
- 3 Os crwydraf yn ddibaid,
Yn ol fy enaid geilw;
Ac arwain fi yn llwybrau'r praidd.
Er mwyn ei sanctaidd enw.
- 4 Tra rhoddo'i gymhorth im',
Nid allaf ddim arswod:
Wrth fyn'd trwy gysgod angyfcaf
Fy Mugail gyda'f yno.
- 5 Er gwaethaf fy holl gas,
Fy mwrdd yn fras gosodaist;
O'th fendith llawn yw'm phiol hon,
A'm pen yn llon dyrchafaist.
- 6 Haelioni'th gariad di
A-gaiff goroni 'nyddiau:
O fewn dy dŷ, y gwnaf fy hawl,
I ganu mawl dy wyrthiau.
DE. W. cyf. D. J.

29

M.B.C.

(M. 2.)

Craig Israel.

- 1 **I**'n Craig ffoi 'nawr a wnawn,
Ac yno cawn ddiffynfa;
A thynwn iachawdwriaeth gref
O'i enw ef, Iehofa.
- 2 Dy fraich ein cadarn Iôr,
A bia'r oruchafiaeth;
Dy fraw a ddeil y gelyn llym
Nes tawdd ei rym ef ymaith.

- 3 Pa le mae Craig mor gref
Ag ydyw Ef, ein Harglwydd?
Ei gadarn rym, a'i gariad pur,
A folir yn dragywydd. R.

30

M.B.C.

(M. 2.)

Pr Drindod.

- 1 **G**OAGONIANT Duw y Tad
Fo'n wastad yn ein genau;
O'i gariad cyntaf cawsom oll
Ffynnon ein holl ganiadau.
- 2 *Chwi, seintiau, seiniwch glod
A'ch tafod i'r Mab Iesu,
Yr Hwn ei fywyd anwyl roes
Ar bren y groes i'ch prynu.
- 3 Ir Ysbryd Glan rhown fawl,
A chân drag'wyddawl gyson;
Sy'n dwyn â'i ras a'i lewyrch mawr
Wir iechyd lawr i ddynion.

DE. W.

31

M.B.C.

(M. 2.)

Clod i Dduw am ei air.

- 1 **G**WRANDAWN ar air ein Duw,
Mor hyfryd yw y newydd,
Fod bywyd i bechadur dwys
Tan ddirfawr bwys euogrwydd.
- 2 Dadguddiad dwyfol Iôn,
A'i addewidion grasol,
Sy'n lloni'r seintiau ar y llawr
Nes codi'r wawr drag'wyddol.
- 3 Gogoniant, moliant fyth,
I'n Ceidwad dilyth sanctaidd,
Am Air ei ras a'i gymmod glân,
Dyrchafwn gân nefolaidd.

J.

M.B.C. (M. 2.)

SALM LVII.—*Gweddî am burdeb.*

TRUGAREDD dod i mi,
Duw, o'th ddaioni tyner;
Ymaith tyn fy anwiredd mau;
O'th drugareddau lawer.

Ag isop golch fi'n lân,
Ni byddaf aflan mwyach;
Byddaf o'm golchi'n llwyr fel hyn
Fel eira gwyn, neu wynach.

Duw, crëa galon bur,
Dod imi gysur beunydd,
I fyw yn well tra fwy'n y byd,
Dod ynof ysbryd newydd.

O Dduw, na ddyro chwaith
Fi ymaith o'th olgon,
Ac na chymmer dy Ysbryd Glân,
Oddiwrthyf, druan gwirion.

Bydd dda wrth Sion fryn,
O Arglwydd, hyn a fyni:
Ac wrth Gaersalem, dy dref-tâd,
A gwna adeilad arni. E. P.

M.B.C. (M. 2.)

“Aberthau Duw ydynt yspryd drylliedig;
a ddrylliog, gystuddiedig, O Dduw, ni
mygi.”

OARGLWYDD, trugarhâ,
Wrth ludw pechadurus;
A lwyr droseddodd lawer gwaith,
Dy gyfraith anrhydeddus.

Pechadur wyf o'r brau,
Yn fore gwrthryfelais
Yn erbyn Brenin mawr y nef,
A'i fygwth ef ddirmygais.

3 Dibrisiais lawer pryd
D' efengyl hyfryd felus;
Echrydus yw fy mhechod du,
Fy enaid sy' druenus.

4 O gwrando, anwyl Grist,
Bechadur trist yn ochain,
Dan gyfiawn felldith cyfraith Duw,
A lliidiog friwiau llydain.

5 Dim ond trugaredd rad
A rydd ryddhad i'm calon;
A gwaed yr Oen all lwyr iachâu
Fy holl ddoluriau chwervon.

6 Fy ngholli byth a gaf,
A marw wnaif mewn galar,
Heb gael dy ras, a phrofi 'th hedd,
A gwel'd dy wedd roesawgar.

7 Gosodaf hyder llawn
Yn dy gyflawnder perffaith;
Edrychaf tu a'th groes o hyd,
Yn daer am iechedwriaeth. H.

34 M.B.C. (M. 2.)

Dyoddefaint Crist.

1 **E**R tywallt môr o waed,
Trwy hwn ni chaed maddeuant,
Aneirif ebyrth lleag eu rhyw,
Rhy eiddil yw eu haeddiant.

2 Ond, wele ar y groes,
Yr Hwn a ro'es foddlondeb!
Trwy briod aberth Crist ei hun,
Daeth Duw a dyn mewn undeb.

3 Mewn ing a gwaedlyd chwys,
Bu'n gogoneddus Geidwad;
Ond ni ddiffoddodd angeu llym
Drag'wyddol rym ei gariad.

4 O'i brynedigion oll,
Yr un ni chyfrgollir;
Er sychu'r môr, er llogi'r byd,
Y rhai'n i gyd a gedwir. J.

35

M.C.

(M. 3.)

Cofia fi.

- 1 **P** ECHADUR wyf, y dua'n fyw—
Trugaredd yw fy nghri:
Gostwng dy glust, a'm llefain clyw,
O Arglwydd! cofia fi.
- 2 Y mae tosturi fel y môr,
Heb fesur ynot ti:
O'th ras, sy'n annherfynol 'stôr,
O Arglwydd! cofia fi.
- 3 Boddlonodd Crist y Nef yn llawn,
Ar fynydd Calfari;
Er mwyn ei berffaith, ddwyfol ddawn,
O Arglwydd! cofia fi.
- 4 Fy anwireddau mawr a mân,
Yn llwyr darostwng di;
I'm puro trwy dy Ysbryd Glân,
O Arglwydd! cofia fi.
- 5 Wrth rydio'r hen Iorrdonen gas,
Na soddwyf yn y lli';
O dan ddyrnodiau angeu glas,
O Arglwydd! cofia fi.
- 6 Pan ddelo'r saint i'r lân o'r bedd,
Yn more'r Jubili,
I'm codi'n berffaith ar dy wedd,
O Arglwydd! cofia fi.
- 7 Pan ddyger adref oll yn llon,
Dy etholedig ri',
I fyw mewn gwynfyd ger dy fron,
O Arglwydd! cofia fi.

P. J.

36

M.C.

(M. 3.)

Na wrthod fi.

- 1 **A** T un a wrendy weddi'r gwan,
'Rwyf yn dyrchafu 'nghri;
Yn mhob cyfyngder, ing, a phoen,
O Dduw! na wrthod fi.

- 2 Er mor annheilwng o fwynhau
Dy bresennoldeb di,
A haeddu 'mwrw o ger dy fron,
O Dduw! na wrthod fi.

- 3 Pan fo'm cydnabod is y nen
Yn cefnu arnai'n rhi',
A char a chyfaill yn pellhau,
O Dduw! na wrthod fi.

- 4 Er mwyn dy grog, a'th angeu drud
Ar fynydd Calfari,
A'th ddwys Eiriolaeth yn y nef,
O Dduw! na wrthod fi.

- 5 Pan yn wynebu ymchwydd yr
Iorrdonen ddofn ei lli,
A theithio'n unig trwy y glyn,
O Dduw! na wrthod fi.

- 6 A phan y deui yr ail waith,
Mewn mawredd, parch, a bri,
I farnu'r byw a'r marw yn nghyd,
O Dduw! na wrthod fi.

E. E.

37

M.C.

(M. 3.)

Gorphwys yn y bedd.

- 1 **M** OR ddedwydd yw y rhai, trwy ffydd
Sy'n myn'd o blith y byw;
'Eu henwau'n perarogli sydd,
A'u hân, mor dawel yw!
- 2 Ar ol eu holl finderau dwys,
Gorphwyso maent mewn hedd,
Yn mhell o swm y byd a'i bwys,
Heb boen, yn llwch y bedd.
- 3 Llais un gorthrymydd byth ni ddaw
I'w deffro i wylu mwyl,
Na phrofedigaeth lem, na chroes—
Un loes ni theimlant hwy.

E. E.

38

M.C. (M. 3.)

Gorphwysfa yn y nef.

- 1 **M**AE'N hyfryd meddwl ambell dro,
Wrth deithio anial le
Ar ol ein holl flindersau dwys
Cawn orphwys yn y ne'.
- 2 Pan ar ddiffygio gan y daith,
A lludded maith y lle,
Mor hoff yw gwybod—wedi hyn,
Cawn orphwys yn y ne'.
- 3 'Nol teimlo archoll llawer saeth,
A phrofedigaeth gref,
A dyoddef gwres y dydd a'i bwys,
Cawn orphwys yn y nef.
- 4 Mae'n gysur meddwl, pan fo'n d'od
Len dros ei wyddfod Ef,
Yn cynnal ei drag'wyddol bwys,
Cawn orphwys yn y nef.
- 5 Er colli ein cyfeillion hoff,
Yn yr Iorrdonen gref,
Mae'n felus meddwl—eto 'nghyd
Cawn gwrddyd yn y nef.
- 6 Cymhwysar ni drwy'r Ysbryd Glan
A'i rasol ddoniau Ef,
Nes delom fel twysenau llawn,
Yn addfed iawn i'r nef. E. E.

39

M.C. (M. 3.)

Hafddydd yr Efengyl.

- 1 **A**ETH heibio'r gauaf chwerv du,
Y 'storum oer a'r gwllaw;
Ac fe gyfododd hyfryd haul
Efengyl bur gerllaw.
- 2 Fe welwyd blodeu ar y ddae'r,
Grasusau pur y nef;
Oll yn arogl'i'n beraidd iawn
Oddiwrth ei wisgoedd Ef.

3 O hyfryd dawel nefol hin!
Mi glywa'r adar mân,
'Nawr yn ymbyncio'n felus iawn
Y waredigol gân.

4 Mae turtur yr Efengyl fwyn
Yn galw bro a bryn;
Doed torf aneirif tua'r wlad
Gyda'r awelon hyn.

5 Mae'r haul yn ddysglaer yn y nef
Cyfiawnder dwyfol ddyd;
Ac mae'n tywynu'n hyfryd iawn
Ar bob drylliedig un. w. w.

40

M.C. (M. 3.)

Moliannu yr Oen.

- 1 **C**YDUNWN a'r angelion fry,
Ein tânnau yn gytân;
"Deng mil o filoedd yw eu cân,
Er hyn nid yw ond un."
- 2 Os ydyw'r Oen fu farw'n sail
Eu holl ganiadau hwy,
Mae'n haeddu, am farw drosom ni,
Ein mawl fil miloedd mwy.
- 3 Ac Ef yn unig biau'r mawl,
Drwy ddwyfol hawl ddilyth;
A chlod uwchlaw a allwn ni
Ei roddi iddo byth.
- 4 Cyduned pob creadur byw
Uwchlaw ac is y nen,
I roi yn nghyd—can's teilwng yw—
Y goron ar Ei ben.
- 5 Doed y greadigaeth éang oll,
Ag un soniarus lef,
I ogoneddu'r addfwyn Oen,
A thraethu'i foliant Ef. E. E.

41 M.C. (M. 3.)

“Bendithier Dy Enw gogoneddus a dyrchafedig goruwch pob bendith a moliant.”

- 1 **I**ESU, mae meddwl am dy hedd
Yn lloni 'm hysbryd i;
Ond O! melusach fydd dy wedd,
A'th bresennoldeb cu.
- 2 Ni thraetha llais, ni thraetha cân,
A'u doniau oll y'nghyd,
Felusach gair na'th enw glân,
Iachawdwr mawr y byd.
- 3 O! obaith pob pechadur prudd,
O! ffrynd y llariaidd rai,
I bawb a'th gais, yr wyt bob dydd
Yn Dduw i faddeu bai.
- 4 I'r rhai a'th gânt, O wele fraint,
'Tu hwnt i'n meddwl ni,
Ni ddichon neb byth ddweyd ei maint,
Ond dy anwylion cu.
- 5 Iesu, ein Duw a'n Brenin mawr,
Ein gwerthfawr drysor ni
Bydd i ni 'n oll yn oll yn awr,
Ac yn y nefoedd fry.

42 M.C. (M. 3.)

Holl ddiagonedd hanfod a gras Duw.

- 1 **T**I, Arglwydd, ydwyt oll dy hun
Fy meddiant ar y llawr;
A thi dy human fydd fy oll
O fewn i'r nefoedd fawr.
- 2 Rhyw ffynnon trugareddau maith,
Diderfyn yw dy ras;
I ro'i trysorau pena'r nef
I'r tlotaf un i ma's.
- 3 Ac ynot mi ymfrostia'n hy'
'Mod i'n gyfoethog iawn;
Am fod trysorau maith fy ngras
Fel Ti'n anfeidrol lawn.

4 Ac mae pob peth yn eiddo im',
Heb eisieu, ac heb drai:
Ac nid oes ddiffyg ddaw i'r lle
Y cefir dy fwynhau.

5 Mae pob dymuniad, a phob chwant,
Fyth yno'n eitha' llawn;
A thystio'r wyf nad oes ond Duw
A'm gwna yn ddedwydd iawn.

6 Doed y tymmestloedd pena ddêl,
Digonol gallu'r ne';
A rhüed moroedd dros y tir,
Anfeidrol yw Efe. W. W.

43 M.C. (M. 3.)

Doniau Rhagluniaeth a Gras.

1 **T**YDI wyt deilwng o fy nghân,
Fy Nghrêwr a fy Nuw,
Dy ddoniau o fy amgylch naent
Bob mynyd 'r wyf yn byw.

2 Mi glywa'r haul, a'r lloer, a'r ser,
Yn datgan dwyfol glod;
Tywynu 'n ddysglær 'r wyt o hyd
Trwy bob peth sydd yn bod.

3 O na foed tafod dan y rhod,
Yn ddystaw am dy waith;
Minnau fynegaf hyd fy medd
Dy holl ddaioni maith.

4 Diolchaf am dy gariad cu,
Yn estyn hyd fy oes;
Diolchaf fwy am un a fu
Yn gwaeu ar y groes.

5 Diolchaf am gysuron gwiw
Wyf beunydd yn fwynhau;
Diolchaf fwy am Brynwr trist
I mi gael llawenhau. D. C.

44 M.C. (M. 3.)

Dirgelion Rhagluniaeth.

1 **T**RWY ddirgel ffyrdd mae'r uchel Iôr
Yn dwyn ei waith i ben;
Ei ystafelloedd sy'n y môr,
Mae'n marchog gwynt y nen.

2 Yn nghudd mewn dwfn fwngloddiau pur
Doethineb wir ddiwall,
Trysori mae fwriadau clir—
Cyflawnir hwy'n ddi-ball.

3 Y saint un niwed fyth ni chânt;
Cymylau dua'r nen
Sy'n llawn trugaredd, gwlawio wnant
Fendithion ar eu pen.

4 Na farna Dduw a'th reswm noeth,
Ond cred ei addewid rad;
Tu cefn i len rhagluniaeth ddoeth,
Mae'n cuddio gwyneb Tad.

5 Bwriadau dyfnion arfaeth gras,
Ar fyr addfedan llawn:
Gall fod y blodeu'n chwerw eu blas,
Ond melus fydd y grawn.

6 Ond gwyro mae dychymmyg dyn,
Heb gymhorth dwyfol fydd;
Gadawn i Dduw esbonio'i hun—
Efe dry'r nos yn ddydd.

COWPER.
Cyf. L. E.

45 M.C. (M. 3.)

Ffynnon i aflendid.

1 **A**GORWYD ffynnon i'n glanhau
Gan Iesu, frenin nef;
A'i ffrydiau i olchi ffwrdd ein bai
Trwy rym ei gariad Ef.

2 Llawenydd sydd i lawer un
O herwydd agor hon;
Mae lle i minnau lawenhau
Bod imi groesaw llon.

3 Mi ganaf fi tra byddwyf byw
Am rinwedd gwaed yr Oen;
Ond mi gaf ganu cyn b'o hir
Mewn rhyw felusach dôn.

4 Mor beraidd odiaeth fydd fy nghainc
Mewn anlygredig wedd;
Pan fyddo'r tafod musgrell hwn
Yn ddystaw yn y bedd. J.

46 M.C. (M. 3.)

Cyflawnder a north.

1 **D**A'I 'mofyn haeddiant fyth na north
Na ffafr neb na'i hedd,
Ond Hwnw'n unig gŵyd fy llwch,
Yn fyw i'r lân o'r bedd.

2 Ddiffygiaf ddim, er c'yd fy nhaith,
Tra pery gras y nef;
Ac er mor lleied yw fy ngrym,
Mae digon ynddo Ef.

3 Esgyn a wnaeth i entrych ne',
I eiriol dros y gwan;
Fy enaid innau dyn Efe
Fw fynwes yn y man.

4 Fe gryn y ddae'r ac uffern fawr
Wrth amnaid T'wysog aen;
O flaen gogoniant Hwnw fu
Yn dyoddef ar y pren. W. W.

47

M.C.

(M. 3.)

Annogaeth i foliannu Duw.

- 1 **Y**N nhŷ ein Duw clodforwn ef,
Lle rhydd ei hedd a'i ras;
Dyrchafwn lais hyd byrth y nef
Mewn hyfryd hwyl a blas.
- 2 Yn wiw deffroed pob nwyd a dawn
I ganmol Duw'n ddilyth:
Ond rhyfeddodau gras yn llawn,
Nis gallwn ddatgan byth.
- 3 De'wn a moliannwn Frenin hedd;
Ei glod a seinio'n mhell:
Ond gydag ef, tu draw i'r bedd,
Ni gawn ei foli'n well.

P. J.

- 2 'Does yma eisieu fyth yn bod,
Trysorau gras yn llawn,
Er maint yr yfed a'r glanhau
Sy' o fore hyd brydnawn.

- 3 Mae yma drugareddau rhad
I'r tlawd a'r llariaidd rai,
A rhyw fendithion maith yn stor
Sy' fythol i barhau.

- 4 Awn, bechaduriaid, at y dwfr
A darddodd ar y bryn;
Ac ni gawn yfed fyth, heb drai,
O'r ffrydiau gloew hyn.

W. W.

48

M.C.

(M. 3.)

Mawredd cariad Duw.

- 1 **U**WCH pob rhyw gariad is y nef,
Yw cariad pur fy Nuw;
Anfeidrol foroedd, dyfnion, maith,
Heb fesur arno, yw.
- 2 Dechreuodd draw cyn creu y byd,
Fe bery byth yn mla'n,
Heb un cyfnewid, ac heb drai,
Pan elo'r byd yn dân.
- 3 O, deuwch, gwelwch, chwiliwch ef,
Anfeidrol gariad mawr,
Ag eydd yn maddeu miloedd myrdd
O feiau, yn yr awr!
- 4 Rhyw gariad a ffyddlondeb maith,
A thrugareddau'n un,
Ydyw yr enwau a garodd Ef
I roddi arno ei hun.

W. W.

49

M.C.

(M. 3.)

Iachawdwriaeth gymmaint.

- 1 **M**AE'R iachawdwriaeth fel y môr,
Yn chwyddo byth i'r lân;
Mae ynddi ddigon, digon byth,
I'r truan ac i'r gwan.

50

M.C.

(M. 3.)

Coroni Iesu yn ben.

- 1 **D**YRCHAFER enw Iesu cu,
Gan seintiau is y nen;
A holl aneirif luoedd nef,
Coronwch Ef yn Ben.
- 2 Angelion glân, sy'n gwylio'n gylch
O ddeutu'r orsedd wen—
Gosgorddion ei lywodraeth gref,
Coronwch Ef yn Ben.
- 3 Hardd lu'r merthyri, sydd uwchlaw
Erlyniaeth, braw, na sen,
A llafar glod, ac uchel lef,
Coronwch Ef yn Ben.
- 4 Yr holl brophwydi, 'nawr sy'n gwel'd
Y Meichiau mawr heb len,
A'r apostolion yn gyd-lef,
Coronwch Ef yn Ben.
- 5 Pob perchen anadl yn mhob man,
Dan gwmpas haul y nen—
Ar fôr a thir, mewn gwlad a thref,
Coronwch Ef yn Ben.

51

M.C.

(M. 3.)

Tad wrth y llyw.

- 1 **A**R fôr tymmestlog, teithio 'rwyf
I fyd sydd well i fyw,
Gan wenu ar ei stormydd oll—
Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 2 Drwy leoedd geirwon, enbyd iawn,
A rhwystrau o bob rhyw,
Y'm dygwyd eisioes ar fy nhaith—
Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 3 Er cael fy nhaflu o dôn i dôn,
Nes ofni bron cael byw;
Diangol ydwyf hyd yn hyn
Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 4 Ac os oes stormydd mwy yn ol,
Yn nghadw gan fy Nuw,
Wynabaf arnynt oll yn hyf—
Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 5 A phan fo'u hymchwyydd yn cryfhau
Fy angor sicr yw,
Y dof yn ddiogel trwyddynt oll—
Fy Nhad sydd wrth y llyw.
- 6 I mewn i'r porthladd tawel, clyd,
O swn y storm a'i chlyw,
Y caf fynediad llon ryw ddydd—
Fy Nhad sydd wrth y llyw. E. E.

52

M.C.

(M. 3.)

Y Wlad dda odiaeth.

- 1 **M**I welaf gyrau'r hyfryd wlad
Trwy darth a niwl y glyn;
A haul cyflawnder yn ei nerth
Yn tw'nu ar bob bryn.
- 2 Mae afon bur o ddyfroedd byw,
Fel grisial gloew clir,
Yn d'od o orsedd Duw a'r Oen
I ddwfrhau ei thir.

- 3 Ac ar ei glanau tyfa pren
Y bywyd, dwyfol hardd;
Anfeidrol well na hwnw oedd
Yn tyfu'n Eden ardd.
- 4 Ac ar ei ffrwythau dwyfol pur
Y gwledda nef y nef,
I drag'wyddoldeb heb ddim trai,
Mae digon arno ef.
- 5 Yr Oen a laddwyd ydyw'r haul,
Ei hedd yw'r afon fyw;
A phren y bywyd mawr ei rin,
Efe ei hunan yw.
- 6 Pob melldith mwyach byth ni bydd,
Na thrallod, gwae, na phoen;
Nac angeu chwaith ni ddaw i wlad
Gorseddfainc Duw a'r Oen.
- 7 Awn, awn, tan ganu tua'r wlad,
Awn, a meddiannwn hi;
Fê'i rhoddwyd mewn addewid rad
Mae'r ffordd yn rhydd i ni. W. R.

53

M.C.

(M. 3.)

Ymarweddiad yn y nefoedd.

- 1 **O**TYRED Ysbryd sanctaidd pur,
Nertha'm blinedig draed;
A rho imi olwg oleu glir
Ar hyfryd dir fy ngwlad.
- 2 Gâd imi ado'r anial maith,
Gwlad galar, a gwlad gwae;
A myned rhagof tua'r tir
Sy' a'i bleser yn parhau.
- 3 Pleserau daear wedi ffoi,
Pob chwantau yn gytân;
Heb un dyfyrwch is y rhod
Ond Iesu mawr ei hun.

54

M.C.

(M. 3.)

Addewidion y Cyfammod.

- 1 **M**AE addewidion melus wledd
Yn gyflawn ac yn rhad,
Yn dy gyfammod pur o hedd,
Trag'wyddol ei barhad.
- 2 'Rwyf finnau yn dymuno d'od
I'r wledd ddanteithiol fras;
Ac felly mi gaf seinio clod
Am ryfedd rym dy ras.
- 3 O rhwyma fi wrth byst dy byrth,
I aros tra b'wyf byw;
I edrych ar dy wedd a'th wyrth,
A'th foli di, fy Nuw.
- 4 Tydi fo'm cymhorth parod iawn,
I'm cynnal ar fy nhaith;
A thi dy hun fo'm trysor llawn,
I drag'wyddoldeb maith.

T. J.

55

M.C.

(M. 3.)

Cyflawnder o ras a doniau yn Nghrist.

- 1 **C**YFLAWNDER nerth, cyflawnder
Cyflawnder nef y nef, [gras,
Uwch deall seraphim na saint
Sy'n trigo ynddo Ef.
- 2 Mae ynddo'i hunan drysor mwy
Nag fedd y byd yn un;
A phrawf o'i gariad ydyw'r fraint,
Oruchaf gafodd dyn.
- 3 Fy ymffrost gaiff fod am ei ras,
A'm nefoedd fydd ei hedd;
Ac mi orweddaf gydag Ef
Yn foddlon yn y bedd.
- 4 Yn mhob rhyw ddoniau mae E'n fawr
Anfeidrol yw ei rym;
Ac nid oes pwysau ar Ei ras,
A'i haeddiant Dwyfol ddim.

- 5 Mae ynddo drugareddau fil,
A doniau yn ddidrai;
A rhyw ffyddlondeb fel y môr,
At ei gystuddiol rai.

W. W.

56

M.C.

(M. 3.)

"Anfoned i Ti gymhorth o'r cyssegr, a
nerthed di o Sion."

- 1 **O** FRENIN nef a daear lawr!
Mor werthfawr yw dy wedd;
Rho i ni brawf ar hyn o bryd,
O'th nefol hyfryd hedd.
- 2 Goleua Di ein deall gwan,
Yn mhob ryw ran o'th waith;
Dadguddia 'n awr i'th anwyl blant,
Dy fawr ogoniant maith.
- 3 O cryned, Arglwydd, ger dy fron,
Dy holl elynion cas;
A llwydda hefyd yma 'n awr,
Wirionedd mawr dy ras.

R. W.

57

M.C.

(M. 3.)

Ymddiried yn Nuw.

- 1 **O** gad im' brofi 'th nefol hedd,
Yn mhob anadliad pur:
Ac felly myn'd o'r byd i'r bedd,
Mewn hûn nefolaidd wir.
- 2 Gwaith hyfryd yw clodfori'r Iôn,
Ei ras a'i hedd dilyth;
O oes i oes ei fawl a red,
Mewn sain gorfoledd byth.
- 3 'Oaersalem lôn sy'n llawenhau,
A'i gwylwyr o un fryd;
A'r anial blin sy'n dysgu cân
O fawl i Brynwr byd.

E. E.

58 M.C. (M. 3.)

Dyrchafiad a gogoneddiad Crist.

1 **D**YRCHAFODD o waelodion bedd
Goruwch y nefoedd wen;
Lle'r eistedd ar orseddfainc hedd,
A'i goron ar ei ben.

2 "Yr Oen a laddwyd teilwng yw,"
Medd holl dafodau'r nef;
Ac uned pob creadur byw
I'w foli âg uchel lef.

3 Am iddo oddef marwol glwy',
A'u prynu trwy ei waed;
Caiff holl goronau'r nefoedd mwy
Eu bwrw wrth ei draed.

4 Boed peraroglau'i enw drud,
Yn llenwi daear lawr,
A chladder enwau'r byd i gyd
Yn enw Iesu mawr. W. R.

59 M.C. (M. 3.)

Ymgystwyrniad.

1 **O**CYMMER fy serchiadau'n glau,
Fy Iesu bob yr un;
A gwna hwy yn eisteddfod bur
Sancteiddiaf it' dy hun.

2 Tyn fy serchiadau'n gryno iawn
Oddiwrth wrthdrrychau gau,
At yr un Gwrthdrrych ag sydd byth
Yn ffyddlon yn parhau.

3 At wedd dy wyneb nid yw ddim
Trysorau maith y llawr;
Mae gair o'th enau'n llawer mwy
Ei rym nag uffern fawr.

4 Dy allu yw fy nerth a'm grym,
Yn d'allu byddaf byw;
'Rwy'n wan, 'rwy'n llesg, nid allaf ddim,
Un fynyd heb fy Nuw.

5 O! Iesu, cymmer fi i gyd,
Fel mynech gad im' fod;
Ond im' gael treulio bob yr awr,
Yn hollol i dy glod W. W.

60 M.C. (M. 3.)

Gau a gvir bleser.

1 **F**E'M siomwyd gan bleserau'r llawr,
Fe'm twyllwyd gan bob un;
Ffowch bob eilunod, rhoi's ffarwel.
I ddaear ac i ddyn.

2 Ni thro'f fy wyneb byth yn ol
I 'mofyn pleser gau,
Ond mi a gerddaf tua'r wlad,
Sy' a'i phleser yn parhau.

3 Mae holl deganau'r ddaear hon,
Fu gynt yn fawr eu grym,
Yn ngŵydd fy Iesu'n gwywo i gyd,
Ac yn diflanu'n ddim. W. W.

61 M.C. (M. 3.)

Undeb y nefolion.

1 **M**AE brodyr imi aeth yn mlaen,
Yn holliach a chytûn;
Deng mil o filoedd yw eu cân,
Er hyn, nid yw ond un.

2 Mae pawb o'r brodyr yno'n un,
Heb neb yn tynu'n groes,
Yn molî'r Duwdod yn y dyn,
A chofio angu loes.

3 Ni theimlir yno unrhyw boen,
Na chwyno gan un clwy',
Ond pawb mewn hwyl yn molî'r Oen
I drag'wyddoldeb mwy.

4 Daw'r holl dduwiolion yno 'nghyd,
O'r gogledd, de', heb ri',
A'u holl gadwynau'n chwilfriw mân,
A'u cân am Galfari. D. M.

62 M.C. (M. 3.)

Rhinwedd angeu y groes.

- 1 **B**OED dyoddefiadau pur y groes,
I laesu'm cur a'm gwae:
Griddfanau dyfnion angeu loes,
I'm rhoddi i lawenhau.
- 2 Marwolaeth fy Ngwardwr mawr,
Yn fywyd pur i mi;
Fel gallwyf roddi oll i lawr,
Yn gôf am Galfari.
- 3 Mi dafia 'maich i lawr i gyd,
Trwy rinwedd dwyfol loes;
Euogrwydd fel mynyddau'r byd
Dry'n ganu wrth dy groes.
- 4 Dan bob cystuddiau fwy na mwy—
Rhuadau cnawd a byd,
Mae nerth i'w gael mewn marwol glwy'
I'w maeddu oll yn nghyd.
- 5 Mae angeu'r groes yn awr yn hy'
Yn dadleu dros y gwan;
Ac angeu fy Iachawdwr cu,
Cyn hir, a'm cwyd i'r lân. w. w.

63 M.C. (M. 3.)

Nodded mewn adfyd.

- 1 **Y**N nghanol pob gofidiau maith,
Ehedaf at fy Nuw;
Yn wyneb cyfyngderau fil,
Fy unig noddfa yw.
- 2 Efe yw'm Craig a'm cadarn Dŵr,
A'm Hamddiffynwr glân,
Efe a'm tywys yn ei law
I wlad y beraidd gân. R.

64 M.C. (M. 3.)

Crist yn rhagori ar ddeng mil.

- 1 **O**S edrych wnaf i'r dwyrain draw,
Os edrych wnaf i'r de';
Yn mhlith a fu, neu ynte ddaw,
'Does debyg iddo 'Fe.

- 2 Ni fedda'i ar y ddaear fawr,
Ni feddaf yn y ne';
Neb ag a bery'n anwyl im';
Yn unig ond Efe.
- 3 Mae ynddo'i hunan drysor mwy,
Nag fedd yr India lawn:
Fe brynodd i mi fwy na'r byd,
Ar groesbren un prydawn.
- 4 'Does genyf mwy ond Duw yn Dad,
Yn erbyn pob rhyw wae;
'Does genyf ond ei gariad rhad,
Yn sylfaen i barhau.
- 5 O na allwn rodio er ei glod,
Ac iddo bellach fyw;
A phob anadliad fyn'd i maes
I ganmol gras fy Nuw. w. w.

65 M.C. (M. 3.)

"Chwychwi Angelion yr Arglwydd, ben-
dithiwch yr Arglwydd; molwch a mawrhewch
Ef yn dragywydd."

- 1 **U**WCHLAW y ser a'r wybren faith,
A'r bryniau oesol fry,
Yn heirdd drigfanau 'r nefoedd draw,
Preswylia 'n Prynwr cu.
- 2 Cerubiaid a Seraphiaid sydd,
Angelion dysglær llon,
Yn fil o filoedd, nos a dydd,
Yn gweini ger ei fron.
- 3 Yn lluoedd deuant wrth ei sair
O entrych nefoedd wen;
A gweini wnant i'r saint i gyd
Sy'n teithio is y nen.
- 4 A phan y bo'nt yn rhodio 'r glyn,
Daw engyl gwyn eu gwawr
I'w dwyn yn llon i'r Ganaan fry,
Eu hetifeddiaeth fawr. R.

66 M.C. (M. 3.)

Y newyddion goreu.

- 1 **M**AE clywed newydd am ei waed
 Yn llofo ar Galfari,
 Yn fwy na phob rhyw fraint a gaed
 Ar hyd ein daear ni.
- 2 Fe ddaw'r blynyddau pur i ben,
 Pan t'w'no efengyl gras,
 Fel haul dysgleiriol yn y nen,
 Tros wyneb daear las.
- 3 Ac mi ddysgwylia'r hyfryd awr,
 Boreuddydd Jubili,
 Pan ddelo holl dylwythau'r llawr
 I garu'n Harglwydd ni. w. w.

67 M.C. (M. 3.)

Buddugoliaeth y Groes.

- 1 **C**YDUNED holl dafodau'r oes
 A doniau nef a llawr,
 I ganu concwest anghau'r groes,
 A haeddiant Iesu mawr.
- 2 Hen felldith Eden ar ei ben,
 Yn goron ddrain a roed,
 Ac fe droes hono ar y pren
 Yn fendith fwya' erioed!
- 3 Holl awdurdodau uffern fawr,
 Yspeiliodd dan ei glwy',
 Yn noeth ger bron y nef a'r llawr,
 Fe'u harddangosodd hwy.
- 4 O'i fodd tywalltai'i enaid pur,
 I safn marwolaeth ddu,
 A'i anghau dan yr hoelion dur
 Yn anghau i anghau fu. w. r.

68 M.C. (M. 3.)

Yr ail ran.

- 1 **L**LEWYGAI'R haul yn entrych nen,
 Pan oedd ei Grewr mawr,
 Yn natur dyn yn crymu'i ben,
 Yn anghau loes i lawr.
- 2 Fe grynai'r ddaear, rhwygai'r graig,
 Yr awr ryfedda erioed,
 Pan oedd E'n dryllio pen y ddraig
 Yn chwilfriw dan ei droed.
- 3 Lle'r benglog mwyach fydd y lle
 Enwocaf ar y llawr,
 Canys yno dryllwyd penglog hen
 Lefiathan uffern fawr.
- 4 Fe rwygai llen y deml yn ddwy
 Pan y gogwyddai'i ben,
 I ddangos fod y llwybr mwy
 Yn rhydd i'r nefoedd wen.
- 5 Ei glod a'i fawl ni dderfydd mwy
 Am faith drag'wyddol oes,
 Am ddiystyru a myned trwy
 Waradwydd anghau'r groes. w. r.

69 M.C. (M. 3.)

Pren y bywyd.

- 1 **M**AE pren y bywyd wedi ei gael
 Wrth law mewn anial dir,
 Yn plygu 'i frig er cymhell pawb
 I fwyta 'i ffrwythau pur.
- 2 Pan ddelo misoedd cystudd oer,
 Ceir ffrwyth ar hwn o hyd;
 A dail y pren a lwyr iachâ
 Ein holl ddoluriau 'i gyd.
- 3 Tu yma i'r afon os mor dda
 Yw'r ffrwyth ar Iesu gawn;
 Yr ochr draw fe fydd yn well—
 Yn well o lawer iawn.

70

M.C.

(M. 3.)

Mawl am brynedigaeth gras.

1 **H**OLL nerthoedd nef, angelion, saint,
Tylwythau daear las,
Cydgenwch newydd gân o fawl
Am waredigol ras.

2 Y gras ym Gronai'n fôr didrai
Nes llenwi mynwes Duw,
Cyn gosod seiliau bryniau'r byd,
At euog ddynol ryw.

3 Y gras anfonai'r Priod Fab
I barthau isa'r llawr,
In codi o'r dyfnderau i'r lân
I wynfyd nefoedd fawr.

4 Y gras a lifodd ar y pren
Yn afon fawr ddiraid,
I olchi ymaith feiau 'r byd
A chànau'r aflan rai.

5 Pan ddelo 'r brynedigol dorf
Yn iach i ben eu taith,
Eu cân fydd am achubol ras
I drag'wyddoldeb maith.

w. r.

71

M.C.

(M. 3.)

Dilyn yr Arglwydd.

1 **R**WY'N morio tua chartre'm Ner,
Rhwing tonau maith 'rwy'n byw,
Yn ddyn heb neges dan y ser,
Ond 'mofyn am ei Dduw.

2 Mae'r gwyntoedd yn fy nghuro'n ol,
A mi nid wyf ond gwan,
O, cymmer, Iesu, fi'n dy gól,
Yn fuan dwg fi i'r lan.

3 Na'd fi ar aswy, nac ar dde,
I redeg o dy flaen;
Ond dilyn llwybrau Brenin ne',
Trwy ganol dwr a thân.

4 O! gwna i fy nghalon redeg trwy
Oll atat ti dy hun;
Na b'o difyrwch genyf mwy,
Mewn daear, da, na dyn.

5 O! cau fy llygaid, rhag im' wel'd
Pleserau gwag y byd,
Ac imi wyro byth oddiar
Dy lwybrau gwerthfawr, drud.

w. w.

72

M.C.

(M. 3.)

Cyfeillion ymadawedig.

1 **M**AE pererinion draw o'm blaen
Yn canu'r anthem bur;
Ac heddyw'n edrych fel o bell,
Ar dd'rysni'r diffaeth dir.

2 Maent hwy'n rhyfeddu'r dwyfol ras
A'u nerthodd ar eu taith;
A chanu cariad addfwyn Oen,
Ffyddlonaf, yw eu gwaith.

3 O, nertha finnau i edrych draw,
Heb wyro o un tu;
Nes i mi gyrhaedd mewn i byrth
Caersalem newydd fry.

4 Rho'r delyn auraidd yn ein llaw,
Ac yn ein hysbryd dân;
Ac yn mheryglon anial dir,
Erfyniau pur a chân.

5 Ni awn fel hyn yn ngwres y nef
Fel un lluosog lu,
Trwy demtasiynau fwy na rhif
I mewn i'r nefoedd fry.

w. w.

73 M.C. (M. 3.)

Tywallytiad yr Ysbryd.

1 **O!** ANFON di yr Ysbryd Glân,
Yn enw Iesu mawr;
A'i weithrediadau megys tân,
O! deued Ef i lawr.

2 Yn ol d'addewid fawr ei gwerth,
O! tywallt oddi fry
Dy Ysbryd Sanctaidd gyda nerth,
I weithio arnom ni.

3 O'i wir ewylls, deued Ef
I argyhoeddi'r byd,
Ac arwain etifeddion nef,
Trwy'r anial maith i gyd.

4 Yn ol d'addewid Iesu mawr,
Yr awrhau, anfon di
Y gwir Ddyddanydd doeth i lawr,
I aros gyda ni. J. H.

74 M.C. (M. 3.)

O'r dyfnder y llefais arnat.

1 **O** DDYFNDER llygredigaeth du
'Rwyf yn cyfodi llef;
Drugarog Arglwydd, clyw fy nghri
A'm gweddi yn y nef.

2 Os creffi ar anwiredd, Ion,
Pwy ger dy fron a sai?
Ond mae trugaredd gyda thi
I mi, er maint fy mai.

3 Fel gwyliwr am y bore wawr
'Rwy'n dysgwyl 'nawr, fy Nuw;
O dyro imi cyn fy medd
Gael gwel'd dy wedd, a byw.

4 Y mae maddeuant gyda thi
Ar gyfrif marwol glwy',
Fel gallwyf d'ofni yn ddilyth,
Heb byth dy ddiagio mwy. C. W.

75 M.C. (M. 3.)

Erfyniadan am yr Ysbryd.

1 **T**YR'D Ysbryd sanctaidd ledia'r ffordd
Bydd imi'n niwl a thân;
Ni cherddai'n gywir hanner cam
Oni byddi o fy mlaen.

2 Mi wyraf weithiau ar y dde'
Ac ar yr aswy law;
Am hyny arwain gam a cham
Fi i'r baradwys draw.

3 Dod yn fy ngenau fawl ar g'oedd,
Ac yn fy ysbryd dân;
Ac yn mheryglon anial dir,
Erfyniau pur a chân. W. W.

76 M.C. (M. 3.)

Golwg ar y nefol wlad.

1 **Y**MDEITHYDD wyf mewn dyrys
daith,
A'm ffordd sydd drom a phell,
Mae tynfa f'enaid egwan, llaith,
I wlad a thrigfan well.

2 'Rwy weithiau'n gwel'd trwy ddrych o
Ryw faint o'r hyfryd wlad; [ffydd,
A thyna pa'm yr wyf bob dydd,
A'm cais am dŷ fy Nhad.

3 Paid, f'enaid gwan a llwfrhau,
Er twymned ydyw'r dydd;
Mae tragwyddoldeb yn nesâu,
Henffych i'r boreu ddydd!

4 O Sion nefol, drigfan wiw!
Paradwys Brenin ne';
Lle y mae seintiau lu yn byw,
Ddiangodd draw i dre'. D. LL.

77

M.C.

(M. 3.)

Iesu yn gyfaill ffyddlaw.

- 1 **P**AN fo gwrthdychau'r byd yn ffoi,
Ac yn diflanu'n ddiu,
Mae genyf Gyfaill anwyl, hoff,
A bery'n ffyddlon im'.
- 2 Ac er i mi ei adael Ef,
Parbau wnai Ef yr un ;
Rhyfeddol ei ffyddlondeb pur
I mi, annheilwng ddy.
- 3 Gwrandawodd gri pechadur gwael,
Ddarfu ddistrywio 'i hun :
Mi ymddiriedaf bellach mwy
Yn Iesu r ffyddlon un.

M. R.

78

M.C.

(M. 3.)

Efe a'i dibrisiodd ei hun.

- 1 **C**YMMERODD arno agwedd gwas,
A natur marwol ddy,
A mellith drom ein beiau cas
A ddygodd Ef ei hun.
- 2 Yr Hollgyfoethog ddaeth yn dlawd,
Fel cyfoethogid ni ;
Daeth Brenin nefoedd i ni'n frawd,
Wel dyma ryfedd fri !
- 3 Tywalltai'i werthfawrocaf waed,
I olchi ffwrdd ein bai ;
Ac yn ei gleisiau mae iachâd,
I glwyfau euog rai.
- 4 Estynai'i ddwyllaw pur ar led,
I dderbyn angeu loes ;
A llyncodd angeu pawb a gred,
Yn angeu mawr ei groes.

W. R.

79

M.C.

(M. 3.)

Efe a archollwyd am ein camweddau ni.

- 1 **F**Y meiau trymion luoedd maith,
Waeddasant tua'r nen ;

A dyma pa'm yr oedd i'm Duw
Ddyoddef ar y pren.

- 2 Hwyl dy fradychodd, anwyl Oen,
Hwyl oedd y goron ddrain ;
Hwyl oedd y fflangell greulon gref,
Hwyl oedd yr hoelion main.
- 3 Fy meiau oedd y waewffon,
Wanodd ei ystlys bur ;
Fel rhedodd ffrwd o tan ei fron,
O waed a dyfroedd pur.
- 4 O maddeu 'mai, a chliria'n llwyr,
F'euogrwydd oll i gyd ;
Ac na'd im' fflino'th Ysbryd mwy
Tra byddwyf yn y byd.
- 5 O chwilia 'nghalon, Iesu mawr,
Ac eistedd yma dy hun ;
A thaff i lawr gadeiriu hen
Pob eilun gwael ei lun.

W. W.

80

M.C.

(M. 3.)

Erfyniad am yr Ysbryd.

- 1 **T**YR'D Ysbryd Glân, Colomen nef,
A bywyd oddi fry ;
Ac ennyn fflam o gariad gwiw,
Yn ein calonau ni.
- 2 Ffurfiol ac oeraidd fydd ein cân,
A'n holl wasanaeth ni ;
Os na fydd ynom nefol dân
O'th weithrediadau di.
- 3 A gawn ni fod fel hyn o hyd,
Mor farwaidd a di-wawr—
Mor oer ein serch at Brynwr byd
A'n dyled ni mor fawr.
- 4 Tyr'd Ysbryd Glân, Colomen nef,
Yn enw Iesu cu ;
Ac ennyn fflam o'i gariad Ef,
Yn ein calonau ni.

R.

81 M.C. (M. 3.)

Rhyddid i fyned at orseddfainc y gras.

1 **M**AER orsedd fawr yn awr yn rhydd
Gwrandewir llais y gwan;
Wel, cyfod bellach, f'enaid prudd,
Anadla tua'r lan.

2 Wel, anfon eirchion aml ri',
I mewn i byrth y nef;
Gwrandewir pob amddifad gri,
Yn union ganddo Ef.

3 Myfi anturia 'nawr yn mlaen,
Hob alwad is y ne',
Ond bod perffeithrwydd mawr y groes
Yn ateb yn fy lle.

4 Ni fethodd gweddi daer erioed,
A chyrhaedd hyd y nef;
Ac mewn cyfyngder, f'enaid rhed,
Yn union ato Ef.

5 Anturiaf at ei orsedd fwyn,
Tan eitha tywyll nos;
Ac mi orphwysaf, doed a ddel,
Ar haeddiant gwaed y groes.

6 Mi waeddaf yn y storom fawr,
Dan donau fwy na rhi';
Ac fe esgyna'm drylliog lef,
I entrych nefoedd fry.

7 Fe ffy'r tywyllwch wrth fy nghri,
Yn nghyfyngderau'r nos;
Can's nid â'n ofer gais fy Nuw,
A waeddodd E' ar y groes. w. w.

82 M.C. (M. 3.)

Hiraeth am ryddhad.

1 **R**WYN edrych dros y bryniau pell,
Am danat, bob yr awr,
Tyr'd fy Anwylyd, mae'n hwyrhau
A'm haul bron myn'd i lawr.

2 Tebygwn, pe b'ai 'nhraed yn rhydd,
Maes o'r caethiwed hyn;
Na wnawn ond canu tra f'awn byw,
Am ras Calfaria fryn.

3 Pererin wyf mewn anial dir,
Yn crwydro yma a thraw;
Ac yn rhyw ddysgwyl bob yr awr,
Fod tŷ fy Nhad gerllaw.

4 Mae arnaf hiraeth am y wlad
Lle mae torfeydd diri';
Yn canu'r anthem i barhau
Am angeu Calfari. w. w.

83 M.C. (M. 3.)

Ysbrydoedd y Cysfawr a berffeithiwyd.

1 **M**I wela' dyrfa fawr o'm blaen,
Yn canu ar ben eu taith,
Ac wedi gorphen d'rysu 'rhyd
Yr anial garw maith.

2 Fe ddarfu'u rhyfel er ei rym,
Fe ddarfu'u poen a'u gwae;
Ac maent yn yfed heddyw o'r wledd
Dragwyddol sy'n parhau.

3 'D â un o'r nwydau mewn i'r nef
A'u blinodd yn y byd;
Cariad trag'wyddol fel y môr,
Sy'n llanw yno o hyd.

4 Pob parch a haeddiant, gras a dawn,
Pob enw oll o ddyn;
Sydd yno'n hollol suddo'i lawr
Yn Iesu mawr ei hun.

5 Mae Iesu ei hun yn awr yn fwy
Na'r cwbl is y nef;
A'u holl ddifyrwrch fyth a byth
Yw edrych arno Ef. w. w.

84

M.C.

(M. 3.)

Noddfa yn angeu.

1 **P**AN ddelo angeu yn ei rwyg,
I dori fy oll i lawr,
Fy unig noddfa werthfawr fydd
Yn fy Ngwaredwr mawr.

2 O gâd im' mewn tangnefedd pur,
Roi f'anadl ola' i maes,
Ac mewn gorfoledd hwylio dros
Y cefnfor garw glâs.

3 A myn'd dan ganu tua 'r wlad
A drefnwyd i mi fyw;
A gwedi gadaw 'mhell o'm hol
Gystuddiau o bob rhyw.

w. w.

85

M.C.

(M. 3.)

Cri yr Edifeiriol.

1 **O**, DDUW, 'rwy'n dysgwyl wrth dy
Garcharor gwael ei wedd; [ddor,
Gwasgara Di fy ofnau llym,
A dyro im' dy hedd.

2 Fy Nuw, trwy'r hwn daeth hedd i ddyn,
Dadguddia'th hun i mi;
A than dy aden, Arglwydd da,
Boed noddfa f'enaid i.

3 Yr heddwech sydd uwch deall dyn,
I adyn euog dod;
A llanw fi, fy Mhrynwr rhad,
A'th gariad is y rhod.

4 Adferfa f'enaid trwy dy ras,
Rho flas maddeuant gwiw;
A llwyr gymhwysa fi, O Dad,
F'r nefol wlad i fyw.

c. w.

86

M.C.

(M. 3.)

Yr ardal hyfryd.

1 **R**WY'N sefyll ar dymmestlog lân
Yr hen Iorddonen ddu;

Gan syllu'n ddwys, mewn hiraeth clau
Ar fryniau'r Ganaan fry.

2 'Rwy'n tybio gwelaf eiliw gwan
O'r glanau bythol wyrdd,
Lle'r hongia sypiau grawnwin pur
Ar goed anfarwol fyrdd.

3 O ardal hyfryd! lle ni ddaw
Na gofid byth nac aeth;
Lle ffrydia perffaith wynfyd pur
Fel llif o fêl a llaeth.

4 Ac yno y mwynheir heb nos,
Un anfachludol ddydd;
Heb haul na lloer, ond Duw ei hun
Ei dysglæwr haul a fydd.

5 Awelon peraidd, balmaidd byw,
Sy'n treiddio'r ardal trwy;
Angeu a phechod, ing a phoen,
O'i mewn ni theimlir mwy.

B. B.

87

M.C.

(M. 3.)

Swper yr Arglwydd.

1 **Y**N ol ei rasol ordinhâd,
At Iesu 'n isel af;
Myfyriaf ar ei gariad rhâd
A'i gynhes gofio wnaif.

2 Tydi yn marw, minnau'n fyw!
Tydi a'th waed yn lli!
O Oen fy aberth! Oen fy Nuw!
Rhaid imi 'th gofio Di.

3 Cymmeraist phiol llid y Tad,
Tro'ist hono 'n win i mi:
O! pwy nacäi 'r fath orchwyl rhad
A hyn, dy gofio Di!

4 Y corph fu drosod dan y dur,
Fydd fara i'm henaid i;
A'th waed fydd mwy fy niod bur—
Fel hyn y'th gofiad Di.

P.

88

M.C.D. (M. 46.)

"Yr Arglwydd a gysura Sion : Efe a gysura ei hanghyfannedd-leoedd hi."

1 **F**E welir Sion fel y wawr,
Er tlotted yw ei gwedd,
Yn d'od i'r làn o'r cystudd mawr,
N ol agor pyrth y bedd
Heb glaf na chlwyfus yn eu plith,
Yn ddysglær fel yr haul,
Yn y cyfiawnder dwyfol pur,
A wnaed gan Adda 'r Ail.

2 Aed mawl a gweddi 'r saint i'r lân,
Fel pèr aberthau byw
A boed serchiadau Sion wan
Ar dân yn moli Duw
Mewn gemwaith aur bydd hon cyn hir,
Heb dristwch, cur, na phoen,
Yn canu am gongewest fawr a gaed
Trwy werthfawr waed yr Oen.

3 Yn awr i'r Tad, mewn cariad cu,
Yr hardd gyflwynir hon,
Heb arni un brycheuyn du,
Yn briodasferch lon
Dadseinia 'r holl äangder fry,
Gan ryw soniarus lef,
Pan fyddys yn ei harwain hi
I mewn i lys y nef.

89

M.C.D. (M. 46.)

Y Gân Newydd.

1 **Y** WAREDIGOL dorf o Saint
O gylch yr orsedd lân,

A seiniant oll, heb fino byth,
Ar flas y newydd gân ;
Gan ddywedyd Teilwng ydyw'r Oen
A laddwyd ar y pren,
I gael trag'wyddol foliant gan
Holl awdurdodau'r nen.

2 Can's Ti a'n prynaist trwy dy waed,
O bob rhyw lwyth ac iaith,
Ac a'n cynneliaist ni ar hyd
Ein dyrys anial daith :
A gwnaethost ni'n freninoedd gwych
Ac yn Offeiriaid nef,
I Dduw a'r Tad, a byth y cawn
Deyrnasu gydag Ef.

3 Yr ogoneddus dyrfa fawr
O engyl uchel fraint,
A unant oll, o galon bur
I eilio mawl y Saint,
Gan ddywedyd, Teilwng yw yr Oen,
Pryniawdwr dynol ryw,
O bob addoliad, parch a bri,
Ein Harglwydd ninnau yw.

4 Cydunwn ninnau ar y llawr
A'r saint a'r engyl fry—
I roddi ein coronau i lawr
Wrth draed ein Harglwydd cu,
Nes caffom fyned yno i'w plith,
I'w weled a'i fwynhau,
Lle nad oes ond dedwyddwch pur
Trag'wyddol yn parhau.

W. R.

90

M.C.D. (M. 46.)

Dymuniad am y nefol wlad.

1 **T**RA yn y dyrys anial dir,
 'Rwy 'n mhell o dŷ fy Nhad:
 Fy ngolwg cadw, Iesu pur,
 Yn gywir tua'r wlad:
 O dyro imi nerth trwy ffydd
 I ddringo'r creigydd serth,
 Nes d'od o'r diwedd i dy wydd,
 Breswlydd mawr y berth.

2 Ac yna 'mhlith y dysglær lu,
 Ddaeth maes o'r cystudd mawr,
 Caf wel'd dy wyneb dedwydd di,
 A'th foli bob yr awr;
 Lle ni ddaw unrhyw elyn mwy,
 I roi im' glwy na briw,
 Caiff f'enaid wedi'n hyfryd hedd
 Dros fyth yn ngwedd fy Nuw.

D. LL.

91

M.C.D. (M. 46.)

Y fawl-gân nefol.

1 **T**EILWNG wyt Ti, O Arglwydd Iôr
 I dderbyn mawl a chlod,
 Anrhydedd a gogoniant gwiw
 Oddiwrth bob byw a bod;
 Can's o'th ewyllys da dy hun,
 Y creiaist hwynt i gyd,
 Ac ar d'ewyllys da y maent
 Yn byw a bod o hyd.

2 I'r Hwn sy'n eistedd ar y faine
 Yn Frenin dae'r a nef,
 'Rhwn oedd, y sydd, ac fydd, heb dranc
 Na newid ynddo Ef:

Rhoed holl dafodau tanlyd nef
 Ag uchel lef dilyth
 A holl dafodau dynol ryw
 Eu hunol foliant byth. W. R.

92

M.C.D. (M. 46.)

Llwyddiant yr Efengyl.

1 **A**ED sw'n efengyl werthfawr ddrud
 I eitha'r byd ar led;
 A boed i bobloedd dae'r yn llon
 I eiriau hon roi cred.
 O deued ato filoedd maith,
 I'w golchi yn y gwaed,
 A chanu'n llawen yn mhob iaith
 Am iachawdwriaeth rad. J.

93

M.C.D. (M. 46.)

Ffynnon o waed.

1 **M**I welaf ffynnon lawn o waed,
 O waed Immanuel mawr,
 Lle gall troseddwy'r mwyaf gaed
 Gael bywyd ynddi'n awr.
 Bu dda i'r lleidr ar y groes
 Ei chaffael yn ei ddydd,
 Maddeuwyd holl bechodau'i oes
 A'i enaid aeth yn rhydd.

2 Mae llais y nef yn galw'n awr
 Drueiniaid fawr a mân,
 I ddyfod iddi ar y llawr,
 I'w golchi oll yn lân.
 'Rwy'n dod, 'rwy'n dod, fy Arglwydd,
 I 'mofyn am y gwaed, [Dduw,
 O golch yn lân y dua'i liw,
 Sy'n dysgwyl wrth dy draed.

J.

94

M.S. (M. 4.)

Adeiladu Sion.

1 **O!** CYFOD bellach, trugarhá,
O Dduw, bydd dda wrth Sion;
Mae'n amser wrthi drugarhau
Yn ôl dy nodau'n union.

2 Can's hoff iawn gan dy weision di
Ei meini a'i magwyrâu;
Maent yn tosturio wrth ei llwch,
Ei thristwch a'i thrallodau.

3 Pan adeilader Sion wych,
A hon yn ddrych i'r gwledydd;
Pan welir gwaith yr Arglwydd ne',
Fe'i molir E'n dragywydd.

4 Hyn fydd pan gasgler pawb ynghyd,
Yn unfyd i'w foliannu—
Yr holl deyrnasoedd ger bron Duw
Yn ufudd i'w was'naethu. E. P.

95

M.S. (M. 4.)

Eglwys Dduw.

1 **M**AE Eglwys Dduw fel dinas wych,
Yn deg i edrych arni;
Ei sail sydd berl godidog iawn,
A'i mur o ddawns feini.

2 Rhodiwn o gylch Caersalem bur,
Gan draethu'i heglur degwoh;
Ystyriwn ei rhagfuriau drud,
Tra nerthol, a'i phrydferthwch.

3 Awn trwy'r heolydd aur ar frys,
I'r hynod lŷs breninol;
Lle gwelir mewn gogoniant mawr
Yr Iesu gwerthfawr grasol.

4 Llawenydd yr holl ddaear hon
Yw mynydd Sion sanctaidd;
Preswylfa anwyl Brenin nef
Yw Salem efengylaidd.

5 Ni glywsom ogoneddus air,
I'r ddinas ddysglaer lonydd:
A phethau mawrion yn ddi-os,
Wnaeth Duw tros Sion ddedwydd.

6 Ei gwarchod mae ei Cheidwad mawr
Bob mynydd awr yn dirion;
A'i gweiniaid yn ei law a ddwg,
Gan ladd ei drwg elynion.

7 Gwynfyd ei dinasyddion sydd
Yn rhodio'n rhydd ar hyd-ddi;
Y nefol fraint i ninnau rho,
O Dduw, i drigo ynddi. E. F.

96

M.S. (M. 4.)

Breniniaeth Crist.

1 **I**EHOFA sy'n teyrnasu o hyd;
Holl bobl y byd arswydwch;
Cryned yr enwir ger ei fron,
A'r saint yn wirion plygwch.

2 Teyrnasu mae ein Prynwr da;
Y ddæ'r addola'th Arglwydd:
Cerubiaid ger ei fron a gair
Yn gwneyd ei air yn ebrwydd.

3 Yn Sion mae gorseddfa'i ras;
Mawr yw ei urddas yno:
A'i wyrth a draethir yn ei dŷ;
A'i ogoniant sy'n dysgleirio.

4 Mor sanctaidd ydyw enw Duw!
Ofnadwy yw ei foliant:
Uniondeb, barn, gwirionedd mād,
Yn ngwaith ei rād cydunant.

CYF. D. J.

97 M.S. (M. 4.)

Clodforwch yr Arglwydd.

- 1 **C**LODFORWCH bawb ein Harglwydd Dduw,
Doed dynol ryw i'w ganmol:
Ei hedd, fel afon fawr ddi-drai,
Gaiff ddyfrhau ei bobol.
- 2 Uwch nefol lèn mae tanlyd lu
Yn ei foliannu beunydd;
Nef, daear, dwfr, a phob peth byw
All ddweyd mai da yw'r Arglwydd.
- 3 Pan ballo ffafr pawb a'u hedd,
Duw o'i drugaredd odiaeth,
Yn Dad, yn Frawd, yn Gyfaill, fydd
Ar gyfyng ddydd marwolaeth.
- 4 Y gwaredigion ga'dd ryddhad
O'r carchar a'u cadwynau,
Datseiniant gân trwy'r nef a'r llawr
I'w ras a'i ddirfawr ddoniau. w. w.

98 M.S. (M. 4.)

Da yw'r Arglwydd.

- 1 **M**OLWCH yr Arglwydd, can's da yw,
Moliennwch Dduw ein Llywydd;
Oblegyd ei drugaredd fry,
A bery yn dragywydd.
- 2 Duw, buost in' yn Arglwydd da,
Ac yn breswylfa i drigo,
O bryd i bryd—felly yr aeth
Pob rhyw genedlaeth heibio.
- 3 Y gwaredigion canent fawl
I Dduw gerdd nodawl gysson;
Y sawl achubwyd,—caned hyn—
O law y gelyn creulon. E. P.

99 M.S. (M. 4.)

Mawl yn Sion.

- 1 **I**TI, O Dduw, y gweddai mawl
Yn y sancteiddawl Sion:
I Ti y telir trwy holl gred,
Bob gwir adduned calon.

- 2 Pawb sydd yn pwyso atat ti,
A wrendy weddi dostur:
Ac atat Ti y daw pob cnawd,
Er mwyn gollyngdawd llafur. E. P.

100 M.S. (M. 4.)

Diolchgarwch am gynhauaf.

- 1 **C**OF o dy ras yn felus fydd,
Fy Nuw, fy llywydd nefol;
Dadganed oes wrth oes yn bêr,
Dy bur gyflawnder dwyfol.
- 2 Er bod Duw fry, ni ettyl Ef
Mo'i dda i'r nef yn unig;
I bawb o'r byd haelionus yw;
Fe leinw bob rhyw ddiiffyg.
- 3 Duw, wrthyt mae cre'duriaid gwael
Yn dysgwyl cael eu porthi:
Dy law ddarpara iddynt fwyd,
A'u genau wyd yn lenwi.
- 4 Mor fwyn yw'th dosturiaethau, Nâf,
A'th lid mor araf cyffry!
Ond gair o gysur yr yn glau
I'r enaid mae E'n garu. DE. W.

101 M.S. (M. 4.)

Yr un testun.

- 1 **D**A ydyw'r Arglwydd, Brënin ne',
Am bawb mae E'n gofalu;
Bob gwanwyn fe ymwél a'n tir,
Gwna'r borfa i'r ymddyfu.
- 2 Cymylau fel afonydd mawr,
Dyferant lawr fendithion,
Wrth dy orchymyn i ddyfrhâu,
A lloni'r manau sychion.
- 3 Coroni 'r ydwyt Ti fel hyn,
Y flwyddyn â'th ddaioni;
Am hyn doed trigolion byd
Yn unfryd i'th foliannu. DE. W.

102 M.S. (M. 4.)

Emyn Brydnawmol.

- 1 **O**DDUW rho glust i'n hwyrol gân—
Down fawr a mân i'th foli,
A allwn ni drigolion llaw
Anghofio 'th fawr ddaioni P
- 2 Yn nghanol myrdd o saethau cudd
Dy law drwy'r dydd a'n cadwodd,
Ti wyliaist drosom yn mhob mân,
A'th gariad a'n cysurodd.
- 3 Parhaus fendithion ar bob cam
A'n cysson amgylchasant,
Mor fawr yw gofal tyner Duw
Ac O mor brin yw'n moliant.
- 4 Nesawn yn llwythog at y groes,
A beiau'r oes gyffeswn
Ac i Ti'n llwyr, O Arglwydd da,
Ein hunain a gyssegrwn.

DR. W. cyf. W. A.

103 M.S. (M. 4.)

Yr un testun.

- 1 **C**LODFORAF di, fy Arglwydd da,
Fy ngwerthfawr noddfa nerthol;
Arbadaist f'einioes hyd yn hyn,
Rhag angeu yn ddiangol.
- 2 Am ddirfawr drugareddau'r dydd,
A'th ddoniau beunydd imi,
Offrymmaf hwyrol aberth pèr
O glod diderfyn iti.
- 3 Gorchymyn i'th angelion, Dâd,
Trwy 'm hân i'm gwarchod heno:
A thrwy y nos i'th waelaf lwch,
Dy dirion heddwch dyro.
- 4 A phan yr hunwyf yn y bedd,
Rho 'th nefol hedd i'm henaid;
Ac adgyfoda 'nghorph i fyw
Byth gyda'r gwiw ffyddloniaid.

B. F.

104 M.S. (M. 4.)

Nesdu at Dduw.

- 1 **D**EWCH, codwn fyny i'r nef uwch
Yn llawen ein hedrychiad: [ben
Cawn yno wel'd ein Tâd mewn hedd
Yn eiste' ar orsedd cariad.
- 2 Cyd-blygu gawn wrth draed yr Iôn
Anturio'n eon ato:
Nid oes un cerub llym ei wedd
A thanllyd gledd yn rhwystro.
- 3 Heddychol byrth dedwyddwch nef
Gan ei Fab Ef agorwyd;
Dyrchafwn fawl a llafar dôn
Hyd orsedd Iôn heb arswyd.
- 4 Diolch ddeng mil o weithiau 'nawr,
Ddadleuwr mawr, it' fyddo;
A chlod i'r bythol Dâd 'r'un wedd
Am droi 'i ddigllonedd heibio.

DR. W.

105 M.S. (M. 4.)

Ar ddechreu Adoliaid.

- 1 **T**YRD, Ysbryd Glân i'n c'lonau ni,
A dod d'oleuni nefol;
Tydi wyt Ysbryd Crist; dy ddawn
Sydd fawr iawn a rhagorol.
- 2 Llawenydd, bywyd, cariad pur,
Ydynt dy eglur ddoniau;
Dod eli i'n llygaid, fel i'th saint,
Ac enaint i'n hwynebau.
- 3 Gwasgara di'n gelynyon trwch,
A heddwch dyro ini;
Os T'wysog ini fydd Duw Nêr,
Pob peth fydd er daioni.
- 4 Tydi addewaist ddysgu, Iôn,
Dy weision i lesfaru:
Fel yn mhob mân y caffo'n rhwydd,
Yr Arglwydd ei foliannu.

R. J.

106

M.S.

(M. 4.)

Ffynnon llawenydd.

- 1 **F**FFYNNON fy holl lawenydd yw
Yr Arglwydd Dduw yn ddiau;
Gogoniant fy holl ddyddiau 'n wir,
A chysur fy nosweithiau.
- 2 Mewn t'wllwch os ymddengys E',
Mae 'ngwawr i'n dechreu tori;
Efe yw'm siriol seren ddydd,
A'm haul os bydd yn codi.
- 8 Y nef o'm cylch dysgleirio bydd
A llewyrch dedwydd goleu,
Pan dd'wedo Crist mae'm heiddo yw,
A minnau'n eiddo yntau. DR. W.

107

M.S.

(M. 4.)

Diolch yn wastad.

- 1 **D**DIOLCHAF fi, â chalon rwydd,
I'r Arglwydd bob amserau;
Ei foliant Ef a'i wir sawrhad
Fo'n wastad yn fy 'ngenuau.
- 2 Y sawl a edrych arno Ef,
A llewyrch nef eglurir;
Ni waradwyddir honynt neb,
A'u hwyneb ni ch'wilyddir.
- 3 Wele, y truan a roes lef,
A Duw o'r nef yn gwrando;
Ac a'i gwareddodd o'i holl ddrwg,
A'i waedd oedd amlwg iddo.
- 4 O, profwch, gwelwch ddâed yw
Yr Arglwydd byw i'r eiddo;
A gwyn ei fyd pob dyn a gred
'Roi ei ymddiried ynddo. E. P.

108

M.S.

(M. 4.)

Ceidwad Israel.

- 1 **D**YSGWYLIAF o'r mynyddoedd
draw,
Lle daw im' help 'wyllysgar;

Yr Arglwydd rhydd im' gymhorth gref,
Hwn a wnaeth nef a daear.

- 2 Dy droed i lithro Ef ni's gâd,
A'th Geidwad fydd heb humo;
Wele, Ceidwad Isrâel lân,
Heb hûn na hepian arno.
- 3 Ar dy law ddeheu mae dy Dduw,
Yr Arglwydd yw dy Geidwad,
Dy daro ni chaiff haul y dydd,
A'r nos nid rhydd i'r lleuad.
- 4 Yr Iôn a'th geidw rhag pob drwg,
A rhag pob cilwg anfad:
Cai fyn'd a dyfod byth yn rhwydd,
Yr Arglwydd fydd dy Geidwad. E. P.

109

M.S.

(M. 4.)

Ty'r Arglwydd.

- 1 **I**DY'R Arglwydd pan dd'wedent, Awn.
Im' llawen iawn oedd gwrando;
Sai'n traed o fewn Caersalem byrth,
Yr un ni syrth oddiyno.
- 2 Caersalem lân, ein dinas ni,
Ei sail sydd ynddi'i hunan;
A'i phobl sydd ynddi yn gytun,
A Duw ei hun â'i drigfan.
- 3 O fewn dy gaerau heddwch boed
I'th lysoedd deued hawddfyd;
Er mwyn fy mrodyr mae'r arch hon,
A'm cymmydogion hefyd. E. P.

110

M.S.

(M. 4.)

SALM CXVII. 1, 2.

- 1 **O!** CENWCH fawli'r Arglwydd nef,
Moliennwch Ef, genedloedd;
Molwch ei enw Ef trwy'r byd,
Chwithau i gyd, y bobloedd.
- 2 Am ei fod ini yn dda iawn,
Yr Arglwydd llawn trugaredd;
A'i air Ef sydd yn parhau byth,
Sef ei ddilyth wirionedd. E. P.

111

M.S. (M. 4.)

Moliant i'r Creawdwr.

1 **C**LODFORED pawb yr Arglwydd
A'r unig Dduw anfarwol, [byw,
Anfeidrol, doeth, galluog, da,
Trugarog a thrag'wyddol.

2 Y nefoedd fry, a'r ddæar hon,
A'u holl drigolion rhyfedd,
Y moroedd mawr, a'r tiroedd maith,
Ynt gysson waith ei fyseidd.

3 Trwy'r byd o'i fron, a'r wybren fry,
Ei ddwyfol allu welir,
A'i fawr ddoethineb yn mhob mæn
Trwy 'r cyfan a ganfyddir.

4 Fe luniodd ddyn yn berffaith dda,
Mewn hardd sefyllfa ddedwydd;
A'r holl gysuron y'm ni'n gael
Ynt roddion hael yr Arglwydd.

5 Rhyfeddol ac aneirif yw
Gweithredoedd Duw'r Creawdwr;
Ond mwy rhyfeddol doniau rhad,
A chariad yr Iachawdwr. E. F.

112

M.S. (M. 4.)

Ymbiliau am wneub Duw.

1 **Y**MDDYRCHA, Dduw, y nef uwch-
Oddiyno daw d'arwyddion; [law,
A bydded dy ogoniant ar
Y ddaear, a'i thrigolion.

2 O, estyn eto, i barhau,
Dy drugareddau tirion;
Ni a'th adwaenom di a'th ddawn,
I'r rhai sydd uniawn galon.

3 Llewyrcha i'n c'lonau ni a'th ras,
Fel byddo gas in' bechu;
Ac ini mewn sancteiddrwydd rhydd,
Bob dydd dy wasanaesthu.

4 Dof finnau tua'th dŷ mewn hedd,
Am dy drugaredd galwaf;
Mewn ofn, a pharch, a goglud dwys,
I'th sanctaidd eglwys treiglaf.

5 Mor gu, O Arglwydd, genyf fi
Dy ddeddf di, a'th gyfammod;
Ac ar y rhai'n, o ddydd i ddydd,
Y bydd fy holl fyfyrodd.

6 Glyned fy nghalon bellach byth,
Duw wrth dy ddilyth eiriau;
Fel gallwyf deithio 'mlaen o hyd,
Yn union 'rhyd dy lwybrau. E. P.

113

M.S. (M. 4.)

SALM CLXVII.

1 **M**OLWCH yr Arglwydd, can's da yw
Canu i Dduw yn llafar;
O herwydd hyfryd yw ei glod,
A da yw bod yn ddiolchgar.

2 Caersalem, dinas gyflawn fydd,
Yr Arglwydd sydd i'w darpar;
Gan gasglu Isrâel yn nghyd,
A fu trwy'r byd ar wasgar.

3 Yr unig Arglwydd sy'n iachau,
Yn rhydd o friwiau'r galon,
Yr Arglwydd rwym eu briwiau'n iawn,
Y rhai dolurlawn cleifion.

4 Wele, mae llygaid yr holl fyd,
Yn dysegwyl wrthyd, Arglwydd:
Tithau a'u porthi hwynt i gyd,
Bawb yn ei bryd yn ebrwydd. E. P.

114

M.S.

(M. 4.)

Iddo Ef.

1 **M**AER gwaed a redodd ar y groes
O oes i oes i'w gofio;
Rhy fyr yw trag'wyddoldeb llawn
I ddweyd yn iawn am dano.

2 Prif destyn holl ganiadau'r nef
Yw "Iddo Ef" a'i haeddiant;
A dyna sain telynau glân
Ar uchaf gân gogoniant.

3 Mae hynod rinwedd gwaed yr Oen,
A'i boen wrth achub enaid,
Yn seinio'n uwch ar dannau'r nef,
Na hyfryd lef seraphiaid.

4 'Mhen oesoedd rif y tywod mân,
Ni bydd y gân ond dechreu;
Rhyw newydd wyrth o'i angeu drud
A ddaw o hyd i'r goleu.

5 Nid yw caniadau 'r nef yn awr,
Ond megys gwawr yn tori,
Yr hon, fel amnaid fechan iawn,
Arddengys lawn oleuni.

6 Pan ddelo torf y cystudd mawr,
O'r anial dirfawr yno,
Dylenwir croth pob dwyfol dant
Ag uwch gogoniant iddo.

R. W.

115

M.S.

(M. 4.)

Duw yn gymhorth.

1 **E**IN Duw, ein porth mewn oesoedd
A'n gobaith yn ganlynol; [maith,
Ein cysgod rhag y dymmestl gref,
A'n cartref yn drag'wyddol.

2 Yn 'nghysgod d'orseddffainc, dan gél,
Bu 'th saint yn diogel drigo;
Digonol yw dy fraich ei hun
Byth i amddiffyn d'eiddo.

3 Cyn caffael o'r mynyddoedd maith,
Na 'r ddaear chwaith ei llunio,
O drag'wyddoldeb Ti wyt Dduw,
Hyd byth y cyfryw eto.

4 Ein Harglwydd Dduw, pawb Ef,
mawrhaed,
Plygwch wrth draed ei fawredd;
Sancteiddrwydd oll yw natur Duw,
Trugaredd yw ei orsedd. DR. W.

116

M.S.

(M. 4.)

Yr hyfryd lais.

1 **G**WYNFYD y rhai adwaenant lais
Efengyl fwyngais dirion;
Yn heddwch a goleuni Duw
Y rhodia 'r cyfryw ddynion.

2 Llawenydd gwyd eu hysbryd trist,
Trwy enw Crist, eu Prynwr;
Cânt trwyddo Ef nesáu at Dduw,
Diogel yw eu cyflwr.

3 Yr Arglwydd yw ein noddfa glyd,
Rhudd nerth ac iechyd dwyfol;
Israel, dy Frenin byth fydd byw,
Teyrnasa 'th Dduw'n drag'wyddol.

DR. W.

117

M.S.

(M. 4.)

Yr Arglwydd yw fy Mugail.

1 **Y**R Arglwydd yw fy Mugail clau,
Ni âd byth eisiau arnaf;
Mi gaf orwedd mewn porfa fras
Ar lân dwfr gloew las araf.

2 Fe goledd fenaidd ac a'm dwg
'Rhyd llwybrau diddrwg cyfion;
Er mwyn ei enw mawr dilys,
Fe'm tywys ar yr union.

3 O'th nawdd y claw y doniau hyn
I'm canlyn byth yn hylwydd;
A minnau a breswyliaf byth,
A'm nyth yn nhŷ yr Arglwydd. R. P.

118 M.S. (M. 4.)

Hyfrydych yn nhŷ Dduw.

- 1 **F**Y enaid, pa mor hawddgar yw,
Y lle mae'th Dduw'n bresennol;
Nefoedd yw gwel'd ei wyneb cu,
Er yn ei dŷ daearol.
- 2 Cawn yno wel'd achubol nerth,
Ein Brenin prydferth nefol:
A rhwylo i mewn i'n henaid ni,
Bydd ei oleuni bywiol.
- 3 Yno y diagyn c'lomen ne',
A lleinw 'r lle â'i doniau;
A Christ yn rho'i ac eglurhau,
Ei gariad a'i rasusau.
- 4 Duw, yno 'rwyf yn traethu'n llon,
Ddirgelion dy ewyllys;
Ac yno ceisio'th nawdd a wnawn,
A'th foli cawn yn felys.
- 5 Un fraint a gais fy 'nghalon i,
O dyro imi drigfan;
Ym mhlith eglwysi'th saint i fyw,
Sef tmlau Duw ei hunan. DR. W.

119 M.S. (M. 4.)

Mor hawddgar yw dy bebyll.

- 1 **M**OR deg yw'th bebyll Di, O Dduw,
Mor hawddgar yw'th gynteddoedd!
Nid oes fath gu balasau gwych
Tu yma i entrych nefoedd.
- 2 Preswylfa hardd y Brenin mawr,
Yw Sion werthfawr hylwydd;
Ac yno bydd ei oredd lân,
A'i drigfan yn dragwydd.
- 3 Y mae yn diwrnod yno'n well
Na mil yn mhebyll gwagedd;
Cawn yn dy dŷ gysuron da,
Gwir felus, a gorfoledd.

- 4 Mae cadw drws dy deml lân,
Yn llawer mwy anrhydedd,
Na byw'n gyfoethog gyda'r fol,
Mewn rhyw freninol annedd.
- 5 Gwyn fyd a drig o fewn dy dŷ,
Gan dy foliannu beunydd;
Cânt wisgo hardd ogoniant gwiw
Fry gyda Duw'n dragwydd. B. F.

120 M.S. (M. 4.)

Y Gair.

- 1 **Y**N 'ngair yr Arglwydd ddydd a nôs,
Bo 'n aros fy myfyrdod,
Ac yno boed fy meddwl I
'N cartrefu hyd fy meddrod.
- 2 Mae hyfryd lais efengyl lon,
Yn tirion alw beunydd,
Ar bechaduriaid gwael eu rhyw,
Dd'od at eu Duw a'u Harglwydd. C. J.

121 M.S. (M. 4.)

Diogelwch y Credisiol.

- 1 **G**WYNFYD y dyn a gred yn Nuw,
Eie gaiff fyw'n drag'wyddol;
Ei hyder sanctaidd cadarn sydd
Fel mynydd Sion siriol.
- 2 Trag'wyddol fraich trugaredd gu,
Sy'n amgylchynu'i enaid:
A'r mwyn Iachawdwr mawr ni choll
Fyth un o'r holl ffyddloniaid.
- 3 Pe syrthiai braig golofnau'r byd,
A'r bryniau, gyd i'r eigion,
Saif Eglwys Dduw, ni sigla darn,
O gadarn sylfaen Sion.
- 4 Gafaelu wnelo'r duwiol 'nawr,
Ar allu dirfawr dwyfol;
A'i Geidwad doeth, galluog, da,
A'i gwared yn drag'wyddol. B. F.

122

M.S.

(M. 4.)

Gwahoddiad yr Efengyl.

- 1 **G**WRANDAWED clustiau pob dyn
Llawen'ed pob rhyw galon; [byw,
Mae udgorn yr Efengyl fwyn
Yn galw yn addfwyn arnom.
- 2 Doethineb Duw ddarparodd wledd,
I loni gwael eneidiau;
A geilw i mewn newynog rai
I brofi ei harlwyadau.
- 3 De'wch chwi sy'n blysiu'r ffrydiau byw,
A'ch enaid gwyw ar drengu;
Cewch dori'ch syched, weiniaid llwfr
A'r bywiol ddwfr a bery.
- 4 Afonydd gras a chariad sydd,
Fel môr dihybydd yma;
Llawn iachawdwriaeth i'r rhai blin,
Fel laeth a gwin ddylifa.
- 5 Pyrth hyfryd gras efengyl sydd,
Y nos a'r dydd yn agor,
Duw, i ddiwallu'n heisieu gwael,
Ni dde'wn i gael o'th drysor. DR. W.

123

M.S.

(M. 4.)

Eiriolaeth Crist.

- 1 **C**OFFAWN yn llawen gyda pharch,
Am ras ein Harchoffeiriad;
Un yw o galon dyner iawn,
A mynwes lawn o gariad.
- 2 Cyd-deimlo mae â'n natur wan,
Fe w'yr mor egwan ydyw;
Gw'yr beth yw profedigaeth gref,
Can's teimlodd Ef y cyfryw.
- 3 Ond diddrwg a difai o hyd,
Ein Prynwr hefyd safodd;
Er dyoddef tanlyd saethau'r fall,
Hyd waed heb ball gwrth'nebodd.

4 Yn nyddiau'i egwan gnawd bu Ef
Yn tywallt llef a dagrau,
Fe gydymdeimla eto pan
F'o aelod gwan mewn poenau.

5 Am hyny yn ei nerth a'i nawdd,
Rhown ninnau'n hawdd ein hyder;
Cawn waredigaeth ganddo 'Fe
Mewn oriau o gyfyngder. DR. W.

124

M.S.

(M. 4.)

Gwyn eu byd Preswylwyr dy Dfj.

- 1 **Y**RHAI a blanwyd yn nhŷ Dduw
Yn goedwydd byw y tyfant:
Ac yn nghynteddau ein Duw ni,
Y rheiny a flodeuant.
- 2 O fewn dy babell y bydd byth,
Fy nhrigfan ddilyth ddedwydd;
A'm holl ymddiried a fyn fod,
Yn nghygod dy adenydd.
- 3 Un arch a erchais ar Dduw Naf,
A hyny archaf eto;
Cael dyfod i dŷ'r Arglwydd glân,
A bod a'm trigfan ynddo.
- 4 Yr Arglwydd â'i ddeheulaw gref,
Hwn a wnaeth nef a daear;
A roddo ei fendith ef a'i ras
I Sion ddinas hawddgar. E. P.

125

M.S.

(M. 4.)

Ar ddechreu odfa.

OARGLWYDD Dduw, 'rhwn biau'r
gwaith,
Arddel dy faith wirionedd,
Fel byddo i bechod o bob rhyw
Gael marwol friw o'r diwedd.

126

M.S.

(M. 4.)

Ty'r Arglwydd.

- 1 **D**Y babell Di mor hyfryd yw,
O Arglwydd Dduw y lluoedd;
Mynych chwennychais weled hon,
Gan mor dra thirion ydoedd.
- 2 Y man bóst Ti, boed fryn neu fro,
Sydd gyflawn o ddyddanwch;
Yn dy gynteddau'n wastad mae,
Oes, fôr didrai o heddwch.
- 3 Fy enaid fflisia fyn'd ar frys
I'th gyssegr-lys yn hylwydd;
Mae'm calon bach, a'm cnawd bob cam
Yn gwaeddi am yr Arglwydd.
- 4 Am dd'od i'th wydd 'rwyf nos a dydd,
Fel hydd lluddedig gwirion,
A red dan frefu 'mlaen bob cam
I ymfyn am yr afon. w. w.

127

M.S.

(M. 4.)

Darostyngiad a gogoniant Crist.

- 1 **O**ARGLWYDD! aeth dy enw mawr,
Uwch nef a llawr mewn moliant,
Cyhoeddod gwyr a phlant yn wedd
Dy fawredd a'th ogoniant.
- 2 Wrth dremio ar y nefoedd faith,
A gweled gwaith dy ddwyllaw,
Mor hardd yw'r lloer a'r sêr yn llu,
Mewn wybren fry'n dysgleiriaw.
- 3 Duw, beth yw dyn na neb o'i ryw,
Yr hwn sy'n byw mor isel,
I Ti ymwel'd ag ef a'th ras,
A'i ddwyn i'th deyrnas uchel!
- 4 Rhyfeddod oedd i'n Harglwydd pur
Gymmeryd natur ddynol,
Is na'i angelion ef ei hun,
I wared pryfyn marwol!

- 5 Coroner Ef a pharch hyd nen,
Am blygu' i ben hyd angau;
Cyhoeddod pawb a berchen chwyth,
Ei foliant byth a'u genau.
- 6 Iesu, ein Harglwydd ni, mor fawr
'R'aeth d'enw'n awr mewn moliant;
Cyhoeddod yr holl fyd trwy ras,
Dy urddas a'th ogoniant. DR. W

128

M.S.

(M. 4.)

SALM CXXXV.

- 1 **O**MOLWCH enw'r Arglwydd nef,
Ei weision ef molienwch:
Y rhai a saif i'w dŷ a'i byrth,
I'n Duw, a'i fawrwyrth cenwch.
- 2 Molwch yr Arglwydd, can's da yw,
Clod i'r Ior byw a berthyn:
Cenwch ei glod trwy yr holl fyd,
A hyfryd yw y testyn.
- 3 Can's mawr yw'r Arglwydd yn ei lys;
Mi wn yn hysbys hyny;
Yn mhell uwchlaw'r holl dduwiau mân.
Mae'r Arglwydd glân, a'i allu.
- 4 Bendithier fyth mawr enw'r Ion,
O Sion hen, a barchem:
Bendithier, moler ei enw fo,
Sy'n trigo yn Nghaersalem. E. P.

129

M.S.

(M. 4.)

SALM XXXVII.

- C**RED ynddo Ef, fe'th dddwg i'r lân,
Myn allan dy gyfiawnder:
Mor oleu a'r haul hanner dydd,
Fel hyny bydd d'eglurder. E. P.

130 M.S. (M. 4.)

Gweddî am Ymddattodiad Dedwydd.

- 1 **F**Y Nuw galluog rhwyga'r llen,
A dal fy mhen yn angau;
Dod fydd i bur olygu'r lan
Rhag suddo tan y tônau.
- 2 Boed llewyrch dy ogoniant di,
Fy Ion yn llenwi f'enaïd,
Yn lle ammheuaeth, hyder gre';
A chân yn lle ochenaid.
- 3 Pan ddel (mae'r amser yn nesau)
Fy einioes frau i fyny,
Bydd arnaf yn nyfnderau 'r glyn,
O Iesu gwyn yn gwenu.
- 4 Gwna fi, tra yn y byd y b'wy',
Am farw'n fwy myfyriol;
Gan fyw i'th glod, mewn einioes wiw
A marw i fyw'n drag'wyddol. D. T.

131 M.S. (M. 4.)

Byr yegafn gystudd.

- 1 **B**'LE tro' fy wyneb, Arglwydd cu,
Ond atat Ti dy hunan?
Pob peth gweledig, thâl ef ddim,
Ond gwneuthur imi riddfan.
- 2 Os yw'n gofidiau yn y byd
I bara hyd y diwedd;
O fewn y nef fe dderfydd hyn,
Troir tristwch yn orfoledd.
- 3 Po mwyaf gawn o wres y dydd,
Mwy yno fydd ein moliant;
Cawn yn lle cystudd byr a dwys,
Drag'wyddol bwys gogoniant.
- 4 Pryd hyn pereiddia Duw o'r bron
Holl ddyfroedd chwerwon Mara;
Pryd hyn y trŷ pob chwerw nant
Yn win i blant Iehofah.

- 5 Po mwyaf fo'u cyfyngder hwy,
Bydd fwy-fwy eu cysuron;
Eu hedd melusach na'r dil mêl,
A lifa fel yr afon. W. W.

132 M.S. (M. 4.)

Ar ddechreu odfa.

- 1 **O**! DEFFRO, deffro, gwiag dy nerth,
O! brydferth fraich yr Arglwydd;
Fel yn y dyddiau gynt a fu,
Amlyga'th alluogrwydd.
- 2 I ennyn ynom nefol dân,
Duw, anfon dy Lân Ysbryd;
Aed gyda'th eiriau sanctaidd di
Nerth a goleuni hefyd.
- 3 O Arglwydd! dyro ini'n glau
Y tywalltiadau nerthol,
O weithrediadau'r Ysbryd Glân,
A'u grym fel tân angerddol. J. H.

133 M.S. (M. 4.)

SALM XLIII.

- 1 **T**YDI yw Duw fy nerth i gyd,
Paham y'm bwrid ymaith?
Paham yr af mor drwm a hyn
Gan bwys y gelyn diffaith?
- 2 O! gyr dy oleu, moes dy wir,
Ac felly t'wysir finnau;
Arweiniant fi i'th breswylfeydd,
I'th fynydd, ac i'th demlau.
- 3 Yna yr af at allor Duw,
Y Duw goruchel hyfryd;
Ac ar y delyn canaf fawl
Duw, Duw fy hawl a'm gwynfyd. E. F.

134

M.S.

(M. 4.)

Dibyniad ar Grist.

- 1 **R**HAIID imi gael pob gras, pob dawn,
O'th drysor llawn yn gyfan;
Ac oni chaf, fy enaid prudd
A gyll y dydd yn fuan.
- 2 Dy wisg dy hun, Cyfiawnder hael,
Sydd raid im' gael yn mlaenaf;
Nid oes ond ofni dan fy mron,
Nes cafwyf hon am danaf.
- 3 Sancteiddrwydd im' yw'r Oen dinam,
'Nghyfiawnder a'm doethineb;
Fy mhrynedigaeth o bob pla,
Fy Nuw i drag'wyddoldeb.
- 4 Gwyn fyd y rhai dilëaist eu bai,
Eu pechod a'u hanwiredd;
Gan roi iddynt nerth, er cnawd a byd,
I bara hyd y diwedd.
- 5 Dysgwyl yr wyf, a hyn bob cam,
Fel gwyliwr am y boreu,
I brofi cryfder braich dy ras,
I'm tynu maes o'm beiau.   W. W.

135

M.S.

(M. 4.)

Bwrdd yr Arglwydd.

- 1 **W**EL, dyma wledd, gwledd ein Duw
O baagedigion breision: [Ion,
A gwin puredig yn ddidrai,
I lawenhau y cleifion.
- 2 Os claf, os gwan, os t'lawd o hedd,
O de'wch i'r wledd yn fuan;
De'wch a'ch hachwynion o bob rhyw,
Fe'u hetyb Duw ei hunau.
- 3 Yma cewch wel'd eich Harglwydd
Yn rhoddi lawr yn hollol, [mawr,
Ei hun i angeu,—angeu'r groes,
Yy ddiddig dros ei bobol.

- 4 Cawn fwyta'i gnawd (wel, dyma rad),
Ac yfed gwaed yr Iesu;
P'odd gall ein c'lonau ni bob rhai,
'N dragywydd lai na'i garu?
- 5 Mi gofia eiriau'm Harglwydd hael,
Yr hwyr cyn cael ei hoelio;
I fwyta'i swper minnau ddof
Yn mlaen, er c'of am dano.   W. W.

136

M.S.

(M. 4.)

O flaen pregeth.

- 1 **T**YR'D Ysbryd Sanctaidd dangos rym,
Dy nerthol lym wirionedd:
Rho rasol fendith yma'n awr,
I fwrw i lawr anwiredd.
- 2 Rho ddawn a goleu Arglwydd Iôr,
I draethu'r cynghor dwyfol;
Ac agor di y galon gau,
I dderbyn d'eiriau nefol.
- 3 Perfeithia, Iôr, dy nerth, sydd fawr,
Yn ngwyneb dirfawr wendid;
Rho i'r newynog, t'lawd, a chaeth,
Ysbrydol faeth a rhyddid.
- 4 Wel dyro eto gymhorth rhwydd,
O Arglwydd yr arglwyddi;
Lle'r amlhäodd perchod cäs,
Gwna di i'th ras ragori.   T. J.

137

M.S.

(M. 4.)

Noddfa newm adfyd.

- 1 **D**Y ras, dy nawdd, fy Nuw im' dod,
Sef ynod ywddiriedaf;
Nes myned heibio'r aflwydd hyn,
Dan d'edyn ymgysgodaf.
- 2 Ymddiried f'enaid ar Dduw sydd,
Ar Dduw drwy ffydd y galwaf:
Ef a gyflawna'i air yn iawn,
Sef cyfiawn yw'r Goruchaf.   R. P.

138

M.S.

(M. 4.)

Bedydd tân yr Ysbryd.

1 **B**EDYDDIER fi a'r Ysbryd Glân,
A thân pwerus nerthol,
Fel byddo i farn a llosgfa fod,
Ar bechod yn wastadol.

2 O! golch fi beunydd, golch fi'n lân,
Golch fi yn gyfan Arglwydd:
Fy nwyllaw, calon, pen, a'm traed,
Golch fi a'th waed yn ebrwydd.

3 Gwasgara weddill pechod câs,
Sêl fi a'th ras yn drigfan;
Yn berffaieth hardd, yn deml wiw—
Adeilad Duw, ei hunan. w. w.

139

M.S.

(M. 4.)

Syched am fwyngau Duw.

1 **Y**R unwedd ag y bref yr hydd
Am yr afonydd dyfroedd,
Felly y mae fy hiraeth i,
Am danat Ti, Duw'r nefoedd.

2 Fy enaid i, sychedig yw,
Am fy Nuw byw a'i gariad:
Pa bryd y dof fi ger dy fron,
Fy Nuw a'm cyfion Ynad?

3 Trwm, f'enaid, wyt o mewn, paham
Y rhoi brudd lam ochenaid?
Dysgwyl wrth Dduw, a doi ger bron,
Ei wyneb tirion canaid. E. P.

140

M.S.

(M. 4.)

SALM LXI.

1 **E**RGLYW, O Dduw, fy llefain i,
Ac ar fy ngweddi gwrando:
Rhof lef o eitha'r ddaear gron,
A'm calon yn llesmeirio.

2 Dwg fi i dalgraig uwch na mi,
Ac iddi bydd i'm derbyn:
Can's Craig o obaith, Tŵr di-fost,
I'm fuost rhag y gelyn.

3 Can's clywaist Ti, O Dduw, yn glau,
Fy addunedau puraidd:
Rho'ist etifeddiaeth i bob rhai,
A ofnai d'Enw sanctaidd. E. P.

141

M.S.

(M. 4.)

Profiad o lesgedd.

1 **D**ARFU fy nerth, 'rwy'n llwfrhau,
Yn d'allu mae f'ymddiried;
Nerth mawr, difesur, fel y môr,
Genyt sy'n stôr i'r gweiniaid.

2 Ti'm tynaist i o ganol tân,
A mi o'r blaen yn ofni;
Gwna hyny eto'r fynydd hon,
Mae f'enaid bron a threngu.

3 Mi bwysaf stat eto 'n nes;
Pa les im' ddigaloni?
Mae son am danat yn mhob man,
Yn codi 'r gwan i fyny. w. w.

142

M.S.

(M. 4.)

RHAN O SALM CXXII.

1 **O**'R dyfnder gelwais arnat, Ion;
O Arglwydd tirion, gostwng
Dy glust, ystyria y llais mau,
Clyw fy ngweddiau teilwng.

2 Duw, pwy saif yn dy wyneb Di,
Os creffi ar anwiredd?
Ond fel y'th ofner Di yn iawn,
Yr wyt yn llawn trugaredd.

3 Dysgwyliais f'Arglwydd, wrth fy rhaid,
Dysgwyliond f'enaid arno;
Rhois fy holl obaith yn ei air,
Fy enaid gair yn effro. E. P.

143 M.S.D. (M. 4A.)

Crist yn eogyn ac yn tegrnasau.

1 **O** CENWCH fawl i Brynwr byd,
Nesewch i'w gyd-addoli,
Mae'r engyl pur mewn nefol iaith,
Yn hoffi'r gwaith o'i foli:
Esgynodd Crist mewn cyfiawn hawl
Trwy fythawl byrth gogoniant,
A phlygai'r nefoedd ag un llef,
I'w dderbyn Ef mewn moliant.

2 Nesewch, nesewch genedloedd byd,
O unfryd a'r angelion,
Mae Brenin nef yn un o'n cnawd,
Mae'r Iesu'n frawd i ddyinion:
Moliennwch Ef o galon bur,
Mae'n haeddu'r oll a feddwn;
Gwardwr dyn yw Brenin ne',
Pwy ond Efe a folwn ?

3 Nid Brenin Israel yw yn awr
Ond Brenin mawr yr hollfyd;
Daw delw'r byd i ddelw'r nef
Pan enfyn Ef ei Ysbryd;
Daw pobloedd daear o bob lliw
Yn siriol i'w groesawu,
A cherdda'r anthem drwy bob gwlad
I roi mawrhâd i'r Iesu. W. A.

144 M.S.D. (M. 4A.)

REAN O SALM LXXIII.

1 **D**Y faith drugaredd, O Dduw byw,
Rhagorach yw na'r bywyd;
A'm genau rhoddaf iti fawl,
A cherdd ogonawl hyfryd;
Felly tra fyddwyf byw y gwnaf,
Ac felly'th folaf eto,
Ac yn dy enw di sydd gu
Y caf ddyrchafu 'nwylo. E. P.

145 M.S.D. (M. 4A.)

REAN O SALM LXXXIX.

1 **T**RWY gynnulleidfa ei saint ef,
Duw nef y sydd ofnadwy;
A thrwy'r holl fyd o'n hamgylch ni,
Ei ofni sydd ddyladwy:
Pwy sydd yn debyg it', Dduw byw,
O Arglwydd Dduw y lluoedd ?
Yn gadarn Ior, a'th wir i'th gylch,
O amgylch yr holl nefoedd. E. P.

146 M.S.D. (M. 4A.)

REAN O SALM XXXIII.

1 **C**ENWCH i'r Ior fawl a mawrhâd,
Wiw gerdd o ganiad newydd;
Yn llafar cenwch iddo glod,
Bid parod eich lleferydd:
O herwydd uniawn yw ei air,
A ffyddlawn cair ei weithred,
Barn a chyfiawnder ef a'u câr,
A'r ddaear llawn o'i nodded.

2 Gair yr Arglwydd a wnaeth y nef,
A'i Ysbryd ef eu lluoedd;
Efe a gasglai 'nghyd y môr,
A'i drysor yw'r dyfnderoedd;
Y ddaear oll ofned ein Duw,
A phob dyn byw a'i preswyl;
Ei arch a saif, a'i air a fydd,
A hyny sydd i'w ddygwyl.

3 Efa ddirymodd (fy Nuw Ior)
Holl gynghor y cenedloedd;
A gwna trwy lysiant yn ddi-rym
Amcanion llym y bobloedd:
A phob cenedloedd dedwydd y'nt
Os Duw sydd iddynt Arglwydd:
A'i ddewisolion ef a'u gwnaeth
Yn etifeddiaeth hylwydd. E. P.

Tonau—ALL ANGELS, ANGEL'S SONG.

147

M.H.

(M. 5.)

Goruchelder Duw.

- 1 **O** SALEM hardd ! preswylfa'n Nêr
Tu hwnt i gylchoedd maith y sér—
Neillduol gartref Duw ei Hun,
Sy'n mhell uwchlaw dychymmyg dyn.
- 2 Ymgryma'r engyl yno i lawr
Ger bron y presennoldeb mawr,
A'r saint prynedig rif y gwllith,
Heb ond un anian yn eu plith.
- 3 A feiddiwn ni farwlonion ddod,
Ger bron ein Duw i seinio'i glod ?
Trwy angeu'r groes rhoed i ni hawl
I draethu'n cwyn ac odli'n mawl.
- 4 Dechreuwn heddyw ar y gwaith,
Mewn marwol fyd, mewn dynol iaith,
Nes cael ein lle yn mysg y llu
Sy'n ddedydd yn y nefoedd fry.

W. A.

148

M.H.

(M. 5.)

Coronwch Ef.

- 1 **H**ENFFYCH i enw Iesu gwiw,
Syrthied o'i flaen angelion Duw ;
Rho'wch iddo'r parch holl deulu'r nef :
Yn Arglwydd pawb, coronwch Ef.
- 2 Chwychwi a brynwyd trwy ei waed,
Plygwch yn isel wrth ei draed ;
Fe'ch tynodd â thrugaredd gref :
Yn Arglwydd pawb, coronwch Ef.
- 3 Boed i bob llwyth a phob rhyw iaith,
Trwy holl derfynau'r ddaear faith,
Gydganu'n llafar iawn eu llef :
Yn Arglwydd pawb coronwch Ef.
- 4 Er bod eu beiau'n aml iawn,
Mae ganddo iachawdwriaeth lawn ;
Eu cânu'n wyn wna Brenin nef :
Yn Arglwydd pawb, coronwch Ef.

149

M.H.

(M. 5.)

Y waredigol dyrfa.

- 1 **O** FLAEN y fainc mil miloedd mae,
Pwrcas ei waed, ei chwys, a'i wae :
Y dyrfa fawr fu gynt ar goll,
Yn awr yn gorfoleddu oll.
- 2 Eu dagrau oll a sychwyd ffwrdd,
Galar a thristwch byth nis cwrdd ;
Ni ddaw marwolaeth mwy na phoen,
I wydd y croeshoeliedig Oen.
- 3 Priodferch Iesu ydyw rhai'n,
A wisgwyd oll â lliain main ;
Yn edrych ar ei wedd bob awr,
Yn nghanol y gogoniant mawr.
- 4 Gwynfyd fa'i 'mhlith y miloedd myrdd,
Sy'n awr yn dal y palmwydd gwyredd ;
O, Arglwydd da, dywed a ga'i,
I fod yn un o'r dysglær rai ?

W. W.

150

M.H.

(M. 5.)

Tlodi a gras.

- 1 **D**YMA gyfarfod hyfryd iawn,
Myfi yn llwm a'r Iesu'n llawn ;
Myfi yn dlawd heb feddu dim,
Ac yntau'n rhoddi pob peth im'.
- 2 Anturia, 'nghalon euog ddu,
At orsedd gras yn awr yn hy' ;
Mae'r fainc yn rhydd, a'r rhodd yn rhad
I'r sawl a gredo yn ei waed.
- 3 Mae gras yn rhyw anfeidrol stôr,
A doniau ynot fel y môr ;
O, gâd i'r truenusaf ddyn
Gael profi gronyn bach o'u rhin.
- 4 Yn rhad rhaid it' roi'r cwbl im,
Ni feddaf werth, na nerth, na grym ;
'Nol rhoddi, eilwaith trefnu'm gras,
'Mhob brwydr cyn'r ennillwy'r maea.

W. W.

151

M.H.

(M. 5.)

Mwynhad o Grist.

- 1 **N**EF o achubol ras a hedd,
Sydd Iesu, yn dy ddyaglaer wedd,
Yn rhoi'n serchiadau oll ar dân
I garu a moli'th enw glân.
- 2 Pan deimlwyf lewyrch wyneb Duw,
Pan allwyf dd'weyd mai f'eiddo yw,
Lawr dan fy nhraed rwy'n sathru'r byd,
Ei fawredd a'i bleserau i gyd.
- 3 Tro'n llygaid a'n heneidiau ar waith,
I edrych ar d'ogoniant maith;
Ni allem yma dreulio'n rhwydd,
Un dydd trag'wyddol yn dy w'ydd.
- 4 Cysuron dy ddeheulaw bur
Rho in' wrth deithio'r anial dir;
Ac yn dy deml O! gâd i ni
Wel'd llewyrch teg dy wyneb di.

DR. W.

152

M.H.

(M. 5.)

Teyrnasiad Crist.

- 1 **Y**R Iesu a deyrnass'n grwn
O godiad haul hyd fachlud hwn,
Ei deyrnas â o för i för
Tra fyddo llewyrch haul a lloer.
- 2 Teyrnasoedd, pobloedd o bob iaith,
F'w gariad rhoddant foliant maith;
Babanod ieuainc llesg eu llef,
Yn fore a'u clodforant Ef.
- 3 Lle y teyrnaso bendith fydd,
Y caeth a naid o'u rhwymau'n rhydd:
Y blin caiff fythol esmwythâd,
Ar holl rai clwyfus iechyd rhad.
- 4 Rho'ed pob creadur yn ddilyth
Neillduol barch i'n Brenin byth;
Angelion, molwch Ef uwch ben,
A'r ddaear d'wedded byth, Amen. DR. W.

153

M.H.

(M. 5.)

Cariad Crist.

- 1 **'N**AWR ar ei fwrdd mae'r Brenin
mawr,
Mewn gwisg o gariad hyd y llawr;
Yn rhoddi'n rhad o'i hyfryd wledd,
I mi faddeuant llawn a hedd.
- 2 Mae peraroglau'i gariad drud,
Yn myn'd ar aden dawel glud;
Ac yn coffeidio i'w fynwes gun,
Gyfeillion Iesu bob yr un.
- 3 Anfeidrol yw ei gariad Ef,
A threch na'r cwbl dan y nef;
Rhyw fflam angerddol gadarn lym,
Nad oes yn bod a'i diffydd ddim.
- 4 Mae'n drech na dyfroedd lawer iawn,
Ac nac afonydd dyfnion llawn;
Nid all'sai'r groes, a'r bicell gref,
Ei ladd, na chwaith ei oeri ef. W. W.

154

M.H.

(M. 5.)

Galwad ar Ieuentyd.

- 1 **C**YSSEGRWN flaenfirwyth ddyddi-
au'n hoes
I garu'r Hwn fu ar y groes;
Mae mwy o bleser yn ei waith,
Na dim a fedd y ddaear faith.
- 2 Cael bod yn fore tan yr iau,
Sydd ganmil gwell na phleser gau:
Mae ffyrdd doethineb oll i gyd,
Yn gysur ac yn hedd o hyd.
- 3 Y plant a wasanaethant Grist,
Cânt ddianc byth rhag uffern drist;
Mae myrdd o ie'nctyd yn y nef,
Yn berlau yn ei goron Ef.
- 4 O! na threuliaswn yn ddi goll
O dan iau Crist, fy mebyd oll:
Mae'r Hwn a'm prynodd ar y groes,
Yn deilwng o bob awr o'm hoes. P. J.

155

M.H.

(M. 5.)

Y Sabbath llon.

- 1 **G**WAITH hyfryd iawn a melus yw,
Moliannu d'enw Di, O Dduw!
Son am dy gariad fore glas,
A'r nos am wirioneddau'th ras.
- 2 Melus yw dydd y Sabbath llon—
Na fined gofal byd fy mron;
O! boed fy nghalon i mew'n hwyl,
Fel telyn Dafydd ar yr wyl.
- 3 Yn Nuw, fy nghalon llawenhâ,
Bendithio'i waith a'i air a wna;
Mor hyfryd gwaith dy ras, O Dduw,
A'th gynghor, O, mor ddyfined yw!
- 4 Ond mi gaf ogoneddus ran,
Pan buro gras fy enaid gwan;
Mae gwir lawenydd uwch y nen,
Fel olew pur i loni'm pen.
- 5 Caf wel'd a chlywed yno 'nghyd,
Oll a ddymunais yn y byd;
A'm henaid a gaiff felus waith,
Yn y trag'wyddol fywyd maith.

DR. W.

156

M.H.

(M. 5.)

Temlau gras.

- 1 **O**DDIWRTH bob gofal bydol sy',
Ein henaid, Arglwydd, ymaith try;
Y byd a'i bethau gwael gadawn,
A dysgwyl wrth ein Duw a wnawn.
- 2 Yn nhemlau'th ras, O Arglwydd, cawn,
Dy weled a'th addoli'n iawn;
Ac edrych ar dy wyneb cu,
A'th nerth a'th degwch yn dy dŷ.
- 3 Dad, chwennych mae fy enaid i,
Fod yn dy deml gyda Thi:
Ond 'mado o'th dŷ os rhaid i'm traed,
Tydi o'm calon byth na 'mâd.

DR. W.

157

M.H.

(M. 5.)

Gogoniant a gras yn mherson Crist.

- 1 **F**Y enaid deffro, a'm tafod cân,
Ardderchog glod i'r Arglwydd glân;
Hosanna i'r trag'wyddol Dduw,
Ei gariad Ef diderfyn yw.
- 2 Yn ngwyneb Crist llewyrcha'i ma's,
Y ddelw decaf oll o'i ras;
Gwnaeth Duw yn mherson Iesu glân,
Waith mawr tu hwnt i ddim o'r blaen.
- 3 Y ddaear faith a'r eang fôr,
Sy'n dadgan gwaith ein cadarn Ior;
A'i fawr ogoniant welir fry,
Yn ddysglaer yn mhob seren sy'.
- 4 Ond yn edrychiad Iesu cawn,
Wel'd holl ogoniant Duw yn llawn;
Dysgleirdeb hoff ei wyneb Ef,
Lewyrcha'n fwy na holl lu'r nef.
- 5 Gras, mae fe'n destyn peraidd braf;
Wrth enw'r Iesu llawenhâf;
Angelion, sefwech ar y sw'n;
O'r nef i'r ddaear adseiniwch hwn.
- 6 O, na allwn fyw i fyn'd i'r lle,
Cawn wel'd ei wyneb hawddgar 'f!
Yno'i holl degwch eglurhâir,
A'i foli wnant ar delyd aur.

DR. W.

158

M.H.

(M. 5.)

Nerth yn ol y dydd.

- 1 **O**ARGLWYDD, dyro fwy o flas
Ar wirioneddau mawr dy ras,
A goleu pur dy Ysbryd Glân,
I dywys f'enaid gwan yn mlaen.
- 2 O Dduw, rho nerth yn ol y dydd,
I deithio'n nglyn wylofain prudd,
Nes d'od uwch cyrhaedd byd a chnawd,
A holl elynion f'enaid tlawd.

D. J. (J.)

159

M.H.

(M. 5.)

Argyhoeddiad.

- 1 **P**E cawn i'm rhan drysorau'r byd,
Ei rwysg a'i wynfyd oll ynghyd,
Mi rown i lawr y cwbl yn llon,
Am brofi heddwch dan fy mron.
- 2 Pe cawn y fraint o wrando'n awr,
Holl bér ganiadau 'r nefoedd fawr,
Nid hyny'n wir a'm hesmwythái,
Tra bwyf yn griddfan dan fy mai.
- 3 O! d'wéd y gair, fy Arglwydd Dduw,
Y gair, wna'm henaid oll yn fyw,
O! d'wéd dy fod yn maddeu i mi,
Fy meiau oll er maint eu rhi'.
- 4 Os d'wedi hyn, mi deimlaf hedd,
Ni charai'r byd, nid ofnai'r bedd,
Fy mhrosiad llwfr, dry'n ganiad llon,
A'r nef ddechreu a dan fy mron. W. A.

160

M.H.

(M. 5.)

Mawl am gadwedigaeth.

- 1 **D**UW, ynot mae ffynnonau llawn,
O gariad a diderfyn ddawn;
O! cudd fi dan d'adenydd cu,
Nes chwyther heibio'r cwmwl du.
- 2 I'r nef anfona'm llef a'm llais;
Yr Arglwydd a gyflawna 'nghais:
Ei angel enfyn oddi fry,
A rhag y storm fe'm ceidw'n gu.
- 3 Dyrchafer Di uwch nef, O Dduw,
Lle mae'r angelion pur yn byw:
Traether dy nerth trwy'r byd ar led,
A gwlad wrth wlad dy wyrth a dd'wéd.
- 4 Fy nghalon parod yw hi'n awr
I feithrin parch i'th enw mawr;
Fy nhafod, deffro, seinis'i glod,
A'i iachawdwriaeth allan dod.
- 5 Uwch daear ei drugaredd sy'
Yn cyrhaedd i'r eithafoedd fry:
Saif ei wirionedd byth heb goll,
Pan ddarffo'r byd a'i olud oll. C.F.F. D. J.

161

M.H.

(M. 5.)

Emyn Foreuol.

- 1 **O!** FENAID deffro, cân yn awr,
Fel adar achub flaen y wawr;
Os mawl a berthyn iddynt hwy,
Perthyn i mi fil miloedd mwy.
- 2 Fy nyled fawr feunyddiol yw
Talu ufuddaf glod i Dduw;
Yn byw'n y byd tra byddaf fi,
Gweddi a mawl sy'n gweddu i mi.
- 3 Fy Mhrynwr yw, mae'n haeddu cael
Y blaenffrwyth o'm gwasanaeth gwael;
Am drugareddau rhad heb ri',
Gweddi a mawl sy'n gweddu i mi.
- 4 Beth os yw poen a chiroesau'r byd
Fel tôn ar dôn yn curo o hyd;
Er maint fy nghroes, fy mhoen a'nghri,
Gweddi a mawl sy'n gweddu i mi. R. P.

162

M.H.

(M. 5.)

Trefniad yr arfaeth.

- F**E drefnwyd draw mewn arfaeth bell,
I gadw myrdd a'u gwneyd yn well,
'Doedd dim yn well i wneyd a hwy,
Na'u cuddio yn Ei farwol glwy'. W. W.

163

M.H.

(M. 5.)

"Gorphenwyd."

- 1 **G**ORPHENWYD! medd ein Iesu
mawr:
A'i fywyd rhoes o'i fodd i lawr:
Gorphenwyd! do, fe gaed y dydd;
Fe dalwyd Iawn, daw'r caeth yn rhydd.
- 2 Gorphenwyd! clywch y gair i gyd;
O hyfryd sain amgylcha'r byd:
Gorphenwyd! aed yr adsain lon
Trwy nef y nef, a'r ddaear gron. P. J.

164 M.H. (M. 5.)

Amynedd y Credadyn dan y groes.

- 1 F'Y enaid paid a llwfrhau,
Wrth wel'd gofidiau'n amlhau:
Fe dry fy Nuw y croesau blin,
Ar ben y daith yn felus win.
- 2 Fe'u rhifwyd gan anfeidrol Fôd,
Cyn imi gwrdd ag un erioed;
Fe'u pwyswyd yn y glorian fawr,
Cyn cael fy mod ar ddaear lawr.
- 3 Mi dro fy ngolwg tua'r bryn,
Lle daeth im' nerth wrth raid cyn hyn,
Nes delo'r awr i fyned trwy
Na wela'i groes na thrallod mwy.

J.

165 M.H. (M. 5.)

Gweddî am gynaliaeth a grds.

- 1 O, NERTHA f'enaid gwan ei ffydd,
Roi 'ngofal arnat Ti bob dydd;
Heb flino 'nghylch amseroedd draw,
Y rhai o bosibl byth ni ddaw.
- 2 D'ysgwyddau Di ddeil feichiau mawr,
Arnynt mae'n gorphwys nef a llawr;
Am hyn fy holl ofidiau i
Gânt bwysu 'n gyfan arnat Ti.
- 3 Dy iau sydd esmwyth im' o hyd,
Trwy rin dy groes a'th gariad drud,
A'th faich sydd ysgafn—hyfryd yw
Wrth brofi'th hedd a'th gariad gwiw.
- 4 Pâr fod d'ogoniant pur, dilyth,
Yn nod a dyben imi byth;
Dy fywyd hardd, a'th eiriau gwir,
Yn wastad imi 'n rheol bur.
- 5 Rho imi lechu 'n dawel, glyd,
Tu hwnt i swn fy meiau gyd,
Uwch twrf a themtasynau 'r llawr,
Tan gysgod dy gyfiawnder mawr. w. w.

166 M.H. (M. 5.)

Y meusydd nefol.

- 1 I'R meusydd nefol fry, lle rhed
Y dyfroedd bywiol, pur, ar led;
Dymunai f'enaid hedeg 'nawr,
Ond pechod sy'n ei wasgu lawr.
- 2 Dy werthfawr waed, anwylaf Grist!
All dynu 'm holl euogrywydd trist;
A thithau, G'lomen nefol, fwyn,
All ar d'adenydd yno'm dwyn.
- 3 Pe gallwn esgyn fry i'r ne',
A gwel'd gogoniant llawn y lle,
Mor fach, mor wael, y byddai'r byd
A'i bethau—yn fy nghyfri i gyd.
- 4 O, Frenin mawr, Duw oll yn oll!
Gâd wel'd dy wyneb tég heb goll;
A m holl alluoedd seinia i maes
D'anfeidrol fawredd a dy ras.

DR. W. CYF. D. J.

167 M.H. (M. 5.)

Crist yn Frenin.

- 1 TEYRNASU fry mae Ef yn awr,
Gan edrych rhwng y sér i lawr:
A gweled mae fy enaid gwan
Yn teithio o'r anial fyd i'r làn.
- 2 Eistedda ar ddeheulaw'r Tad,
Y nef sy'n ffamio dan ei draed;
Ar orsedd wen, ofnadwy'n wir,
Yn ughanol y goleuni pur.
- 3 Mil myrdd angelion yn ei wydd,
Ag enaid rhydd yn moli'n rhwydd:
Seraphiaid a cherubiaid lu,
Yn seinio drwy'r holl nefoedd fry.
- 4 Mewn gwisg i'w draed a gwregys aur,
Fy Mrenin cadarn yno cair,
Ger bron ei Dad yn cofio'i loes,
Y goron ddrain ac angeu'r groes. w. w.

168

M.H. (M. 5.)

Addoli Dduw yn y nef.

1 **H**OLL deulu'r byd ar lasar lef,
Cydonwn 'nawr a theulu'r nef,
I wasanaethu'r Arglwydd glân,
De'wch mewn llawenydd ac mewn cân.

2 Gwybyddwch mai'r Arglwydd sydd
Dduw;

Efe a'n gwnaeth 'ry'm ynddo'n byw;
'Ry'm oll yn eiddo Brenin nef,
Ein cynnal wneir â'i ddoniau Ef.

3 O fewn ei byrth mewn llawen floedd,
Rho'wn ddiolch gwiw a mawl ar goedd;
Ac yn nghynteddau'i ras yn awr
Bendithiwn enw'n Harglwydd mawr.

4 Can's da yw Duw, ein cadarn Ior,
A'i ras sydd annherfynol fôr;
Mae ei wirionedd pur di-lyth
Heb waelod, glân, na therfyn byth.

5 Am hyny, tra parhao'n taith,
Ei ogoneddu fyddo'n gwaith,
Gan ymgyssegru ddyddiau'n hoes,
I fyw ar Grist a gwaed y groes.

6 Ac wedi gorphen ar y llawr,
Cawn uno gyda'r dyrfa fawr,
O fewn trigfanau'r nefoedd wen,
A seinio mwy hosanna, Amen. T. P.

169

M.H. (M. 5.)

Teilwng yw yr Oen.

1 **D**E'WCH a chydseiniwn hyfryd gainc,
A'r nefol lu o flaen y fainc;
Tafodau ddeng mil sydd i'r rhai'n
Ond un llawenydd oll a sain.

2 Teilwng yw'r Oen ga'dd farwol glwy',
Gael ei ddyrchafu, meddant hwy;
Teilwng, atebwn ninnau, yw
Yr anwyl Oen sydd eto'n fyw.

3 Ein Harglwydd Iesu, teilwng yw
O barch a gallu oddiwrth Dduw;
Bendithion mwy nag allom ni
Byth, Arglwydd, ro'i, a fo i TL.

4 Boed i drigolion nef a llawr,
Yr wybren fry a'r moredd mawr,
Ddyrchafu'i degwch Ef a'i ras,
Ag uchel floedd a nefol flas.

5 Yr holl gre'digaeth, ag un llef,
Fendithio'i enw sanctaidd Ef,
Sy'n eistedd ar yr orseddfainc,
A byth i'r Oen boed peraidd gainc.

DR. W.

170

M.H. (M. 5.)

Llawenydd yn y nef am edifeirwch pechadur.

1 **P**WY draetha'r fath lawenydd sy'
Trwy holl gynteddau'r nefoedd fry,
Pan ddél afradlon tua thref,
Pan aner un etifedd nef.

2 Boddloni'n llawen y mae'r Tad,
Wel'd ffrwyth ei fythol gariad rhad;
Y Mab yn llon a edrych lawr,
Ar bwrcas ei ddyoddefaint mawr.

3 A hoffi gwel'd mae Ysbryd Duw,
Yr enaid marw wnaeth E'n fyw;
A seintiau ac angelion glân,
Am gynnwdd teyrnas Duw a gân.

DR. W.

171

M.H. (M. 5.)

Hiraeth am y nefol fyd.

1 **F**Y Nuw, gad wel'd dy nefol wedd,
A chlywed hyfryd lais dy hedd,
Yn dwyn fy nghalon ar dy ôl,
Oddiar y byd a'i bethau ffol.

2 O Arglwydd, dyro'm serch a'm bryd
Yn fwy ar bethau'r nefol fyd;
A'th gynghor yma arwain fi,
A dwg fi yna atat ti.

W. H.

172

M.H.

(M. 5.)

Undeb Cristionogol.

1 **D**UW, tyr'd â'th saint o dan y ne,
O eitha'r dwyrain bell i'r de,
I fod yn dlawd, i fod yn un,
Yn ddedwydd ynot ti dy hun.

2 Un llais, un swn, un enw pur,
O'r gogledd fo i'r dwyrain dir,
O för i för, o gylch y byd,
Sef enw Iesu oll i gyd.

3 Darfydded son yn mhob rhyw fan
Am ddoniau mawr a doniau gwan:
Darfydded enwau pob rhyw ddyn:
Aed oll yn ddim ond ti dy hun.

4 Na foed gan un pererin mwy
Ganiadau am ddim ond marwol glwy';
Pan y teyrnasa'i Ysbryd ef,
Y ddaear dywyll dry yn nef.

5 O! tyr'd ar frys, Iachawdwr mawr,
Disgyned d'Ysbryd yma i lawr,
Gwna i'r torfeydd a brynodd gwaed
Gyd-gerdded tua'r hyfryd wlad:—

6 Cyd-fyn'd o hyd, dan ganu 'mlaen,
Cyd-ddioddef yn y dŵr a'r tân,
Cyd-gario'r groes, cyd-lawenhau,
A chyd-alaru dan bob gwae. w. w.

173

M.H.

(M. 5.)

Ac eto mae lle.

1 **L**LEFWCH, genhadon Duw o hyd,
O, wele waed Iachawdwr byd!
Cymhellwch bawb dd'od ato 'Fe,
Mae'r Iesu 'n dweyd fod eto le.

2 Chwi rai newynog, tlawd, nesewch,
O amgylch drws Messia de'wch;
Gwrandewch ei lais a'i alwad E',
Mae'r Iesu 'n dweyd fod eto le.

3 Pwy bynag gredo yn Mab Duw,
Yr enaid hwnw byth fydd byw;
Caiff ernes 'nawr o deyrnas ne',
Mae'r Iesu 'n dweyd fod eto le. D. J.

174

M.H.

(M. 5.)

"Bywhâ dy waith."

1 **O**ARGLWYDD Dduw, bywhâ dy
waith,
Trwy holl derfynau'r ddaear faith;
Tros dir a môr dysgleiried gras,
Gan lwyr orchfygu pechod cas.

2 Eglwysi hardd fel gwinwydd fr,
Flaguro'n dæg drwy'r gogledd dir;
A theyrnas Crist trwy'r deheu cras,
Flodeuo ar led fel Eden lân.

3 Clodfored pob creadur byw,
Yr unig ddoeth anfarwol Dduw;
Gwna 'r ddaear hon yn ddelw gu,
O'r nefoedd ogoneddus fry. B. F.

175

M.H.

(M. 5.)

Digonolrwydd aberth y groes.

1 **Y**R Aberth mawr fu ar y groes,
Sydd ddigon im' dan bob ryw loes;
Dyddanu wna fy enaid gwan,
A'i ddwyn o'r dyfnder mawr i'r lân.

2 Mae hedd o Sinai heddyw'n d'od,
Lle bu'r taranu mwya erioed;
Ac enfys am yr oreedd sydd,
Yn gwa'dd yn mlaen fy enaid prudd.

3 Anfeidrol gariad Iesu mawr,
At wael annheilwng lwch y llawr,
Sydd heddyw yn llewyrchu i maes,
Ogoniant ei drag'wyddol ras.

4 O! boed ei Enw yn uchel iawn,
A seiniwn byth ei glod yn llawn;
A boed pob calon dan y nef,
Yn gyflwynedig iddo Ef. T. R.

176

M.H. (M. 5.)

Mor hawddgar yw dy bebyll.

1 **M**OR hardd, mor dæg, mor hyfryd yw
Dy babell sanctaidd Di, O Dduw!
Mor loew y dysgleiria hi
Gan lewyrch dy wynebpryd Di!

2 Rhagori mae ei chywraïn waith,
Ar holl balasau'r ddaear faith;
A'r nef a edrych oddi draw
Ar adail lân dy ddwyfol law.

3 Pan welom yno'th anwyl wedd,
Pan brofom yno'th hyfryd hedd,
Cydganu wnawn ar lasar lef,
"Ti'n dygaist ni i borth y nef."

4 Mae un diwrnod yn dy dŷ,
Dan dirion wên dy wyneb cu;
Yn well na mil yn ngwledd y ffol,
Sy'n gadael chwer'der blin ar ol.

5 Rho' imi'r fraint o'th wel'd ar frya
O fewn dy lân fendigaid lŷs;
Prydferthwch mwya'th babell yw,
Dy bresenoldeb Di, ein Duw. B. F.

177

M.H. (M. 5.)

Newyddion da.

1 **N**EWYDDION brâf a ddaeth i'n bro,
Hwy haeddent gael eu dwyn ar go';
Mae'r Iesu wedi cario'r dydd,
Caiff carcharorion fyn'd yn rhydd.

2 Mae Iesa Grist o'n hochr ni,
Fe gollodd Ef ei waed yn lli';
Trwy rinwedd hwn fe'n dwg yn iach
Fr ochr draw 'mhen gronyn bach.

3 Wel, f'enaïd, weithian c'od dy ben,
Mae'r ffordd yn rhydd i'r nefoedd wen;
Ein holl elynion sydd yn awr,
Mewn cadwyn gan y Brenin mawr.

4 Fy Iesu garaf bellach mwyl,
Dyoddefodd dros of farwol glwyl;
Fy Mhriod hynod yw o hyd,
A'm cyfaill goreu yn y byd. W. W.

178

M.H. (M. 5.)

Gwlad o wynfyd.

1 **O** CYFOD, f'enaïd, fyny hêd,
'A thrwy'r heolydd nefol rhêd;
A gwel nad oes o dan yr haul
Un gwrthdrys dâl ei garu i'w gael.

2 Ar uchel faïc y nefol wlad,
Teyrnass'r Hollalluog Dad;
A thywallt ei ddaioni'n llon
Ar holl wastadedd dedwydd hon.

3 Ac fel haul dysglâer ganol dydd,
Ein Prynwr anwyl yno sydd;
Prydnawn na nos nid oes i'r fun,
Nac achos wrth y lleuad wan.

4 Yn nghanol y fro ddysglâer fry;
Y g'lomen sanctaidd hefyd sy';
A phoen a phechod ymaith ffônt,
I wlad y gwynfyd byth ni dd'ont.

5 Ardderchog ddeiliaid y fan hon,
Sy'n plygu oddeutu'r orsedd lon;
Cerubiaid tanllyd a'r holl saint,
Moli'r anfeidrol Drindod maent.

6 Pa bryd, fy Iesu, daw y dydd,
A'r hyfryd awr i'm gwneyd yn rhydd,
Pan gaffwyf ado'r tŷ o glai,
I drigo 'mhlith y cyfryw rai? DR. W.

179

M.H. (M. 5.)

Mawr.

IDAD y trugareddau i gyd
Rhown foliant, holl drigolion byd;
Llu'r nef, molienwch ef ar gân,
Y Tad, y Mab, a'r Ysbryd Glân.

180

M.H.

(M. 5.)

Pob pet'h y saint.

- 1 **M**AE Crist yn bobpeth i'r holl saint;
Pa le mae neb mor fawr eu braint?
Crist yw eu rhan, Crist yw eu brawd,
Nis gall y rhai'n fod byth yn dlawd.
- 2 Crist, trwy ei waed, a'u gwnaeth yn
rhydd;
Crist yw yr haul sy'n gwneyd eu dydd;
Crist trwy ei Air a'u gwnaeth yn fyw;
Crist yw eu drws a'u ffordd at Dduw.
- 3 Crist yw y graig a'u deil i'r lân,
Er nad ynt hwy ond llesg a gwan;
I'r nef hwy ânt, er llid y ddraig,
Gan fod eu pwys ar Had y Wraig.
- 4 Crist yw y gair a wnaed yn gnawd:
Crist er eu mwyn a ddaeth yn dlawd:
Nid oes fath wledd â'i gnawd a'i waed,
I'r tlawd mae'r wledd i gyd yn rhad.
- 5 Crist, erddynt, aeth i lawr i'r bedd;
Trwy Grist a'i waed, maent yn cael
hedd;
Crist, ar eu rhan, sydd yn y nef—
Ar fyr cânt oll fod gydag Ef. DR. L.

181

M.H.

(M. 5.)

Dyddanwch Duw.

- 1 **T**YDI, fy Nuw, tydi i gyd,
Yw'r cwbl a feddaf yn y byd;
Yr wyt yn well, yr wyt yn well,
Na'r India bell a'i pherlau drud.
- 2 O fewn yr anial dyrys maith,
Yn dysgwyl hyfryd ben fy nhaith:
'Rwy'n gwel'd yn wir, 'rwy'n gwel'd yn
Fy oriau'n hir heb dy fwynhau. [wir.
- 3 Yn nyfnder pob rhyw drallod mae
Un radd o'th wedd yn llawenhau;
Dyddanwch sy', dyddanwch sy',
'N dy wyneb cu sydd well na'r byd.

4 Mae'r fynyd leiaf bach o'r awr
I garu fy Iachawdwr mawr,
Yn well bob dydd, yn well bob dydd,
Na'r cwbl sydd o dan yr haul.

5 Aed heibio'm dyddiau bob yr un,
Wrth garu'm Crewr mawr yn ddy'n;
Fy enaid, cân; fy enaid, cân;
I'th Brynwr glân, a dos i'r bedd. w. w.

182

M.H.

(M. 5.)

Efe a fu yn ufudd hyd anghen.

- 1 **W**EL, weithian c'od, fy enaid cu,
Dy lygaid tua'r nesoedd fry;
Gwel yr anfeidrol berffaith Iawn,
Sy'n maddeu'th bechod oll yn llawn.
- 2 Y moroedd mawr a'r ddaear faith,
A llu'r ffurfafen yw ei waith;
Er hyny, rh'odd ei fywyd cu,
I anghen chwerw tros of fi.
- 3 Y dwylo wnaeth y wybr las,
A all'sai gadw anghen i maes;
Ond ufuddhaodd iddo'n rhydd,
I gariad perffaith gario'r dydd.
- 4 Dyfnderoedd annhraethadwy mwy,
Didrai, difesur, sy'n ei glwy';
Ein hanwireddau ddarfu ddwyn,
A ninnau'n rhyddion er ei fwyn.

5 Mae haeddiant fy Iachawdwr mawr,
Yn dyoddef poen rhwng nef a llawr,
Filiwnau maith yn fwy ei rin
Na haeddiant seintiau'r byd yn un. w. w.

183

M.H.

(M. 5.)

Hyder.

DOED pob rhyw dymmestl yn gytân,
A rhuent arnaf oll yn un;
'Does achos braw na dychryn im,
Can's Iesu cadarn yw fy ngrym. w. w.

184

M.H.

(M. 5.)

Nefoedd ar y ddaear.

- 1 **N**EF yw i'm henaid yn mhob man
Pan brofwyf Iesu mawr yn rhan;
Ei weled ef â golwg ffydd
Dry'r dywyll nos yn oleu ddydd.
- 2 Mwynhâd o'i ras maddeuol mawr,
Blaen brawf o'r nef yw yma'n awr;
A darllen f'enw ar ei fron
Sy nefoedd ar y ddaear hon.
- 3 Ac er na welaf ond o ran,
Ac nad yw profiad ffydd ond gwan;
Y defnyn bach yn fôr a fydd,
A'r wawr a ddaw yn berffaith ddydd.

R.T. W.

185

M.H.

(M. 5.)

Trag'wyddol wynfyd.

- 1 **M**YFYRIO am y nefol fro,
Sy'n dwyn dyddanwch lawer tro,
Beth am bob mynyd o fwynhad—
Yn oesoedd, mewn trag'wyddol wlad.
- 2 'Rwyf am gael profi dan fy mron,
Dystiolaeth o fy hawl i hon,
Cael rhan o'r gwynfyd pur dilyth,
Digonedd heb ddigoni byth!

D. R.

186

M.H.

(M. 5.)

Gwlad o wynfyd.

- 1 **M**AE gwlad o wynfyd pur heb haint,
Byth yno y teyrnasa y saint;
Ile nad oes tywyll nos ond dydd,
A phleaser heb ddim blinder sydd.
- 2 Mae yno yn drag'wyddol hâf,
Ni wywa byth ei blodeu braf;
Ond angeu fel rhyw gulfor sy,
Rhyngom a'r wlad nefolaidd fry.

3 Yr ochr draw i angeu a'r bedd,
Mae meusydd gwyrrddion hardd eu
I Israel felly Canaan fu, [gwedd;
I'w gwel'd tu draw'r Iorddonen ddu.

4 O, am gael ffydd i ymlid ffwrdd
Y cul ammheuon sy'n ein cwrdd;
A gallu gwel'd, â golwg glir,
Drigfanau dedwydd Canaan dir.

5 Fel Moses gynt, pe dringem ni
I wel'd y wlad a'i hansawdd hi,
Nid oer lifeiriant angeu caeth
A'n tarfai'n ol oddiwrth y traeth.

DR. W.

187

M.H.

(M. 5.)

Hyfrydwch yn Nuw.

- 1 **G**AD i mi gael dy Ysbryd pur
Yn gyfaill yn yr anial dir;
Fel byddo dy holl gyfraith lym,
Yn felus ac yn hyfryd im'.
- 2 'Does le, mi wela, i ranu 'mryd,
Un amser rhyngot ti a'r byd;
Cariadau eraill aeth yn ddim,
Dy hun cai fod yn briod im'.
- 3 O c'od fi o'r pydewau i'r lan,
A gwna fi'n gadarn pan bwy'n wan;
A dangos i'r annuwiol ryw,
Na fedda' i gyfaill ond fy Nuw.

W. W.

188

M.H.

(M. 5.)

Llwyddiant yr Efengyl.

- 1 **D**E'WCH addewidion, de'wch yn awr,
Dyhidlwch eich trysorau lawr;
Myrddiynau ar fyrddiynau sydd
Yn dysgwyl am eich bore ddydd.
- 2 O, na foed ardal cyn bo hir,
O'r dwyrain draw i'r deheu dir,
Na byddo'r iachawdwriaeth ddrud
Yn llanw cyrau 'rhai'n i gyd.

189

M.H.

(M. 5.)

Dysgeidiaeth Crist.

- 1 **O** IESU mawr, y Meddyg gwell,
Gobaith yr holl ynysoedd pell;
Dysg fi i seinio byth dy glod,
Mai digyfnewid wyt erioed.
- 2 Rho imi wel'd mai Ti yw'm hedd,
A'm llwyr ddifyru ar dy wedd;
A chym'ryd gair dy enau'i gyd,
Yn unig bleser yn y byd.
- 3 O hoelia'm meddwl ddydd a nos,
Crwydredig, wrth dy nefol groes;
A phlana'm hysbryd yn y tir
Sy'n llifo o lawenydd pur.
- 4 Fel bo fy nwydau drwg yn lân,
Yn cael eu difa â'r nefol dân;
A chariad yn melysu'r groes,
Trwy edrych ar dy farwol loes. w. w.

190

M.H.

(M. 5.)

"Cariad sydd gryf fel angeu."

- 1 **A**NFEIDROL felus yw dy hedd,
A chryf yw'th gariad fel y bedd:
Lle ceri di, 'does dwr na thân,
Nac unrhyw rwystr saif o'th flaen.
- 2 Rhyw fflam angerddol, gadarn, gref,
O fewn i'm hysbryd ydyw ef;
Gwreichionen yw, mawr iawn ei rhin,
O'r fflamau sy ynot ti dy hun.
- 3 Ac er nad ydwyf fi ond gwan,
Ar ei adenydd âf i'r lan;
Neu huno mewn awelon pur,
A rhoi llarwel i'r anial dir.
- 4 Anghofio'm enawd, anghofio'r byd,
Anghofio'm holl deganau i gyd;
Ac wrth fyfyrto ar dy hedd,
Anghofio angeu glas a'r bedd. w. w.

191

M.H.

(M. 5.)

Gweddî am gynnalïaeth a gras.

- 1 **D**AL fi, fy Nuw, dal fi 'mhob man,
'N'enwedig dal fi lle 'rwy'n wan;
Dal fi yn gryf nes myn'd i maes
O'r byd sy'n llawn o bechod caa.
- 2 Gwna fi'n gyfoethog yn mhob dawn,
Gwna fi fel halen peraidd iawn;
Gwna fi fel seren oleu, wiw,
'Ddysgleirio yn y byd 'rwy'n byw.
- 3 Gâd imi wel'd mai Ti yw'm rhan,
Gâd imi'th ganfod yn mhob man;
Gâd imi'n wastad blygu lawr,
I'th lân ewyllys bob yr awr.
- 4 Dysg fi, fy Nuw, dysg fi pa fodd
I ddweyd a gwneuthur wrth dy fodd;
Dysg fi ryfela'r ddraig heb goll,
Ac i orchfygu 'nhechod oll.
- 5 Tra fyddwy'n rhodio'r ddaear hon,
Rho'th hedd fel afon tan fy mron;
Ac yn y diwedd, moes dy law
I'm dwyn i mewn i'r nefoedd draw. w. w.

192

M.H.

(M. 5.)

Gweddî am yr Ysbryd Glân.

- 1 **B**YWYD y meirw tyr'd i'n plith,
A thrwy dy Ysbryd arnom chwytth;
Anadla'n rymus ar y glyn,
Fel byddo byw yr esgyrn hyn. J. H.
- 2 Trwy bwrcas angeu Crist ein pen,
A'r taliad perffaith ar y pren,
Anadlu wnaeth dy Ysbryd di,
Ar esgyrn sychion megys ni.
- 3 Gan hynyn awr, O Arglwydd Dduw,
Par i'r aneidiau hyn gael byw;
A rho dywalltiad helaeth iawn
O'th Ysbryd Glân a'i ddwyfol ddawn. J. J.

193

M.H.

(M. 5.)

Y Sabbath.

- 1 **A**RGLWYDD y Sabbath, erglyw'n
 Ilef,
 'Nawr ar dy ddydd, o fewn dy dŷ:
 Doed ein caniadau llesg i'r nef,
 O'r anial fyd, fel ebyrth cu.
- 2 Carwn Sabbathau'n hanwyl Dduw;
 Ond fry, gorphwysfa hoffach sy';
 At hon y cyrcha'n henaid byw,
 Mewn gwresog ddŷmuniadau cry'.
- 3 Mor ddedwydd ydyw'r dyrfa lân,
 Heb bechod yn ei phlith na phoen;
 Na dim och'neidian'n rhwystro'r gân,
 A seiniant byth i Dduw a'r Oen.
- 4 Rho ar dy waith neillduol fias,
 A phrawf o'th wenau hyfryd iawn;
 Yna, 'nol gado tamlau'th ras,
 Yn nef y nefoedd trigo gawn. DR. W.

194

M.H.

(M. 5.)

Iachawduriaeth gyflawr yn Nghrist.

- 1 **M**AE rhyw ddirgelwch llawer mwy,
 Oes, Iesu, yn dy farwol glwy',
 Nag y gall sant tra ynddo chwyth,
 Na seraph pur ei ddeall byth.
- 2 Ni cheisïaf loches ond dy glwy',
 Tan dônau mawrion fwy na mwy;
 Mae'th waed yn nyfnder culni a gwae
 Yn abl fy rho'i i lawenhau.
- 3 Y mae hapusrwydd pawb o'r byd,
 Yn gorphwys ar dy angeu drud;
 Hyfrydaf waith angelion fry,
 Yw canu am haeddiant Calfari.
- 4 Wel dyma'r trysor mwya' drud,
 Gwaed Iesu'n llifo dros y byd;
 Fyth na foed ond ei farwol glwy',
 Yn sylwedd pob caniadau mwy. W. W.

195

M.H.

(M. 5.)

Neb fel Iesu.

- 1 **T**RA gallwyf byth anadlu a byw
 Moliannu wnaif fy Iesu gwiw;
 O eithaf nef i uffern drist,
 'Does neb i mi fel Iesu Grist.
- 2 Pan byddwy'n gorwedd dan fy maich,
 Heb neb i'm helpio i'r lan â'i fraich;
 Wel, dyma'r pryd, f'Anwylyd mae
 Yn arfer hoffi trugarhau.
- 3 Iaith i ddadguddio, ofer yw,
 Beth yw melusdra hedd fy Nuw;
 Pe d'wedwn tra fai ynof chwyth,
 Melusach yw na dd'wedwn byth.

196

M.H.

(M. 5.)

Gwagedd yw pob peth dan haul.

- 1 **'D**OES dim o gyloch yr awyr fry,
 Neu ynte oddeutu'r ddaear ddu;
 Dim, f'enaïd, dim a leinw ddyn,
 Neu dâl ei garu ond Duw ei hun.
- 2 Wrth droi fy ngolwg yma'n awr,
 I gyrau'r greadigaeth fawr,
 Gwrthddrych ni wel fy enaid gwan
 Ond Iesu i bwysio arno'n rhan.
- 3 Pa'm carai'r byd a'i wagedd mwy,
 Hyd angeu'n brin y deuant lwy;
 Gwell i mi garu'r ffrynd a ddaw
 Yn angeu i 'maffyd yn fy llaw.
- 4 Darfydded caru tref a gwlad,
 Na brawd, na phriod, mam na thau;
 'Does neb a welwyd is y rhod
 Ond Iesu dâl ei garu erioed.
- 5 Cael profi'i hedd a'i fywiol ras
 Yw'r nefoedd ar y ddaear las;
 A'm nefoedd byth yn nef y nef
 Fydd edrych yn ei wyneb Ef. W. W.

197

M.H.

(M. 5.)

Deued dy deyrnas.

1 **D**AW amser gwell, fe dyr y wawr,
Ar ddydd yr arddeliadau mawr,
Bydd adsain yr achubol waith,
Drwy bob rhyw le, yn mhob ryw iaith.

2 O holl hinsoddau'r ddaear lawr
Y cesglir y cynhauaf mawr;
Diwellir Crist wrth wel'd ei hâd,
A firwyth ei boen a'i gariad rhad.

3 Bydd enw mawr ein Harglwydd Iôr
Yn toi y byd fel llanw'r môr,
Nes cuddio 'i ddrygau'n llwyr bob un,
A chuddio pobpeth ond ei hun.

4 Ehêd yr anthem o bob tant
O fryn i fryn, o bant i bant,
Bydd corau 'r nef mewn llawen fryd
Yn cipio sain caniadau 'r byd.

5 Daw tymp yr addewidion llawn
I wneyd y byd yn ddedwydd iawn,
A gwyn ei fyd pob un a wêl
Y nefol ddaear pan y dêl. W. A.

198

M.H.

(M. 5.)

Rhyfeddodau'r Gross.

1 **D**UW, er mor eang yw dy waith
Yn llenwi'r holl greadigaeth faith
Rhyfeddach na'th weithredoedd oll,
Yw cadw dyn a aeth ar goll.

2 Dyma lle mae d'anfeidrol ras,
Hyd eitha'n cael ei daenu 'maes;
A holl lyth'renau d'enw cawn,
Yn caol eu dangos yma'n llawn.

3 Ar Galfari rhwng dae'r a nef
Llewyrchodd ei ogoniant Ef,
Un haul ynguiddiodd y prydawn,
A'r llall a wnaed yn eglur iawn.

4 Pa ddawn sydd yn y Duwdod mawr
Nad yw e'n 'sgriflen yma lawr?
Beth all'sai ddangos pwy wyt ti,
Yn well nag angu Calfari?

5 O fyrddiwn ryfeddodau'r groes,
Dyoddefodd f'Arglwydd angu loes!
Caru hyd at ddyoddef lliid,
Caru a marw yr un pryd!

6 O ryfedd waith! ti, awyr fawr,
Tro d'aml lygaid yma i lawr:
Rhyfedda gyda'r thronau fry,
Y cariad mawr ar Galfari. W. W.

199

M.H.

(M. 5.)

Cysgod Craig fawr.

1 **R**HYW ŵr—rhyfeddol ŵr yw ef—
Sydd imi'n lloches gadarn gref;
Fel uchel graig fy nghysgod fydd,
Rhag marwol wres y poethlyd ddydd.

2 Yr hynod Graig, ein Iesu cu,
Sy'n llawer uwch na'r nefoedd fry;
O dano ef y llecha'i 'n glyd,
Yn mhob rhyw stormydd yn y byd.

3 Fe d'raw'd y Graig; mae ffrydiau hon
Yn oeri'r llosgfa dan fy mron;
Fe d'raw'd y Graig; a'i dyfroedd pur
Yw'm cysur yn yr anial dir.

4 Yn holltau'r Graig fy nhrigfa fydd
Drwy ryfedd faith dragwyddol ddydd:
Caf yma hyfryd wedd fy Nuw,
Dysgleiriad ei berffeithiau gwiw. D.C.

200

M.H.

(M. 5.)

Emyn Hwyrrol.

1 **O** ARGLWYDD Dduw, a gâf fi
dd'od,

I gynnwg i Ti 'm hwyrrol glod?
Er nad wyf fi yn haeddu dim
Ti roddaist heddyw bobpeth im'.

2 O maddeu'r beiau fân a mawr,
Gyflawnais heddyw ar bob awr;
Os câf fwynhau cydwybod rydd
Fy nghwag yn adfywiadol fydd.

3 Rho imi râs i deimlo'n ddwys
Uwch ben y pethau mwya'u pwys,
Rwy'n gwel'd fy nhymmor yn byrhau
A'r dydd diweddfaf yn nesâu.

4 Pan bwyf ar huno'n llawn o hedd,
Dysg imi feddwl am fy medd,
Ac am y tranoeth teg ei wawr
A'm cwyd yn llon o lwch y llawr. W. A.

201

M.H.

(M. 5.)

Aros wrth y groes.

1 **W**RTH edrych, Iesu, ar dy groes,
A meddwl dyfnder d'angeu loes;
Pryd hyn 'rwyf yn dibrisio'r byd,
A'r holl ogoniant sy' ynddo i gyd.

2 Nâd fi ymddiried tra f'wyf byw,
Ond yn dy angeu Di, fy Nuw,
Dy boenau a dy farwol glwy',
Gaiff fod yn ymfrost imi mwy.

3 Gwelwch yn nwyllaw 'Mhrynwr pur,
Ac yn ei draed Ef, hoelion dur!
Edrychwch ar y waew-ffon,
Yn tori'r archoll dan ei fron.

4 Dyma lle'r ydoedd ar brydnawn
Rasusau yn dysgleirio'n llawn;
Mil o rinweddau yn gytun,
Yn prynu'r gwrthgiledig ddyn.

5 Poen a llawenydd tan y loes,
Tristwch a chariad ar y groes;
B'le bu rhinweddau faih y rhai'n,
Erioed o'r blaen dan goron ddrain?

6 Pa'm carai'r byd a'i dda yn hwy?
Ond dyma Wrthddrych llawer mwy,
A dâl ei garu tra bo chwyth,
A thrag'wyddoldeb wedi'n byth. W. W.

202

M.H.

(M. 5.)

Yr Ysbryd yn tystio ac yn selio.

1 **P**A'M bydd i blant y Brenin mawr,
Fyn'd yn alarus ddyddiau'u hoes?
Ddyddanydd nefol, tyr'd i lawr
Arwyddion mwy o'th gariad moes.

2 Onid trigo yn dy saint 'rwyf Ti,
A'u selio'n blant i Dduw a wnai?
Gyr ymaith fy ammheuaeth i,
A dangos faddeu fy holl fai.

3 Rho i'm cydwybod eglurhad,
O'i rhan yn ngwaed fy Mhrynwr byw,
A thystia gyda'm calon i,
Fy mod i wedi 'ngeni o Dduw.

4 Yr ernes wyt o'i gariad ef,
A'r gwystl o lawenydd nef,
Colomen Duw, â' th aden fwyn,
A. gaiff fy nwyn yn iach i dref. DR. W.

203

M.H.

(M. 5.)

Mawl.

CLODFORED pob creadur byw,
O ddyd hyd angel, ddoniau Duw;
A rhoed pob genau sawl ar gân,
I'r Tâd, a'r Mab, a'r Ysbryd Giân.

204 M.H. (M. 5.)

Iachawdwriaeth yr Efengyl.

- 1 YR Iachawdwriaeth fawr yn Nghrist,
Swm melus hyfryd yw i'm clust;
Balm cryf i'm clwyfau o bob rhyw,
A chordial im' rhag ofnau yw.
- 2 Mewn bedd o bechod, gorwedd bu,
Ein henaid wrth ddrws uffern ddu;
Ond codi 'r ym trwy ras ein Duw,
I weled nefol ddydd a byw.
- 3 Aed swm yr Iachawdwriaeth fawr,
O amgylch ogyrch daear lawr;
A boed i'r nef a'i lluoedd llon,
Gyfodi ei llef i seinio hon. DR. W.

205 M.H. (M. 5.)

Ar agoriad addoldy.

- 1 A I gwir y trig Iehofa mawr,
Yn mhebyll dynion ar y llawr?
Yr Hwn ni ddichon nef y nef
Ei gynnwys a'i amgyffred ef?
- 2 Yr Hwn a ferchyg ar y gwynt,
Ddisgynai i babell Moses gynt,
A gwnaeth y Deml drachefn yn dŷ—
Yn lle preswylfa i'w enw cu.
- 3 Erfyniwn Arglwydd ger dy fron,
O, disgyn eto i'n Pabell hon,
Rho'th bresennoldeb yn ein plith,
Ac aros yma, aros byth.
- 4 Boed cwmwl y gogoniant cu
Yn lledu ei aden dros ein tŷ,
A gwlawied o'i gyflawnder mawr,
Fendithion dwyfol ras i lawr.
- 5 Athrawiaeth bur am angeu'r groes,
A draether yma o oes i oes;
Ac Ysbryd Duw fo'n arddel hon,
I blygu miloedd ger ei fron. W. B.

206 M.H. (M. 5.)

"Y pethau a welir sy' dros amser," &c.

- 1 FE dreulia amser oll o'r bron,
Wrthddrychau goreu'r ddaear hon;
Ond Iôr fy ngrym yr un a fydd,
I oesoedd trag'wyddoldeb ddydd.
- 2 Fy mrodyr gerais fel fy hun,
Sy'n myn'd o'm blaen o un i un;
Henffych i'r dydd cawn eto gwrdd,
Yn Sion hardd o ddeutu'r bwrdd.
- 3 Mae'r Iubil fawr yn agochau,
A'r dyddiau hir i lawenhau;
Fry, gyda'm brodyr, rif y gwllith,
Câf weled gwedd fy Mhriod byth.
- 4 C'ôd f'enaid gwan, dy ben trwy ffydd,
A gwêl y gwynfydedig ddydd;
Cei goron aur, a phalmwydd gwyrrdd,
Ar orsedd hardd, ymhlith y myrdd. M. R.

207 M.H. (M. 5.)

Ymostyngiad a dyrohafad Crist.

- 1 PA deilwng glod a gawn ni ddwyn,
I'r Oen, ein Duw, a'n Harglwydd
Pan y mae cân angelion nef, [mwyn,
Mor bell i'law ei enw ef!
- 2 Teilwng yw Ef, Tywysog hedd,
Ga'dd gynt ei ladd a'i roi 'n y bedd;
Teilwng i adgyfodi a byw,
Teyrnasu ar ddeheulaw Duw.
- 3 Bendithion byth ar ben yr Oen,
Aeth dan ein melldith ni a'n poen;
Moled angelion Ef uwch ben,
A d'weded pob rhyw ddyd, Amen. DR. W.

208

M.H.

(M. 5.)

Dy holl weithredoedd a'th glodforant.

- 1 **M**AE'TH holl weithredoedd, Arglwydd Iôr,
Trwy'r ddaear faith a'r eang fôr,
Yn dadgan dy ogoniant maith,
Yn uchel, uchel, yn eu hiaith.
- 2 Yr haul, a'r bydoedd oll uwch ben,
Aneirif lu sy'n britho'r nen;
A gydosodant allan glod
Y bysedd roddes iddynt fod.
- 3 Ond gair ei ras mawrhau a wnaeth,
Uwchlaw ei enw oll, a'i waith;
Gan ddangos trwyddo i lwch y llawr,
Ei gariad, a'i drugaredd fawr.
- 4 Moliannus fyddo'i enw Ef,
Trwy'r ddaear hon, a nef y nef;
Am waith ei ddwyllaw, ond yn fwy,
Am gariad rhyfedd marwol glwy'. w. R.

209

M.H.

(M. 5.)

Adgyfodiad ac esgyniad Crist.

- 1 **I**FRENIN y goleuni glân,
Fu yn y bedd, fy enaid cân;
Trwy byrth haiarnaidd angeu'r aeth,
A dryllio'r cedyrn farau wnaeth.
- 2 Nid brenin braw yw angeu 'n awr,
Er pan gyfododd Iesu mawr:
Fe dynodd ef ei goly'n llym,
Yspeiliodd uffern fawr ei grym.
- 3 Plant dynion, codwch fry eich llef,
A'ch holl eneidiau ato Ef,
Mewn pêr ganiadau yn gyfûn,
I foli'ch Prynwr, Duw a dyn.
- 4 Angelion a'ch telynuau de'wch,
A'ch peraidd dannau uchaf trewch,
A holl greaduriaid nef a llawr,
I seinio moliant Iesu mawr. DR. W.

210

M.H.

(M. 5.)

Gogoniant Crist yn y nefoedd.

- 1 **T**YR'D, nefol g'lomen, oddi fry,
A ch'od ni ar dy adenydd cu;
Eagyn a dwg ni fyny'n grwn
Uwch law holl bethau'r bywyd hwn.
- 2 Tu hwnt i'r wybren isaf hon,
Lle try trag'wyddol oesau llon,
Y mae pleserau pur, dilyth,
A firwythau i wleda'r enaid byth.
- 3 O! am gael golwg hoff o'r wlad,
A gorsedd ein trag'wyddol Dad,
Lle'r eiste'n Prynwr mawr ei fri
Mewn corph cyffelyb i'n cyrph ni.
- 4 Y saint o'i gylich addoli maen',
A holl lu'r nef yn plygu o'i flaen;
Duw sy'n llewyrchu trwy y dyn
Ei bur ogoniant ar bob un.
- 5 Pa bryd daw'r dydd, fy anwyl Dduw,
Caf finnau eagyn yno i fyw,
Sefyll a phlygu yn eu plith,
Gwel'd, moli, a charu, f' Arglwydd
byth? DR. W.

211

M.H.

(M. 5.)

Rhedeg yr yrfa.

- 1 **R**HEDWN ar frys, mawr yw y fraint,
Y nef yw diwedd gyrfa'r saint;
Er maint yw'r llied par'towd ein lle,
Yn mynwes Naf o fewn i'r ne'.
- 2 Mi âf yn mlaen er pelled yw,
I'r wlad 'rwyf am fyn'd iddi fyw;
O'r diwedd tiri'm henaid gwan,
O ddyfnder moroedd mawr i'r lân.
- 3 Pan ddygwyf 'nabod iaith y wlad,
A phur ganiadau tŷ fy Nhaf;
Dechreuaf gân am farwol glwy,
Na chlywir diwedd arni mwy. W. W.

212

M.H.

(M. 5.)

Bwrdd yr Arglwydd.

- 1 **A** I dyma'r arwydd ro'ist i mi
O angeu poenfawr Calfari ?
A all 'r elfenau hyn yn un,
F'm tywys atat ti dy hun ?
- 2 A'i bara a fynega'th loes,
A'th glwyfau mawrion ar y groes ?
A draetha'r gwinwydd dileshâd,
Anfeidrol haeddiant pur dy waed ?
- 3 Na wna, fy Nuw, O tyr'd yn awr,
A danfon d' Ysbryd pur i lawr ;
Dy Ysbryd di gymhwysa'r gwaed,
Gymhwysa'r iachawdwriaeth rad.
- 4 O, anwyl Iesu, tyr'd i'n cwrdd,
A gwel drueiniaid wrth dy fwrdd ;
I gyd yn ffol, heb feddu o'r un,
Un dim i'w ddadlu drosto'i hun.
- 5 Nid yn y bara hwn na'r gwin,
Ond yn dy gnawd a'th waed mae'r rhin ;
Gad ini deimlo d'angeu drud,
Yn ein dyrchafu i'r lan o'r byd.
- 6 Ti ro'ist i lawr dy fywyd drud,
I brynu im' drag'wyddol fyd ;
Myn'd dan fath boen, fath dristwch
I minnau fod yn llawen byth. [chwith,
w. w.

213

M.H.

(M. 5.)

Iawn ao Eiriolaeth Crist.

- 1 **PECHADUR** wyf, da gŵyr fy Nuw,
Llawn o archollion o bob rhyw ;
Yn byw mewn eisieu o waed y groes,
Bob mynyd awr o'r dydd a'r nos.
- 2 Yn nghanol cyfyngderau caeth,
A myrddiwn o ofidiau maith ;
Gâd imi roddi pwys fy mhen,
I orphwys ar dy fynwes wen.

- 3 O, cofia fi ger bron y Tâd,
A dangos iddo werth dy waed ;
O, dadleu 'nawr yn nghanol ne',
I Ti roi'th fywyd yn fy lle.
- 4 O, cadw fi'n dy gôf bob awr,
Wrth eiriol yn y nefoedd fawr ;
Dwg f'enw yn llythyrenau llawn,
O flaen y fainc yn êon iawn.
- 5 Gâd imi dreulio nyddiau i gyd,
I edrych ar dy wyneb-pryd ;
Difyru'm oes o awr i awr,
I garu fy Eiriolwr mawr.
- 6 O, cofia fi pan fwy'n y bedd,
A chasgla'm llwch i'r lân mewn hed,
O arddel fi'n y farn a ddaw,
A dod fi ar dy ddeheu law. DR.

214

M.H.

(M.

Ffwi at Grist.

- 1 **'DOES** arnaf eisieu yn y byd,
Ond golwg ar dy haeddiant dr
A chael rhyw brawf o'i nefol rin,
F'm wadu'n lân â mi fy hun.
- 2 'Rwyf yn ei wel'd, a'i wel'd o bell,
Na'r oll o dan yr haul yn well ;
Ond O ! na allwn ddringo 'nawr
I'r man mae yn dyferu lawr.
- 3 Rhyw ymdrybaeddu yn fy ngwaed,
Yn nghanol dyrys anial wlad ;
Yn ceisio dringo fyth i'r lân,
Heb eto dd'od i'r hyfryd fan.
- 4 O flaen y drugareddfa fawr,
Yn trengu wrth dy draed i lawr,
Gwel y pechadur duaf gaed,
Yn brefu am rinweddau'th waed. w.

215

M.H.

(M. 5.)

Y pererin yn yr anialwch.

- 1 **P**ERERIN wyf mewn anial dir,
Sychedig am gysuron gwir;
Yn crwydro f'amser a llesgau,
O hiraeth eisieu dy fwynhau.
- 2 O, deuwch oriau, tyred ddydd,
F'm henaid gwan gael myn'd yn rhydd;
Carcharor wyf mewn anial wlad,
Yn dysgwyl beunydd am ryddhad.
- 3 Haul y Cyfiawnder, dysglær cu,
Tywyna trwy bob cwnwl du;
O dan dy esgyll dwyfol mae
Y balm o Gilead sy'n iachau.   w. w.

216

M.H.

(M. 5.)

Super yr Arglwydd.

- 1 **O**, TYR'D yn mlaen, fy enaid trist,
I gofio chwerw angu Crist:
Fe roes ei hunan yn fy lle,
A phwy a gofïaf ond Efe?
- 2 Fe'i drylliwyd Ef i'n cadw'n fyw,
A chlwyfau'r Oen ein lloches yw;
Trwy iawn cynmododd ni â'i Dâd—
Diolchwn am ei gariad rhad.
- 3 Rhyfeddol oedd i'r Oen di-fai,
Gymmeryd cosp yr euog rai;
Ti gei'r gogoniant, Iesu mawr,
Byth, byth, am gofio llwch y llawr.
- 4 Diolchus gôf a fydd o hyd
Am angu Crist tra paro'r byd;
A chenir am ei loesion Ef,
I drag'wyddoldeb yn y nef.
- 5 Maddeuant sydd trwy'r aberth heddd,
Ac arno cawn drag'wyddol wledd;
A newydd win, ffrwyth cariad rhad,
Cawn yfed gyda Crist a'i Dad.   P. J.

217

M.H.

(M. 5.)

"Deffro ogleddwynt, a thyred ddeheuwynt."

- 1 **O**, TYRED, y gogleddwynt pur,
Anadla ar holl lysiau'r tir;
Ac oni ddeui mewn iawn bryd,
Fe wywa'n grasau oll i gyd.
- 2 Tyr'd a'r awelon hyny lawr,
Sy'n deffro arg'oeddiadau mawr;
Tyr'd, dithau, y deheuwynt clyd,
Sy'n codi'n henaid uwch y byd.
- 3 O, tyr'd i'th ardd, f'Anwylyd pur,
Mae'r amser hebot yma'n hir;
Bwyta dy ffrwyth o nefol rin,
Pereiddiaf, blenaist Ti dy hun.   w. w.

218

M.H.

(M. 5.)

Gwynfyd y Meirw yn yr Arglwydd.

- 1 **O!** MELUS yw'r llawenydd sydd
Yn fynych yn fy enaid prudd,
Wrth feddwl am y brodyr cu,
Aethant i'r fro nefolaidd fry.
- 2 Gadawsant eu daearol dŷ,
Ac aethant trwy'r Iorddonen ddu,
At Iesu fry i Sion fryn,
Lle'r oedd eu calon hwy cyn hyn.
- 3 Maent wedi cyrchu at y nôd,
Lle'r oedd eu hamcan hwy am fod;
Maent wedi gorphen ar eu gwaith,
A myn'd yn dâg i ben y daith.
- 4 Mewn rhyfel buont yma'n hir,
Yn colli ac yn ennill tir;
Ond Crist yn wastad oedd o'u plaid,
A'i ras i'w cynnorthwyo wrth raid.
- 5 Pa Gristion na hiraethai mwy
Ymddattod i fyn'd attynt hwy?
O sw'n y byd yn ddigon pell,
Bod gyda Christ sy lawer gwell.   D. J.

219

M.H.

(M. 5.)

Deisyfiad y pereris.

- 1 **O** DDYDD i ddydd, o awr i awr,
'Rwy'n nes i'r trag'wyddoldeb
Ac yno byddaf cyn bo hir— [mawr;
O, am gael etifeddu'r gwir.
- 2 O groes i groes, o dôn i dôn,
Ymadaw wnafl a'r fuchedd hon;
Yn fuan âf i byrth y bedd—
O, am gyrhaeddyd gwlad yr hedd.
- 3 O nerth i nerth, o daith i daith,
Ymlwybraf trwy'r anialwch maith;
Nid yw'r Iorddonen ddim yn mhell—
O, am gyrhaeddyd gwlad sydd well!
- 4 O dorf i dorf, o gâd i gâd,
A brwydro'n hir â'r ddraig a'i hâd,
Daw'r frwydr olaf tua'r hwyr;
O, am gael buddugoliaeth lwyrl!
- 5 O gŵr i gŵr, o loes i loes,
Rhyw haint o hyd i chwerwi f'oes;
Daw'r olaf cyn pen gronyn bach—
O, am gael bod yn berffaith iach!
- 6 O fryn i fryn, o bant i bant,
Hwn ydyw llwybr blin y plant;
Daw diwedd ar y lludded llawn—
O, am gael gorphwys tawel iawn.

Js. H.

220

M.H.

(M. 5.)

*"Gwyn eu byd y meirw sy'n marw yn yr
Arglwydd."*

- 1 **C**LYWCH lais o'r nef cyhoeddi mae,
Gwyn fyd y meirw, duwiol rai;
Eu henwau'n perarogli sydd,
A'u cwsg yn esmwyth yn y pridd.
- 2 Yn Iesu, marw yn ddedwydd maent,
Mor felus ydyw hân y saint!
Rhydd oddiwrth bechod gwnaethpwyd
A dyoddefiadau a maglau mwy. [hwy.

- 3 Yn mhell o'r byd a'i drafferth trist,
Maent yn bresennol gyda Christ;
Llafurus waith eu bywyd brau
Mewn gwobr mawr diweddu mae.

DH

221

M.H.

(M

Edrych ar ddyoddefaint Crist.

- 1 **C**YD-DDRINGED ein meddyl
Alaethus fryn Calfaria'n awr. [t
Fry ar y groes canfyddwn Crist,
Yn gwaedu mewn cyfyngder mawr
- 2 Ei draed a'i ddwylaw anwyl Ef,
A hoeliwyd wrth y poenus bren;
Ffrwd werthfawr, goch, effeithiol, &
A lifai'n frwd o'i ystlys wen.
- 3 Ond O, anfeidrol bwysfawr boen,
Ei enaid cyfiawn, gwirion, cu,
Pan ddygodd y drylliedig Oen,
Ddigofaint Duw a'n camwedd ni.
- 4 O! todded gwresog gariad Crist,
Ein calon ni i'w garu'n awr,
Gan dywallt trwy'n hysbrydoedd tri
Orfoledd maith a heddwch mawr.

E

222

M.H.

(M.

Noddfa pechadur.

- 1 **Y**N noeth, yn dlawd, yn glwyfus g
Ffoi atat Ti, fy Iesu wnafl;
Dan gywilyddio yr un pryd,
I'm wrthryfela i'th erbyn c'yd.
- 2 Iachawdwr arall, gwn, nid oes,
Na noddfa i'm cadw ond dy groes;
Yn unig yn dy glwyf a'th waed,
'Rwy'n cael i'm henaid esmwythâd.
- 3 O! Gyfaill pechaduriaid, byth.
Nâ'd imi'th adael tra bo chwyth;
Ond aros yn dy gariad mwy,
Ymguddio yn dy farwol glwy.

D.

223

M.H.

(M. 5.)

Esamplau Crist a'r saint.

- 1 **P**E cawn yn awr adenydd ffydd,
Hedwn i wlad y bythol ddydd,
I wel'd y saint sy'n llawen iawn,
Mewn gwynfyd, a gogoniant llawn.
- 2 Fel finnau buont yn y byd,
Yn brwydro'n galed lawer pryd,
Yn nghanol myrdd o saethau llym,
A llid gelynion mawr eu grym.
- 3 Wrth ddilyn camrau'r Blaenor mawr,
Drwy glod, ac anghlod ar y llawr,
Daethant i le sydd wrth eu bodd—
Teilwng o'r Duw a'i parotódd.
- 4 Holer y saint sy yno'n rhydd,
Pa fodd y cawsant hwy y dydd,
Hwy gyd-atebent, mai drwy boen
A gwaed y croeshoeliedig Oen.
- 5 Os cawn ni le ymhlith y llu,
Sy'n ddysglaer mewn gogoniant fry,
Yr Iesu'n unig gaiff y clod,
Tra byddo'r nef ei hun mewn bod.
DE. W. Cyf. W. A.

224

M.H.

(M. 5.)

Crist yn gorchfygu.

- 1 **F**Y enaid edrych tua'r nen,
Gwel Oen Duw laddwyd ar y pren,
A'i waed yn llif i'r ddaear lawr,
I'th ddwyn i maes o'r cystudd mawr.
- 2 Gorchfygodd Brenin nefoedd wen,
Dy holl elynion ar y pren;
I'th gwrdd ni ddaw un gelyn mwy,
Na ro'dd yr Iesu iddo glwy'.
- 3 Fy enaid, pwysa arno Ef,
Yn mhob cyfyngder tan y nef;
Yr un a'th garodd cyn bod byd;
A bery'n ffyddlawn it' o hyd.

- 4 Pan fyddwy'n profi eithaf grym,
Creulondeb fy ngelynion llym,
Fy unig noddfa dan y nef,
Dïogel yw ei haeddiant Ef. M. R.

225

M.H.

(M. 5.)

Milwriaeth Ysbrydol.

- 1 **D**Y gyfraith lân argraffa Di,
O Arglwydd, ar fy nghalon i;
A bydded dy ogoniant mawr
Fy ngofal penaf, bob yr awr.
- 2 Gwisg f'enaid yn d'arfogaeth gref,
Yn mhob peryglon tan y nef;
Dangos dy fod yn ddigon im',
Yn ngwyneb fy ngelynion llym.
- 3 O! bydd dy hunan ar fy rhan,
A dwg fy enaid llesg i'r lân;
O ddryrs fiin anialwch byd,
Gan bwyso arnat ti o hyd.
- 4 Pan b'wyf mewn brwydr boeth a blin,
O bydd dy hunan wrth fy nglun;
Tan gysgod dy adenydd clyd,
Cadw fi mwy tra bwy'n y byd.
- 5 Yn nydd ofnadwy'r farn a ddaw,
O cadw f'enaid gwan rhag braw;
Rho imi lechu yn dy gól,
I drag'wyddoldeb maith sy'n ôl. M. R.

226

M.H.

(M. 5.)

Dirgelion y nefol fyd.

- O** BOED fy nghlustiau'n gwranddo o
hyd,
Ddirgelion dystaw nefol fyd;
A'm hunig bleser, ddydd a nos,
Yn nyfion wirioneddau'r groes. W. W.

227 M. 8 AU. 6 LLIN. (M. 52.)

Duw yn maddeu.

1 **D**UW mawr y rhyfeddodau maith,
Rhyfeddol yw pob rhan o'th waith:
Ond dwyfol ras, mwy rhyfedd yw
Na'th holl weithredoedd o bob rhyw;
Pa Dduw sy'n maddeu fel Tydi
Yn rhad ein holl bechodau ni.

2 O maddeu'm holl gamweddu mawr,
Ac arbed waelaidd lwch y llawr,
Hyn yw dy nefol oruwch nod
Ac ni chaiff arall ran o'r clod;
Pa Dduw sy'n maddeu fel Tydi,
Yn rhad ein holl bechodau ni.

3 Rhyfeddol yw'th drugaredd hael,
A'th gariad pur i'n natur wael,
Yn agor ffynnon i'n glanhau
A'n golchi'n bur oddiwrth ein bai,
Pa Dduw sy'n maddeu fel Tydi,
Yn rhad ein holl bechodau ni.

4 O boed i'r gras anfeidrol gwiw,
A'r gwyrthiau mawr o gariad Duw,
Byth lenwi'r ddaear faith â'th glod,
Hyd nefoedd fry, ar beraidd nod;
Pa Dduw sy'n maddeu fel Tydi,
Yn rhad ein holl bechodau ni.

228 M. 8 AU. 6 LLIN. (M. 52.)

Cariad at Iesu.

1 **I**ESU, fy Nuw, fy Ngheidwad cu,
Clyw fi pan lefwyf arnat Ti:
Clyw fi oddiar dy uchel sedd,
A moes im' brawf o'th nefol hedd.
Iesu, fy Nuw, Iachawdwr byd,
Rho im' dy garu'n fwy o hyd.

2 Iesu, 'rwyf wedi oedi'n hir,
Heb feddwl am dy gariad pur;
Mi rof fy nghalon i Ti'n awr,
Yn aberth byw, fy Iesu mawr.
Iesu, fy Nuw, Iachawdwr byd,
Rho im' dy garu'n fwy o hyd.

3 Iesu, beth welaist ynof fi,
Yn deilwng o dy gariad Di?
Ti gofiaist am bechadur gwael,
Mor fawr yw'th ras a'th gariad hael.
Iesu, fy Nuw, Iachawdwr byd,
Rho im' dy garu'n fwy o hyd.

4 Iesu, am danat bydd fy nghân,
Mor felus yw dy eiriau glân;
Fy oll i gyd sydd eiddot Ti,
A'r Iesu yw fy eiddo i.
Iesu, fy Nuw, Iachawdwr byd,
Rho im' dy garu'n fwy o hyd.

229 M. 8 AU. 6 LLIN. (M. 52.)

Gweddï yr edifeiriol.

1 **D**UWR cariad, o'th drugaredd gu,
O clyw fy llef, ymbiliwr gwael;
Plyg o'th eisteddle uchel fry,
Gorsedd dy hardd Fawrhydi hael;
O gwrando 'm gweddï, maddeu mai,
Fel bo i'm henaid lawenhau.

2 O'm da fy hun 'dwy'n enwi dim,
Can's gwael ac euog, euog wyf;
Na—o flaen dy fainc, pan fyddo im'
I feiddio d'od, gan deimlo'm clwyf:
Fy nadl yw enw Iesu cu,—
Enw sydd werthfawr iawn i mi.

3 Gan hyny, Dad trugarog cu,
O gwrando gwyn ymbiliwr gwael!
Plyg di o'th uchel orsedd fry,
Gorsedd dy hardd fawrhydi hael:
O erglyw lais, pechadur cla',
A'm calon drist a lawenhâ.

230 M. 8 AU. 6 LLIN. (M. 52.)

Cwynfan am absennoldeb Duw.

1 **C**LAF wyf a llesg, bron llwfrhau,
Dy absennoldeb sydd fawr iawn;
Dy fod di cyhyd yn pellhau,
Sy'n gwneyd i'm riddfan fore a nawn;
Rho wel'd dy wedd, fy Iôr, ar frys,
Neu cymmer fi i'th nefol lys.

2 Dy drigfan yn y nef a gair,
Ond ti dde't i gystuddiau heb ri',
Gan ado'r holl delynau aur,
Er mwyn gwaredu f'enaïd i:
Rho wel'd dy wedd, fy Iôr, ar frys,
Neu cymmer fi i'th nefol lys.

3 Ar ol it' ddyoddef marwol glwy',
A elli attal nefol ras,
A chuddio'th gariad fwy na mwy,
Rhag llifo'n afon loew las?
Rho wel'd dy wedd, fy Iôr, ar frys,
Neu cymmer fi i'th nefol lys.

4 A fyddi mwy ddyeithr im' P
A all dy gariad pur didrai
Fy ngadael i elynion llym,
I gollir dydd ac i lesgâu P
Rho wel'd dy wedd fy Iôr ar frys,
Neu cymmer fi i'th nefol lys. w. w.

231 M. 8 AU. 6 LLIN. (M. 52.)

"Yr Arglwydd yw fy ngoleuni."

1 **B**ENDITHIA ni, Iachawdwr hael,
Cyn myn'd yn awr o'th deml hon;
A moes i bawb o'th weision gael,
Dy nefol hedd o dan eu bron:
Trwy oriau'n hoes, yn angydu,
O Iesu da, bydd gyda ni.

2 Aeth heibio'r dydd a'i oriau'n llwy'r
A gwelaist Ti yr oll a fu;
Ein mynych gwmp yr Arglwydd w'r,
A gwaeledd ein daioni ni:
Trwy oriau'n hoes, yn angydu,
O Iesu da, bydd gyda ni.

3 Rho in' O Dduw! o'th gariad mawr,
Faddeuant llawn a gwir ryddhad;
Bendithia ni fwy fwy bob awr,
A phurdeb a'th holl ddoniau mad:
Trwy oriau'n hoes, yn angydu,
O Iesu da, bydd gyda ni.

4 Rho hefyd in' lawenydd llawn
A mwyniant o dy hyfryd hedd;
Calonau glân, i'th garu'n iawn,
A gobaith cryf gael gwel'd dy wedd,
Trwy oriau'n hoes, yn angydu,
O Iesu da, bydd gyda ni. H.

232 M. 8 AU. 6 LLIN. (M. 52.)

Hiraeth am bresennoldeb Duw.

1 **O**S oedi'r wyt, beth wna'f â'r byd P
'Does dim ond tristwch, ing, a gwae,
O gwr bwy gilydd ynddo i gyd,
A rhyw ofidiau yn parhau;
Rho bellach nerth, rhag im' lwfrhau,
Dy ras yw'm sylfaen i barhau.

2 Pechodau, galar, colled, poen,
Sy'n gwbl dan yr haul yn un;
Nid oes gorphwysfa im' i'w chael,
Mewn dim ond ynot ti dy hun;
Rho bellach nerth, rhag im' lwfrhau,
Dy ras yw'm sylfaen i barhau.

3 Nid oes gynhauaf yma i'w gael;
Yn nhrag'wyddoldeb mae e' draw;
Pan ddél y Sabbath perffaith hael,
Cawn addfed ffrwythau maes o law.
Rho bellach nerth, rhag im' lwfrhau,
Dy ras yw'm sylfaen i barhau. w. w.

233 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)

Mawrhydi ac ymostyngiad Duw.

1 **C**HWYCHWI a gâr was'naethu'r
Iôn,

Gwnewch am ei fawredd sanctaidd sôn;

Bendithiwch byth ei enw pur :

O godiad haul hyd fachlud hwn,

Trwy barthau'r byd i gyd yn grwn,

Ei allu traethed môr a thir.

2 Nid amser, lle, na phellder chwaith,
Ddyd terfyn i'w arglwyddiaeth faith,

Ei fawredd sydd goruwch y nef:

Na foed i un creadur byw

Gystadlu â'n trag'wyddol Dduw;

Nerth di-grëedig sy' iddo Ef.

3 Fe 'mostwng ei fawrhydi Ef

I edrych gwaith angelion nef,

A meddwl am drigionion byd;

'Fe gwyd y tlawd, 'fe'u gwisg yn dlws,

A'r 'rheidus 'Fe a'u dwg o'r drws,

Cymdeithion i freninoedd dÿd.

Cyf. D. J.

234 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)

Emys Nadolig.

1 **H**OSANNA drwy uchafion nef,
Mewn newydd gân ar lafar lef;

Adseinio'n danlyd fawl i'n Duw.

Gwnaed nef a daear heddyw'n un,

Pan anwyd Duw yn natur dyn,

Ac Iesu Grist yr Arglwydd yw.

2 Gogoniant i'r Goruchaf Iôr,
Ymchwyydo'n foliant fel y môr,

I'w enw Ef, can's teilwng yw.

Tangnefedd ar y ddaear mwy,

A red yn iachawdwriaeth drwy

Ei holl ororau'n afon fyw.

3 Ewyllys da i ddynol ryw

O bob rhyw iaith, a llwyth, a lliw,

Gyhoeddir bellach heb wahân;

O'r dwyrain i'r gorllewin draw,

O'r de i'r gogledd ar bob llaw,

Prysuared yr Efengyl lân.

4 Cyd ail darewch y felus gainc,

O fawl i'r Hwn sydd ar y fainc;

Hwn oedd erioed, a byth yr un.

Pob goror o'i lywodraeth gref

A danio gan ei foliant Ef,

Am iddo gofio a charu dyn.

5 O'i ryfedd gariad daeth i lawr

Oddiar ei wen orseddfainc fawr,

I letty gwael—i breseb ych,

Fel gallai godi tlodion lu

I fyny o'r llwch a'r domen ddu,

I'w gwneuthur yn freninoedd gwyth

6 Preswylia yn y baban byw

'N gorphorol holl gyflawnder Duw:

Yn gnawd y Gair tragwyddol wnaed.

Saint ac angelion, cyd-nesawn,

I'w weled, a'i addoli wnawn,

Gan roi'n coronau wrth ei draed. w. B.

235 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)

Ffynnon o hedd.

1 **T**YDI yw'r ffynnon fawr ddidrai,
Sy'n rhoddi dyfroedd i barhau,

A ffrydiau o anfeidrol ryw;

Rhyw dir o gariad yw dy hedd,

A nef y nef yw gwel'd dy wedd,

Y nawdd a'r cysur mwya'n fyw.

w. w.

236 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)
Hyder ffydd.

1 **D**UW yw fy nerth a'm noddfa lawn,
Mewn cyfyngderau creulon iawn,
Pan galwom arno, mae gerllaw;
Pe âi'r mynyddoedd mwya' i'r môr,
Pe chwalai'r ddaear fawr a'i stôr,
Nid ofnai'm henaï ddim braw.

2 Pe deuai'r moroedd tros y byd,
Yn genllif garw coch i gyd,
Nes soddi'r bryniau fel o'r blaen;
Mae afon bur i lawenhau,
A'i ffrydiau, ddinas Duw'n ddirai,
Preswylfa'i saint a'i babell lân.

3 A Duw sydd yno yn eu plith—
Ni ysgogir un o honynt byth,
Fe'u cymhorth hwy yn fore iawn;
Y bore byddo mwy na mwy,
O bob gwasgfeuon arnynt hwy,
Ceir gwel'd ei addewid Ef yn llawn.
w. w.

237 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)
Cariad Crist.

1 **N**IS gall angelion nef y nef
Fynegi maint ei gariad Ef:
Mae angeu'r groes yn drech na'u
dawn:
Bydd canu uwch am Galfari
Nag glywodd yr angelion fry,
Pan ddelo Salem bur yn llawn.

9 O dyma'r ddyfais fwya'i maes,
Y fwya'i chariad, fwya'i grâs,
Agorodd ffordd o'r ddae'r i'r nef:
Cariad heb gymhar iddo'r un,
A nofiodd yn ei waed ei hun
Trwg angeu, oedd ei gariad Ef.

3 Doed bellach Indiaïd pella'r byd,
Doed gogledd, dwyrain, de, yn nghyd
Canent ei iachawdwriaeth Ef;
Dadseinied holl dafodau'r byd,
Ag auraidd d'lynau'r nef yn nghyd,
Na thawont tra f'o nef y nef. w. w.

238 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)
Llywodraeth Crist.

1 **M**AE agoriadau nef y nef
Yn crogi wrth ei wregys Ef,
Angeu ac uffern fawr yn nghyd;
Yr orsedd fawr—a'r goron wen
Sy'n awr yn ddysglaer ar Ei ben,
Ennilodd drwy ei angeu drud.

2 Am waith Ei gariad ar y groes
Moliennir Ef o oes i oes,
Tra byddo cyfrif oesau'n bod;
Digrifwch pur y nef a'i gwaith,
Hyd eithaf trag'wyddoldeb maith,
Fydd edrych arno a chanu'i glod.
w. R.

239 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)
Moliant yr Iôn.

1 **C**HWI weision Duw, molwch yr Iôn,
Molwch ei enw â llafar dôn;
Bendigaid fyddo'i enw Ef.
O godiad haul, hyd fachlud dydd,
Mawr enw'r Iôn molianus fydd
Yn y byd hwn ac yn y nef.

2 Dyrchafodd Duw uwch yr holl fyd,
A'i foliant aeth uwch nef i gyd—
Pwy sydd gyffelyb i'n Duw ni?
Yr hwn a breswyl yn y nef,
I'r ddaear hon darostwng Ef—
Gwél Ef ein cam, clyw Ef ein cri.

240 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)

Gwardigaeth trwy iawn.

1 **G**WNAWD concwest ar Galfaria
fryn,

Am dani canodd myrdd cyn hyn,
Fe faeddwyd uffern fawr i gyd :

Fe brynwyd gwael golledig ddyn,
Fe wnaed y ddwy blaid ddig yn un,
A gwaed lachawdwr mawr y byd.

2 Ei haeddiant mawr anfeidrol Ef,
A lwyr foddlonodd nef y nef;
A geidw'm henaid yn ddigryn;
Yn ngwres y dydd a'r stormydd mawr
Efe a'm daliodd hyd yn awr;
Gogoniant byth i Geidwad dyn.

J.

241 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)

Calfaria.

1 **B**OED bryn y groes, boed Calfari,
Yn uwch na'r bryniau mwya'u bri,
Can's yno y collwyd gwaed fy Nuw;

Ac yno rhedodd cariad pur
Yn afon ddifrycheulyd glir,
Yn golchi'r fflaidd, du ei liw.

2 Na foed im' feddwl ddydd na nos
Ond cariad perffaith angeu'r groes;
Hon alwaf mwy yn orsedd grâs;
Ar Galfari mae mainc y nef,
Yn agos at ei groesbren Ef,
Oddiyno rhoddir hedd i maes. w. w.

242 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)

Y Groes.

1 **W**EL, f'enaid, cerdda'n mlaen yn hy',
Yn union tua Sion fry,

A chadw'th lygad ar y nod—
Calfaria fryn, lle gweli'r groes,
A'i haberth arni dan ei loes
Llysfeddod fwy'a'r nef erioed.

2 Mae'r bryn yn uchel, uchel iawn,
A'r aberth drud yn amlwg iawn,
Fel gallo'r dwyrain bell a'r de—
Y dynion lle mae'n dywyll nos,
Er t'wiled, edrych tua'r groes,
A gweled ei drywanu E'. w.

243 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 1)

Noddfa yn Nghrist.

1 **P**A'M ofnaf ddu gymylau'r nos,
Ffo, f'enaid egwan, tua'r groes,
A gwel hi trosti oll yn waed;
A dacw'r man mae llawenhau,
Pan f'o cystuddiau'n anilhau,
Y noddfa drefnwyd gan fy Nhad.

2 Bu griddfan caled arno Ef,
Nes crynu'r ddae'r, a duo'r nef,
A rhwygo'r creigydd serth yn friw:
Och'neidiodd Ef, dyoddefodd wae,
Fel gallwn innau lawenhau
Ac ymhyfrydu yn fy Nuw. w. w.

244 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 1)

Tegwch, haeddiant, a mawredd Crist.

1 **N**I welodd llygad dyn erioed,
Ni chlywodd clust o dan y rhod,
Am neb cyffelyb iddo Ef;
O, rosyn Saron hardd ei liw!
Pwy ddadgan byth rinweddau'm Duw
Efe yw bywyd nef y nef.

2 Mae yn ei glwyfau drysor drud,
I faddeu beiau pena'r byd,
O flaen yr orsedd buraf sydd;
Ni all euogrywydd yno ddim,
Fe gyll y ddeddf ei damniol rym,
Maddeuant perffaith garia'r dydd.

3 Fe ddaw y diwrnod, doed pan' ddél,
Y llygaid hyn eu hunain wél,
Pan ymddangoso'i fawredd Ef;
Mewn rhwysg a harddwch, parch a br
Yn mhlith cwmpeini aneirif ri',
Bydd yn rhyfeddod dae'r a nef. w. w.

245 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)

Holl ddigonedd hanfod a gras Duw.

1 **D**OES bleser dâl tu yma i'r ne;
Nac un dyddanwch yn dy le,
A leinw'm dymuniadau'n un,
'Does eisieu dim lle b'o fy Nuw,
Gwagder a thlodi o un rhyw,
Mae'n llanw'r nefoedd fawr ei hun.

2 **Y** sawl a'th gaffont, gwynfyd hwy,
Ni allant byth ddymuno mwy;
Ti lenwi'n heisieu oll o'r bron:
Mae môr a thir, a da a dyn,
Oll yn dy heddwech di dy hun,
A mwy na fedd y ddaear hon.

3 **A**ngenus wyf, bechadur gwan,
Am hyn rwy'n tynu tu a'r lan,
Yn gweled digon gan fy Nuw;
Trysorau, pe cawn eu mwynhau,
A laddai'm gofid, laddai'm gwae,
Ac a'm gwnai'n llawen tra fawn byw.
w. w.

246 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)

Cwynion.

1 **F**Y enaid llesg sy'n llwfrhau,
Gan fy nhrachwantau sy'n parhau,
A'm beiau maith yn llaesu dim:
O! p'le mae effaith dwyfol waed,
Y Balm o Gilead ry' iachâd,
Ac ddofa'r nwydau mwya'u grym?

2 **O!** p'le mae'r manna perffaith gwir,
A'r dyfroedd tawel sanctaidd pur?
Mae'm syched, Arglwydd, yn parhâu;
Rwy'n methu tynu dŵr yn awr,
Fy anghredinaeth sy' mor fawr,
Agor y graig, 'rwy' bron llesgâu.

3 **'Rwy'** oll yn friw, 'rwy' oll yn wan,
A neb ond ti a'm deil i'r lân,
Dy hunan, 'rwy't yn fwy na'r byd;
Yr olwg leiaf ar dy wedd
Sy'n drêch nag angeu, trêch na'r bedd,
Dy hunan wy'n ddymuno i gyd. w. w.

247 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)

Yn ddyoddefgar mewn cystudd.

1 **A** RAID i gystudd garw'r groes
I ganlyn f'ysbryd ddydd a nos?
Os rhaid, gwna fi yn foddlon iawn;
Tan ganu gwna imi fyn'd yn mlaen,
Sef canu yn y dŵr a'r tân,
O fore mywyd hyd brydnawn.

2 **Mae** brodyr imi aeth yn mlaen,
Trwy ddyfnach dŵr, a phoethach tân,
Ac eto gorchfygasant hwy: [ddim,
'Dyw'r dyfroedd aethum trwyddynt
Mewn lled, a dyfnder, nerth a grym,
Paham yr ofnaf finnau mwy? w. w.

248 M. 8, 8, 8. 6 LLIN. (M. 15.)

Gwerthfawr waed Crist.

1 **Y** PENAF drysor heddyw yw,
O fewn y nefoedd, gwae'd fy Nuw,
Holl sylwedd y caniadau i gyd;
A dyma'r gwae'd a roddodd iawn,
I bur gyfiawnder nef yn llawn—
Fy hedd a'm cysur yn y byd.

2 **Am** iddo farw ar y bryn,
Ca'dd f'enaid bach ei ganu'n wyn,
A'i dynu o'i gadwynau'n rhydd;
Wel, bellach dan ei haeddiant Ef,
Fel cysgod cedrwydden gref,
Gorphwysaf mwy yn ngwres y dydd.

249

M.H.D.

(M. 43.)

SALM C.

1 **O** FLAEN gorseddfaic Ior y nef
Ymgrymed pawb—eu dyled yw,
Yr unig fythol Dduw yw Ef,
Gall greu, gall ladd, neu gadw'n fyw,
Ei rym, heb ddim o'n cymhorth ni,
A'n gwnaeth o'r pridd yn hardd i gyd,
Ac, er in' grwydro 'mhell o'i dŷ,
Fe'n dug yn ôl i'w gorlan glyd.

2 I'th byrth awn oll â llawen gerdd,
Hyd lŷs y nef derchafwn gân,
Tafodau fyrdd y ddaear werdd
Adseiniant fawl trwy'th demlau glân,
Un led â'r byd yw'th gyfraith bur,
Dy gariad byth nid yw'n ysgoi,
Fel craig drag'wyddol saif dy wir
Pan fyddo'r nef a'r ddaer yn ffoi.

DR. W.

250

M.H.D.

(M. 43.)

Myfyr dirwyst ar y groes.

1 **O!** TYR'D i ben, ddedwyddaf ddydd,
A gâd i'm hysbryd fyn'd yn rhydd;
Rho brawf, rho brawf ar frys i mi,
O ddwyfol haeddiant Calfari—
Fel gallwyf rodio'n ddiacâd,
Dan awel hyfryd rhin dy waed,
A threulio f'amser, ddydd a nos,
Mewn myfyr am dy angeu loes.

2 O, na b'o gras o fewn y nef,
Na chaffwyf ran o hono ef;
A gwna na byddo genyf fias,
Ond ar dy gariad a dy ras;
Fy unig gysur yn y byd,
F'o edrych ar dy wyneb pryd;
A'm hamser elo heibio'n llawn,
Wrth ganu am dy ddwyfol ddawn. W. W.

251

M.H.D.

(M. 43.)

Llwyddiant yr Efengyl.

BOED i efengyl Iesu mawr,
I lanw wyneb daear lawr;
Ei hyfryd sain, a'i goleu clir,
Fo'n amlwg yn yr anial dir;
Fel byddo i'r cenedloedd oll,
Ymgasglu ynghyd heb un ar goll,
'R luddewon hyfyd yn gytân,
I gyd i foli Mab y Dyn.

252

M.H.D.

(M. 43.)

"Yna y bydd prif ffordd."

I'R nefoedd fry'r aeth Iesu gwiw,
Ynddo gobeithiodd Israel Duw,
Ac fe balmantodd ffordd ddirgryn
O'r ddaer i fyny ato ei hun;
Y ffordd yr aeth prophwydi 'mlaen,
A'r mil myrddiynau fu'n y tân:
Sŵn torf aneirif eilwaith cawn
Ni glywed arni'n beraidd iawn. W. W.

253

M.H.D.

(M. 43.)

Gwisg ây gleddyf ar ây glun.

1 **L**WYR noetha'th fwa Iesu, yn awr,
Marchoga yn d'ogoniant mawr,
Cyflawna eiriau'r llwon drud,
A dyngwyd cyn sylfaenu'r byd;
O! gyr dy saethau gloewon llym,
I gerdded gyda dwyfol rym,
A chwmp d'elynyon wrth dy draed,
I geisio cymmod yn dy waed.

2 Cyfoder baner fawr dy ras
Yn mhob rhyw Barth o'r ddaear las,
Awelon nef fo'n dannau byw,
I seinio'r iachawdwriaeth wiw;
Y delwau mudion fach a mawr,
Fel Dagon gynt, a gwympto i lawr,
A chaned holl dafodau'r byd,
Ganiadau mawl dy angeu drud. W. W.

254 M.H.D. (M. 43.)
"Heddwch twag at Dduw, a mwynhad o hono."

1 I BLE'R â'i mofyn heddwch drud?
 At ba greadur yn y byd?
 Pwy laesa 'mhoen, pwy dyn fy maich?
 Nid marwol ddynol gnawdol fraich!
 Neb ond Tydi fu ar y pren,
 Yn dyoddef rhwng y ddaer a'r nen;
 Mil mwy na'r byd yw dafnau'th waed,
 I ro'i i'm hysbryd esmwythâd.

2 Fe bwysa gwaed y groes fy mai,
 Er cy'd o amser mae'n parhau;
 Er cynddeirioced yw ei ryw,
 Ac er mor ddued yw ei liw:
 Duw ydwyt Ti, mae mynyd awr,
 O'th wasgu dan y groes i lawr,
 Yn fwy ei bris, ceir gwel'd ryw bryd,
 Na holl bechodau câs y byd.

3 Mi wn mai meiau duon drud,
 Yw'r achos o'm cystuddiau i gyd;
 Symmud fy mai, fe gwymp y ffon
 O'th sanctaidd law y fynyd hon:
 'Does yn dy galon ond lleshâd,
 Maddeuant, hedd, a gwir iachâd,
 Cymmer dy ffordd, ynot yr wyf
 Yn credu'n awr, iacheir fy nghlwyf.

W. W.

255 M.H.D. (M. 43.)
"Gosod fi megys sei ar dy galon."

1 O IESU'R Archoffeiriad mawr,
 Rho'm henw ar dy fraich i lawr;
 Rho eilwaith, mewn llyth'renau clir,
 Ef ar dy ddwyfron sanctaidd, bur:
 Fel, pan ddel arnaf bob rhyw dro,
 Fyth gallwyf fod o fewn dy go';
 Na byddo arnaf unrhyw faich,
 Ond fyddo'n pwyso ar dy fraich.

2 O gwna i'm cariad innau'n rhydd
 I redeg atat ti bob dydd;
 A gwisgo'th enw sanctaidd, llon,
 Fel seren ddysglaer ar fy mron;
 A dod fy nghalon wâg yn llawn
 O'th gariad peraidd, fore a nawn;
 Car dithau finnau yn ddidrai:
 A'r undeb hwn byth fo'n parhau. W. W.

256 M.H.D. (M. 43.)
Esmwythdra yn Nghrist.

1 F'Y enaid tua'r nefoedd hôd,
 A thae'n dy galon yno ar led,
 A doed cystuddiau mewn yn lli',
 Mi a'u tafsa' i dy fynwes di;
 'Does unrhyw ofid, unrhyw boen,
 Na wasgodd ar yr addfwyn Oen,
 Ac yn ei ofid ef a'i gri
 Mae holl esmwythder f'enaidd i.

2 Pan del fy Nuw i ben a'i awr,
 I roi cystuddiau i mhwyso i lawr,
 Rhaid i ergydion pur y ne'
 I gadw eu pryd a chadw eu lle;
 Nis rho'wd i'm lladd, ond i gael byw,
 Af innau trwyddynt yn fy Nuw:
 'Tros byth caiff genyf gân ddiogoll,
 Am iddo'm dwyn i trwyddynt oll. W. W.

257 M.H.D. (M. 43.)
Buddugoliaeth Crist.

G WEL draw fy Mrenin ar y pren,
 Yn niwedd dydd yn crymu ei ben;
 Poen angeu mwy na buasai 'nghyd,
 Ddyoddefaint holl ferthyron byd.
 Wel, angeu'r groes, dy waethaf mwy,
 I Ben y bobloedd rhoddaist glwy';
 Cododd i'r lân; fe gôd i'r nef
 Fyrddiynau trwy' i adg'oddiad ef. W. W.

258

M. 2-8.

(M. 17.)

Gorfoledd y saint.

1 **B**YDD, bydd,
Ryw ganu peraidd iawn ryw
ddydd,
Pan ddelo'r caethion oll yn rhydd;
Fe droir eu ffydd yn olwg fry,
Cydunant byth heb dewi a son,
I foli'r Oen fu ar Galfari.

2 Ond gwledd,
Sydd eto'n bod tu draw i'r bedd,
Dros byth i'w chael i'r gwael eu gwedd:
Lle bydd caniadau maith di ri',
I bara beunydd yn ddi-boen,
Gan foli'r Oen fu ar Galfari.

3 Rhad ras,
Yw'r newydd gân bereiddia'i blas,
Fu erioed ar wyneb daear las;
Hi ddeil ei blas pan losgo'r byd
A berwi'r môr a'i donau'n dân,
Y nefol gân fydd gras i gyd. J.

259

M. 2-8.

(M. 17.)

Cymdeithas y saint.

1 **B**RAINT, baint,
Yw cael cymdeithas gyda'r saint,
Na welodd neb erioed ei maint;
Na ddaw un haint fyth iddynt hwy;
Y mae'r gymdeithas yma'n gref,
Ond yn y nef, hi fydd yn fwy.

2 Byw, byw,
Yw'r Iesu'm Ffrynd a'm Prynwr gwiw,
Er iddo gynt gael marwol friw;
A sicr yw mai byw wna'r saint,
O herwydd bod eu Ceidwad cu,
Yn eiriol fry—rhyfeddol fraint!

3 Clod, clod,
I'r Tad a'n carodd cyn ein bod,
I'r Mab a'r Ysbryd—Un erioed;
Yn dyrfa doed y mawr a'r mân
Yn awr i'w foli o un fryd,
Trw'r byd i gyd ar felus gân.

260

M. 2-8.

(1)

Dwyfol effeithiau'r Efengyl.

1 **E**I glod,
Sydd heb un terfyn iddo'n
O, aed yn mlaen fwy nag erioed,
O gwmpas rhod y ddaear fawr;
Nes elo sw'n efengyl bur,
I dori'n glir fyrddiynau lawr.

2 Mae, mae,
Rhyw hiraeth ynof yn parhau,
Am wel'd yr amser hyn yn glau,
Y pryd y mae fy Arglwydd mâd,
I dderbyn ei ogoniant mawr,
Gan nef a llawr am golli'i waed.

3 Yn awr,
Addfwynaf Iesu tyr'd i lawr,
Helaetha dy freniniaeth fawr,
Co'd ddedwydd wawr iachusol dd
Rho'r earcharorion fyn'd i maes,
O'r pydew cas, heb ddwfr sydd.

261

M. 2-8.

(M)

Moliannu yr Oen.

CLOD, clod,
I'r Oen a laddwyd cyn fy n
Y parch a'r mawl i'w enw boed,
Am iddo erioed, o'i gariad rhad,
Roi serch ar wael golledig ddyd—
Mawr iawn yw rhin ei werthfawr.

262 M. 2-8. (M. 17.)

Cariad Crist.

1 **N**ID oes,
Ni fu, ni ddaw mewn unrhyw
oes,

O gymmaint gwerth â gwaed y groes;
Y ddwyfol loes ga'dd Brenin nef—
O, gariad mawr, diderfyn stôr,
Sydd fel y mor byth ynddo Ef!

2 Efe,

Yw'r unig wrthddrych is y ne'
Dâl yn fy nghalon ro'i iddo le;
Un arall, b'le, sy'n deilwng fod?
Ei gariad pur hyd derfyn byd
Mewn lled a hyd sy'n dwyn y clod.

3 Af trwy,

Fy nhemtasiynau aml mwy,
Tan aden cariad dwyfol glwy',
Mi'u concraf hwy'n ei goncwest Ef;
A'i gariad yw fy noddfa glyd
Nes myn'd o'r byd i deyrnas nef. w. w.

263 M. 2-8. (M. 17.)

Ail ddyfodiad Crist.

1 **F**E ffy,
Elfenu'r ddae'r a'r awyr fry,

O flaen ein Iesu mawr y sy'
Yn eiriol droeom yn y nef;
Y gwaith gymmerodd arno'i hun,
Wrth brynu dyn a'i c'rona Ef.

2 Fath fri,

Pryd hyny gaiff f'Anwylyd cu,
Pan n'allo angel rifo'r llu,
O'r nef, o'r ddaear, ac o'r bedd;
Fe d'wylla'r haul, fe ddua'r lloer,
Fe sych y môr, wrth wel'd ei wedd.

3 Fe fydd,

Myrddiynau ar y bore ddydd,
O seintiau a merthyron ffydd,

Yn canu'n rhydd o fewn i'r nef,
Wedi adgodi 'nawr o'r bedd,
Yn synu wrth wedd ei wyneb Ef. w. w.

264 M. 2-8. (M. 17.)

Yr Ysbryd yn ddyddanydd.

1 **Y**N awr,
Sancteiddiol Ysbryd, tyr'd i lawr,
Dyagleiria hyfryd fore wawr;
Goleuni mawr o entrych nef,
Fel delo'm henaid wel'd yn glir
Yr hyfryd dir, bwrcasodd Ef.

2 Rho'r gwin,

Y sydd o nefol ddwyfol rin,
I nerthu'm henaid pan f'o flin,
Gan groesau sy' yn curo o hyd;
Wrth yfed hwn myfi âf trwy
Gystuddiau mwy nag w'yr y byd. w. w.

265 M. 2-8. (M. 17.)

*"Yr Arglwydd sydd yn gollwng y carcharorion
yn rhydd."*

1 **D**AW dydd,
I'r carcharorion fyn'd yn rhydd,
O'u holl gadwynau tynion sydd;
Mor felus fydd eu caniad hwy!
Am gariad mawr yr anwyl Oen,
Bydd hyfryd son, heb ddiwedd mwy.

2 Y rhai'n

A wisgir oll a lliain main;
Telynnau sydd, o beraidd sain,
I ganu anthem faith o glod,
I'r Hwn fydd yn teyrnasu mwy,
Fe gafodd glwy', 'fe oedd erioed.

3 Fe ddaw

Yr hyfryd fore, mae gerllaw,
Bydd pawb a'i delyn yn ei law,
Heb ofn na braw, yn nghwmni'r Oen,
Yn canu i drag'wyddoldeb maith,
Ar ben y daith heb friw na phoen. E.

266

M. 2-8.

(M. 17.)

Bendithion y groes.

1 **DAETH** trwy,
Fy Iesu glân a'i farwol glwy',
Fendithion fyrdd, daw eto fwy;
Mae ynddofaith ddiderfyn stôr,
Ni gawsom rai defnyddau i lawr,
Beth am yr awr cawn fyn'd i'r môr?

2 Brydnawn,
Ar y ddedwyddaf awr a gawn,
Y talodd Iesu'n eithaf llawn,
Y dwyfol Iawn i'm hanwyl Dad:
Palmantodd ffordd o Galfari,
I'r nefoedd fry trwy rin ei waed. ●

267

M. 2-8.

(M. 17.)

"Rhoddwch eich serch ar bethau sydd uchod,
nid ar bethau sydd ar y ddaear."

1 **MAE**, mae,
Yr amser hyfryd yn nesáu,
Pan gaffo f' enaid ei ryddhau,
O'm tŷ o glai fyn'd tu a'm gwlad;
Nid yma mae 'nghorphwysfa i,
Mae hono fry yn Nhŷ fy Nhad.

2 Fry, fry,
Uwch awyr las a'i dysglaer lu,
Mae holl hyfrydych f' enaid i,
'Does dim daioni yma i'w gael;
Holl olud a mwynderau 'r byd,
Nid ŷnt i gyd ond gwagedd gwael.

3 Daw, daw,
Fy Iesu i'mafyd yn fy llaw,
I'm dwyn i'r tēg ardaloedd draw,
I'r bywyd dystaw, pur, diboen:
Caf ganu 'n llawen gyd â'r llu,
Gân Moses, byth, a chân yr Oen.

268

M. 2-8.

(M. 17.)

"Yr Arglwydd yw rhan fy etifeddiaeth i a'm
phiol: ti a gynheli fy nghoelbren."

1 **Y** GROES,
Yw etifeddiaeth fawr fy oes,
A'm grym i lynu dan bob loes;
'R'wy'n gwel'd nad oes o dan yr haul,
Neb gaf mewn cyfyngderau dwys,
I ddal fy mhws, ond Adda 'r Ail.

2 Y llen,
Sydd rhyngwy'n awr a'r nefoedd wen,
A rwygodd Iesu hyd y nen,
I'r wlad uwch ben fe'm harwain Ef,
I'm llon orphwysfa dringo gaf
I fynwes Naf o fewn y nef.

3 Ni ddaw,
Na phoen na gofid, och, na braw,
I neb o'r saint yr ochr draw;
D'ont yn ei law i'r hyfryd wlad,
I seinio cân drag'wyddol mwy,
Am farwol glwy, ac am y gwaed. ■

269

M. 2-8.

(M. 17.)

Ol y waewffon.

1 **P'LE**, p'le,
Y gwnaf fy noddfa dan y nef
Ond yn ei glwyfau dyfniion Ef?
Y bicell gref aeth dan ei fron,
Agorodd ffynnon i'm glanhau,
'Rwy'n llawenhau fod lle yn hon.

2 Yr Oen
Aeth dan fy mhenyd, dan fy mhoen,
Ni thawaf byth am dano son;
Ei gariad tirion fydd fy nghân,
Am achub un mor wael ei lun,
A'm tynu ei hun o'r gynneu dân.

270 M. 2-8. (M. 17.)

Gweddi am gymhwysiad o waed y groes.

1 O TYN,
Y gorchudd yn y mynydd hyn;
Llewyrched Haul Cyfiawnder gwyn,
O ben y bryn bu'r addfwyn Oen
Yn dyoddef dan yr hoelion dur,
O gariad pur i mi mewn poen.

2 Golch fi
Oddiwrth fy meiau aml eu rhi'
Yn afon waedlyd Calfari,
Sydd heddyw'n llif o haeddiant llawn,
Dim trai ni welir arni mwy,
Hi bery'n hwy na bore a nawn.

3 Oes, oes,
Mae rhin a grym yn ngwaed y groes,
I lwyr lanhau holl feiau f'oes:
Ei ddwyfol loes, a'i ddyfal lef,
Mewn gweddi drosof at y Tad
Yw fy rhyddhad, a'm hawl i'r nef.

271 M. 2-8. (M. 17.)

Diogelwch yn angeu'r groes.

1 O PWY,
Ymguddiodd yn dy ddwyfol
Ac yna fethodd dori trwy [glwy',
Gystuddiau mwy na gwellt y maes?
Mae'r fuddugoliaeth fawr yn d'od,
Hyd yma erioed oddiwrth dy ras.

2 Nid oes
A ddeil fy ysbryd dan bob croes,
Ond dwyfol nefol farwol loes,
Estyniad f'oes yw ei fwynhau:
D'oes arall gysur mewn un man,
Fe yw fy rhan byth i barhau. w. w.

272 M. 2-8. (M. 17.)

Effethiau dyoddefadau Crist.

1 G WYCH saïn,
Fydd eto am y goron ddrain,
Yr hoelion llym, a'r bicell fain,
Wrth gofio rhai'n caiff uffern glwy'
Carcharau tynton aeth yn rhydd,
Fe gaed y dydd, Hosanna mwy.

2 Gras, gras,
Yn genllif grymus ddaeth i maes,
Grisialaidd afon loew las,
Rhinweddol flas i'r euog rai;
Lle i bechaduriaid yma gaed,
I'w cânu'n rhad oddiwrth bob bai.

3 I'r lân,
Os bydd in' dd'od o'r anial fân,
Bydd hyfryd seinio yn y mân,
Pawb yn ei ran yn molir Oen,
Mewn melus anthem, newydd iaith,
Ar ben y daith heb friw na phoen.

J. B.-s.

273 M. 2-8. (M. 17.)

Goruchafiaeth croes Crist.

1 D AL fi,
Er fy ngelynyon aml eu rhi,
A'm golwg tua Onalfari,
A gwrando gri fy enaid gwan,
Mewn gorthrynderau o bob rhyw:
Trwy allu Duw y dof i'r lân.

2 Ei wedd
A leinw f'enaid gwan â hedd,
Nes llyncu ofnau barn, a bedd;
A dyma wledd i enaid trist,
Cael golwg ar ei ddwyfol loes,
Ac ar y groes ogoniant Crist. R. J.

274 M. 5, 5, 5, 5; 6, 5, 6, 5. (M. 59.)

NEU 10, 10; 11, 11.

Cenwch i'r Arglwydd.

1 **C**HWI weision Duw mawr,
Cyhoeddwch E'n hy',
A thraethwch bob awr
Mor dda yw i ni;
Mae' i allu'n gorchfygu'm
Gelynion bob pryd;
Mae'r Iesu'n teyrnasu
Yn Ben ar y byd.

2 Mae Duw yn y nef,
A'r gallu'n ei law,
Yn agos mae Ef,
I'n cymhorth fe ddaw:
Cyhoeddwn ei foliant
Tros ddaear a môr,
A rhoddwn ogoniant
I'r Arglwydd ein Ior.

3 O deuwch yn hy',
Chwi saint ar y llawr,
Mewn clodydd mwyn cu,
I foli'r Duw mawr;
Cydseiniwn ogoniant
Yn unfryd â'n llef,
A thraethwn bêr foliant
I Arglwydd y nef.

4 Gogoniant i'r Tad
A grëodd y byd;
Gogoniant i'r Mab,
A'n prynodd mor ddrud;
Gogoniant i'r Ysbryd
Glân, sanctaidd dilyth;
I'r Tri yn un sylwedd,
Rhown foliant dros fyth.

H.

275 M. 5, 5, 5, 5; 6, 5, 6, 5. (M. 59.)

NEU 10, 10; 11, 11.

"Gwisgaist ogoniant a harddwch."

1 **D**ADGANAF dy glod,
O Arglwydd fy Nuw;
Dy wyrthiau a'th nerth
Sydd hynod eu rhyw;
D'ogoniant a'th harddwch
A welir trwy'r byd;
A phob peth a greaist
Sydd ryfedd i gyd.

2 Goleuni o bell
A roddaist uwch ben;
A thaenaist y nef
O amgylch fel llen:
Y ser a'r planedau,
A'r wybr las, faith,
Sy'n dadgan trwy'r bydoedd,
Dy fawredd a'th waith.

3 Gorseddfa Duw sydd
Yn entrych y nef;
Mewn tonau a thwrff
Y clywir ei lef;
Mewn tARTH a chymylau
Y gwelir ei hynt,
Yn rhodio'n arderchog
Ar edyn y gwynt.

4 Gogoniant i'r Tad
A grëodd y byd;
Gogoniant i'r Mab,
A'n prynodd mor ddrud:
Gogoniant i'r Ysbryd
Glân, sanctaidd dilyth;
I'r Tri yn un sylwedd,
Rhown foliant dros fyth.

H.

276 M. 5, 5, 5, 5; 6, 5, 6, 5. (M. 59.)
Nŵ 10, 10; 11, 11.

Cân yr Oen.

1 **C**ANLYNWYR yr Oen,
Tra nefoedd yn bod,

A t'iafod a thant,
A ganant ei glod,
Sef clod i Fab Dafydd,
Tragywydd y gân,
I'r Tad ac i'r Ysbryd,
O hyd heb wahân.

2 Gwnaed Duw ganiatau
I minnau fy mod,

Yn nghanol y llu
Yn c'lymu'r un clod;
Os gwelir fi'n ddiog ei
O'r rhyfel yn rhydd,
Mi ganaf, mae'n ddyled—
O! deued y dydd.

3 Mi dynaf o hyd,

Er penyd, er poen,
Fy nghysur a'm hedd
O rinwedd yr Oen:
Ef fyddo dedwyddyd
Fy mywyd mwy,
Mae trysor di-ddiwedd
A gwledd yn ei glwy'. Ja. H.

277 M. 5, 5, 5, 5; 6, 5, 6, 5. (M. 59.)
Nŵ 10, 10; 11, 11.

Iarwolaeth ac Adgyfodiad Crist d'i esgyniad.

1 **R**HAUL guddiodd ei wedd,
Pan grymodd ei ben,
Agorodd y bedd,
Fe dduodd y nen;

Fe ofnodd y ddaear,
Hi grynodd yn wir,
Wrth wel'd ei Chreawdwr
Dan hoslion o ddir.

2 Gorfoledd mawr fu,
Pan gododd ein Nêr,
Fe chwarddodd yr haul,
Fe ddawnsiodd y sêr,
Fe neidiodd mynyddau
A bryniau fel wyn.
O herwydd i'r Iesu
I godi er ein mwyn.

3 Wel, saint, llawenhewch,
Fe gafodd y dydd—
Bu'i ddyndod yn rhwym.
Rho'i 'i Dduwdod yn rhydd,
Mae'i saint ef yn dystion
(Gwirionedd na'w yw)
I'n Harglwydd adg'odi
O farw i fyw.

4 Fe ganodd hen saint
Ddiangodd o'r byd,
Yn dysgwyl cael gwel'd
Eu Harglwydd o hyd,
Ynghyd a'r seraphiaid—
Angelion fath glod,
Mewn newydd ganiadau
Na chlywyd erioed.

5 Gogoniant i'r Tad
A grëodd y byd;
Gogoniant i'r Mab,
A'n prynodd mor ddrud:
Gogoniant i'r Ysbryd
Glân, sanctaidd dilyth;
I'r Tri yn un sylwedd,
Rhown foliant dros fyth.

278

M. 5, 5, 6, 5. (M. 23.)

NEU 5, 5, 11.

Cymmod trwy y gwaed.

1 **T**ROWCH, gwelwch i gyd,
Dros fânau 'r holl fyd,
Iachawdwr pechadur,
A'i prynodd mewn pryd.

2 Ein heddwch mawr yw
Gwaed gwerthfawr Oen Duw,
O rwymau marwolaeth
Cyfododd yn fyw.

3 Y cymmod a wnaed,
Trwy rinwedd ei waed,
A thrwy ei orfodaeth
Cawn Satan tan draed.

4 Ei lafur a'i loes,
Er griddfan ar groes,
Yn fywyd i'r euog
A'r truan y troes.

279

M. 5, 5, 6, 5. (M. 23.)

NEU 5, 5, 11.

Rhinwedd gwaed y groes.

1 **F**Y Iesu mwy fydd
Fy noddfa bob dydd—
O ddyfnder pydewau
Fe'm rhoddodd yn rhydd.

2 Ni feddaf iachâd,
Un dim ond ei waed;
Fy heddwch a'm haeddiant,
Fy nerth a'm parhad.

3 Rhyw afon a gaed,
O ddwr ac o waed;
O'r orsedd ddysgleirdeg
Mae'n rhedeg yn rhad.

4 I wella fy mriw,
Fy meiau o bob rhyw,
A chânau fy enaid
Er dued ei liw.

5 Boed yma fy nyth,
A'm bywyd i byth,
Yn nghlwyfau'r Oen tyner,
A'i lawnder di-lyth.

6 Ac yma caf fyw,
Er croesau o bob rhyw,
A'm henaid yn llawen,
Dan aden fy Nuw. g.

280

M. 5, 5, 6, 5. (M. 23.)

NEU 5, 5, 11.

Gwerth ffydd.

1 **Y**CYSUR i gyd
Sy'n llanw fy mryd,
Fod genyf drysorau
Uwch gwybod y byd.

2 Ac er bod hwy 'nghudd
Nas gwel hwynt ond ffydd,
Ceir eglur ddadguddiad
O honynt ryw ddydd.

3 'Rwy'n gweled bob dydd
Mai gwerthfawr yw ffydd,
Pan elwy'i borth angeu
Fy angor a fydd.

4 Mwy gwerthfawr im' yw
Na chyfoeth Peru,
Hi'm ceidw'n ddiogel
Ddydd dial ein Duw.

5 Ffarwel fo i'r byd
A'i bleser i gyd,
Ar drysor y nefoedd
Fe redodd fy mryd, g.

281 M. 5, 5, 6, 5, D. (M. 23.)

NEU 5, 5, 11, D.

Teilung yw yr Oen.

1 DEWCH, frodyr un fryd,
Moliannwn ynghyd
Ein Priod a'n Prynwr,
Llshawdwr y byd;
Ein swydd a fydd sôn
Am gariad yr Oen,
A ddygodd ein penyd,
Oddefodd ein poen.

2 Duw mawr ydoedd E',
Yr Arglwydd o'r ne',
A ddaeth fel Oen llariaidd
I farw'n ein lle:
Tra byddom ni byw
Ein dyled ni yw
Mynegu rhinweddau
A doniau Mab Duw.

3 Fe ddaeth yn ŵr tlawd,
Fe wisgodd ein cnawd,
I fod yn Waredwr
I ni, ac yn Frawd:
Llu nefoedd a lawr
Moliennwch E'n fawr,
Am roi dros ei ddefaid
Ei fywyd i lawr.

4 Fe ddygodd trwy'i waed
Dragwyddol ryddhâd,
I hen garcharorion
Yn gaethion a gaed;
I'r bywyd fe'n dŵg,
O gyrhaedd pob gŵg,
Er maint yw dichellion
Gelynyon a'u gŵg.

D. J.

282 M. 5, 5, 6, 5, D. (M. 23.)

NEU 5, 5, 11, D.

Gwynfydedig yw y meirw.

1 GWYNFYD y rhai sydd
Yn meirw mewn ffydd,
Eu Harglwydd a'u derbyn
Ar derfyn eu dydd;
Cânt orphwys i gyd
Yn brydferth eu bryd
Uwch blinder tralodus
Enbydus y byd.

2 Fw blino ni ddaw
Un bradwr na braw,
Na nos yn oes oesoedd
I'r lluoedd gerllaw:
Eu goleu'n dæg iawn,
A'u llewyrch yn llawn,
Yw Iesu grasusol
A'i ddwyfol wir ddawn.

3 Bydd hyfryd eu hiaith
Wrth foli Duw'n faith,
Heb deimlo dim dolur
Na chur, na phoen chwaith;
Cânt weled heb gudd,
Yn dirion bob dydd,
Ogoniant y Duwdod,
Rhyfeddod a fydd.

H.

283 M. 5, 5, 6, 5, D. (M. 23.)

NEU 5, 5, 11, D.

Rhinwedd angeu Galfaria.

IS nefoedd ni fu
'R fath fendith i mi
Ag angeu fy Iesu
Ar Galfari fry;
Rhyfeddod y byd
Yw angeu mor ddrud,
A gwreiddyn caniadau
'R ffyddloniaid i gyd.

W. W.

284

M. 5, 5, 7; 7, 7, 9. (M. 44.)

Crist a'i aberth.

1 **A** WELSOCH chwi Ef?
A welsoch chwi Ef?

Iesu, fy Mhrynwr a'm Duw,
Dros droseddwyr fel myfi.
Rhoes ei hun ar Galfari,
Trwy gyfiawnder fy Meichiau caf fyw.

2 Hoeliwyd yr Aberth,
Hoeliwyd yr Aberth,
Iesu'r addfwynaf oedd fud;
'R Hwn sy'n taenu'r nef fel llen,
A ogwyddodd yno'i ben,
I wneyd cymmod dros bechod y byd.

3 Rhwng nef a daear,
Rhwng nef a daear,
Tair awr o fawr ing a ga'dd,
Fe attaliai'r haul ei wedd,
Pan gymmerai Prynwr hedd
Ei ddirmygu, ei wawdio, a'i ladd.

4 T'wyllwch ymdaenodd,
T'wyllwch ymdaenodd,
T'wyllwch aeth dros yr holl wlad:
Wela'r creigydd cadarn iawn
A holltasant y prydawn.
Y croeshoeliwyd Anwylyd y Tad.

5 Dacw fy Meichiau!
Dacw fy Meichiau!
Difai yw offirwm ein Pen:
Arno Ef y rhowd fy nrwg,
Fe aeth dan y ddwyfol wg,
Dug fy nghosp yn ei gorph ar y pren.

6 Heddyw yn eiriol,
Heddyw yn eiriol,
Eiriol dros wael ddydol ryw,

Gan ddywedyd, "O! fy Nhad,
Gwel fy nwyllaw a fy nhraed,
Mi a'u prynais, O! gâd iddynt fyw."

D. C.

285

M. 8, 8, 8, 8, 8, 4. (M. 41.)

Buddugoliaeth.

YN mlaen, yn mlaen, chwi filwyr Duw
O'ch blaen mae buddugoliaeth wiw,
Cewch ddwyn eich palmwydd yn eic
A gwisgo'r hyfryd goron draw, [llaw
A bloeddio concwest dydd a ddaw,
Yn nheyrnas nef. A:

286

M. 8, 8, 8, 8, 8, 4. (M. 41)

Ar yr un testyn.

1 **M**AE yno yn drag'wyddol ddydd—
Ei haul yn anfachludol fydd,
Ni ddaw un gofid, haint na chlwyl,
I ffino neb o honynt hwy,
Yn dawel y gorphwysant mwy
Yn nheyrnas nef.

2 Ni ddaw un gelyn yn eu plith,
I aflonyddu 'u heddwch byth:
Ac ni ddaw angygu du ei wedd.
Na dim o ddychryniadau'r bedd
I attal na therfysgu 'u hedd
Yn nheyrnas nef.

3 Awn, a meddiannwn ninnau'r wlad
Addawyd ini gan ein Tad,
Cawn wel'd ei wyneb Ef heb len
Fu farw trosom ar y pren,
A rho'i 'n coronau ar ei ben,
Yn nheyrnas nef. W. I.

87 M. 5, 5, 8; 5, 5, 8. (M. 47.)

Iawn a glanhâd.

1 **A**R groesbren, brydnawn
Cyflawnder ga'dd iawn
A'r gyfraith anrhydedd'r un dydd:
Trwy rinwedd y gwaed,
Boddlonwyd y Tad—
Mae merch yr Amoriad yn rhydd.

2 Ar Galfari fryn,
Agorwyd, cyn hyn,
Ryw ffynnon anfeidrol ei rhin:
Hi hollol lanhâ
Aflendid a phla—
Hi gâna yr Ethiop yn wyn.

Y gwan mae'n gryfhau,
Er cymmaint ei fai,
I sefyll wrth Sinai 'n ddigryn;
Mae'n symmud, â'i hedd,
Fraw angu a'r bedd,
A'u hofnau, heb adael yr un. D. C.

288 M. 5, 5, 8; 5, 5, 8. (M. 47.)

Trysorau yr Iawn.

1 **C**AED Person mor lawn
O gyfoeth a dawn,
A dalodd yn gyflawn y gwerth;
Trwy'r ddyfais fawr hon,
Gwneir Sion yn llon—
Fe wisg ei anwylion â nerth.

2 Dim trysor ni's cair,
Mewn perlau nac aur,
Er chwilio hyd derfyn ein dydd,
A bwysa ei hedd,
Tu yma i'r bedd,
Heb goffâ'r llawenydd a fydd.

3 Trysorau mor glir,
Ni welwn yn wir,
I randir yr India, pe'r awn:
Pur aur o Peru,
Cyffelyb nid yw,
Y heddwoch fy Nuw yn yr Iawn. E.

289 M. 5, 5, 8; 5, 5, 8. (M. 47.)

Ceidwad digonol.

1 **P**OB seraph, pob sant,
Henafgwyr a phlant,
Gogoniant a ddodant i Dduw,
Fel tyrfa gytân,
Yn beraidd bob un,
Am Geidwad o forwyn yn fyw.

2 Efe yw fy hedd,
Fy aberth a'm gwledd,
A'm sail am drugaredd i gyd;
Ein cysgod a'n cân,
Mewn dwr, ac mewn tân,
Gwnaed uffern ei hamcan o hyd.

3 Yn babell y bydd
Rhag poethder y dydd,
A chedyrn lifogydd y fall;
Mewn cysgod mor dda,
Holl uffern a'i phla.
Er chwennych ein difa, nid all. E. J.

290 M. 5, 5, 8; 5, 5, 8. (M. 47.)

Trysor Calfaria.

AR Galfari fryn,
Yn haeddiant Duw-ddyn.
Caed trysor—am dano bydd son
Mae'n gyfoeth mor ddrud,
Fe leinw'r holl fyd—
Clodforedd am rinwedd yr Oen. W. J.

291 M. 6, 4, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 28.)

Adgyfodiad Crist.

1 **N**OL rhoddi'n Harglwydd hael
Yn wael ei wedd,
(Rhyfeddod mwya' erioed!)
Yn ngwaelod bedd;
Ond ar y trydydd dydd,
Yn rhydd yr aeth Efe,
Palmantodd lwybr gwych
I entrych ne'.

2 Concwerodd anegu glâs,
A'i deyrnas drist;
Fe'u rhoddwyd tan ein traed,
Trwy waed ein Crist;
Fe dynodd gelyn hwn
Yn gyfan, gwn, o'r gwraidd;
Pwy ofnai mewn un modd
Rhag bloedd y blaidd?

3 Nol gorphen ar ei waith
I'r nef 'r aeth Ef,
Lle mae ef yr awrhon
Yn gwrando'n llef;
Yn eiriol drosom draw,
Ar fyr daw i'n rhyddhau;
Mae'r amser ddydd a nos
Yn agoshau.

w. w.

292 M. 6, 4, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 28.)

Ffyrdd Rhagluniaeth.

1 **R**HAGLUNIAETH fawr y nef—
Mor rhyfedd yw!
Esboniad helaeth hon.
O arfaeth Duw!
Mae'n gwylied llwch y llawr,
Yn trefnu llu y nef—
Cyflawna'r cwbl oll
O'i gynghor Ef.

2 Llywodraeth faith y byd,
Sydd yn ei llaw;
Mae'n tynu yma i lawr—
Yn codi draw:
Trwy bob helyntoedd blin,
Terfysgoedd o bob rhyw,
Dyrchafu'n gysson mae
Deyrnas ein Duw.

3 Ei th'wyllwch dudew sydd,
Yn oleu gwir;
Ei d'ryswech mwyaf, mae
Yn drefen glir;
Hi ddaw a'i throion maith
Yn fuan oll i ben;
Bydd synu wrth olrhain rhai'n
Tu draw i'r llen.

D.

293 M. 6, 4, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 28.)

O! ryfedd ras.

1 **D**AETH ffrydiau melus iawn
Yn llawn fel lli',
O ffirwyth yr arfaeth fawr,
Yn awr i ni;
Hen iachawdwriaeth glir
Aeth dros y crindir cras;
Bendithion ammod hedd—
O! ryfedd ras!

2 Fe gymmerth Iesu pur
Ein natur ni;
Ennilodd ef i'w saint
Bob braint a bri;
Gadawai'r nef o'i fodd,
Fe gym'rodd agwedd gwas;
Ffirwyth y cyfammod hedd—
O! ryfedd ras!

P.

194 M. 6, 4, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 28.)

Gobaith am adgyfodiad bywyd.

1 **N**IS gallodd angeu du
Ddal Iesu'n gaeth
Ddim hwy na'r trydydd dydd—
Yn rhydd y daeth;
Ni ddelir un o'i blant,
Er myn'd i bant y bedd:
Fe'u gwelir ger ei fron,
Yn llon eu gwedd.

2 Wrth wel'd yr angeu du
Yn nesu'n awr;
'Rwy'n ofni ambell dro,
Wrth gosio'r awr;
Pan gwelwy'r gwaith, trwy ffydd,
Y trydydd dydd wnaeth Duw,
Mae ngobaith yn fwy cry'
Do'i fyny'n fyw.

195 M. 6, 4, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 28.)

Mawl am brynedigaeth.

1 **F**EL Oen arweiniwyd Ef,
I ddyoddef loes;
Gogwyddo wnaeth ei ben,
Ar bren y groes;
Gorphenodd yno'r gwaith
O brynedigaeth dyn;
Diolch byth! mae nef a llawr,
Yn awr yn un.

2 Boed imi gael mwynhau
Hyd angeu du,
O'th iachawdwriaeth rad,
A'th gariad cu;
Can's dyna'r hyfryd win,
I flin, o beraidd flas—
Maddeuant pur a hedd—
O! ryfedd ras!

3 Fe genir cyn b'o hir,
Yn glir ei glod;
Rhyfeddu'r cariad fydd,
Y dydd sy'n d'od;
Dadseinir, "Iddo Ef,"
Yn lân, gan nefol lu;
Mynegant rinwedd gwaed
Eu ceidwad cu.

W. W.

296 M. 6, 4, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 28.)

O! ryfedd ras.

1 **B**OED clod i'n Prynwr rhad—
Ein ceidwad cu;
Fe dorodd rym yr hen
Iorddonen ddu:
Gorchfygodd angeu cryf,
Er awch ei gleddyf glas,
A drylliodd rwyman'r bedd—
O! ryfedd ras!

2 Wrth orphwys ar yr Iawn
Ni gawn i gyd
Felusion ffrwythau'r groes,
Drwy'n hoes o hyd:
Mae yma hyfryd win,
I flin, o beraidd flas,
Maddeuant pur a hedd—
O! ryfedd ras!

3 Yn rawnwin, ar y groes,
Fe droes y drain;
Caed balm o archoll ddofn
Y bicell fain:
Dechreuwn fawl cyn hir
Na flinir ar ei flas,
Am Iesu'r aberth hedd—
O! ryfedd ras!

P. J.
G

297 M. 6, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 30.)

Rhinwead aneu y groes.

1 IACHAWDWR dynol ryw,

Tydi yn unig yw

Fy Mugail da;

Mae aneu'r groes yn llawn

O bob rhinweddol ddawn,

A firwythau melus iawn,

Rhai c'm niachâ.

2 'Does dim a laesa 'mhoen,
Ond gwaed yr addfwyn Oen—

Pur waed fy Nuw;

Mae'i hun yn fwy na'r byd,

A'i holl drysorau 'nghyd,

A thecach yw ei bryd,

Na dynol ryw.

3 Yn nyfnder dwfr a thân,

Calfaria fydd fy nghân—

Calfaria mwy;

Y bryn ordeiniodd Duw

Yn nhrag'wyddoldeb yw,

I godi'r marw'n fyw,

Trwy farwol glwy'. w. w.

298 M. 6, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 30.)

Cartrefle Duw a'i saint.

1 MAE'r Ganaan hyfryd draw

Yn dangos fel gerllaw

Yn ngoleu'r nef;

De'wch bellach tua'r wlad,

Cartrefle pur ein Tad,

Na fined dim o'n traed,

Nes myn'd i dref.

2 Grawn sypiau yno sydd

Yn hongian nos a dydd,

Ar winwydd pur,

I ddisychedu y rhai

Fu'n griddfan dan eu gwae,

O gystudd a phob trai,

Mewn anial dir.

3 Rhyw gariad fel y môr,

Anfeidrol berffaith stôr,

Heb derfyn mwy,

Syn llifo'n loew, las,

O dan y fainc i maes

I etifeddion gras—

Eu bywyd hwy.

4 O! heddwch pur y nef!

'Does a'i hadnebydd ef

Tu yma i'r bedd:

Ddeallodd neb erioed

Syn trigo is y rhod

Y pleser sydd yn bod

Mewn nefol hedd. w. w.

299 M. 6, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 30.)

Llwyddiant yr Efengyl.

1 O, PRYNWR mawr y byd,

Tyr'd bellach, mae'n llawn bryd,

Mae yn brydnawn;

Gâd imi wel'd dy ras,

Ar fyr yn tori maes,

Tros wyneb daear las,

Yn genllif llawn.

2 Mae doniau f'Arglwydd mawr,

Yn llifo oll i lawr,

Fel môr didrai;

Tros dir Immanuel,

Yn hyfryd laeth a mêl,

A sicrwydd pur a sel

Byth i barhau. w. w.

300 M. 6, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 30.)

Cyflawnder o ras a doniau yn Nghrist.

1 O TYRED, Arglwydd mawr,
Dyhidla o'r nef i lawr,

Gawodydd pur:
Fel byddo i'r egin grawn,
Foreuddydd a phrydnawn,
I darddu'n beraidd iawn,
O'r anial dir.

2 Mae peraroglau'th rās,
Yn taenu o gylch i maes,
Awelon hedd;

Estroniaid sydd yn d'od,
O'r pellder eitha' erioed,
I gwympo wrth dy droed,
A gwel'd dy wedd.

3 Mae gwedd dy wyneb pryd,
Yn maeddu oll i gyd,
Sy' ar ddaear lās;

Mae pob rhyw nefol ddawn,
Oll yno'n gryno, lawn,
Yn tarddu'n hyfryd iawn,
O'th glwyfau i maes.

4 Arosaf ddydd a nos,
Byth bellach dan dy groes,
I'th wir fwynhau;

Mi wn mai'r taliad hyn,
Wnaed ar Galfaria fryn,
A'm câna oll yn wyn
Oddiwrth fy mai.

w. w.

301 M. 6, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 30.)

Efrwythau'r Efyngyl.

1 'R WY'N edrych drw'odd draw,
Yn dysgwyl gwel'd gerllaw
Addewid bur,

Yn esgor ar ei dawn,
Sylweddol hyfryd iawn,
Sef cariad perffaiith llawn,
A heddwch gwir.

2 Pan neso'r haul yn mlaen,
Fè dyf y llyisiau mân;
Eginau'r nef;
Grasusau hardd eu lliw,
Ffrwyth angeu loes fy Nuw,
Anwyla' 'rïoed eu rhyw,
Genhedlodd Ef.

3 Mae gwyliau'r hyfryd wlad,
Gwledd iachawdwriaeth rad,
Efyngyl gras;
A'i hadsain dwyfol drud,
Yn gydsain hardd yn nghyd,
'Nawr hyd eithafoedd byd
Yn swnio maes.

w. w.

302 M. 6, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 30.)

Caniadau y nef.

1 PAN ddelo'r saint yn nghyd,
Uwch poen a maglau'r byd,

Yn groew eu cân—
Caniadau am ei loes,
A rhinwedd llawn ei groes,
Fydd hyd drag'wyddol oes,
Yn Salem lân.

2 Ar aur delynau'r nef,
Hwy a'i molliannant Ef,
Heb ball, heb boen:
Yr anthem felus, faith,
Fydd am achubol daitl,
A phur rinweddol waith
Yr addfwyn Oen.

T. S.

303 M. 6, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 30.)

Y llwybr cul.

1 **G**WNES addunedau fil,
I gadw'r llwybr cul,
Ond methu 'rwy';
Preswlydd mawr y berth,
Chwanega eto'm nerth,
I ddringo'r creigiau serth,
Heb flino mwy.

2 Gelynion lawer mil,
Sy' oddeutu'r llwybr cul,
Lle 'rwyf yn byw :
Dal fi â'th nerthol law,
Rhag cwympto yma a thraw;
A'r tywyll ddydd a ddaw,
Bydd iun' yn Dduw. M. R.

304 M. 6, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 30.)

Erfyn am faddeuant.

1 **O**, ARGLWYDD, trugarhâ,
Er dyfnded yw fy mhla,
A meiau mawr;
Dilea rhei'ny'n rhad,
A maddeu yn y gwaed,
A dyro wir iachad,
I'm clwyfau 'nawr.

2 Golch fi oddiwrth fy mai;
Ti elli fy nglanhau,
A'm cânu'n wyn;
Er dyfnded yw fy nghlwy',
Anfeidrol ras sydd fwy,
Mae wedi dyfod trwy,
Galfaria fryn.

3 Am hyny, trugarhâ,
O, Dduw! a llwyr lanhâ
Fy meiau 'gyd;

A golch fi yn y gwaed,
Ar Galfari a gaed,
Yr iachawdwriaeth rad,
A'r angeu drud.

4 Cân Haleluia mwy,
Mae Meddyg i dy glwy',
Er dyfnded yw;
Mae modd i'th gyfiawnhau,
Mae ffynnon i'th lanhau,
Yn nghyda llwyr iachau
Dy farwol friw. R. J.

305 M. 6, 6, 4; 6, 6, 6, 4. (M. 30.)

"Sychedig yw fy enaid am Dduw."

1 **O!** FFYNNON werthfawr rad!
Yr afon fawr o waed,
Ar Galfari—
Dylifa i lawr i'r byd,
A chudd fy meiau i gyd
Yn nyfnder cariad drud
Dy haeddiant cu.

2 O! tyred, Awdwr hedd,
A thyn ni 'mewn i'r wledd,
O'r pydew prudd :
Ein henaid, griddfan mae,
Am gael ei wir iachau—
O'th ras, tyr'd yma'n glau,
A rho ni'n rhydd.

3 Mae torf aneirif fawr,
Yn ddysglaser fel y wawr,
'Nawr yn y nef;
Trwy ganol gwawd a llid,
A gwrth'nebiadau'r byd,
Ac angeu glas yn nghyd,
A'i carodd Ef. W. W.

306 M. 6, 5, 6, 5; 6, 6, 6, 5. (M. 58.)

Gwledd yn y mynydd hwn.

1 **A**RLWYODD dwyfol ras
Ar fynydd Sion,
Ryw wledd ddanteithiol fras
O basgedigion:
Puredig loew win,
O anghymarol rin,
Adfywia'r enaid blin,
Bywhâ farwolion.

2 Mae'r udgorn arian mawr
Yn seinio yn llafar,
Fr wledd mae'n galw'n awr,
Efengyl hawddgar;
Gwasgared gwynt y nef
Ei adsain beraidd ef,
Nes b'o i'w hyfryd lef
Amgylchu'r ddaear.

3 Mae'r aberth wedi'i ladd,
Pob peth sy'n barod;
Llawn groeso i bob gradd
Yn awr i ddyfod:
Caiff cleifion wir iachâd,
Rhai noethion wisgoedd rhad,
A'r euog gyfiawnhâd,
Yn ngwaed y cymmod. W. R.

307 M. 6, 5, 6, 5; 6, 6, 6, 5. (M. 58.)

Glân yr Iorddonen.

1 **A**R lân Iorddonen ddofn
'Rwy'n oedi'n nychlyd,
Mewn blys myn'd trwy—ac ofn
Ei 'stormydd enbyd;
O! na ba'i modd i mi
Ysgoi ei hymchwyydd hi,
A hedfan uwch ei lli
Fr Ganaan hyfryd.

2 Wrth gofio grym y dwr,
A'i thonog genlli;
A'r mynych rymus wr
A suddodd ynddi—
Mae braw drwy f'enaidd gwan
Mai boddi fydd fy rhan,
Cyn cyrhaedd tawel lân
Bro y goleuni.

3 Ond pan y gwelwyf draw
Ar fynydd Sion,
Yn iach, heb boen na braw,
Fy hen gyfeillion—
Paham yr ofnaf mwy?
Y Duw a'u daliodd hwy,
A'm dyga innau drwy
Ei dyfroedd dyfnion. E. E.

308 M. 6, 5, 6, 5; 6, 6, 6, 5. (M. 58.)

Sylwedd y cysgodau.

1 **T**RWY y cysgodau cudd,
'Roedd rhai yn canfod
O bell, â golwg ffydd,
Oen Duw yn dyfod:
Y Sylwedd mawr ei ddawn
I dalu perffaith iawn,
A rhoi gollyngdod llawn,
Drwy waed y cymmod.

2 A syllu draw o bell
A wnaent yn fynych,
Gan waeddi—Gwlad sydd well
Yr y'm yn chwennych:
Dyeithriaid am eu hoes,
Cyfarchent bob rhyw loes,
A'u cred yn Oen y groes—
Ef oedd eu gwrthddrych.

309 M. 6, 6, 4, 6; 8, 8, 7, 6. (M. 34.)

Hafddydd yr Efyngyl.

1 **M**AE llais y durtur fwyn—
Ei chân yn nghyd a'i chŵyn,
Yn seinio'n bêr,
Nes ennill llawer llwyn;
Y gauaf, wele! heibio aeth,
Ac ar y ddaear blodeu ddaeth;
Mae'r adar yn ymbyncio
Eu mawl—nid cwyno caeth.

2 Teg wawriodd anrom ddydd,
A welwyd gynt trwy ffydd,
Gan rai sy'n awr
O'u rhwymau mawr yn rhydd;
Ac os oedd dyled arnynt hwy
Foliannu'r Oen am farwol glwy',
Mae'n dyled ni, genedloedd,
Fil filoedd foli mwy.

3 Mae udgorn Jubili,
Am haeddiant Calfari,
Yn seinio'n llon
Newyddion goreu i ni;
Gwir lawenhâ, fy enaid prudd,
Ennilodd Iesu mawr y dydd;
Daw carcharorion angeu
O'u rhwymau oll yn rhydd. g.

310 M. 6, 6, 4, 6; 8, 8, 7, 6. (M. 34.)

Buddugoliaeth drwy Grist.

1 **G**ORCHFYGODD Brenin hodd,
Fyd, uffern, angeu, a'r bedd;
Priodi wnaeth
Yr hon oedd gaeth ei gwedd:
Am hyn crechwena, Sion wan,
O'th ardal leag, a thyr'd i'r lan;
Tywysog y tangnefedd,
Da i rinwedd, yw dy ran.

2 Mae tyrfa fawr heb ri',
Fu ar ein daear ni,
Dan lawer loes,
A llid, a chroes, a chri,
Yn awr newn bywyd, hyfryd hoen,
Ger bron gorseddfainc Duw a'r Oen,
Heb deimlo mwy flinderau,
Effeithiau llid a phoen. g.

311 M. 6, 6, 4, 6; 8, 8, 7, 6. (M. 34.)

Codiad Sion.

1 **F**E dderfydd dwyn y groes,
Yn lân, a phob rhyw loes,
Oawn ado'r byd
A'i adfyd,—ber yw'r oes,
Bydd Sion wych a'i siriol wawr
Wrth godi o'r llwch a gado'r llawr,
Ar ddysglaer wedd ei Phriod,
Yn moli'r Duwdod mawr. g.

312 M. 6, 6, 4, 6; 8, 8, 7, 6. (M. 34.)

Pyrth Caersalem.

1 **I**DDAFYDD llawen iawn
Oedd clywed d'wedyd, Awn
I dŷ Duw nef,
Gwledd gydag ef a gawn;
Sai'n traed o fewn Caersalem byrth,
Llaw o alluog, enwog wyrth,
Sydd dan y gwaredigion,
O Sion un ni syrth.

2 Yr ochr draw i'r bedd,
Y saint fydd ar ei wedd,
Hwy gânt i gyd
Fyw yn ei hyfryd hedd;
A'u holl ganiadau yn gytun
Fydd, byth, am gariad Tri yn Un,
Ac am drag'wyddol arfaeth
Yn iachawdwriaeth dyn. g.

313 M. 6, 6, 4, 6; 8, 8, 7, 6. (M. 34.)

Arch rhag dylif tân.

O DEWCH, o fawr i fân,
Cyn delo'r dylif tân,
I'r arch mewn pryd—
Fe lysg y byd yn lân;
O ddinas distryw brysiwch, ffowch!
Ar y gwastadedd nac ymdrowch—
I sanctaidd fynydd Sion,
O ddynion, p'am na ddowch!

G.

314 M. 6, 6, 4, 6; 8, 8, 7, 6. (M. 34.)

Efengyl hedd.

1 **A** RDDERCHOG yw ein braint,
Mewn pwysig werth a maint,
Tu hwnt i hawl
Myrdd o sylweddol saint;
Mae heddyw wir efengyl hedd,
Heb len na gorchudd ar ei gwedd,
Yn cynnyg i'r truanaf
Ei llawn felusaf wled.

2 Dyrchafwn heddyw lef,
Yn daer at orsedd nef,
Am fendith lawn
O'i drysor eurlawn Ef;
Mae ynddo ras, fel môr didrai,
I lenwi diffyg y fath rai:
O'i rwyddaf drugareddau,
'Fe biau faddeu bai.

3 Doed pob angenus un—
Pob euog, gwael ei lun—
Awn, awn yn llu,
At Iesu yn gytun:
Mae yn heddychu'r dua' gaed,
Mae yn sancteiddio trwy ei waed,
Mae'n rhoi gelymion diriaid
Trueiniaid tan eu traed.

T. J.

315 M. 6, 6, 4, 6; 8, 8, 7, 6. (M. 34.)

Ymddiried yn ngras Crist.

1 **O** DAN d' adenydd di
Mae llaeth a mêl yn lli',
Yn llenwi'r llawr,
Yn afon fawr i ni;
I faethu'r gweiniaid byth yn gu,
A maeddu o'u bron elynion lu,
Mae hyfryd Frenin Sion,
Oen tirion, byth o'n tu.

2 Fy unig noddfa'n awr,
I'm lloni ar y llawr,
A'm gwir iachau,
Yw clwyfau'r Meichiau mawr;
Caf yno lechu yn dawel lân
Yn Iesu cu, a seinio cân,
Pan syrthio'r sér yn gawod,
A dyfod diluw o dân.

3 Hwn ydyw'r un a ddaeth
I fyny o Edom gaeth,
O Bozra dir,
Gorchfygu'n wir a wnaeth;
Yr hwn fu farw ar y pren
Agorodd ffordd i'r nefoedd wen;
Yr hwn fu'n dyoddef dirmyg,
Yw'r meddyg fyth, Amen.

G.

316 M. 6, 6, 4, 6; 8, 8, 7, 6. (M. 34.)

Noddfa mewn cyfyngder.

YN nyfnder pob rhyw loes,
A gorthrymderau f'oes,
Fy noddfa a'm nerth
Yw'r aberth fu ar y groes:
Rhinweddol haeddiant marwol glwy'
Yw'm cysur yn y byd tra bwy',
A'm hunig ddigonoldeb
I drag'wyddoldeb mwy.

G.

317 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Anghyfnewidioldeb a ffyddlondeb Duw.

1 **F**FFYDDLONDEB mawr y nef
A bery yn ddilyth;
Nid oes a'i newid ef
O'r nef i uffern byth;
Mae'i arfaeth fawr a'i ras yn un,
A gwaed y groes, oll yn gyntun.

2 Cyfnewid y mae dyn,
Tröedig yw erioed;
Ond digyfnewid Duw,
Fel haul neu ser y rhod:
Ac ar ei faith ffyddlondeb Ef,
Y try gogoniant nef y nef.

3 Oddiwrtho'n unig daw,
'Ngorfoledd a fy hedd;
Oddiyno rhed yn llif
Tu hwn a thraw i'r bedd:
Er darfod haul a sér y nef,
Ni dderfydd ei ffyddlondeb Ef. w. w.

318 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Cariad Crist.

1 **O**NEFOL addfwyn Oen,
Sy'n llawer gwell na'r byd;
Mae llucedd maith y nef
Yn rhedeg arno'u bryd;
Mae'th ddawn, a'th ras, a'th guriad drud,
Yn llanw'r nef, yn llanw'r byd.

2 O! enw anwyl iawn!
Anwylaf un yn bod:
Na chlywodd engyl nef,
Gyffelyb iddo erioed;
Rhóf arno 'mhwys, doed dydd, doed nos,
Fe'm deil i'r lan dan bob rhyw groes.

3 Pan ddelo'r hyfryd ddydd,
I mi gael gwel'd Ei wedd,
Ac yfed ffrydiau pur
O'i annherfynol hedd,
'Mhlith llucedd maith y drydydd nef,
Mi ganaf am ei gariad Ef. w. w.

319 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Buddugoliaeth yr Efengyl.

1 **M**AE'R faner fawr yn mlaen,
Ei efengyl Ef yw hon;
Mae uffern lawn o dân,
Yn crynu 'nawr o'r bron:
Hi gwymp, hi gwymp, er maint ei grym
O flaen fy Iesu 'dyw hi ddim.

2 O! ffynnon lawn o hedd!
O! anchwiliadwy fôr!
Sy'n cynnwys ynddo'i hun,
Ryw annherfynol stôr;
Ti bia'r clod, wel cymmer ef
Trwy'r ddaear, uffern fawr, a'r nef.

3 Ymgrymed pawb i lawr
I enw'r addfwyn Oen;
Yr enw mwys' mawr
Erioed a glywid sôn;
Y clod, y mawl, y parch, a'r bri,
Fo byth i enw'n Hauglwydd ni. w. w.

320 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Cyfiawnder a hedd yn ymgusanu.

MAE cariad yn ei wedd
At wael golledig fyd,
Cyfiawnder llym a hedd
Yn ymgusanu 'nghyd:
Trugaredd a gwirionedd pur
A ymgysfaru yn ei gŵr. J.

321 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Y Jubili.

1 **E**R myned oll yn gaeth,
A chyfeiliorni 'mhell;
Trwy Iesu Grist fe ddaeth
In' etifeddiaeth well;
Gwnaeth Iawn i'w Dad, a hedd i ni,
Trwy waed ei groes ar Galfari.

2 Ohwi garcharorion prudd,
Dechreuwch lawenhau;
Fe wawriodd arnom ddydd;
Daeth Iesu i'n rhyddhau;
Trwy fuddugoliaeth Calfari
Fe ddaeth yr hyfryd Jubili.

3 I gaethion Babilon
Cyhoeddir llawn ryddhâd;
Dychwelwch adre'n llon
Chwi waredigol hâd;
Ennilodd Crist ein rhyddid ni,
Yn awr daeth blwyddyn Jubili.

4 Aed sain Efengyl gras
O gwmpas daear lawr;
Doed pawb i brofi blas
Yr iachawdwriaeth fawr;
I Sion wen doed torf ddiri'
Wrth sain pâr udgorn Jubili. P. J.

322 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Sicrwydd yr addewid.

1 **W**RTH edrych ar y sail,
A'r wir addewid gref,
Er ofnau rif y dail,
P'am yr amhheuwn Ef?
A dyma air, pwy wŷr ei werth?—
Yn ol dy ddydd, y bydd dy nerth.

2 Paham y beiaf ddim
Ar gyfoeth gras fy Nnuw?
Lle rhoddwyd sicrwydd im'
Mai digyfnawid yw;
Dyma yr hen addewid gu
Lle gallwn ni gael cysur cry'.

3 Nid oedd yn ngallu'r nef
Ddim modd rhoi sicrwydd mwy,
Na'r wir addewid gref
A seliodd gwaged ei glwy';
Ei air a saif yn un o hyd
Pan doddo barn elfenu'r byd.

4 Y pererinion gynt,
A'r hen ferthyron glân,
Yn awr diangol ŷnt,
Er ymgyrch dŵr a thân:
Mae'r llaw a'u daliodd hwy i'r lân,
I tithau'n gymhorth, f'enaid gwan. R. W.

323 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Digonolrwydd yr Iawn.

1 **E**IN Harchoffeiriad mawr,
Emmanuel ei hun,
Ei fywyd roes i lawr
Dros euog affan ddyn;
Anfeidrol werth ei aberth Ef
Foddlonai holl ofynion nef.

2 Cyfiawnder gafodd Iawn,
A'r ddeddf fawrhad a bri;
A'r euog ryddid llawn
Trwy angeu Calfari;
Caed digon Duw, a digon dyn,
Yn haeddiant Iesu mawr ei hum.

3 Yn awr cyhoeddir hedd
I gyrau pella'r byd,
Gwahoddir pawb i'r wledd
Gaed trwy ei angeu drud:
Mae'r bwrdd yn llawn danteithion trua.
Ddarparodd Duw o'i rylodd ras. P. J.

324 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Gogoniant y groes.

1 MAE enw Calfari,
Fu gynt yn w'radwydd mawr,
Yn ngolwg f'enaïd cu
Yn fwy na'r nef yn awr;
O, ddedwydd fryn! sancteiddiaf le,
Dderbyniodd ddwyfol waed y ne'.

2 'Rwy'n caru hyfryd awr,
Mi gara'r hyfryd le,
Mi gara bren y groes
Orweddodd arno 'Fe:
Dyma fy Nuw, dyma fy mhen,
Ag oll a feddaf ar y pren.

3 Ffarwel deganau byd,
Mae'ch blodeu hyfryd iawn
Oll yn diflanu'n nghyd
Ar Galfari brydnawn.
Mae da, mae dyn, a maint eu grym,
Yn ngwydd y groes yn myn'd yn ddim.

w. w.

325 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Hiraeth y Cristion.

1 CAERSALEM dinas hedd,
O na bawn yno'n byw;
O hyd cawn weled gwedd,
A siriol wyneb Duw;
Mae weithiau'n dywyll arna'i 'nawr,
Fy haul nid â byth yno i lawr.

2 Yn Nuw ymddiried 'rwy'
Am nerth i rodio'i ffyrdd;
Fe'm dygodd eisioes trwy,
Do, gyfyngderau fyrrd:
Hyderus eto b'wyf trwy ffydd,
Yn nerth fy Nuw ca'i gario'r dydd.

3 Caf wel'd f'Anwylyd cu,
Pan elw'i draw i dre',
Yr Hwn o'i gariad fu
Yn dyoddef yn fy lle;
Caf wel'd yr Iesu, digon yw,
Mae'r Oen a laddwyd yno'n fyw.

D. J. (J.)

326 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Oi traed y praidd.

1 MAE lluoedd maith yn mlaen,
'Nawr o'u carcharau'n rhydd,
A gorfoleddu maent,
Oll wedi cael y dydd;
I'r lân, i'r lân, diangasant hwy,
Yn ol eu traed y saengwn mwy.

2 Gadawn y byd ar ol,
Y byd y cawsom waes,
Y byd ag sydd bob dydd,
Yn ceisio'n llwfrhau;
Ni welwn wlad rhwng ser y nef,
Sydd fil o weithiau'n well nag ef.

3 Cawn wel'd yr addfwyn Oen,
Fu farw ar y bryn,
Yn medi ffrwyth ei boen,
Yn hyfryd y pryd hyn;
Myrddiynau heb rif yn canu 'nghyd,
I'r Hwn fu farw dros y byd.

4 Fe genir coron ddrain
Wrth ganu gwaed y groes,
Fe gofir picell fain
Wrth gofio angeu loes;
Fe seinia'r holl dorfeydd yn un,
Bob rhan o boenau Mab y dyn.

5 Ni chollwyd gwaed y groes
Erioed am ddim i'r llawr,
'Ddyoddefwyd angeu loes
Heb ryw ddybenion mawr:
A dyma oedd ei amcan Ef,
Ein dwyn o'r byd i deyrnas nef. w. w.

327 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Canu am fuddugoliaeth.

- 1 **F**E gân 'tifeiddion gras
Yn bernaid maes o law.
Wrth weled boddi'r Aiff,
A hwythau'r ochr draw;
Fy enaid, héd i ben y bryn,
I wel'd y goncwest ryfedd hyn.
- 2 Yn uchel fry ar fryn,
Rhwng daear gron a nef,
Holl rwysg Gehenna fawr,
A'i grym, orchfygodd Ef:
Tan hoelion dâr, 'Fe'u maeddodd hwy,
Pa fodd ymfrostia uffern mwy?
- 3 Wel dacw'r ffordd yn rhydd,
Agorwyd hi o bob tu,
O ddyfnder daear lās,
I uchder nefoedd fry:
O dring, O dring, fy enaid mwy,
Mae nerth i'w gael mewn marwol glwy'.
- 4 Wel, deuwn yn y blaen,
Fe gwmpodd ofnau mawr,
Ar y gelynyon hy'
Oedd am ein cael i lawr;
Fe gaed y dydd, mi glywa'r nen
Yn canu'r goncwest ar y pren. w. w.

328 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Y Brenin a'i lu.

- 1 **M**AE'r Brenin yn y blaen,
'Rym ninnau oll yn hy';
Ni saif na dwr na thân,
O flaen fath arfog lu:
Ni awn, ni awn, tan ganu i'r lân,
Cawn fuddugoliaeth yn y mân.

- 2 Ni welir un yn llesg
Yn myddin Brenin nef,
Can's derbyn maent o hyd
O'i nerthoedd hyfryd Ef:
Ni gawn, ni gawn, y gloew win
Melus ei ryw, sancteiddiol rin.
- 3 Dechreuod tafod mwy,
Os tafod fedr gân,
Na foed ond dwyfol glwy',
Holl ddyddiau f'oes o'i flaen:
Fe gaed, fe gaed, o'r diwedd fraint
Na wybu eeraph nef ei maint.
- 4 Gerubiaid! de'wch yn mlaen,
Edrychwch yma i lawr,
Ar d'wynion uffern dân,
Yn nghanol nef yn awr;
Pob un yn gwel'd ei hyfryd wlad,
A phorth sancteiddiol tŷ ei Dad.
- 5 Fe ddarfu ofn du,
Euogrywyd cas, a braw,
Pan welsom aberth fu
Ar ben Calfaria draw;
Ar bren fe dalwyd iawn mor ddrud,
Oedd fwy na holl ffeidd-dra'r byd.

J.

329 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Adgyfodiad Crist.

- 1 **O**RWYMAU anegu caeth,
Yn rhydd y daeth Mab Duw,
Gorchfygu'r bedd a wnaeth
Mewn buddugoliaeth wiw:
Derbyniodd Ef bob gallu mawr
Trwy'r ddaear lawr, yn awr, a'r nef.
- 2 Pan losgo'r ddaear lawr,
A'i mawredd o bob rhyw,
Fe genir am yr awr
Daeth Ef o'i fedd yn fyw;
Bydd côf am hon gan ddysglaer lu,
Aneirif fry, byth ger ei ffon.

330 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Pwyso ar Dduw.

- 1 **F**Y enaid, at dy Dduw,
Fel gwrthdych mawr dy gred,
Trwy gystudd o bob rhyw,
A phob temtasiwn, rhed;
Caf ganddo Ef gysuron gwir,
Fwy nag ar foroedd nag ar dir.
- 2 O! na allwn roddi 'mhwys
Ar dy ardderchog law;
A gado'i gystudd dd'od
Oddiyma ac o draw:
A byw tan nawdd y dwyfol waed
Yn ngolwg hyfryd dŷ fy Nhad.
- 3 Mi fyddaf lawen iawn,
A 'ngofid tan fy nhraed,
O fore hyd brydnawn
Tan aden gwir fwynhad;
Mae dy fwynhau, a phrofi'th hedd,
Yn wastad imi'n hyfryd wled. w. w.

331 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Pebyll Sion.

- 1 **A**RGLWYDD y bydoedd fry,
Mor dæg a hawddgar yw
Trigfanau'th gariad cu,
Daearol demlau'n Duw:
Boed tynfa f'enaid tua'th dŷ,
Fy Nuw, i wel'd dy wyneb cu.
- 2 Hoff gan aderyn tó
Gael yno i'w gywion le;
A'r wenol ar ei thro,
Hiraetha am ei thre:
Boed sél fy enaid i'r un faint,
Am gael preswyllo 'nhlith dy saint.

3 Gwyn fyd y dynion fo
'N gweddio yn y lle
Mae Duw yn gwrando'i blant,
Yn wastad molant E';
A dedwydd ydynt hwy bryd hyn,
Sy'n hoffi'r ffordd i Sion fryn.

4 O nerth i nerth â rhai'n
Trwy lyn wylofain du,
Nes delont bawb gerbron
Eu Duw yn Sion fry:
O! hyfryd fan, pan ddygo Ef
Ei blant i gyd o'r byd i'r nef.

5 Cael treulio sanctaidd ddydd
Lle byddo Duw a'i saint,
Llawenydd gwell a rydd
Na mil mewn bydol fraint:
Gwell yw cael cadw'r drws o hyd,
Lle dël fy Nuw, na ph'lassu'r byd.
Dr. W. Cyf. D. J.

332 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Gweddî am wyneb Duw.

- 1 **D**YSGLEIRIA, fore wawr,
'R'ol nos o faith barhâd;
Dadguddia imi'n awr,
Ryw ran o'm hyfryd wlad,
Lle rheda cariad pur i maes,
Fel môr di-drai, dros feusydd gras.
- 2 'R'wyf yno wrth fy modd,
Ond edrych ar dy wedd;
Fy nghalon galed dôdd
Wrth brofi o dy hedd:
Ti wyt fy oll, fy Arglwydd mawr,
O fewn y nef, ac ar y llawr. w. w.

333 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Jubili'r Efengyl.

1 **U**DGENWCH weision Duw,
Yr udgorn arian mawr

Gan ddwyn i ddynol ryw,
Newyddion da yn awr:

Blwyddyn y Jubili a ddaeth,
A rhyddid cu i'r enaid caeth.

2 Dadganwch oll ar g'oedd
Dros wyneb daear las,
A llawen uchel floedd,
Anrhydedd Crist a'i ras;

Blwyddyn y Jubili a ddaeth,
A rhyddid cu i'r enaid caeth.

3 Mae gwaredigaeth hael,
Trwy rinwedd gwaed yr Oen;
I bechaduriaid gwael,
Sy'n byw tan bwysfawr boen;

Blwyddyn y Jubili a ddaeth,
A rhyddid cu i'r enaid caeth.

4 Eneidiau ofnus, dowch,
Yn rhwydd at Iesu Grist;
Ammheuon, ymaith fflowch,
Daeth cysur i rai trist:

Daeth blwyddyn fawr y Jubili,
I ro'i trag'wyddol heddi ni.

J.

334 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Arglwydd, cofia fi.

1 **I**FYNY at fy Nuw,
Fy enaid, c'od dy laf—
Heibio i'r auraidd lu,
I eithaf nef y nef:

Gostwng dy glust, o'r bryniau fry—
O, Arglwydd grasol cofia fi.

2 'R'wyf yma'n wael fy ngwedd,
Yn euog ac yn wan
Gelynnion creulawn sy'
O'm hamgylch yn mhob man;

Bydd imi 'n blaid goncro'r llu—
O, Arglwydd grasol! cofia fi.

3 Yn wyneb uffern ddu,
Ac angeu mawr ei rym,
Rho imi nerth wrth raid—
Bydd Di yn nodded im';
Yn nyfroedd yr Iorddonen ddu,
O, Arglwydd grasol! cofia fi.

D. C.

335 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Cystudd darfodedig.

1 **N**I phery ddim yn hir,
Y ddu dymnestlog nos,
Ni threfnwyd amser maith,
I neb gario'r groes
Mae'r hyfryd wawr sy'n codi draw,
Yn dweyd fod bore braf gerllaw.

2 Mi welaf gwmwl du,
Yn awr yn mron a ffoi,
A gwynt y gogledd sy'
Ychydig fach yn troi;
'Nol tymmestl fawr, daw yn y man,
Ryw hyfryd hin ar f'enaid gwan.

W. W.

336 M. 6, 6, 6, 6, 8, 8. (M. 6.)

Iesu, ffynnon dedwyddwch.

1 **F**Y Iesu yw fy Nuw,
Fy noddfa gadarn gref;
Ni fedd fy enaid gwan
Ddim arall dan y nef:
Mae ef ei hun, a'i angeu drud,
Yn fwy na'r nef, yn fwy na'r byd.

2 Anfeidrol wyt, fy Nuw,
Anfeidrol yw dy ras;
A thyma'r man y mae
'M dedwyddwch mwya'i maes:
Anghyfnawidiol yw efe,
Am hyn fe'm dwg i deyrnas de.

W. W.

337 M. 6, 6, 8; 6, 6, 8. (M. 14.)

Gorfoledd yr Iachawdwriaeth.

1 **O** IACHAWDWRIAETH fawr!
A lifodd i ni lawr,

Yn ffrydiau pur grisialaidd byw;
Maddeuant i ni gaed,
A heddwch yn y gwaed,
O gariad rhad ein Tad a'n Duw.

2 Y ffynnon loew hyn,
A darddodd ar y bryn,
Yn ffrydiau o anfeidrol hedd;
Rhyw ior o gariad yw,
Dy heddwch Di, fy Nuw,
A nef y nef yw gwel'd dy wedd.

3 'Does unrhyw drysor drud,
Fel Ef o fewn y byd,
Mae'n gwneyd fy ysbryd llesg yn llon,
Mwy, 'n llawen byddaf byw,
Yn noddfa bur fy Nuw,
Dan holl gystuddiau'r ddaear hon.

4 Mewn dyrys anial le,
Heb gyfaill is y ne',
Y gallaf ond cael cwmni'm Duw,
Ddifyru'm hoes mewn heddi,
Nes myn'd i byrth y bedd,
Yn hyfryd wedd dy wyneb gwiw.

5 Mi dreuliaf oriau f'oes,
Yn dawel dan dy groes,
Dim ond cael edrych ar dy wedd,
Perffeithrwydd pleser yw,
Y wledd o gariad Duw,
Fy holl ddyddanwch a fy heddi. D. J.

338 M. 6, 6, 8; 6, 6, 8. (M. 14.)

Clodfori Duw am ei ffyrdd.

1 **M**AWR a rhyfeddol yw
Dy waith, O Arglwydd Dduw!
Yr Hollalluog enwog Un!

Oywir a chyfiawn yw
Dy ffyrdd rhagorol gwiw,
O Frenin Sion! gyfion Gŵn.

2 O, pwy ni'th ofna Di,
O Frenin nefol fri!
Ac iu folianna d'enw mawr?
Wyt unig sanctaidd Ior,
Goruwch y nefol gôr,
A Llywydd cyfiawn nef a llawr.

3 Daw'r holl genedloedd pell
I'th ofni eto'n well—
Addolant ger dy fron yn nghyd;
O herwydd eglur yw
Dy farnau Di, O Dduw!
Traethant dy gyfiawn waith i gyd. K.

339 M. 6, 6, 8; 6, 6, 8. (M. 14.)

Fffynnon i bechod ac astendid.

1 **A**M iachawdwriaeth lawn,
Foreuddydd a phrydnawn,
Moliannu gawn yr Iesu gwiw;
Dyoddefodd angeu loes
Yn ddiddig ar y groes,
A'i ddoniau rhoes i ddynolryw.

2 Gorphenwyd talu'n llawn,
Ar Groesbren un prydawn;
O ddedwydd iawn! ni gawn yn lla
Faddeuant yn ei waed,
A hollol wir iachâd;
A Duw yn Dad mewn caled cu.

3 Y ffynnon loew hon,
Yn ol y waewffon
Aeth dan ei fron—daeth i ni fruint!
A ylech y brwnt yn lân;
Hosanna, f'enaid cân:
Can's dyma sylfaen yr holl saint. G.

340 M. 6, 6, 8; 6, 6, 8. (M. 14.)

Llawenydd y nef.

- 1 O'R fath lawenydd sy'
'Nawr yn y nefoedd fry,
Gan seintiau, ac angelion glân;
I gyd heb friw na phoen,
Yn moli'r anwyl Oen,
Ar nefol, gu, drag'wyddol gân.
- 2 Maent yn ymgrymu lawr,
O flaen y Brenin mawr,
Gan dd'wedyd—"Teilwng ydyw Ef
I dderbyn parch a chlod,
Tra byddo'r nef yn bod,
Gan holl drigolion dae'r a nef."

- 3 Cydunwn ninnau'n awr,
A'r nefol dyrfa fawr,
J roddi'r goron ar Ei ben;
Am iddo'n caru'n rhad,
A'n prynu ni a'i waed,
I wir feddiannu'r nefoedd wen. AN.

341 M. 6, 6, 8; 6, 6, 8. (M. 14.)

Hyder am waredigaeth.

- 1 PLANT caethion Babilon,
D'ont adre' o dòn i dòn,
Cânt wledda'n llon, mae'r dydd gerllaw;
Yn ngŵydd eu Harglwydd da,
O swn y byd a'i bla,
O ddedwydd ha', pa bryd y daw?
- 2 Angenus wyf o hyd
Mewn tralodedig fyd,
Ac nid oes fythol ddim i'w gael
Gyflawna'm heisieu i gyd,
A'm câna i oll yn nghyd,
Ond haeddiant drud fy Iesu hael.

- 3 Dysgwyliaf ronyn bach,
Nes d'od yn gwbl iach,
Ac yna bydd caniadau heb ri';
A'u sylwedd fydd y gwaed,
A roddodd im' iachad,
A'r goncwest gaed ar Galfari.

- 4 Mi wna' fy nghartre' mwy
Dan gysgod marwol glwy';
'Does noddfa addas tan y nef
I'r euog gael glanhad,
Ond yn y ffynnon rad
O ddwfr a gwaed a gollodd Ef. G.

342 M. 6, 6, 8; 6, 6, 8. (M. 14.)

Rhinweddau'r Iachawdwriaeth.

- 1 A GORWYD ar y bryn
Ryw ffynnon rad cyn hyn,
A'm gylch yn wyn o'm pen i'm traed;
Mae'n golchi'r dua'i liw
Mor wyn a'r eira gwiw;
Rhinweddol yw y dwyfol waed.
- 2 Bydd torf o ddysglaer lu,
Ger bron yr orsedd fry,
Yn moli'n gu, a'i mawl ar g'oedd:
Angelion pur eu cân
A seintiau fawr a mân,
Yn Salem lân, byth wrth eu bodd. G.

343 M. 6, 6, 8; 6, 6, 8. (M. 14.)

Nerth i ddwyn y groes.

- RHO nerth i ddwyn y groes,
Tra paro dyddiau f'oes,
Na âd im' ddigaloni mwy;
Wrth wel'd gelynyon lu,
Eu saethau'n aml sy',
O! cuddia fi, o fewn dy glwy'.

344 M. 6, 6, 8, 4.; 6, 6, 8, 4. (M. 26.)

Mawl i Dduw.

1 I'R Dduw deyrnasa fry,
Cân archangylaidd gôr,
A "Sanct, sanct, sanct," y seinia'r llu,
Alluawg Ior;
'Rhwn oedd, ac sydd yn awr,
A byth y byddi'n gu,
Iehofa—Arglwydd—Ydwyf mawr,
Addolwn Di.

2 O flaen y Ceidwad mawr,
Ei bobl blyg yn un,
Gorlenwir hwy â gras bob awr,
O newydd rin:
Ei gariad dengys Ef,
Yn fflam ennynir hwy;
A chân i'r Oen fu yn eu lle,
A seiniant mwy.

3 Y dorf foliannus lân,
Addolant Dduw'n ddilyth,
I'r Tad, i'r Mab, a'r Ysbryd Glân,
Y canant byth:
Yn un y molaf mwy,
Dduw Abram, a'm Duw i,
Pob gallu, nerth, a mawl yn un,
Sydd eiddot Ti.

345 M. 6, 6, 8, 4.; 6, 6, 8, 4. (M. 26.)

Trysorau'r groes.

1 O, F'ENAID, héd i'r lân,
Tros fryniau ucha'r byd,
A gwel dy gyfoeth, gwel dy ran,
Anfeidrol ddrud:
Trysorau o ddwyfol fri,
Bwrcaswyd imi'n llawn,
Gan fy Ngwardwr addfwyn cu,
Ar un prydawn.

2 Ef bellach fydd fy nghân,
A'm hamddiffynfa glyd,
Fy nhŵr, fy nghraig, a'm noddfa lân,
Trwy'i yn y byd:
Pan talodd ddwyfol waed,
Pwy ofyn imi mwy?
Can's anfeidroldeb maith a gaed
Mewn dwyfol glwy'. w. w.

346 M. 6, 6, 8, 4.; 6, 6, 8, 4. (M. 26.)

Duw Cyfammodol.

1 I EHOFA ddaeth i lawr,
O blith nefolaidd lu,
Rhyfeddwn ninnau oll yn fawr
Ei gariad cu!
Henffych i'r dedwydd ddydd,
Emmanuel a gaed!
Caiff pechaduriaid fyn'd yn rhydd,
Trwy werthfawr waed.

2 Cymmerodd agwedd gwas,
I guddio'i ddelw ei hun,
Anfeidrol yw dyfnderoedd gras
I achub dyn:
Henffych i'r dedwydd ddydd,
Emmanuel a gaed!
Caiff carcharorion fyn'd yn rhydd,
Trwy werthfawr waed.

3 Gogoniant fo i Dduw,
Oedd cân y nefol lu,
Gogoniaat, d'wedded dynol ryw,
Mwy achos ay;
Rhodd Duw i ni, yw Ef,
Sydd bechaduriaid trist;
O, cydfoliannwn â llu'r nef
Am Iesu Grist.

347 M. 6, 6, 8, 4; 6, 6, 8, 4. (M. 26.)

Dyddanwch a north yn Nuw.

1 **T**YDI, fy Nuw, dy hun,
Anfeidrol berffaith Fod,
Sy'n trefnu daear, dâ, a dyn,
I'th ddwyfol glod;
Cyf'rwydda f'enaid gwan,
Trwy'r anial dd'od yn 'nulaen,
Ac arwain fi 'mhob dyrys fan,
A'th golofn dân.

2 Dy Ysbryd sanctaidd, cun,
Dywysodd fyrld o saint,
Rho imi brofi ei felus rin,
Anfeidrol fraint;
Fel dyfroedd gloewon clir,
I loni'r llesg a'r gwan,
Dyddanwch yn yr anial dir,
A'm deil i'r lân.

W. W.

348 M. 6, 6, 8, 4; 6, 6, 8, 4. (M. 26.)

Ofni a hyderu.

1 **O**, TYRED, addfwyn Oen,
Iachawdwr dynol ryw,
At wael bechadur sydd dan boen,
Ac ofnau'n byw;
O, nertha'r llesg yn awr,
I fyn'd o'r llawr yn hy',
Dros greigiau geirwon, serth, i'r lân,
I'r Ganaan fry.

2 O, dal fi—ni chaf rym,
Oddiyma nac o draw,
Os sefyll wnafl, ni safaf ddim,
Ond yn Dy law;
Addewid nefoedd faith,
Yw'm cymhorth perffaith, gwir,
Ni chyfeiliornaf ar fy nhaith
I Salem dir.

3 Am fod fy Iesu'n fyw,
Byw hefyd fydd ei saint,
Er gorfod goddef poen a briw,
Mawr yw eu braint:
Bydd melus lanio draw,
'Nol bod o dôn i dôn,
Ac mi rof ffarwel maes o law
I'r ddaear hon.

349 M. 6, 6, 8, 4; 6, 6, 8, 4. (M. 26.)

Trysorau'r groes.

1 **M**AE angeu'r groes yn fwy
Na haeddiant yr holl fyd;
Y mae griddfanau dwyfol glwy'
Yn gyfoeth drud:
Fe gènir myrdd yn wyn,
Oll fel yr eira mân,
Ceir gwel'd rhai ffaidd ar ol hyn
Yn berffaith lân.

2 Anturiaf finnau mwy,
Er cymmaint yw fy mai,
Trwy'r haeddiant dwyfol sy'n ei glwy,
Heb lwfrhau:
O flaen yr orsedd wen.
Ffieiddiaf ddyn o'r blaen,
Gan gredu gall Tywysog nen
Fy ngwneyd yn lân.

W. W.

350 M. 6, 6, 8, 4; 6, 6, 8, 4. (M. 26.)

Digonedd yn Nuw.

TI Arglwydd yw fy Nhŵr—
Fy Nhrysor yn mhob man;
A Noddfa gadarn yn mhob gwae,
Fy enaid gan:
Rho nerth i eiddil ffoi,
I fynwes bur fy Ner,
Pan fo gelynyon yn crynhoi
Rifedi'r sêr.

H

351 M. 6, 6, 8, 6; 8, 6, 8, 8, 6. (M. 35.)

Rhinwedd angeu'r groes.

1 **U**N aberth mwy nid oes,
Ond Ef fu ar y groes—
Iachawdwr rhad trwy rin ei waed,
Rydd im' ryddhad o'm loes;
Mae'n gadarn Ior, a'i ras yn stôr,
Fel môr o drysor drud;
Ac ato Ef, hyd orsedd nef,
Dyrchafaf lef am gymhorth gref,
I faeddu 'meiau i gyd.

2 Mi deithia'r anial trwy
Y rhinwedd sy'n ei glwy';
Fy nghadarn sail yw Adda'r ail—
Gwnaf f'adail arno mwy;
Trag'wyddol Graig yw Had y Wraig,
Rhag drygau'r ddraig a'i llid;
Mae'n Feddyg da, fe'm llwyr wellha
O'm dyfnaf bla, a'm cânu wna—
Fy Nghyfaill goreu i gyd. G.

352 M. 6, 6, 8, 6; 8, 6, 8, 8, 6. (M. 35.)

Iddo Ef.

1 **O**IESU mawr ei ddawn,
Tydi wyt fyynnnon lawn
O ras a hedd, ond gwel'd dy wedd
Gorfoledd pur a gawn;
Dy enw mawr trwy'r nef a'r llawr,
Sy'n glodfawr iawn erioed:
Ti faeddaist lu, uffernol hy',
Ar Galfari, ac angeu du
Ga'i drechu dan dy droed.

2 Ei waed rhinweddol E',
Wrth farw yn ein lle,
Dywalltai'n lli ar Galfari,
I Heddychodd ni â'r Ne':

O'i galon friw caed dyfroedd byw,
Wna'r dua'i liw yn lân;
Ei foli wnawn yn felus iawn,
Ei ras a'i ddawn yw'r testyn llawn.
Mae'n gyfiawn Iddo'r gân. W. R.

353 M. 6, 6, 8, 6; 8, 6, 8, 8, 6. (M. 35.)

Galwad at orsedd trugaredd.

DOED pawb o'r aflan rai,
Yn llwythog dan eu bai,
At orsedd rad ein hanwyl Dâd,
A'i roddion mâd di-drai;
Maddeuant hael sy'n wir i'w gae!,
A gwiag i'r gwael eu gwedd:
Wel! ato awn, can's gaaddo cawn
Fendithion llawn a phob rhyw ddawn,
Er cyflawn fythol hedd. T. J.

354 M. 6, 6, 8, 6; 8, 6, 8, 8, 6. (M. 35.)

Noddfa yn Nghrist

1 **F**Y unig noddfa yw,
Yr Oen mae'n Geidwad gwiw,
Fe gollai ei waed, rhydd lwyr iachad,
O'i rad i ddynol ryw:
Ei nerth a gaf, pa elyn sâf?
O flaen fy Naf o'r nef:
Caf yn y man, er bod yn wan,
Yr hyfryd lân, yn rhwydd a'm rhan,
Yn gyfan gydag ef.

2 Iôr, cynnal f'enaid gwan,
Trwy'r moroedd mawr i'r lan,
Yn mlaen o hyd, er cnawd a byd,
I forio i'r hyfryd fan:
Cael Manna wrth raid, a'r dwfr dibaid,
Gwledd dawel f'enaid yw;
A phrofi'th hedd, effeithiol wledd,
A'th hyfryd wedd, tu yma i'r bedd,
Hyn yw'm digonedd gwiw. G.

355 M. 6, 6, 8, 6; 8, 6, 8, 8, 6. (M. 35.)

Nerth yn ol y dydd.

1 **Y**R Arglwydd ar fy nhaith,
A'm daliodd lawer gwaith,
Yn nyfnder loes, dan faich a chroes,
A gorthrymderau maith:
Yn un heb nerth, ar greigiau serth,
Ce's fyw trwy werth y gwaed;
A'r gras a fu yn rhâd o'm tu,
Mae eto'n gry' i fwrw llu
Gelynyon dan fy nhraed.

2 Paham yr ofnaf lu?
Mae cadarn fraich o'm tu;
Y rhyfel sydd, o ddydd i ddydd,
Yn eiddo'm Prynydd cu:
Wel, ato Efl' am nodded gref,
Mi goda'm llef a'm cri;
Yn lleag a chlaf, taer alw wnafl—
Nerth ganddo caf, fy Nuw, fy Naf!
Ein Tad anwylaf ni. T. J.

356 M. 6, 6, 8, 6; 8, 6, 8, 8, 6. (M. 35.)

O Dduw rho im' dy hedd.

1 **M**AE'M rhedfa is y rhod,
Yn nesu at y nod;
I'm hymdaith hon, is awyr gron,
Mae diwedd bron a d'od:
Fy mhabell frau sydd yn lleaghau,
Ac yn gwanhau o hyd;
Ac yn y mân, daw'r amser pan
Bydd f'ensaid gwan yn fywiol ran
Mewn annherfynol fyd.

2 O, Dduw! rho im' dy hedd,
A golwg ar dy wedd;
A maddeu'n awr fy meiau mawr,
Cyn 'relwy'i lawr i'r bedd:

Ond i'm gael hyn nid ofnai'r glyu,
Na cholyn angeu'n hwy;
Dof yn dy law i'r ochr draw,
Heb friw na braw, ryw ddydd a ddaw,
Uwchlaw pob loes a chlwy'. E. E.

357 M. 6, 6, 8, 6; 8, 6, 8, 8, 6. (M. 35.)

Byw trwy ffydd.

1 **D**Y gymhorth, Arglwydd, dod
I rodio er dy glod,
A byw trwy ffydd, o ddydd i ddydd
Gan estyn at y nôd;
Cael treulio'm hoes i Grist a'i groes,
Er pob rhyw loes a chlwy';
A byw heb wâd, i roi mawrhad
I gariad rhad fy Iesu mâd,
Fydd fy nymuniad mwyl.

2 O Dduw rho gymhorth hael
Dy Ysbryd i'th rai gwael,
I gadw'r ffydd, o ddydd i ddydd
Mewn cystudd prudd sy' i'w gael;
Ein hyder gwiw tra byddom byw,
Yn unig yw ein Tâd:
Addewid sydd i deulu'r ffydd
Gael d'od yn rhydd, heb boen rhyw
I'r ddedwydd lonydd wlad. [ddydd]

3 Gogoniant rhown bob pryd,
I'r Tad a'r Mab un fryd,
I'r Ysbryd Glân, yn ddiwahân,
Rhown fawl ar gân i gyd;
I'r Un yn Dri, cydunwn ni,
I roddi mawl bob tro:
Fel 'roedd bob pryd cyn llunio'r byd,
Y mae'r awrhon, y bydd o hyd,
'Noes oesoedd,—Felly bo. E. E.

358

M. 7-3.

(M. 36.)

Y wlad well.

1 **A**WN drwodd ar ein cyfer,
 Tua'r wlad, tua'r wlad :
 Tu draw i bob cyfyngder,
 Tua'r wlad :
 I nofio mewn dyddanwch,
 Llawenydd byth heb dristwch,
 Uwch cyrhaedd aflonyddwch,
 Tua'r wlad, tua'r wlad :
 De'wch, etifeddion heddwch,
 Tua'r wlad.

2 Mae gwaredigaeth Sion,
 Yn nesâu, yn nesâu :
 O canwn bererinion,
 Mae'n nesâu :
 Mae'r haul yn rhifo'r dyddiau,
 Daw terfyn i'n blinderau :
 Y wlad tu hwnt i angeu,
 Sy'n nesâu, sy'n nesâu,
 Yr etifeddiaeth oreu,
 Sy'n nesâu.

M. R.

359

M. 7-3.

(M. 36.)

Y ddinas anllygredig.

OANLLYGREDIG ddinas,
 Rho'th fwynhau, rho'th fwynhau,
 Anniflanedig deyrnas,
 Rho'th fwynhau :
 Y noddfa dawel, hyfryd,
 Lle ni ddaw poen nac adfyd ;
 O! ddedwydd dir y bywyd,
 Rho'th fwynhau, rho'th fwynhau,
 Cartrefle fy Anwilyd,
 Rho'th fwynhau.

M. R.

360

M. 7-3.

(M. 36.)

Yr yrfa ysbrydol.

1 **Y**N wyneb gorthrymderau,
 Af ym mlaen, âf ym mlaen ;
 A duon ragluniaethau,
 Af ym mlaen :
 Er môr a'i dôneau mawrion,
 A dyfroedd Mara chwerwon,
 Yn nghyd a'm·holl elynion,
 Af ym mlaen, âf ym mlaen,
 Nes gorphwys fry yn Sion,
 Af ym mlaen.

2 'D'oes yma ond trai a llanw,
 I barhau, i barhau ;
 Ac yfed cwpan chwerw,
 I barhau ;
 Ond yn y Ganaan nefol,
 Dim eisieu yn drag'wyddol,
 Caf ddysglaer ddyfroedd hywiol,
 I barhau, i barhau,
 A'i yfed yn wastadol,
 I barhau.

3 Aeth llu o'r genedl gyfion,
 Oll yn iach, oll yn iach :
 I sanctaidd ddinas Sion,
 Oll yn iach ;
 Mae eto dyrfa yn dyfod,
 O'r cystudd mawr a'r trallod,
 Cawn yno gydgyfarfod,
 Oll yn iach, oll yn iach,
 Ar ddysglaer wedd ein Priod,
 Oll yn iach.

G.

361

M. 7-4. (M. 25.)

Anwylid yr eglwys.

1 **G**WYN a gwridog, hawddgar iawn,
Yw f' Anwylid;
Doniau'r nef sydd ynddo'n llawn,
Peraidd hyfryd;
Daear faith, ac uchder nef,
Fyth ni wela
Arall debyg iddo Ef,
Haleluia.

2 Dygodd f'enaid ar ei ol,
Yn dra rhyfedd:
Mi orphwysaf yn ei gól,
Hyd y diwedd;
Ffowch greaduriaid o bob rhyw,
Mwy ni chara'
Wrthddrych arall ond fy Nuw,
Haleluia.

3 Ynddo ei hunan mae yn llawn
Bob trysorau,
Dwyfol berffaith werthfawr iawn,
Am fy meiau;
Gwir ddoethineb, hedd, a gras,
Gwerthfawroca',
Nerth i hollol gario'r maes,
Haleluia. w. w.

362

M. 7-4. (M. 25.)

Hedd o Galfaria.

1 **O**GALFARIA daeth fy hedd,
A fy mywyd;
Ac oddi yno mae fy ngwledd,
Nefol, hyfryd:
Dan ei aden dawel wiw.
Byth arosa';
Ac mi ganaf tra f'wyf byw,
Haleluia.

2 Ymddigrifaf dan ei groes,
Yn fy mlinfyd;
Ac mi gofiat ddwyfol loes,
Nerth fy mywyd:
Yn mhob cystudd a phob gwae,
Mi foddllona'—
Y mae'r diwedd yn nesáu—
Haleluia.

3 Buddugoliaeth lân a ddaw,
'Mhen ychydig:
Mi ddysgwyliaf oddi draw,
Wrthi'n ddiiddig:
Ar ei allu mae fy ffydd—
Pwy 'm gorchfyga?
Canu 'mhleer innau fydd—
Haleluia. w. w.

363

M. 7-4. (M. 25.)

Marchog Iesu.

1 **A**R dy farch ryfeddol, gwyn,
Marchog Iesu,
O dy flaen teyrnasoedd gryn,
Gan ryfeddu;
Gwelir miloedd wrth dy draed
Yn ymostwng,
Ac yn bloeddio, Crist a'i waed—
Ef sydd deilwng.

2 Bwa cryf sydd ganddo Ef,
Yn ei freichiau,
Egwyddorion gras y nef,
Ydyw'r saethau
Sydd yn lladd, ac yn bywhau
Y gelynnion;
T'wysog bywyd yn ddiau,
Bia'r goron.

364

M. 7-4.

(M. 25.)

"Y gauaf a aeth heibio."

1 **Y** NOSWEITHIAU hirion sy',
Bron myn'd heibio,
A'r cymylau tywyll du,
Sydd yn cilio;
Fe ddaw'r haf â'r egin gwan,
I lawn fywyd,
A hwy ddygant yn y man,
Ffrwythau hyfryd.

2 Dyddiau hyfryd dwyfol ras,
Ddaeth o'r diwedd,
Ac fe dyr effeithiau i maes,
Nefol rhyfedd;
Fe ddaw gwinllan f' Arglwydd mawr,
I oresgyn
Anial fanau pella'r llawr,
Heb un terfyn.

8 Pan agorwyd teml Duw,
Daeth i'r golwg
Arch ei ammod newydd wiw,
Yn bur amlwg;
Yr efengyl hyfryd lân,
I goncwerio,
Ac i gario oll o'i blaen,
Ffordd y cerddo.

W. W.

365

M. 7-4.

(M. 25.)

Newyddion da.

1 **A** ED efengyl gras ar led,—
Drwy'r holl wledydd:
Plygu wnelo rhai digred,
I Fab Dafydd;
Doed trigolion dae'r a nef,
O un galon,
I wel'd mai teilwng ydyw Ef,
I gael y goron.

2 Llwyddo wnelo geiriau Duw,
Yn ddiattal,
I wneyd daioni i ddynol ryw,
Yn mhob ardal;
Enw'r Oen fu ar y groes,
Gaffo 'i foli;
Doed myrddiynau o oes i oes,
I'w ddyrchafu. DR. L.

366

M. 7-4.

(M. 25.)

Pregethwech yr efengyl i bob creadur.

1 **Y** MAE'R dyddiau'n d'od i ben,
Dyddiau hyfryd:
Y dyrchefir Brenin nen,
Dros yr hollfyd;
Fe â dwyfol angeu drud,
Pen Calfaria,
Trwy ardaloedd pella'r byd,
Haleluia.

2 Fe bregethir Iesu a'i ras,
Mewn awdurdod,
Yn yr India eang fras,
Yn ddiddarfod;
Fe â swm yr udgorn clir,
Hyd yr eitha',
I'r gorllewin anial dir—
Haleluia. W. W.

367

M. 7-4.

(M. 25.)

Llawenydd yr ochr draw.

NID oes yma ond dafnau mân,—
O'r llawenydd,
Sydd yn ninas Salem lân,—
Yn dragywydd;
Môr o gariad yno gawn,—
A gorfoledd;
A thangnefedd melus iawn,—
Yn ddi-ddiwedd, W. H.

368

M. 7-4.

(M. 25.)

Ffynnon i atfendid.

1 **C**ANED nef a daear lawr—
 Fe gaed ffynnon,
 I olchi pechaduriaid awwr,
 Yn glaer wynion;
 Yn y ffynnon gyda hwy,
 Minnau 'molcha';
 Ac a ganaf fyth tra b'wy',
 Haleluia.

2 Hedd a chariad ar y groes,
 Darddodd allan;
 Iesu, yn nyfnder angeu loes,
 Faeddodd Satan;
 Er ei glwyfo dan ei fron,
 Ef orchfygodd;
 Cenir am y frwydr hon,
 Yn oes oesoedd.

3 Cenir yno am y gwaed,
 Gliriodd feiau:
 Ac am goncwest fawr a gaed,
 Ar Galfaria;
 Gan iddo fyn'd i lawr i'r bedd,
 A chyfodi,
 Gwelir miloedd ar ei wedd,
 Yn ei foli.

G.

369

M. 7-4.

(M. 25.)

Hedd a llawenydd o Galfaria.

1 **O** GALFARIA llifodd hedd,
 Grymus, dwyfol—
 Concwest uffern, angeu, a'r bedd,
 Annherfynol.
 Dyna'r awr a thyna'r fan,
 Clwyfwyd hwythau,
 Ag a gurodd f'enaid gwan,
 Fil o weithiau.

2 Dedwydd yw sy'n profi 'th bedd,
 A'th gymmundeib;
 Dedwydd yw sy'n gweled wedd
 Dy lân wyneb;
 Dy gyfeillach nefol, wiw,
 Sy'n wir fywyd;
 A dy heddwch dwyfol yw,
 'Mherffaith iechyd.

w. w.

370

M. 7-4.

(M. 25.)

Diogelwch yn Nghrist.

1 **I**ESU yw difyrwch f'oes,
 Yn fy mlinfyd;
 Ac ymfrostiaf yn ei groes,
 Dros fy mywyd:
 Tan ei gysgod, nos a dydd,
 Gwnaf fy nhrigfa;
 Fy Nhwr cadarn byth a fydd,
 Haleluia.

2 Iesu a'i gyflawnder ef,
 Yw fy mywyd;
 Fe'm cymhwysa i deyrnas nef,
 Trwy ei Ysbryd;
 Golchir fi o'm pen i'm traed,
 Fel yr eira,
 Trwy rinweddau dwyfol waed,
 Haleluia.

371

M. 7-4.

(M. 25.)

Gorfoledd yn Nghrist.

BECHADURIAID ar y llawr,—
 Gorfoleddwch,
 Yn ei air a'i allu mawr,—
 Ymddiriedwch:
 Cadarn ydyw i iachau,—
 Hyd yr eitha',
 Ar ei gariad nid oes trai.—
 Haleluia.

3.

372

M. 7-4.

(M. 25.)

Golwg ar hyfryd wlad.

1 **T**EITHIO 'rwyf fynyddoedd maith,
Ddyrys anial:
A gelynion ar fy nhaith,
Yn fy attal:
Ond mi wela'r hyfryd wlad,
Faith ei llawnder:
Ac i mewn i dŷ fy Nhad,
Af ar fyrder.

2 Mi gaf goncwest yno'n lân,
Ar elynion—
Nwydau oedd yn curo o'r blaen,
Arna'i 'n greulon:
Ni ddaw pechod o un rhyw,
Byth i 'mlino;
Na'r demtasiwn deca'i lliw,
I mewn yno.

3 Iesu, cymmer fi 'n dy gól,
Rhag diffygio;
Dychwel f'enaid bach yn ol,
Sydd yn crwydro;
Arwain fi trwy'r anial maith,
Aml ei rwydau,
Fel na flinwyf ar fy nhaith,
Nes myn'd adre.

4 Daeth o'r diwedd, hyfryd ddydd,
Pan caiff caethion,
Draed a dwylaw oll yn rhydd,
Oedd mewn cyffion:
Gwawriodd concwest nefol wiw,
Pen Calfaria,
Minnau ganaf tra fwyf byw,
Haleluia.

5 Nid oes terfyn fyth i'w gael,
Ar ei gariad;
Mae'i drysorau mawrion hael,
Uwch eu dirnad:
Ynddo'i hunan y mae'n llwyr
'R'hyn ddymuna
F'enaid egwan, fore a hwyr—
Haleluia.

W. W.

373

M. 7-4.

(M. 25.)

Mawl am arbediad.

1 **R**HYFEDD na buaswn 'n'awr,
Yn y fflamau,
Wedi cael fy nhori i lawr,
Am fy meiau;
Gan fy mod i heddyw'n fyw,
Mi ro'f deyrnged,
O glod a mawl i'm Harglwydd Dduw,
Am fy arbed.

2 Rhyfedd yw i Dduw erioed,
Edrych arnaf:
Mawr yw 'm rhwymau i roi clod,
I'r Goruchaf:
Os ca'i 'nwyn i ben fy nhaith,
Yn ddiangol,
Moli Iesu fydd fy ngwaith,
Yn drag'wyddol.

DR. L.

3 Os rhaid dyoddef ar fy nhaith,
Dywydd garw,
Cadw f'ysbryd yn dy waith,
Hyd fy marw:
Yn y habell gyda'r arch,
Boed fy nghartre',
Cadw yn fy enaid barch,
I dy ddeddfau.

J. H.

174

M. 7-8. 4 LLIN. (M. 9A.)

Digrifwch y nef.

1 **O!** SION ddinas euraidd,
O fêl a llaeth yn lli;
Mae meddwl am d'ogoniant
Yn rhwymo 'm tafod i.

2 Nis gallaf ddim amgyffred,
Digrifwch pur y nef;
Na mawredd y gogonedd,
Sy'n nghadw ganddo Ef.

3 Trigfanau dysglaer Sion,
Mae yno ddedwydd gân;
A myrddiwn o angelion,
A llu'r merthyron glân.

4 A'r T'wysog fyth sydd yno,
A'r goleu sydd yn glir;
Porfeydd y nefol seintiau
Sydd hyfryd iawn yn wir.

5 Mae gorsedd Dafydd yno,
Ac yno fyth mewn hedd,
Mae llais y gorfoleddwyr,
Yn seinio yn y wledd.

6 Y rhai y'ng hyd â'u Cadben
Fu'n ymladd yma'n hir;
Byth yn y nef a wisgant,
Eu gynau gwynion pur.

7 O! anwyl wlad fendigaid,
O! gartre' teulu Duw;
Pob calon sy'n hiraethu,
Am ynot fyth gael byw.

8 O! dwg ni rasol Iesu,
I nefol wlad y gân,
I foli yn dragywydd
Y Drindod ddiwahân.

375

M. 7-8. 4 LLIN. (M. 9A.)

Edrych ar y pethau ni welir.

1 **M**AE torf aneirif wiwlon,
A'u gwisgoedd oll yn lân,
Ar uchelderau Sion
Yn beraidd iawn eu cân.

2 Ond er y rhif a olchwyd
Sydd yn y nef yn awr,
Mae afon bur y bywyd
Yn ngwlad y cystudd mawr.

3 Mae cwmwl mawr o dystion
Yn iach yr ochr draw,
I'n Harglwydd a fu'n ffyddlon
Yn myd y poen a'r braw.

4 Yn ôl eu traed dilynwn,
Trwy dir y blinder maith;
Ar air ein Harglwydd pwyswn
Nes d'od i ben y daith.

5 Er myn'd trwy fflam a dyfroedd,
Medd gair ein Iesu glân,
"Ni'th foddir yn y moroedd,
Ni'th loegir yn y tân."

6 Fe rydd lawn waredigaeth
I'w eiddo cyn b'o hir;
Cânt seinio "Iachawdwriaeth"
O fewn i'r nefol dir.

7 Yr Oen fydd eu Harweinydd,
At lawn ffynnonau hedd;
Fe'u portha yn dragywydd
A'i gyflawn felus wledd.

8 Fe'u gwna am byth yn holliach,
Eu dagrau oll fe sych;
Ni chânt eu blino mwyach
Gan bechod, poen, a nyth.

H.

376 M. 7-6. 4 LLIN. (M. 9A.)

"Nid oes i ni yma ddinas barhaus, eithr un i ddyfod yr ym yn ei dysgwyl."

- 1 **B**YR amser sydd in' yma,
A byr y poen a'r cur;
Mae yno fyd diderfyn,
A gwynfyd nefol pur.
- 2 Ad-daliad gwynfydedig!
Byr gystudd, oesol fri!
Yr euog a'r pechadur
Gaiff gartref nefol fry.
- 3 Rhaid yma wisgo'r cleddyf,
Ac yma ddwyn y groes,
Cawn wisgo'r goron yno,
Heb deimlo unrhyw loes.
- 4 Rhaid yma drechu'r gelyn
Ac yma fyw wrth ffydd,
Rhaid Sion 'n'awr mewn galar,
Ddyoddef pwys y dydd.
- 5 Ond yno cawn adnabod,
Ac yno, yn ddilen,
Cawn wel'd yr Anweledig
Byth ar yr orsedd wen.
- 6 Pan wawria y boreuddydd,
Y cysgod gilia draw,
A'r cywir was a ffyddlon
Adgyfyd yn ddi-fraw.
- 7 Ac yno cawn gyd-uno
Ag holl gwmpeini'r nef,
I foli yn dragwydd,
Ein Duw a llawen lof.

377 M. 7-6. 4 LLIN. (M. 9A.)

RHAN. II.

- 1 **O!** ANWYL gartre' nefol
Jerusalem sy' fry!
Mae hiraeth ar fy nghalon
Am wel'd dy gaerau di.
- 2 Myfyrio am d'ogoniant
I'r fynwes ddyry hedd.
Iachâ y galon glwyfus,
Gorchfyga nerth y bedd.
- 3 O! ddinas hardd y seintiau,
O! drigfan engyl pur,
Lle byth ni theimlir angen,
Lle ni ddaw poen na chur.
- 4 O'th fewn yr Oen deyrnasa,
Fu farw ar y groes:
Byth, byth y prynedigion,
A ganant am ei loes.
- 5 Dy dŷrau sydd o Jaspis,
Dy heol o aur pur:
Y Beryl a'r Sardonix,
Ddysgleiriant ar dy fur.
- 6 Cydglymir dy ragfuriau,
A'r werthfawr Amethyst;
Dy feini yw y seintiau,
Dy gongl-faen yw Crist.
- 7 Mae ynot för diderfyn,
A dydd heb fachlud haul:
Ffynnonell o wir gysur,
I bererinion gwael.
- 8 Ar Graig yr oesoedd seilir,
Dy dŵr sancteiddiol di;
Ac ynot mae y palmwydd,
A'r aur goronau cu.

H.

378 M. 7-6. 4 LLIN. (M. 9A.)

Angeu y groes.

- 1 **O!** ANGEU'R groes, ti haeddit
Ryw lawer mwy o glod,
Nag allodd tafod dynion
Ei roddi iti erioed.
- 2 **O!** gariad anchwiliadwy,
O! anorchfygol ras,
Yn angeu'r groes dadguddiwyd
Di'n benaf oll i maes.
- 3 Ni chafodd ond y bustl
I'w yfed ar y groes,
Y finegr a'r wermod
Pan dan y chwervaf loes.
- 4 Fe gaiff y sawl a gredo,
Y llo pasgedig rhad,
Ac yfed gwin puredig
O fewn i dŷ eu Tad.
- 5 Tywalltai'i enaid allan
I ergyd marwol friw,
Fel byddai i'w had crediniol
I gael trag'wyddol fyw.
- 6 Aeth tan y baich anorphen
Ei hunan ar y pren,
I'w dynu oddiar ysgwyddau
Rhai gerddant tua'r nen.   W. W.

379 M. 7-6. 4 LLIN. (M. 9A.)

Byw i Dduw.

- 1 **D**UW, dysag im' brynu f'amser,
A'i dreulio iti 'n llwyr,
Myfyrio ar dy gariad
O'r bore hyd yr hwyr.
- 2 Dal fi â'th fraich drag'wyddol
Oddiyma hyd fy medd,
Dwg fi ar ddelw Iesu
I mew'n i wlad yr hedd.   AN.

380 M. 7-6. 4 LLIN. (M. 9A.)

Gweddï am gymhorth.

- 1 **F**Y Nuw gâd imi brofi
Dy nawdd a'th nefol hedd,
Yr hyn wyt yn ei roddi
I'th saint tu yma i'r bedd.
- 2 Fy enaid a chwennychodd
Gael dy gymdeithas Di,
Trwy'r Hwn a ddyoddefodd
Ar fynydd Calfari.
- 3 Rho olwg ar dy allu,
I'm cynnal trwy fy oes,
Fel na b'o achos ofni
Un brofedigaeth groes.
- 4 Fy enaid eiddol cynnal
I deithio yn y blaen,
Ar hyd y dyrys anial
Nes d'od i Salem lân.   D. N.

381 M. 7-6. 4 LLIN. (M. 9A.)

Golwg ar ben y daith.

- 1 **Y**N iach bleserau bywyd,
A hawddfyd gwâg y llawr,
Pererin wyf yn teithio
I drag'wyddoldeb mawr.
- 2 Dyeithr ydwyf yma,
Draw mae fy nghartref clyd,
A barotôdd fy Mhrïod,
Yn mhell cyn seilio'r byd.
- 3 Yr Iesu, Craig yr Oesoedd,
Yw'm cymhorth cadarn, cu;
Fe'm gwared rhag byddinoedd
Gelynnion creulawn cry'.
- 4 Fe'm cynnal yn mhob culni,
Fe'm harwain yn ei law,
Fy enaid dŷn i fyny
I'm nefol gartref draw.   D. N.

382 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Rhyddid i'r caethion.

1 **A**GORODD ddrws i'r caethion,
I dd'od o'r cystudd mawr;
A'i werthfawr waed fe dalodd
Ein dyled oll i lawr;
Nid oes dim damnedigaeth
I neb o'r duwiol hâd;
Y gwaredigion canant
Am rinwedd mawr ei waed.

2 Wel, dyma'r un sy'n madden
Pechodau rif y gwllith;
'Does mesur ar ei gariad,
Na therfyn iddo byth;
Mae'n 'mofyn lle i dosturio,
Mae'n hoffi trugarhau;
Trugaredd i'r amddifad
Sydd ynddo i barhau.

M. B.

383 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Duw rhagluniaeth.

1 **O**ARGLWYDD Dduw rhagluniaeth,
Ac iachawdwriaeth dyn!
Tydi'n sy'n llywodraethu
Y byd a'r nef dy hun:
Yn wyneb pob caledi,
Y sydd, neu eto ddaw,
Dod gadarn gymhorth imi
I lechu yn dy law.

2 Er cryfed ydyw'r gwyntoedd,
A chedryn dônau'r môr,
Doethineb ydyw'r Llywydd,
A'i enw'n gadarn Iôr:

Er gwaethaf dylif pechod,
A llygredd o bob rhyw,
Diangaf yn y diwedd—
Am fod yr arch yn Dduw. A. G.

384 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Canmawl Crist.

1 **F**Y Nuw, fy addfwyn Iesu,
Boed clod i'th enw byth;
Doed dynion i dy foli,
Fel rhif y bore wllith:
O! na b'ai gwellt y ddaear
Yn delyn aur bob un,
I ganu i'r Hwn a anwyd
I'r byd i brynu dyn.

2 O Iesu! pwy all beidio
Dy ganmol ddydd a nos?
A phwy all beidio cofio
Dy ddwyfol farwol loes?
A phwy all beidio canu
Am iachawdwriaeth rad,
Ag sydd yn teimlo gronyn
O rinwedd pur dy waed. W. W.

385 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Ffynnon wedi ei hagog.

O'R nef mi glywais newydd,
A'm cododd ar fy nhraed;
Fod ffynnon wedi ei hagog,
I'r cleifion gael iachâd;
O f'enaid rhed yn ebrwydd,
A phaid a llwfrhau;
O'th flaen mae drws agored
Na ddichon neb ei gau. J.

386 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Rhyfeddodau Person Crist.

1 **A**NGELION do'ent yn gysson,
 Rifedi gwlith y wawr,
 Rhoent eu coronau auraidd
 O flaen y fainc i lawr;
 Chwareuent eu telynau,
 Yn nghyd â'r saint yn un—
 Fyth, fyth, ni chanant ddigon
 Am Dduwdod yn y dyn.

2 Cymhwyswyd pabell Iddo,
 Sef corff o lwch y byd,
 'Run natur oedd gan Adda
 A'i feibion oll i gyd;
 Gwir ddyd o sylwedd dyndod,
 Heb bechod o un rhyw,
 Ac ynddo yn cartrefu
 Yr Hollalluog Dduw.

3 Emmanuel—creadur,
 A'r Duwdod mawr yn un,
 Dysgleirdeb ei ogoniant,
 Ei ddelw Ef ei Hun;
 Ordeiniwyd Iddo ddoniau,
 Grasusau o bob rhyw,
 Fel y pelydrai ynddo
 Ogoniant Person Duw.

4 O! foroedd o ddoethineb,
 Oedd yn y Duwdod mawr,
 Fel hyn gyfranau'i gariad
 I bryfaid gwael y llawr!
 I wneuthur i'w drugaredd
 A'i dostur maith yn nghyd,
 I redeg megys afon
 Lifeiriol tros y byd!

w. w.

387 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Yr Efyngyl.

1 **R**EFENGYL a bregethir,
 Nid yw hi ddim ond hyn,—
 Mynegi'r weithred ryfedd
 Wnaed ar Galfaria fryn:
 Cyhoeddi rhad faddeuant,
 Yn haeddiant marwol glwy,
 A diwedd llygredigaeth
 I'r sawl a gredo mwy.

2 Newyddion iachawdwriaeth
 Orch'mynwyd roi ar led;
 Can gwynfyd ar ol gwynfyd
 Fydd byth i'r sawl a'u cred:
 Newyddion rhad i'r ddaear,
 I'r nef newyddion drud;
 Bwriadau hen y Duwdod
 Cyn gosod sylfaen byd.

3 Mae'r addfwyn Oen fu farw
 Ar ben Galfaria fryn,
 Trwy'r eglwys fawr Gatholig,
 'Nawr am hysbysu hyn:
 Bod ynddo Ef gyfiawnder,
 Doethineb mawr yn rhad—
 Deng miliwn o rinweddau,
 A rhagor yn ei waed. w. w.

388 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Bywyd, Marwolaeth ac Esgyniad Crist.

MI welaf yn ei fywyd
 Y ffordd i'r nefoedd fry,
 Ac yn ei angeu'r taliad
 A roddwyd tros of fi;
 Yn ei esgyniad gwelaf
 Drigfanau pur y nef,
 A'r wledd drag'wyddol herffaith
 Gaf yno gyd âg Ef.

389 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Gogoneddu Duw.

- 1 **O**, DDUW, rho rym i redeg
 Yn addas er dy glod;
 A chadw'm golwg egwan
 Yn gywir at y nòd
 Nes gwawrio'r hyfryd fore,
 Cáf ddodi 'nghroesau i lawr,
 A chann Halelwa
 Yn mhllith y dyrfa sawr.
- 2 Enwaeda Di fy nghalon
 I'th garu'n ffyddlon iawn;
 Ac i dy wir addoli,
 O dyro gymhorth llawn;
 Dyg imi orfoleddu
 Yn Iesu Grist a'i groes,
 A llwyr ymddiried ynddo
 Tra paro dyddiau f'oes. W. H.

3 Mae'n llawer gwell na'r bywyd,
 Mae'n llawer gwell na'r nef,
 Can's Ef ei hun yw'r bywyd,
 A'r nefoedd sy' ynddo Ef:
 Mewn trai mae E'n gyflawnder,
 Gall hwnw lawenhau,
 Pan yn y maes a'r winllan
 A'r beudy byddo trai.

4 Er mor lluosog ydyw
 Ei holl drysorau Ef,
 Cyflawnder ar y ddaear,
 Cyflawnder yn y nef;
 Mae'n well ei hun na'r cwbl,
 A godidowgrwydd mawr
 Ei Berson sydd yn llanw
 Y nefoedd wen a'r llawr. W. W.

390 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Crist yn bob peth.

- 1 **G**WEL'D wyneb fy Anwylid
 Wna i'm henaid lawenhau,
 Trwy'r cwbl gefais eto,
 Neu gaf fi byth fwynhau:
 Pan elont hwy yn eisieu,
 P'am byddaf fi yn drist?
 Tra caflwyf welid wyneb
 Siriolaf Iesu Grist.
- 2 Can's yn ei wên mae hawddfyd,
 Ac uffern yn ei lid;
 A chystudd a thrallodau,
 O'r nefoedd ac o'r byd:
 Mae Ef yn nyfnder moroedd
 Yn myn'd ei hun o'r blaen,
 Ac eilwaith, os bydd achos,
 Yn ghlanol sllanau tân.

391 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Croes Crist.

- 1 **M**AE Crist a'i w'radwyddiadau,
 A'i groesau o bob rhyw,
 Yn ddigon imi farw
 Yn ddigon imi i fyw;
 Can's yn ei groes mae coron,
 Ac yn ei wawd mae bri,
 A thrysor yn ei gariad
 Sydd fwy na'n daear ni.
- 2 Rho brofi grym dy gariad
 Sydd annherfynol fôr,
 A thyn fi tua'r bywyd,
 Fy Nuw a'm cadarn Iôr!
 Goleuni Haul Cyflawnder,
 A'i hyfryd nefol wres,
 A ddaw a'm hysbryd egwan
 I'r nefoedd wen yn nea. J.

392 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)
Adgyfodiad Crist.

1 O'R bedd fe adgyfododd
Yn ogoneddus iawn;
Daeth bore teg a hyfryd
'Nol stormus ddu brydnawn;
Y gadwyn fawr a dorodd
Ar wawr y trydydd dydd;
Fe goncrodd angeu 'i hunan,
O'r carchar daeth yn rhydd.

2 Y mae Ef heddyw'n eistedd
Ar orsedd ddysglær fawr,
Yn gweled gylch o gwmpas
Y cyfan ar y llawr;
Ei Hun yn llywodraethu
Gehenna fawr a'r nef,
A therfyn eitha'r ddaear
Sy' tan ei ofal Ef.

W. W.

393 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)
Dyn yn wrthddrych gofal Rhagluniaeth.

1 PA le dechreuaf rifo
Dy drugareddau maith?
'Rwy'n soddi wrth fyfyrion
Dy annherfynol waith;
Mor hawsed rhifo'r tywod,
Neu'r gwallt sydd ar fy mhen,
A rhifo holl fendithion
Tywysog mawr y nen.

2 Sawl gwaith gwneust fy niffygion,
A'm heisieu fyny'n llawn?
Do toraist fy ammheuaeth,
Wrth hyny'n rhyfedd iawn:
Rhyfeddais, can ryfeddais
Barhâd dy ddoniau maith,
C'wilyddiaist f'anghrediniaeth,
Yn gyfiawn lawer gwaith.

3 Fy ffydd a ballodd ganwaith,
A'm hyder ballai 'nghyd,
Fy nghalon a fy ngobaith
A ballodd lawer pryd;
Ni phalla'th drugareddau,
Na Dy ragluniaeth lân,
Ond Dy ffyddlondeb rhyfedd,
A bery fyth yn mlaen.

4 Bob bore dydd o newydd,
Achosion wyf yn gael
I ganu i'th ffyddlondeb,
A'th drugareddau hael;
Can's beunydd r'vyt yn seio
Dy addewidion rhad,
Cyflawni'r gwirioneddau
A roddwyd yn Dy waed.

5 Byth D'enw gaffo'i foli,
Byth bythoedd byddo'th glod,
Can mil o weithiau'n lletach
Na'r nefoedd faith ei rhod;
Boed holl blant Adda ar unwaith,
Mewn cydsain hyfryd lân,
I'th enw gogoneddus
Yn gwneyd soniarus gân. W. W.

394 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)
Mawl i'r Drindod.

Y CLOD, y nerth, a'r enw,
Anrhydedd parch, a bri,
I'r Drindod fawr yn Undod,
A'r Undod pur yn Dri;
Ei glod ehedo allan,
Ei glod anfeidrol Ef,
Trwy eangder annherfynol
Mesurau maith y nef.

395 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Teilung yw'r Oen.

1 **T**EILWNG yw'r Oen a laddwyd
O'r holl ogoniant mawr,
Trwy ganol nef y nefoedd,
Ac yma ar y llawr;
Pan elo'r holl greadigaeth
Yn ulw gan y tân,
Teilyngdod Iesu drosod
Fydd fy nhrag'wyddol gân. M. R.

2 Fe genir, ac fe genir
Yn nhrag'wyddoldeb maith,
Os gwelir un pererion
Mor lesg ar ben ai daith;
A gurwyd mewn tymmestloedd,
A olchwyd yn y gwaed,
A ganwyd, ac a gadwyd
Trwy'r iachawdwriaeth rad. D. M.

396 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Brawd a aned erbyn caledi.

1 **H**OSANNA, Haleluia,
Fe anwyd Brawd i ni;
Fe dalodd ein holl ddyled
Ar fynydd Calfari;
Hosanna, Haleluia,
Brawd ffyddlawn, di-wahân;
Brawd erbyn dydd caledi,
Brawd yw mewn dŵr a thân.

2 Brawd anwyl sy'n ein cofio
Mewn oriau cyfyng caeth;
Brawd llawn o gydymdeimlad—
Ni chlywyd am ei fath;
Brawd cadarn yn y frwydr,
Fe geidw'i frodyr gwan;
Yn dirion dan ei aden
Fe ddaw â'r llesg i'r lan. D. W.

397 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Eryn Cenhadol.

1 **O**YNYS Ia fynyddig,
O draethau India fawr,
Lle cluda ffrydiau Affrig
Y tywod aur i lawr;
O lawer gwlad ddyfradwy,
Lle tyf y palmwydd flaeth,
Erfyniant ein cynnorthwv,
Rhag grym coelgrefydd gaeth.

2 A allwn ni, oleuwyd
Drwy rad y nefoedd fry,
Nacâu rhoi llusern bywyd
I'r sawl mewn t'wyllwch sy'f
Cyhoedder Iachawdwriaeth
A gorfoleddus lef,
Nes dygo'r byd wybodaeth
O enw Eneiniog nef.

3 Ewch wyntoedd, ewch a'r newydd,
A chwithau, foroedd mawr,
Nes bo'i ogonawl gynnydd
Yn llenwi daear lawr;
A boed i'r Oen a laddwyd,
Ar ei waredol ryw
Deyrnasu fyth mewn gwynfyd,
Yn Brynwr ac yn Dduw.
ESGOB HEBER. Cyf. E. 1

398 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Dedwyddwch yn Nghrist.

GWELL wyt i mi na'r bywyd,
Hyfrytach yw dy wedd,
Na dim ag sydd weledig
Yr ochr yma i'r bedd;
Un awr yn dy gyfeillach,
Can mil mwy gwerthfawr yw
Nag oesoedd maith diderfyn,
O'r pleser goreu i ryw. W. W.

399 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Iachawdwriaeth gymmaint.

1 O! IACHAWDWRIAETH gadarn!

O! Iachawdwriaeth glir!

Fu dyfais o'i chyffelyb

Erioed ar fôr na thir!

Fe rodd ei fywyd drosom,

Beth all ef ballu mwy?

Mae myrdd o drugareddau

Difedur yn ei glwy'.

2 O! ras didranc diderfyn,

Trag'wyddol ei barhâd!

Yn nghlwyfau'r Oen fu farw,

Yn unig mae iachâd;

Iachâd oddiwrth euogrwydd,

Iachâd o ofnau'r bedd;

A chariad wedi ei wreiddio

Ar sail trag'wyddol hedd.

3 'Nol edrych ar ol edrych,

O gwmpas imi mae

Rhyw fyrdd o ryfeddodau

Newyddion yn parhau;

Pan b'wy'n rhyfeddu unpeth,

Peth arall ddaw i'mryd—

O! iachawdwriaeth rasol!

Rhyfeddol wyt i gyd!

W. W.

400 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Moliant i'r Prynwyr.

1 MI ganaf tra f'o anadl

O fewn i'r ffroenau hyn

Am gariad Iesu yn dyoddef,

Ar ben Calfaria fryn;

Am goron ddrain blethedig,

Am hoelion geirwa'u rhyw,

A'r gwaed a gâna'r euog

Fel eira gwyna'i liw.

2 Fe rwygwyd muriau cedyrn,

Fe ddrylliwyd dorau près,

Oedd rhyngom ni a'r bywyd,

Mae'r bywyd heddyw'n nês;

Palmantwyd yr holl lwybrau,

Mae'r pyrth o led y pen,

O ddyfnder dinas distryw

I eithaf nefoedd wen.

W. W.

401 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Addasrwydd anfeidrol y Gwaredwr.

1 O! AM gael ffydd i edrych,

Gyda'r angelion fry,

I fôr yr iachawdwriaeth,

Dirgelwch ynddi sy;

Dwy natur mewn un person

Yn gysson yno gaed:

Anfeidrol a thrag'wyddol

Yw rhinwedd dwyfol waed.

2 O f'enaid! gwel addasrwydd

Y person dwyfol hwn;

Anturia iddo'th fywyd,

A bwrw arno'th bwn:

Mae'n ddyn i gydymdeimlo

A'th holl wendidau i gyd;

Mae'n Dduw i fynu'r orsedd

Ar ddiafol, cnawd, a byd.

A. G.

402 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Duw parod i faddew.

PA Dduw yn mhllith y duwiau,

Sydd debyg i'n Duw ni?

Mae'n hoffi maddeu'n beiau,

Mae'n hoffi gwrando'n cri:

Nid byth y deil eiddigedd,

Gwell ganddo drugarhau;

Yn nghanol cyfyngderau

Gwnawn ynddo lawenhan.

403 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

“Llygaid pob peth a ddysgwyliant wrthyt,
ac yr ydwynt yn rhoddi eu bwyd iddynt yn ei
bryd.”

1 **I** DAD y trugareddau
Rhown foliant oll y'nghyd
Am amryw ffrwythau 'r ddaear,
A roddwyd in' mewn pryd.
Diolchwn o'n calonau
Am iddo'n cofio 'n awr,
A gwyltio 'n rhagluniaethol
Am danom, llwch y llawr.

2 Tydi, O Dduw, sy'n porthi
Y creaduriaid oll;
Oddi wrthyt maent yn dysgwyl
Eu lluniaeth yn ddigoll:
Addefwn ninnau 'th gariad,
A'th ofal tros y byd;
A mawl i'r Hwn a'n prynodd,
A'i waed a'i angeu drud.

3 O! nertha ni i rodio
Yn deilwng, Arglwydd Dduw,
O'th ras a'th drugareddau,
Tra yma y bo 'm yn byw:
A phan bo 'm yn ymadael,
'R ol cyrhaedd pen ein taith,
Teilynger in' dy foli
Yn nhrag'wyddoldeb maith.

404 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Doethineb a daioni Duw.

1 **F**Y Nuw, uwch law fy neall
Yw gwaith dy law i gyd;
Rhyfeddod annherfynol
Sydd ynddynt oll ynghyd;
Wrth weled dy ddoethineb,
Dy allu mawr, a'th fri,
Mi greda' am iachawdwriaeth
Yn hollol ynot ti.

2 O f'enaid! gwel fath noddfa,
Ddiysgog, gadarn, yw,
Yn mhob rhyw gyfyngderau,
Trag'wyddol ras fy Nuw:
Ac yma boed fy nhrigfan,
A fy nhawelaf nyth,
Yn nyfnder cyfyngderau,
Sef dan dy aden byth.

3 Fe all i'r lan fy nghodi
O ddyfnder llwch y byd,
A gwneyd pob drwg a gwrddwyf
Droi er daioni i gyd;
Rhoi olew o lawenydd
Yn wastad ar fy mhen,
A'm dwyn trwy foroedd dyfnion
I ganol nefoedd wen. W. W.

405 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

“Gwyn eu byd y rhai pur o galon.”

1 **G**WYN fyd y pur o galon,
Can's hwy a welant Dduw;
Eu corph fel teml sancteiddlân,
Sy' drigfan iddo i fyw;
Can's Crist a ddaeth o'i wirfodd,
O blith y nefol lu,
I drigo gyda dynion,
A'u dwyn i'r nefoedd fry.

2 O! Arglwydd, trwy dy Ysbryd,
Pabella yn ein plith;
Diagyned gras y nefoedd,
Doed arom fel y gwllith:
Rho in' dy bresennoledb,
Glanhâ 'n calonau ni,
Addasa ni'n wastadol
I drigo gyda Thi. E.

406 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Moliant i'r Prynwr.

1 O ARGLWYDD, rho imi dafod

Na's tawo ddydd na nos,
I ganmol a chlodfori
Am rinwedd gwaed y groes,
Na ddelo gair o'm genau,
Yn ddirgel nac ar g'oedd,
Ond am fod Iesu hawddgar
Yn wastad wrth fy modd.

2 Na thawed haul na lleuad,
Nac un o wellt y maes,
Heb seinio clod yn rhywfodd
I waredigol ras.

Gras sydd yn gwneyd yr aflan
Ffieiddiaf ddyd yn lân,
Y gras sydd yn gwaredu
Pentewyn du o'r tân.

3 Ymgesglwch ser y netoedd,
A de'wch yn gyngan iawn,
Dechreuwch gân y bore,
Cynneliwch hi hyd brydnawn,
A bloeddiwch trwy'r holl hirnos
Ryw gainc nefolaidd wiw,
I'r Brenin mawr fu farw,
Tros feiau dynol ryw. w. w.

407 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Dadleuwr yn y nef.

1 TRAG'WYDDOL glod i'r Cyflawn

Fu farw tros fy mai;
Fe adgyfododd eilwaith
O'r bedd i'm cyflawnhau:
Ar orsedd ei drugaredd
Mae'n dadleu yn y ne',
Ei fywyd a'i farwolaeth
Anfeidrol yn fy lle.

2 Ni cheisiai'n wyneb Moses
Ond Iesu i ddadleu 'nghwŷn,
Y Cyflawn dros 'r annglyflawn
Fu farw er fy mwyn;
Yn ymchwydd yr Iorddonen,
Ac yn y farn a ddaw,
Diangol yn y diwedd
A fyddaf yn ei law. M. E.

408 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Cariad Ddw.

1 DUW, cariad yw ei hunan,
B'le bynag rhedo'i fryd,
Mae anfeidroldeb eang
Yn cerdded trwyddo'i gyd:
Mewn gweithred o drugaredd
Mae ef yn llawenhau;
Ac yn faddeuwr pechod
Yn cael ei alw mae.

2 Rhyw ddyfnder maith o gariad.
Lled, annherfynol hyd,
A redodd megys diluw
Diddiweidd dros y byd;
Yn ateb dyfnder eithaf
Trueni dynol ryw;
Can's dyfnder eilw ddyfnder
Yn arfaeth hen fy Nuw.

3 O! gariad heb ei gymhar!
A thyn'r testyn sy
Yn llanw holl ganiadau
'R angylaidd sanctaidd lu;
Anfeidrol ras rhyfeddol!
Pe tawai am dano ddyd,
Fe seiniai'r fud greadigaeth
Yn ddiau bob yr un.

409 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Sefyll o flaen y faino.

1 **T**I, Farnwr byw a meirw
Sydd ag allweddau'r bedd,
Terfynau eitha'r ddaear
Sy'n dysegwyl am dy hedd;
Tyw gras i Ti ond gronyn—
Mae gras ar hyn o bryd,
Ryw filoedd maith o weithiau
I mi yn well na'r byd.

2 O flaen y fainc rhaid sefyll,
Ie, sefyll cyn bo hir;
Nid oes a'm nertha yno
Ond dy gyfiawnder pur;
Myfi anturia'n eon,
Trwy ddyfroedd a thrwy dân,
Heb oleu ac heb lewyrch
Ond dy gyfiawnder glân. w. w.

410 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Gweddî'r publican.

1 **O**'TH flaen, O Dduw! 'rwy'n dyfod
Gan sefyll o hirbell;
Pechadur yw fy enw—
Ni feddaf enw gwell:
Trugaredd wyf yn geisio,
A cheisio eto wnaif;
Trugaredd imi dyro—
Mi drengaf onis caf.

2 O Arglwydd! nid oes genyf
Trwy mywyd hyd fy medd,
O hyd ond gwaeddi, maddeu
I un na haeddai hedd;
Achubaist fyrdd myrddiynau—
Ymwithaf gyda hwy,
A llefaf, achub finnau!
Na chofia'm camwedd mwy. w. w.

411 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Y Gwr fu ar Galfaria.

Y GWR fu ar Galfaria
A welir ddydd a ddaw,
Yn eistedd ar ei orsedd
A'r glorian yn ei law;
A phawb a gesglir ato
I'w pwyso ger ei fron:
O, f'enaid! cais dduwioledeb
A dry y glorian hon. DR. P.

412 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Hyder yn Nuw.

1 **P**AN byddo'r byd yn gwgu,
A'i bethau oll i gyd,
Yn darfod a diflanu,
Ar Dduw mi rof fy mryd:
Sef Duw fy iachawdwriaeth,
Y ffynnon fawr ddi-drai;
Mae 'i ffrydiau 'n felus odiaeth
I mi er maint fy mai.

2 Duw, dod i'm wedd dy wyneb,
Tra fyddwyf ar fy nhaith;
A'th rasol bresennoldeb,
I'm cadw gyda 'th waith:
Ac oni chaf fi hyny,
Rhyw dynu wnaif fi 'n ol,
Gan faint yw tuedd pechu
Fy nghalon arian ffôl.

3 Rhyfeddod pob rhyfeddod,
Os gwelir un mor ddu,
Yn canu byth heb ddarfod,
O fewn Caersalem fry;
Heb arnaf na brycheuyn,
Na'r cyfryw beth yn bod,
Yn seinio tannau'm telyn
"I Iesu byddo'r clod!" G. J.

413

M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Galwad at Grist.

1 **D**E'WCH bellach, bechaduriaid,
Nas gwelodd oleu'r dydd;
Mewn carchar tywyll pygddu,
Rai eto sydd yn nghudd;
Fe gododd haul o'r diwedd
Yn ddysglær ac yn llawn,
Ac egyr eich amrantau
I wel'd yn hyfryd iawn.

2 Crynowch eich holl achwynion,
Y mwyaf sydd i'w cael,
Cewch yma ddigon, digon
I'ch ateb fyth yn hael;
'Does dim ond edrych yma,
Mae edrych yn iachau,
Mae edrych yn sancteiddio,
Mae edrych yn fwynhau.

3 Mae edrych, dim ond edrych,
I ben Calfaria fryn,
Yn tynu ofnau ymaith,
Yn gwneyd y du yn wyn;
Mae gwel'd y drain plethedig,
Y dur a'r waewffon,
Yn creu rhyw bur dangnefedd
Digymhar tan y fron.

4 Mae'r ffynnon yn agored,
De'wch edifeiriol rai,
De'wch chwithau yr un ffynud
Sy'n methu edifarhau;
De'wch gafodd galon newydd,
De'wch chwithau na cha'dd un
I olchi pob budreddi
Yn haeddiant Mab y Dyn. w. w.

414

M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Gweddï am faddeuant.

1 **P**ECHADUR wyf, O Arglwydd!
Yn curo wrth dy ddôr;
Ericoed mae dy drugaredd
Diddiwedd yn ystôr;
Er iti faddeu beiau,
Rifedi'r tywod mân,
Gwn fod dy hen drugaredd
Lawn cymmaint ag o'r blaen.

2 Gwasgara'r tew gymylau
Oddiyma i dŷ fy Nhâd;
Dadguddia imi beunydd
Yr iachawdwriaeth rad:
A dywed air dy hunan
Wrth f'enaïd clwyfus, trist,
Dy fod yn maddeu meiau,
Yn haeddiant Iesu Grist. M. R.

415

M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Craig yn yr afon.

1 **A**M Graig i adeiladu,
Fy enaid chwilia'n ddwys—
Y sylfaen fawr safadwy
I roddi arni'th bwys;
Bydd melus yn yr afon
Cael Craig a'm deil i'r lan,
Pan byddo pob ystormydd
Yn curo ar f'enaïd gwan.

2 Y Graig yw'm noddfa dawl,
Dymunwn ganu am hon,
Pan byddw'n rhoddi ffarwel
Am byth i'r ddaear gron:
O fewn y Graig nid ofnaf
Elynion gwaetha'u gwedd,
O fewn y Graig mi ganaf
Yn ngwyneb angen a'r bedd. w. w.

416 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Ymostyngiad i drefn Duw.

1 **Y**N nyfnder moroedd mawrion,
Mae ffyrdd fy Arglwydd Dduw,
Er hyny doeth a sanctaidd,
A rhyfedd berffaith yw :
Y tônau sydd debycaf,
I suddo f'enaid gwan :
A'm tafiant i yn nes-nes,
I'm cartref hyfryd fân.

2 Am hyn, boed f'ysbryd egwan,
Yn isel wrth ei draed ;
Yn syn ryfeddu'r drefn
Sy'n iachawdwriaeth rad :
A'm calon fo'n blygedig,
I'w ewyllys yn mhob mân ;
Nes iddo 'm dwyn o'r diwedd,
O'r cystudd mawr i'r lân.

3 Na âd im' edrych gormod,
Ar ddim sydd yn y byd ;
Mae hwn yn myned heibio,
A'i degwch oll i gyd :
Trysorau'r nefoedd uchod,
Fo'n bleser i mi mwy ;
A chanu wrth fyn'd adref
Am Grist a'i farwol glwy'. M. J.

417 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Diwedd dedwydd.

OS gwelir fi bechadur,
Ryw ddydd ar ben fy nhaith,
Rhyfeddol fydd y canu,
A newydd fydd yr iaith ;
Yn seinio Buddugoliaeth,
Am iachawdwriaeth lawn,
Heb ofni colli'r frwydr
Ns bore na phrydnawn.

418 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

"Dasthoch allau o'r cystudd mawr."

1 **O**DYRFA fawr ysbrydol !
O anllygredig lu,
Eu gynau'n wyn a olchwyd,
Yn ngwaed eu Prynwr cu ;
Diffanodd eu holl ofnau,
Darfyddodd gwarth y groes ;
Pob galar a phob cystudd,
Am byth oddi wrthynt ffoes.

2 Ni welir un o honynt
Byth mwy yn glaf a gwan ;
Llawenydd a gorfoledd
O'r diwedd ddaeth i'w rhan :
Y Brenin a'u harweinia
I'w ddinas hardd ei hun,
A'i ddelw ogoneddus
A ddygir gan bob un.

3 Am hyn, ei saint, rhyfeddwch,
Mawrygwch enw'r Oen,
O'i wir ewyllys drosoch.
Fu'n dyoddef marwol boen ;
Eich gwaith a fydd rhyfeddu,
A chanu tra bo chwyth,
Ei garu a'i foliannu,
A'i barchu'n auwyl byth. 11

419 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Gwynfyd y rhai sy'n marw yn yr Arglwydd.

GWYNFYD y rhai sy'n 'madael
Yn dawel yn dy hedd ;
Gan edrych mewn sirioldeb,
Yn wyneb angeu a'r bedd :
Cânt orphwys oddiwrth lafur,
Trafferthus fyd o boen ;
A chanu Halelua,
Heb dewi gyda'r Oen. DR. F.

20 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Digonolrwydd yr Aberth.

1 **P**AN byddo fy ngelynion
Yn edliw beiau f'oes,
'Rwy'n codi golwg ffyddiog
At haeddiant mawr y groes;
Yn Aberth pen Calfaria
Mae digon byth, a mwy,
Yn wyneb annheilyngdod,
A'u hedliwiadau hwy.

2 Nid oes drwy'r nef na'r ddaear

Ryfeddod fwy i'w chael
Na gweled llaw trugaredd
Yn ymgeleddu'r gwael;
Mae uchder cariad dwyfol,
A dyfnder f'angen i,
Yn hyfryd ymgyfarfod
Ar fynydd Calfari.

W. A.

21 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Ymadawiad dedwydd.

1 **Y**MADAW wnaif â'r babell
'Rwy'n trigo ynddi'n awr;
Colofnau'r tŷ ddattodir,
Fe'u cwympir oll i lawr;
A pob gwahan-glwyf ymaith
Glân fuddugoliaeth mwy;
'Rwy'n canu wrth gofio'r boreu
Na welir arnaf glwy'.

2 Ar fyr caf rodio llwybr
Na ddeuaf byth yn ol;
Mi rof ffarwel trag'wyddol
Er holl forwynion ffol;
Dedwyddwch maith di-ddarfod
Sydd uchod i barhau;
O! f'enaidd, dechreu ganu,
Mae'r amser yn nesau.

3 Fe dderfydd i mi bechu,
Iacheir yn lân fy nghlwy',
Ond byth ni dderfydd canu
Am faddeu pechod mwy;
Caf gorph yr hen farwolaeth
I lawr, ni chyfyd byth,
A gwledd ar fynydd Sion,
Drag'wyddol, bur, ddilyth. M. B.

422 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Maddeuant Pechodau.

1 **P**WY ddyry im' falm o Gilead,
Maddeuant pur a hedd,
Nes gwneyd i'm hysbryd edrych
Heb ofni ar y bedd;
A dianc ar wasgfeun,
Euogrwydd creulon cry' ?
'Does neb ond Ef a hoeliwyd,
Ar fynydd Calfari.

2 Os cuddiodd fy mhechodau
Yn gyflawn yn Ei glwy',
Yn rhad, hyd at y mwya',
O'r lleia o honynt hwy;
Er cryfed gwrthresymau
Fy nghnawd a Satan chwith,
Mi greda' pan maddeuodd,
Na chofia mo'nnynt byth.

3 Wel, arnat pwysaf, Arglwydd,
Tra byddwyf yma'n byw,
Dy angu sydd yn deilwng;
'Ti wyt anfeidrol Dduw!
Rho brofi rhad faddeuant,
A chlliria fi a'th waed,
Yn ngŵydd yr holl angelion,
Yn awr gerbron y Tad.

423 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Gweddî am gymhorth.

1 O! TYRED Ior trag'wyddol,
Mae ynot ti dy hun,
Fwy moroedd o drugaredd
Nag a feddyliodd dyn :
Os deui at bechadur,
A'i godi ef i'r lân,
Ei galon gaiff, a'i dafod,
Dy ganmol yn y mân.

2 Gwaredu'r saint rhag uffern
A phechod drwg ei ryw,
O safn y bedd, ac angeu,
A'u dwyn i fynwes Duw,
Eu harwain dros fynyddau,
A thrwy yr anial chwith,
A grëa nef y nefoedd
Yn gân heb ddiwedd byth. W. W.

424 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Un aberth.

UN waith am byth oedd ddigon
I wisgo'r goron ddrain ;
Un waith am byth oedd ddigon
I ddyodde'r bicell fain ;
Un aberth mawr gwirfoddol
A ddofodd ddwyfol lid ;
Un Iesu croeshoeliedig
Sy'n Feddyg trwy'r holl fyd. AN.

425 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Trueni dyn a gras Duw.

NI fuasai genyf obaith
Am ddim ond fflamau syth,
Y pryf nad yw yn marw,
A'r t'wyllwch dudew byth,
Oni buasai i'r hwn a hoeliwyd
Ar fynydd Calfari,
O ryw anfeidrol gariad,
I gofio am danaf fi.

426 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Ifforddoliion Sion.

1 CHWI holl fforddoliion Sion,
Cewch orphwys cyn ho hir,
Lle nad oes un anghydfod,
Na phechod, gwarth, na chur ;
Cewch yno hardd gyfarfod,
Yn ngwyddfod Brenin nef,
A moli gyda miloedd
Yn ei gytnteddoedd Ef.

2 Cewch wel'd yr holl dduwiolion
Ar fynydd Sion fry,
Fu gynt yn nyfnder galar,
Yn orfoleddus lu :
Cydseiniwch eich Hosanna,
A'ch Halelulia 'n awr,
Ar don nefolaidd dyner,
Trwy'r holl uchelder mawr.

3 Gwynfyd pe bawn i yno
Yn seinie gyda'r saint,
Mi ganwn am yr ucha'
A'r enaid mwya 'i fraint ;
Rho'wn allan a'm holl allu
Bêr glod i'r Iesu glân,
Ynghyd a'r dorf anfarwol,
Ar gu drag'wyddol gân. B. F.

427 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Cadw trwy addewid.

DY hen addewid rasol,
A gadwodd rif y gwllith
O ddynion wedi eu colli,
A gân am dani byth ;
Er cael eu mynych glwyfo
Gan bechod is y nen :
Iacheir eu mawrion glwyfian
A dail y bywiol brân. M. B.

428 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Dydddefaint, anghu, a buddugoliaeth Crist.

1 **B**EOHADUR, gwel E'n setyll
Yn llonydd ar y groes,
Clyw'r griddfan sy'n ei enaid
Dan chwerw anghu loes :
O, gwrando ei gwynfanau,—
Mae pob ochenaid ddrud,
Yn floedd yn nghlustiau'r nefoedd
Am faddeu beiau'r byd.

2 Gwel ar y croesbren garw
Gyfiawnder mawr y ne',
Doethineb a Thrugaredd
Yn gorwedd mewn un lle;
A chariad anfesurold,
A thosturiaethau'n un,
Fel afon fawr lifeiriol
Yn rhedeg at y dyn.

3 Y mynydd mawr anfeidrol
A gym'rodd Ef i gyd,
Oddiar ysgwyddau gweinion
Yr euog aflan fyd;
Pan welai'r greadigaeth
I fod y baich mor fawr,
Fe guddiodd nef ei hwyneb,
Fe grynai yntau'r llawr.

4 Yr hoelion geirwon celyd,
Gynt a'i trywanodd E';
Sy'n awr yn dal y nefoedd
Gwmpasog yn ei lle;
Mae gobaith meibion dynion
Yn llifo maes i gyd,
Oddiwrth yr awr trywanwyd
Craewdwr mawr y byd.

w. w.

429 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Byw i Dduw.

1 **T**RA byddwy' yma'n teithio,
Ar wyneb daear lawr;
Rho rym i'th anrhydeddu,
A'th ofni, Arglwydd mawr;
Gwna imi ofni pechu,
Yn fwy nag ofni'r tân,
A charu yn fy nghalon
Dy union gyfraith lân.

2 Pan byddo saethau anghu
Yn glynu tan fy mron;
Ni thâl pleserau daear,
Mo'u caru'r fynyd hon :
Cael gweled wyneb Iesu,
Fu farw ar Galfari,
A wna i'm henaidd ganu
Yn ngwyneb anghu da. DR. P.

430 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Adgyfodiad a barn.

1 **B**YDD myrdd o ryfeddodau
Ar doriad bore wawr,
Pan ddelo plant y tŷonau
Yn iach o'r cystudd mawr,
Oll yn ei gynau gwynion,
Ac ar eu newydd wedd,
Yn debyg i'w eu Harglwydd
Yn d'od i'r lân o'r bedd.

2 Daw dydd o brysur bwysio
Ar grefydd cyn bo hir;
Ceir gwel'd pwy sydd a sylwedd
A phwy sydd heb y gwir;
O Dduw! rho im' adnabod
Ar f'ysbryd ol dy law,
Can's dyna'r unig ddelw
Arddelir ddydd a ddaw.

431 M. 7-8. 8 LLIN. (M. 9.)

Erfyniadau am yr Ysbryd.

1 O! Ysbryd Sancteiddiolaf,
Anadla arna'i lawr,
O'r cariad anchwiliadwy
Sy'n nghalon Iesu mawr;
Trwy haeddiant Oen Calfaria,
Ac yn ei glwyfau rhad,
'Rwy'n dysegwyl pob rhyw ronyn
O burdeb gan fy Nhad.

2 Digoner fi a'th ddelw
Ddigymhar uwch y nen,
A gollais yn Mharadwys
Wrth fwyta ffirwyth y pren;
Rhoi'st imi fil fendithion,
Ond byth anfoddlon wy',
O eisieu cael dy Ysbryd
A'i anian nefol fwy.

3 'Mhen gronyn byddai'n gorwedd
O fewn y ddaear ddu;
Y tafod sy'n gweddio
Yr awrhon arnat Ti,
A hydra yn y dyfnder,
Ni lefa arnat mwy;
O, edrych ar fy nghystudd,
Iachâ fy ngwahan-glwy'.

4 O! Ysbryd pur nefolaidd,
Cyn 'relwy', lawr i'r bedd,
Trwy ryw athrawiaeth hyfryd,
Gad imi brofi'th heddi!
Cael profi blas maddeuant,
Maddeuant llawn a rhad,
Yw'r cynta' peth wy'n geisio,
Yn awr trwy rin y gwaed. w. w.

432 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Poiso ar Grist.

1 MI ro'f fy nwyllaw bellach
Ar ben yr Aberth mawr;
Mi rifaf yno'n gryno
Fy holl bechodau i lawr;
Fe'u rho'f yn bwn i orphwys
Ar ysgwydd Brenin nen;
Fe'i gwela'n crymu danynt
Wrth farw ar y pren.

2 Ni edrychaf ar ddim arall
Yn unig ond Tydi,
Dan hoelion dur yn griddfan
Ar fynydd Calfari;
Fy lloches rhag euogrwydd,
Tra ar y ddaear hon,
Fydd ol yr hoelion geirwon,
A chlwyf y waewffon.

3 Duw, rho im' ffydd i edrych,
Yn mhob caethiwed du,
A phechod arnai 'n gwasgu—
Ar fryniau Calfari:
Gwna i fy nghalon deimlo
Dy anghymharol loes;
A'm lloches, gynhes, dawel
Fo'n wastad dan y groes. w. w.

433 M. 7-6. 8 LLIN. (M. 9.)

Cysur yn y rhyfel ysbrydol.

CHWI blant y galarnadau,
Sy'n griddfan yn barhaus;
Yn ngwaelod dyffryn galar,
Gwrandewch yr hyfryd lais!
Mae'r frwydr wedi 'i hennill,
Ni gawsom goncwest fawr,
Er marw'n Cadben Iesu,
Mae'n Frenin nef a llawr. DR. P.

434 M. 7, 6, 7, 6; 7, 7, 7, 6. (M. 48.)

Mawl i fawredd a gras Dduw.

1 **M**OLWCH Dduw, sydd Frenin fry,
A'i lysoedd ar y llawr;
Molwch Dduw y cariad cu,
Gan ei gyhoeddi'n fawr;
Am ei holl weithredoedd mâd,
A'i gadernid, Molwch Ef;
Am ei ddoniau rhyfedd rhad,
Molianned dae'r a nef.

2 O! canmolwch dros y byd,
Emmanuel a'i ddawn;
A chyhoeddwch Ef o hyd,
Yn Dduw y lluoedd llawn;
Molwch Ef a thannau pêr,
A nefolaidd gelyydd gân;
Gwnawn beroriaeth i Dduw Ner—
Peroriaeth calon lân.

3 Cenwch, Ynddo'r fym yn byw,
Yn symmud, ac yn bod;
Brenin a Gwardwr yw
Rhowch iddo barch a chlod:
Boed ei enw'n sanctaidd byth,
Ar y ddaear, yn y nef;
Moler Iesu tra b'o chwyth—
Molianned pob peth Ef.

Ja. H.

435 M. 7, 6, 7, 6; 7, 7, 7, 6. (M. 48.)

Caniadau y nef.

1 **T**ORF fydd o angelion gwych
Cerubiaid pur yn un,
Maith dorfeydd o seraphim
Yn canu i Fab y dyn;
A chaniadau fydd y rhai'n
Ddaeth i feddwl dyn erioed,
Ag sy'n trigo ia y nen,
I fod eu bath yn bod.

2 O! foreuddydd dedwydd iawn,
Pan ddelo'r dorf yn un,
O bob cwr i'r ddaear faith
I gwrdd â'u Harglwydd cun;
Derfydd gofid a phob gwae,
Derfydd temtasiynau maith;
Derfydd pechod mawr ei rwyg,
A derfydd dyrys daith.

3 Ac wrth wel'd yn agoshau,
Fath hyfryd fore wawr;
Un diwrnod goleu clir,
Maith drag'wyddoldeb mawr;
Pa'm na bawn yn llawen iawn,
Hyn wy'n 'mofyn ei fwynhau,
A thyma fref fy enaid gwan,
Ei wel'd yn agoshau.

W. W.

436 M. 7, 6, 7, 6; 7, 7, 7, 6. (M. 48.)

Gras Tywysog Sion.

1 **G**RAS o orsedd nefoedd wen
Sy'n d'od yn awr i ni;
Rhwygodd Iesu Grist y llen
Ar groesbren Calfari;
F'enaid, cân, mae'r ffordd yn rhydd,
A'r agoriadau 'nawr i gyd
Gan Dywysog Sion sydd,
Iachawdwr mawr y byd.

2 Am ei goncwest ar y groes
Caniadau Sion sydd;
Am ei Iawn a'i farwol loes
Caniadau fwyfwy fydd;
Melus fythol fawl a chân
A fydd ryw ddydd gan dorf ddiri,
Wedi golchi'r wisg yn lân
Yn afon Calfari.

437 M. 7, 6, 7, 6; 7, 7, 7, 6. (M. 48.)

Y truan with draed trugaredd.

1 **L**AWN o ofid, llawn o wae,
A llawn euogrywydd du,
Byth y byddaf yn parhau,
Heb gael dy gwmi cu;
Golwg unwaith ar dy wedd,
A'm cwyd i'r lân o'r pydew mawr;
O, fy Nuw! nac oeda'n hwy—
Rho'r olwg imi'n awr.

2 Gwel y truan, gwel y tlawd,
Yn gorwedd wrth dy draed;
O, Samariad! bydd yn frawd—
Adfero im' iachâd:
Dyro olew yn fy mariw,
A chwyd fi ar d'anifail can;
Ac nis gall fyth fyth fy nwyn
Ond d' allu di dy hun.

3 Collais y baradwys wiw,
A'm nerth at oll sydd dda;
Llawn wyf heddyw, gwyr fy Nuw,
O bob uffernol bla:
At y nef, appelio'r wyf,
Can's yno mae cartrefe llon;
Ac ar fynydd Calfari,
Mae dechreu 'm taith i hon. W. W.

438 M. 7, 6, 7, 6; 7, 7, 7, 6. (M. 48.)

Chwennych gwlad well.

1 **M**OFYN am orphwysfa wiw,
Heb rym tymmestloedd mwy;
Un nid oes i'm henaid briw
Ond yn dy farwol glwy':
Tro fy ngolwg at y fan,
Derfydd ofnau trist a braw;
Yna f'enaid, llawen fydd
Y bore ddydd a ddaw.

2 Dyrws daith, a mi sydd wan,
A bryniau maith o'm blaen;
Mi frawychais lawer gwaith,
Rhag grym y fflamau tân:
Mae'r Iorddonen heddyw'n fawr,
Os gwir ddychymmyg f'enaid gwan,
Tyred, Arglwydd, iddi i lawr,
Ac yna, dof i'r lân.

439 M. 7, 6, 7, 6; 7, 7, 7, 6. (M. 48.)

Mawl am angeu Crist.

IESU'R dirmygedig un,
Ddyoddefodd angeu loes,
Gan ryw ddienyddwr llym,
Yn wirion ar y groes;
Y griddfanau ro'dd E' maes,
Ddaeth a'r trueiniaid oll yn rhydd;
Bellach holl ganiadau'r nef,
Fyth am Galfaria fydd. W. W.

440 M. 7, 6, 7, 6; 7, 7, 7, 6. (M. 48.)

Cân y Pererin.

1 **B**ERERINION, na thristewch,
Ond cyrchwch at y nôd;
Gweled Iesu'n fuan cewch
Ar gwmwl goleu'n d'od:
Ennyd fechan, a chewch chwi
Rwydd fynediad ato ef,
Gadael gwaeau heb ddim rhi',
A newid dae'r am nef.

2 C'od, fy enaid, cais yn awr
Dy ran o fewn i'r ne'
C'od oddiwrth deganau'r llawr,
I'th enedigol le;
Holl elfenau'r ddaear hon,
Doddant ymaith cyn b'o hir;
C'od, fy enaid, brysiâu'n llon,
I'r hoff drigfanau pur.

W. G. (J.)

441 M. 7, 7, 6; 5, 5, 7. (M. 27.)

Nerth i deithio yn mlaen.

1 **T**RUGAREDD sy'n teyrnasu,
Gan godi'r gwan i fyny,
A'i nerthu 'n ol y dydd,
I deithio 'n y blaen,
Er dwr ac er tân
Tua'r Ganaan nefol beunydd.

2 Ac yno y gorphwysa,
Pan y gorphenoi yfa,
O sw'n yr ofnau sydd:
Heb glefyd na briw,
Caiff ganmawl ei Dduw,
A dedwydd fyw'n dragywydd.

R. J.

442 M. 7, 7, 6; 5, 5, 7. (M. 27.)

Tîr y bywyd.

1 **H**ENFFYCH i'r bore hyfryd,
'Ddaw gelyn byth nac adfyd
I dir y bywyd fry!
Y seintiau ddaw 'nghyd,
Bob wyneb i'r byd,
Yn unfryd yno i ganu.

2 Fry yn Nghaersalem dawel,
Yn mhell o sw'n y rhyfel,
Caf uchel ganu clod;
Fy nefoedd ddi-boen,
Fydd gweled yr Oen—
Fe dderfydd son am bechod.

3 Gwneir diwedd ar bob blinfyd,
Fy nghystudd mawr a'm hadfyd,
Yn nhir y bywyd fry;
Trag'wyddol fwynhad,
Yn nheyrnas fy Nhad,
Heb unrhyw frâd i'm drygu.

4 Mi gysgaf hân yn dawel
Dros ennyd yn y grafel
Nes dattod trefn y rhôd,
Ac yna mewn hedd,
Y codaf o'm bedd,
Ar ddysglaer wedd fy Mhriod.

5 I dderbyn nefol goron,
A gwiago'r gwisgoedd gwynion,
A gwledda'n Sion fry:
Heb lygredd na chlwy',
Na gelyn byth mwy,
I dramwy yno i'm poeni.

6 Caf wel'd y Bod anfeidrol,
Y Tri yn Un trag'wyddol,
Rhyfeddol nefol Oen;
Fe 'm tynodd yn lân,
Bentewyn o'r tân,
Fy enaid cân yn gysson.

M. 1

443 M. 7, 7, 6; 5, 5, 7. (M. 27.)

Wylô a llawenhan.

1 **T**RAN dysgwyl cael rhyw degwch
Goleuni a thawelwch,
Tywyllwch yma sydd;
Er wylô brydnawn,
Trwy ffydd yn yr Iawn,
Ar fyrder cawn lawenydd.

2 Os yn y byd 'r'ym ynddo
Ceir galar trist ac wylô,
Cawn gofio, er yn wan,
I'n Prynwr a'n Brawd
Fyn'd drosom yn dlawd,
A dyodde'r gwawd ei hunan.

R.

444 M. 7 AU. 4 LLIN. (M. 51.)

Tecach na meibion dynion.

1 'DOES gyffelyb iddo Ef,
Ar y ddaear, yn y nef:
Trech ei allu, trech ei ras,
Na dyfnderoedd calon gas.

2 Tegwch hardd ei wyneb pryd,
Can hawddgarach yw na'r byd;
Gwrando'i lais, a gwel'd ei wedd,
Bywyd yw tu yma i'r bedd.

3 Nid yw orchest imi'n awr
Garu fy Eiriolwr mawr;
Nid oes genyf ond Efe,
Ar y ddaear, yn y ne'.

4 Caned cenedlaethau'r byd,
Am ei enw mawr yn nghyd;
Bloeddied moroedd gyda thir,
Ddyfnder iachawdwriaeth bur.

5 Na foed neb is awyr lās
Heb gael prawf o'i nefol ras;
Doed y ddaear fawr yn gron,
Yfed ddw'r y ffynnon hon. w. w.

445 M. 7 AU. 4 LLIN. (M. 51.)

Amser hyfryd gerllaw.

1 WELER dydd yn gwawrio draw,
Amser hyfryd sy gerllaw;
Daw'r Cenedloedd yn gyttân
I ddyrchafu Mab y Dyn

2 Gwelir teyrnas Iesu mawr,
Yn ben moliant ar y llawr,
Gwelir tŷ ein Harglwydd cu
Goruwch y mynyddoedd fry.

3 Gwelir pobloedd lawer iawn
Yn dylifo ato'n llawn;
Cyfraith Iesu gadwant hwy,
Ac ni ddysgant ryfel mwy.

4 Fe geir gweled Babel fawr
Gwedi syrthio oll i lawr,
A'r teyrnasoedd mawr eu bri
Oll yn eiddo'n Harglwydd ni. w. w.

446 M. 7 AU. 4 LLIN. (M. 51.)

"A'r lluoedd yn y nef a'i canlynasant ef ar feirch gwynion, wedi eu gwisgo a lliain main, gwyn a glân."

1 PWY yw'r dyrfa ddysglaer hon
Sydd yn sefyll ger ei bron?
Dyma filwyr Duw a'r Oen,
Wedi gadael byd o boen.

2 Dyma'r rhai fu'n cario'r groes
Gyda'r Iesu yn mhob oes;
Rhai fu yn y cystudd mawr,
Wedi d'od i'r lân yn awr.

3 Dyma'r dyrfa harddaf gaed,
Wedi'u golchi yn y gwaed;
Pobloedd o bob llwyth ac iaith,
Wedi d'od i ben eu taith.

4 Ni raid iddynt ymladd mwy,
Heirdd orchfygwyr ydynt hwy;
Rhyfel yn y nef ni bydd
Wedi iddynt gael y dydd.

5 'R'hwn sydd ar yr orsedd fry,
A fugeilia'r nefol lu,
Dwg hwynt at ffynnonau byw,
Sydd yn tarddu'n nheyrnas Dduw. H.

447 M. 7 AU. 4 LLIN. (M. 51.)

Galwad i foliannu.

1 HALELUIA, molwch Dduw
Yn y nefoedd lle mae'n byw;
Trigfan ei sancteiddrwydd glân,
Lle deffroir y fythol gân.

2 Uned y ffurfafen gref,
Yn y gân a ddechreu'r nef;
A'i dadseinio'n uwch na'r ser,
Uned saint y byd yn ber. P.

448 M. 7AU. 4 LLIN. (M. 51.)

Trugaredd yn para byth.

- 1 **C**ENWCH oll a llafar lef,
Gân o fawl i Frenin nef:
Canys da yw Duw dilyth—
Pery ei drugaredd byth.
- 2 Uned Israel fawr a mân,
Yn y felus weddus gân;
Da i bawb yw Duw dilyth—
Pery ei drugaredd byth.
- 3 Teulu Aaron gano'n awr,
Gan roi mawl i'r Arglwydd mawr:
Da i bawb yw Duw dilyth—
Pery ei drugaredd byth.
- 4 D'wedded pawb sy'n ofni Duw,
O bob llwyth, ac iaith, a lliw,
Mai da i bawb yw Duw dilyth—
Pery ei drugaredd byth. H. P.

449 M. 7AU. 4 LLIN. (M. 51.)

Gorchfygu'r byd.

- 1 **D**YFOD wnaeth yr Iesu mawr
I waredu llwch y llawr:
Gwrthddrych mawr ein gobaith yw,
Marw wnaeth i ni gael byw.
- 2 Fe'n cymmododd ni â'r Tad
Fe a'n golchodd yn ei waed;
Gorfoleddu ynddo wnawn,
Cawsom waredigaeth lawn.
- 3 Doed ar frys y ddedwydd awr
Gallwn dd'wedyd ar y llawr,
"Cawsom goncwest gan ein Duw
Ar ein pechod o bob rhyw."
- 4 Er i'r byd ein cyfri'n ffol,
Ni gawn ddelw'r nef yn ol;
Cawn heb fai yn llawen fyw:
Pur o galon welant Dduw. H.

450 M. 7AU. 4 LLIN. (M. 51.)

Mawl i ras Duw.

- 1 **M**AWL i Dduw trwy'r ddaear las—
Moliant rho'wn am wyrthiau 'i ras;
Mae yn gadarn i iachau,
Mae yn caru trugarhau.
- 2 Canwn oll a llafar dôn,
Haleluia bêr i'r Iôn;
Rhoddod pawb sy'n berchen ehwyth,
Foliant fwyfwy iddo byth. P.

451 M. 7AU. 4 LLIN. (M. 51.)

Esgyniad Crist.

- 1 **W**ELE angu llym ei gledd,
Wele agoriadau 'r bedd,
Wele nef a daear lawr,
Dan awdurdod Iesu mawr.
- 2 Fry esgynodd Mab y Dyn,
Drwy ei werthfawr waed ei hun;
Dwyn tystiolaeth wnaeth y nef
I fawr werth ei aberth ef.
- 3 Daeth angelion llon gerllaw,
Seinient trwy'r uchelder draw,
Agor, nef, dy byrth yn awr,
Daw i mewn y Brenin mawr.
- 4 Eistedd ein Cyfryngwr mawr,
Ar orseddfa'r nef yn awr;
Cynnrrhychioli mae'r Mab rhad,
Bawb o'r holl grediniol had.
- 5 Gwaith gorphenol Iesu yw
Prynedigaeth dynol ryw:
Pob ymadrodd yn un iaith,
Canent mwy ei foliant maith. H. W.

452 M. 7AU. 4 LLIN. (M. 51.)

"Ac adeilad ei mur hi oedd o faen jaspis;
a'r ddinas oedd aur pur, yn debyg i wydr
gloew."

1 **D**RAW yn yr eangder mawr,
Fry ym mhell o'r ddaear hon,
Dinas Sion, wiwlon wawr,
Sy'n dyrchafu 'i thŷrau llôn.

2 Mae 'i chynteddau 'n heirdd i gyd,
O goethedig aur dilyth,
Wedi eu haddurno â drud
Berlau gwych na lygrant byth.

3 Yno 'n cyd-foliannu 'r Oen
Trig y gwynfydedig rai;
Lle ni theimlant gur na phoen,
Ond dedwyddwch pur, didrai.

4 Doe, fel ninnau, 'n wael eu gwedd,
'R oeddynt yma ar y llawr,
Plant y Groes yn cario 'r cledd,
'N ofni grym y gelyn mawr.

5 O ysbrydoedd perffraith, pur!
'Hed'soch chwi i'r lle na ddaw
Unrhyw ofid byth, na chur,
Trist ammheuon, ofn, na braw.

6 Gwlad o gyrhaedd tranc a'r bedd,
Ing a phechod, a phob loes;
Cawsoch balmwydd yn lle 'r cledd,
Coron aur yn lle y groes. H.

453 M. 7AU. 4 LLIN. (M. 51.)

Erfyniad am yr Ysbryd.

1 **Y**SBRYD Glân, Golomen nef,
Gwrandu'n rasol ar ein llef;
Aethom yn wywedig iawn,
Diegyn yn dy ddwyfol ddawn.

2 Oer ein serch, a gwan ein ffydd,
Ein Hosanna'n ddystaw sydd:
Tyted, tyred, Ysbryd Glân,
Chwyth o'n mewn y nefol dân.

3 Er na haeddwn ni dy gael,
Eto Ti wyt Ysbryd hael,
Tyred, tyred yn dy ras,
Maedda'n hangrhediaeth cas.

4 Ysbryd Glân, Golomen nef,
Co'd ni ar dy aden gref;
Nes yr elom uwch y byd
Mewn sancteiddiol nefol fryd.

5 Boed gogoniant fyth i'r Tad,
Boed gogoniant i'r Mab rhad,
Moliant boed i'r Ysbryd Glân
Byth tra b'o na chwyth na chân. H.

454 M. 7AU. 4 LLIN. (M. 51.)

Cyflawnder Crist.

1 **E**I gyflawnder dwyfol Ef,
Yw fy noddfa gadarn gref;
'Chollai 'ngafael arno ddim,
Pan f'o mhechod yn ei rym.

2 Dan ei gysgod byddaf byw;
Uwch bob trysor gwaed fy Nuw:
Nis gall nerthoedd uffern faith
Ddim fy nrygu ar fy nhaith.

3 Fe achubodd Ef fy mlaen,
Ar y ffordd i uffern dân;
Yn ei allu de's yn ol,
'Nawr wyf dawel yn ei gól.

4 O dy glwyfau rhed i maes
Afon ddwyfol loew lân,
Sydd yn achub, sy'n glanhau
Myrddiwn o'r aflanaf rai.

155 M. 7AU. 6 LLIN. (M. 49.)

Buddugoliaeth efengyl.

1 **D**OES gyffelyb iddo Ef
Ar y ddaear yn y nef;
Trech ei allu, trech ei rās,
Na dyfnderau calon gās;
A'i fyddlondeb sydd yn fwy
Nac angeuol ddamniol glwy!

2 Caned cenedlaethau'r byd
Am ei enw mawr, yn nghyd;
Aed i gyrau pella'r ne',
India'r dwyrain, India'r dê;
Bloeddied moroedd gyda'r tir,
Ddyfnder iachawdwriaeth bur.

3 Na foed undyn is y rhod
Heb ddadseinio maes ei glod;
Na foed neb is awyr lās,
Heb gael prawf o'th nefol rās;
Doed y ddaear fawr yn gron,
Yfent ddw'r y ffynnon hon. w. w.

156 M. 7AU. 6 LLIN. (M. 49.)

Cyflawnder yr Iachawdwriaeth.

1 **H**YFRYD lais efengyl hedd
Sydd yn galw pawb i'r wledd:
Mae gwahoddiad llawn at Grist;
Oes i'r tlawd, newynog trist:
Pob cyflawnder ynddo cewch;
De'wch a chroesaw, dlodion de'wch.

2 Cyfod, haul cyflawnder, llon;
Dyrcha dros y ddaear hon;
Aed dy belydr i bob gwlad,
Yn dy esgyll dwg iachad,
Dos ar gynnydd, nefol ddydd;
Doed y caethion oll yn rhydd.

3 Talodd Crist anfeidrol iawn
Ar y croesbren un prydawn;
Llifodd ar Galfaria fryn
Ddwr a gwaed i'n golchi'n wyn;
Iachawdwriaeth sydd heb drai;
De'wch i'r ffynnon aflan rai.

4 Iesu gaiff y clod i gyd;
Ymaith dug bechodau'r byd:
Rhoes ei hunan yn ein lle,
Bellach beth na rydd efe:
Halelua! llawenhewch;
De'wch, moliennwch, byth na thewch.

P. J.

457 M. 7AU. 6 LLIN. (M. 49.)

Gwaed y taenelliad.

1 **D**ACW'R ffynnon fawr a gaed,
Ffrydiau pur o ddwfr a gwaed,
Darddodd allan ar y bryn,
Ylch yr enaid dua'n wyn:
Dyma nerth i fyn'd yn mlaen,
Dyma sylfaen bur fy nghân.

2 Gair o'i enau sanctaidd Ef
'N'awr a'm dwg i ganol nef;
Yn ei eiriau mae'r fath rin,
Dodant nef a dae'r yn un;
Gwranddo ei lais, a gwel'd ei wedd,
Yw fy mywyd tu yma i'r bedd.

3 Iesu gorphwys yn dy glwy',
Wna fy enaid bellach mwy;
Dyma'm noddfa werthfawr lawn,
Fyth o fore hyd brydnawn:
Dyma 'nghysur oll i gyd,
Dyma'm nerth i'r nefol fydd.

w. w. K

458 M. 7AU. 6 LLIN. (M. 49.)

Craig yr oesoedd.

- 1 **G**RAIG yr oesoedd! ynot ti,
Holltwyd erof, cuddier fi:
Bywiol ffrwd o ddwfr a gwaed,
O dy ystlys friw a gaed—
Oll o 'mhla i'm gwir iachâu,
Difa'i rym, a'm llwyr lanha.
- 2 Nid fy llafur, Sîa ry nghur,
All foddloni'r Gyfraith bur?
Pe b'ai'm sel yn dân dilyth,
Pe b'ai'm dagrau'n llofo byth,
Ni wnant oll am bechod law—
Ti dy hun yw'm Ceidwad llawn.

- 3 Haeddiant, genyf fi, nid oes—
Dlawd yn glynu wrth dy groes;
Genyt ti mae gwisg i'r noeth,
Gras i wneyd y ffol yn ddoeth,
Pfynton rad i'r astan ryw—
Golch fi'n hon fel byddwyf byw.

- 4 Tra fwy'n tynu egwan ffin,
Yn awr angeu, olaf hân—
Yn y byd ysbrydol draw,
Yn y fanol farn a ddaw,—
Graig yr oesoedd, ynot ti,
Holltwyd erof, cuddier fi.

Cyf. M. D.

459 M. 7AU. 6 LLIN. (M. 49.)

Ymddigrifo yn y groes.

- 1 **A**RGLWYDD! ffoed cymylau mwy,
Grym euogrwydd damniol glwy';
Rho im' brofi 'th ddwyfol hedd,
Afon bur tu yma i'r bedd,
Fel y gallwyf, ddydd a nos,
Ymddigrifo yn dy groes.

- 2 Dyma y ffeiddia' gaed
'Nawr yn gorwedd yn ei waed:
Nid oes neb all fy iachâu,
Concro 'mhechod, maddeu 'mai,
Ond a roddodd gadarn lef
Rhwing y ddaear fawr a'r nef.

- 3 Danfon imi'r olew gwir,
Ysbryd y llawenydd pur,
Dangos dy fod im' yn Dduw,
Gwella'r esgyrn wnest yn friw;
Prawf o'th hedd rho im' ar frys—
Ffrwythau'th waed, a ffrwythau'th
chwya. W. W.

460 M. 7AU. 6 LLIN. (M. 49.)

Rhodio gyda Duw.

- 1 **B**ETH sydd imi yn y byd?
Gorthrynderau mawr o hyd,
Gelyn ar ol gelyn sydd
Yn fy nghlwyfo nos a dydd:
Meddyg archolledig rai,
Dere'n fuan i'm hiachâu.

- 2 O na allwn tra fawn byw
Rodio bellach gyda'm Duw,
Treulio f'oriau iddo'n llwyr
O foreuddydd hyd yr hwyr;
Canu am Iesu Grist a'i waed
Nes meddiannu'r nefol wlad. M. R.

461 M. 7AU. 6 LLIN. (M. 49.)

Gweddî am burdeb.

- D**YMA'R tlawd a'r llesga erioed,
Fethodd ddilyn ôl dy droed;
Llwybrau pur yw'th lwybrau di,
Oll yn sanctaidd, oll yn gu,
Rhaid fy ngolchi'n hyfryd wyn,
Cyn y teithiwy'r llwybrau hyn. W. W.

462 M. 7AU. 8 LLIN. (M. 39.)

Neb fel Efe.

- 1 **T**I dy hunan, Iesu mawr,
Yw fy noddfa ar y llawr;
Ni ddaw fyth, ni fu erioed,
Dy gyffelyb is y rhod:
Dere'n glau, 'does is y ne',
Arall un a leinw'th le,
Mae cyflawnder ynot Ti,
Leinw'm holl angenion i.
- 2 Ti wnai'r hyn fo yn dy fryd,
'Does a'th rwystra yn y byd;
Cadarn, cadarn yw dy law,
Gweithio yma, gweithio draw;
Daear fawr a nef yn un
It' sy'n cwmpo yn gyntun;
Cilia uffern yn ei braw
Pan y byddi Di gerllaw.
- 3 Rhosyn Saron teca'i ddawn,
Seren fore eglur iawn
Sydd yn arwain hyfryd wawr
Trwy'r anialwch dyrys mawr—
Yn goleuo'r llwybr llaith
Tua'r wlad o fêl a llaeth;
Tegwch nef y nef wyt Ti,
Craig ein north a'n gobaith ni.   w. w.

463 M. 7AU. 8 LLIN. (M. 39.)

Diolchgarwch am y Cynhawaf.

- 1 **C**HWI ddiolchgar bobl, de'wch
Mewn sain moliant llawenhewch,
Caed y cnwd mewn addas hin,
Cyn ystormydd gauaf blin:
Duw ofalodd yn ddbaid
I gyflenwi eich holl raid.
Dewch, O dewch, i'w deml lân
Cyd-ddyrchefwch Iddo gân.

2 Maes i godi ffrwyth i Dduw,
Clod, a mawl, a diolch gwiw,
Ydyw 'r ddaear,—ynnddi mae
Yd ac efrau wedi 'u hau:
Pan addfedo 'r hâd ar awr
Ddwys yr Adgyfodiad Mawr,
Arglwydd Bywyd, gâd i ni
Fod yn sanctaidd gnwd i Ti.

3 Gwyddom oll y daw y Dydd
Y cymmerir plant y fnydd
Adref, ac y bwirir draw
Bob aflendid, trais, a braw:
Y prysura 'r Angel-lu
I losgi 'r efrau 'n uffern ddu;
Ond y ffrwythlon yd, yr Ior
Gaagl' mewn i'w nefol 'stor.

4 Clyw, O Dduw trugaredd, clyw
Fawl dy weision, gweddus yw;
Casgla Di dy saint y'nghyd,
Rhag y diafol, cnawd, a byd;
Boed in' bawb, yn Nheml nef,
Dy foliannu âg un llef;
Boed i fyrdd o engyl glân,
Ganu 'n awr y Ddiolch-gân.   H.

464 M. 7AU. 8 LLIN. (M. 39.)

Crist fel pren afalau.

CENWCH ei ogoniant Ef
Coron tegwch nef y nef,
Nid oes angel, nid oes dyn,
Yn gyffelyb iddo 'r un:
Megys pren afalau hardd
Yn rhagori ar brenau'r ardd,
Ar ei ffrwythau melus iawn
Gwledd drag'wyddol hyfryd gawn.

465 M. 7AU. 8 LLIN. (M. 39.)

Taledigaeth lawn.

1 **D**ACW gariad nefoedd wen
Yn dysgleirio ar y pren;
Dacw daledigaeth lawn,
I ofynion trymion iawn:
Iesu gollodd ddwyfol waed,
Minnau gafodd wir iachâd:
Wele'r llwybrau heddyw'n glir,
Tua Chanaan hyfryd dir.

2 Wele'r Ganaan hyfryd wiw,
Dyma'r ardal câf fi fyw;
Gwlad heb ofid, gwlad heb wae,
Gwleddoedd hyfryd i barhau;
Rheded rhif yr oriau maes
Câf fyn'd trwy'r Iorddonen lân:
Dwyfol gariad, dwyfol hedd,
Gâf fwynhau tu draw i'r bedd.

3 Na ddoed gwael wrthdrysychau'r byd
Fyth i lechu yn fy mryd—
Digon, f'enaid, digon yw
Myfyrdodau dwyfol friw:
Darfu ymffrost mawr y byd,
Iesu biau 'r clod i gyd:
Wrth ei draed dymunwn fyw—
Holl hapuswydd f'enaid yw. w. w.

466 M. 7AU. 8 LLIN. (M. 39.)

Edrych i Galfaria.

1 **D**EFFRO, f'enaid, edrych draw,
Gwel Galfaria bell gerllaw,
Dacw'r hoel a'r bicell fain,
Dacw'r goron bigog ddrain,
'Nawr yn gorwedd ar ei ben—
Cryned daear, dued nen;
Cana, dithau f'enaid, mwy
Am rinweddau maith ei glwy'.

2 Wele, f'Arglwydd sy' mewn poen,
Ffrynd troseddwy'r, addfwyn Oen:
Poen hyd angeu, poen at waed—
Balm o Gilead rydd iachâd:
Ti, Physygywr, perffaieth Dduw,
Geidw f'enaid bach yn fyw;
Minnau ganaf iti glod,
Na bydd diwedd arno'n bod. w. w.

467 M. 7 AU. 8 LLIN. (M. 39.)

Seren Bethlehem.

1 **S**ER y nos yn lluaws mawr
Yn dyfritho 'r wybren sydd;
Un er hyny a rydd wawr
I bechadur ofnus prudd:
Er y rhoddir clod i Dduw.
Gan bob seren, gan bob gem,
Un sy'n dangos Ceidwad byw,
Hon yw Seren Bethlehem.

2 Bum ar eigion terfysg llym,
Noson ddu heb ganfod glân;
Gwynt a thônau, a'u holl rym,
Ruthrent ar fy llestr gwan:
Pan i'r dwfn ar suddo 'lawr,
Pan oedd angeu 'n hyll ei drem,
Dyna 'r pryd cyfododd gwawr
Seren ddysglaer Bethlehem.

3 Hi 'm harweiniodd yn ddigoll,
Gan wasgaru ofnau 'r bedd;
Dug fi o'r ystormydd oll,
I dawelaf borthladd hedd:
Canaf wedi dyfod trwy
Ddyfnder profedigæth lem
Canaf yn oes oesoedd mwy,
"SEREN, SEREN, BETHLEHEM."
Cyf. M. D

468 M. 7, 7, 8, 7, D. (M. 18.)

Gorpheniad iachawdwriaeth.

- 1 **H**OSANNA, Halelulia,
I'r Oen fu ar Galfaria;
Gorphenodd iachawdwriaeth dyn—
Efe ei hun yw'r noddfa;
Trag'wyddol ddiolch iddo,
Am faddeu a thosturio;
Anfeidrol fraint i lwch y llawr,
Fod croesaw'n awr dd'od ato.
- 2 Mae'n achub hyd yr eitha'
Y pechaduriaid mwya';
Fe drefnwyd ffordd i gadw dyn,
Gan Dri yn Un Jehofa;
Anturiwn ninnau arno—
Mae'r Iesu'n achub eto,
A chroesaw i bechaduriaid mawr,
Bob mynyd awr ddod ato.
- 3 Mae'r ddyled wedi'i thalu,
Ac uffern wedi'i maeddu;
Gobeithiol garcharorion sy'
Yn dod yn llu i fyny:
Mae'r pyrth yn llawn agored,
Doed Israel o'r caethiwed;
Pob llesg a gwan, fyth ger ei fron,
Oânt wel'd yn llon ei nodded. D. C.

469 M. 7, 7, 8, 7, D. (M. 18.)

Y waredigaeth o'r Aipht.

- 1 **P**A gynhwrf a pha riddfan,
Sydd trwy holl feusydd Sōan?
Pa dorf yw hon sy'n myn'd i maes,
Heb ynddi neb yn egwan?
Duw Abram sydd yn gwaered
Ei blant o'u blinfyd caled:
A'u dwyn y mae, gan ddryllio'r Aipht,
O'u haiarn bair gaethiwed.

- 2 Pwy rwyga iddi'r dyfroedd—
Balmanta'r gorddyfnderoedd—
A'i harwain trwy'r anialwch maith,
Gan borthi ei haml filoedd?
Ei chymhorth llawn ddigonol,
Yw'r Ydwyf mawr trag'wyddol:
I'r Ganaan wiw, ei harwain wna,
Trwy wyrthiau tra ryfeddol.
- 3 Paham y ciliwch, ddyfroedd—
Y neidiwch chwi, fynyddoedd—
Yr wylwch chwithau, greigydd hyll—
Yr anial dir yn llynoedd?
Onid gweddus ini barchu
Ein Crëwr—mewn mawrhydi,
Yn rhodio o flaen ei braidd yn hardd.
Trwy'r anial dir i fyny?
- 4 I bwy, y brynïau oesol,
Y plygwch chwi yn drefnol?
A thi, Iorddonen gyflawn, gref,
Y rhedi yn dy wrthol?
I'r Hwn sy'n pwysu'r brynïau,
Fel mân-lwch, mewn clorianau;
Ac yn ei law mae'r moroedd mawr,
A'u 'nysoedd megys brychau. D. C.

470 M. 7, 7, 8, 7, D. (M. 18.)

Cyflenwad iachawdwriaeth.

- O!** LLANWED iachawdwriaeth,
Fel môr didrai yn helaeth;
A doed ynsoedd pella'r byd
I gyd 'gael meddyginiaeth:
Mae'r Brenin ar ei orsedd,
Yn cynnyg, o'i drugaredd,
I bechaduriaid tlodion, gwael,
Dd'od ato i gael ymgeledd.

471 M. 7, 7, 8, 7, D. (M. 18.)

Y tir dymunol.

1 **Y** TIR dymunol peraid,—
Yr ardal hyfryd euraidd
Ag oedd yn mhell yn sefyll draw,
A ddaeth gerllaw o'r diwedd;
Er lludded ac er blino,
Na fydded im' ddiffygio,
Yr y'm yn nes-nes, awn ar frye,
I mewn i'r llys yn gryno.

2 Cawn orphwys yn ddiangol,
O'n tentasiynau'n hollol,
Mewn maith dangnesfedd pur, didrai,
Sydd yn parhau'n drag'wyddol;
A hyfryd ymddifyru,
Yn ein Hanwylyd, Iesu,
A threulio Sabbath melus, gwiw,—
Trag'wyddol i'w foliannu. w. w.

472 M. 7, 7, 8, 7, D. (M. 18.)

Hyder.

1 **F**Y nghalon a ddiffygia,
Fy nhafod a anghofia,
Lefaru wrth gyfeillion cu,
Am angeu drud Calfaria;—
Ond peidied neb a chwynfan,
Fy enaid gaiff ehedfan
Fry at gymdeithas lawer gwell,
Yn nghanol tyrsa wiwlan.

2 Er Satan a fy ofnau,
'R Iorddonen fawr a'i thônau,
Ni allant ddim er maint eu grym,
Fyn'd rhwng fy Nuw a minnau;
Er gwaethaf Satan greulon,
Diangaf o'i afaelion,
Er tônau mawrion fwy na mwy,
Mi nosfa'n iach trwy'r afon. D. C.

473 M. 7, 7, 8, 7, D. (M. 18.)

Gorphwysfa eto yn ôl.

1 **M**AE'R dydd yn d'od i fyny,
Cawn gwrdd yn un cwmpeini.
O fewn i'r wlad sy heb elyn caeth,
Na phechod chwaith i'n drygu;
Trwy ras y'n gwneir yn gymhwys
I gael trag'wyddol orphwys,
Tan gysgod pren y bywyd pur,
O fewn y bur baradwys.

2 Fe dderfydd ein cystuddiau,
Pryd hyn a'n tentasiynau,
Fydd neb roi beichiau ar ein gwar,
Na'n denu oddi ar y llwybrau;
Pob niwed wedi symmud
O'r ffordd gan ein Hanwylyd,
Heb wyllo na galaru mwy,
Na phoen, na chlwy', na gofid.

3 Ond canu'r gân drag'wyddol,
Am alw ac am ethol,
Am gariad ag fu ar y groes,
Yn marw tros ei bobl;
Am fynydd bach Calfaria,
Gliriodd y dyled mwya',
Nis gall'sai ei dalu neb yn fyw,
Ei hun ond Duw gorucha'. w. w.

474 M. 7, 7, 8, 7, D. (M. 18.)

Y gân drag'wyddol.

O GWYN ei byd y dyrfa,
Sy'n canu Haleluia,
Cawn ninnau ddianc cyn bo hir,
I mewn i'r wir orphwysfa;
I ganu i drag'wyddoldeb,
Mewn hwyl a nefol undeb,
Heb gwmwl rhyngom byth mewn bedd,
A siriol wedd ei wyneb. e.

475 M. 8, 3, 3, 6. (M. 42.)

Gweddï am help.

- 1 **I**ESU! Mrenin mawr a Mhriod
Bydd wrth raid,
Imi 'n blaid
I orchfygu pechod.
- 2 Pâr im' aros mwy'n dy freichiau—
Boed fy nyth
Dedwydd byth
Yn dy ddilyth glwyfau.
- 3 Tra fwy'n trigo mewn anialwch,
Gwel'd yn wir,
D'wyneb pur,
Yw fy ngwir ddyddanwch.
- 4 Iesu, helpa f'enaidd ddringo
'N'awr i'r lan,
Tua'r man
Y caf byth breswylio.   w. w.

476 M. 8, 3, 3, 6. (M. 42.)

Ymgylwymo i ofal Iesu.

- 1 **G**WEL dy anwyl wyn yn 'madael,
Bydd wrth raid,
Ini 'n blaid—
Iesu! paid a'n gadael.
- 2 Rhag gelynion gwna ni'n arfog,
Oll yn un
Yn gytun,
Sanctaidd lu banerog.
- 3 Na'd in' nabod dim na'i garu,
Tra fo'm byw,
Ond y gwiw
Groeshoeliedig Iesu.
- 4 Na'd i'r blaidd fyth mo'n gwasgaru,
Bydd Di byth
Yn ddilyth
Ben a Bugail ini.

477 M. 8, 3, 3, 6. (M. 42.)

"Trugareddau 'r Arglwydd yw na ddarfu am danom."

- 1 **D**EFFRO f'enaidd, deffro'n ufudd,
C'od yn awr
Gyda'r wawr,
Seinia ganiad newydd.
- 2 Dyrcha foliant hyd yr wybren,
Cysgod da,
Rhag pob pla,
Gefaist dan ei aden.
- 3 Heddyw rhof fy mhwy ar ddwyfron
Iesu gwiw,
Noddwr yw,
Rhag pob rhyw elynion.
- 4 Pwysa arno dros dy ddyddiau,
Nes daw dydd,
Myn'd yn rhydd,
I dy fythol gartre'.
- 5 Uwch peryglon, Iesu cadw
F'enaidd llon,
Ger dy fron
Dirion, nes fy marw.
- 6 Pan, b'wy'n sengu llwybrau angen,
Rhag pob braw,
Rho dy law,
Yna ni ddaw ofnau.
- 7 Hiraeth sy' ar fy nghalon dyner,
Wel'd y dydd,
Fyn'd yn rhydd,
Maes o'm poen a'm blinder.
- 8 Gwna fi farw, farw'n ddiaw,
Marw i'r byd,
'Nawr yn nghyd,
A'i holl wael bleserau.

478 M. 8, 4, 8, 4; 8, 8, 8, 4. (M. 40.)

Darostyngiad Crist.

1 O! DDIRGELWCH mawr duwiol-
Duw 'n natur dyn! [deb,

Tad a Brenin trag'wyddoldeb
Yn natur dyn.

O holl ryfeddodau 'r nefoedd,
Dyma 'r fwyaf ei dyfnderoedd,
Testyn mawl diderfyn oesoedd,
Duw 'n natur dyn.

2 Priod Fab yr Hanfod ddwyfol,

O'i gariad pur,

Ymostyngodd yn wirfoddol

O'i gariad pur:

Er gwaredu plant marwolaeth
O drueni colledigaeth,
Gwisga'i Berson â dynolaeth
O'i gariad pur.

3 Cig a gwaed gymmerodd arno,

O'i gariad mawr,

Fel y gallai gydymdeimlo

A phlant y llawr;

Baich ein hanwireddau ddygodd
Cosp ein heddwch a ddyoddefodd,
Ac a'i werthfawr waed fe'n prynodd,
O gariad mawr!

4 Ar y ddaear bu'n ymdeithio,

Ar agwedd gwas,

Heb un lle i orphwys ganddo,

Ar agwedd gwas:

Daeth er mwyn ein cyfoethogi
O uchelder gwlad goleuni,
Yma i ddyfnder gwarth a thlodi,
O ryfedd ras!

W. R.

479 M. 8, 4, 8, 4; 8, 8, 8, 4. (M. 40.)

Y gwaith Gorphenol.

1 C! ANWN am y gwaith gorphenol,
Ar Galfari,

Yno rhoddwyd Iawn trag'wyddol,

Ar Galfari,

Pob addewid a gyflawnwyd,

Geiriau'r nefoedd oll a seliwyd,

Pan y llefodd Ef, "Gorphenwyd"

Ar Galfari.

2 Deddf y nef a anrhydeddwyd

Ar Galfari,

A chyflawnder a foddlonwyd

Ar Galfari;

Pyrth y nefoedd wen agorodd,

Y Tad oddiar ei orsedd wenodd,

Nef a daear a gymmododd

Ar Galfari.

3 Awdurdodau uffern greulon,

Ar bren y groes,

Rwymodd mewn cadwynau'n gaethion.

Ar bren y groes:

Arddangosodd hwy ar gyhoedd

Dan eu gwarth yn ngŵydd y nefoedd—

Arnynt oll ymorfoleddodd,

Ar bren y groes.

4 Pren y groes oedd pren y felldith,

Hen bren y groes:

Fe droes hwnw'n bren y fendith,

Hen bren y groes:

Er pan drengodd Iesu arno,

Hedd a bywyd lifa o hono,

Cenir clod trag'wyddol iddo,

Hen bren y groes.

W. R.

480 M. 8, 4, 8, 4; 8, 8, 8, 4. (M. 40.)

Mawl y nef.

1 **E**NGYL nef o gylch yr orsedd,
A'th folant Di,
Rho'nt y parch, y clod a'r mawredd,
Byth, Byth i Ti,
T'wysogaethau ac awdurdodau
Fil o filoedd, myrdd myrddiynau,
Seiniant fawl trwy uchelderau,
Byth, Byth i Ti.

2 Patriarchiaid a phrophwydi,
A'th folant Di,
Ar delynuau gwlad goleuni,
Y'th folant Di,
Efengylwyr, apostolion,
Ac ardderchog lu'r merthyron,
O un genau, ac un galon,
Y'th folant Di.

3 Mawl a'th erys Di yn Sion
O oes i oes;
Yn nghyn'lleidfa'r gwaredigion
O oes i oes:
Ti yr hwn wrandewi weddi
'R tlawd a'r truan yn ei gyni,
Clod am hyn a delir iti,
O oes i oes.

W. B.

481 M. 8, 4, 8, 4; 8, 8, 8, 4. (M. 40.)

Oll yn hawddgar.

1 **M**AEL'Anwylyd oll yn hawddgar,
Pwy fel Efe!
Nid oes yn y nef na'r ddacar,
Neb fel Efe!
Gwyn a gwridog yw ei ruddiau,
Melus odiaeth yw ei enau,
Balm a bywyd yw ei eiriau,
Pwy fel Efe!

2 Megys pren afalau hyfryd—
'Mysg prenau 'r coed,
Y rhagora fy Anwylyd—
Ar bawb erioed;
Cysgod rhag y gwres sydd tano,
Ffrwythau per a dyfant arno,
Ni chaed yn gyffelyb iddo—
Neb, neb erioed.

3 Yn ei angu Ef mae bywyd—
Byth i barhau,
Ac o'i ing y tardda'n gwynfyd,
Byth i barhau;
Trodd ei chwys a'i ddagrau heilltion,
Ac och'neidiau trist ei galon,
Yn destynau cân i Sion,
Byth i barhau. W. B.

482 M. 8, 4, 8, 4; 8, 8, 8, 4. (M. 40.)

Esgyniad Crist.

1 **F**RY esgynodd i'w ogoniant,
Ar ddeheu'r Tad;
Byth i dderbyn parch a moliant,
Ar ddeheu'r Tad;
Mae'r holl awdurdodau yno,
Wedi eu darostwng iddo,
Pleser nef yw edrych arno
Ar ddeheu'r Tad.

2 Yn ein natur ni mae yno,
Ar ddeheu'r Tad;
Gwisg ei gariad ydyw hono,
Ar ddeheu'r Tad:
Cyfyd ninnau mewn gorfoledd,
O drigfanau'r bedd a'r llygredd,
Ato 'i Hun i fyw'n ddiddiwedd,
Ar ddeheu'r Tad.

W. B.

483 M. 8, 6, 8, 6; 8, 8, 8, 6. (M. 57.)

Dilyn yr Iesu.

1 **C**RIST ydyw'r Bugail mawr di-ball,
Arweinia'r dall i dŷ;
Dyddanu'r gwan eù meddwl mae,
A'u llawenhau yn llu:
A äi di, enaid, ar ei ol?
Mae yn rhinweddol nerthol Naf;
Fe'th dderbyn fel yr ydwyt, cred:
I'w ganlyn, dywed, Af.

2 Pan elych drwy'r Iorddonen ddu,
Cai lechu yn ei law:
Fe'th dddwg di, enaid llesg, i'r lân,
I'w nefol drigfan draw;
Cai ganu'n llafar gyda'r llu
Sy'n llawenychu yn eu Naf:
A äi di i'w ganlyn doed a ddôl?
O! d'wed yn uchel, Af.

R. J.

484 M. 8, 6, 8, 6; 8, 8, 8, 6. (M. 57.)

Galwad i bechadur.

1 **M**AE galwad heddyw yn parhau
I mi a'r beiau mawr,
A chroesaw eto i godi'm llef
Fry tua'r nef yn awr,
Trwy'r Archoffeiriad gwych diffael,
Sydd wedi'i gael yn un di-goll;
Difai i Dduw yw yn ddiaiu,
Difai i ninnau oll.

2 Trowch ataf fi, medd Duw o hyd,
Holl gyrau'r byd sy'n gaeth,
Fel y'ch achuber rhag fy lliid,
A phrofi gofid gwaeth;
Pe byddai eich pechodau chwi
Fel porphor wedi cochii, cewch
Eich gwneyd mor lân a'r eira gwyn
Yn sydyn cydnesewch.

R. J.

485 M. 8, 6, 8, 6; 8, 8, 8, 6. (M. 57.)

Tosturi Duw.

1 **C**LYW, f'enaid tlawd, mae genyt Da
Sy'n gwel'd dy fwriad gwan;
A Brawd yn eiriol yn y nef,
Cyn codi'th lef i'r lân;
Cred nad diystyr gan dy Dad
Yw gwrando gwaedd dymuniad
Pe byddai d'enaid yn rhy fud [gwi
I'w dd'wedyd ger bron Duw.

2 Pan byddwyf mewn rhyw ddirgel fan
Yn griddfan dan y groes,
Bron methu cerdded llawer cwm
Gan faich rhy drwm yn f'oes,
Daw weithiau feddwl i mi fod
Mab Duw i'm canfod yn mhob cell,
Ni chaf ddihoeni felly o hyd,
Y gwawria bywyd gwell.

R.

486 M. 8, 6, 8, 6; 8, 8, 8, 6. (M. 57.)

Dedwyddwch y nef.

'**D**OES neb, trwy'r nefoedd hawd
Ei bresennoldeb rhydd; [gar, he
Pob angel, seraph, a phob sant,
A'i gwelant yn ddi-gudd:
Mae pob un yno yn ei wydd,
Yn canu 'n llafar gyda llwydd,
Ac yn mawrhau eu siriol swydd
O foli'r Arglwydd mawr.

R. J.

487 M. 8, 6, 8, 6; 8, 8, 8, 6. (M. 57.)

Duw a drugarhao wrthym ac a'n bendithio.

DUW trugarha, bendithia ni
O'th fawr ddaioni rhad,
A dyrcha arnom lewyrch llon,
Dy wyneb, dirion Dad,
Fel yr adwaener ffordd a gwaith
Dy iachawdwriaeth fawr ei dawn,
A ninnau'th bobl oll yn nghyd,
Dy foli'n unfryd wnawn.

W. B.

488 M. 8, 6, 8, 6; 8, 8, 8, 6. (M. 57.)

Mawredd Duw.

1 MAE'N llon'd y nefoedd llon'd y byd,
Llon'd uffern hefyd yw;
Llon'd trag'wyddoldeb maith ei hun,
Diderfyn ydyw Duw:
Mae'n llon'd y gwagle yn ddi-goll,
Mae oll yn oll, a'i allu'n un;
Anfeidrol, annherfynol Fod,
A'i hanfed ynddo 'i hun.

2 Un hunanfodol ydoedd Ef.
Cyn llunio nef na llawr;
Yn nhrag'wyddoldeb maith yn ol,
Yn Dduw anfeidrol fawr;
Heb ddechreu dyddiau iddo'n bod,
Na diwedd einioes chwaith i dd'od,
Trag'wyddol a rhyfeddol Fod,
Yn Drindod uniawn drefn.

3 Anfuredig yw ei ras,
Un addas yw i ni;
Ni a welsom, ac a glywsom son,
Am droion Un yn Dri;
Ac fel y clywsom, felly mae,
I ninnau'n rhyfedd yn parhau,
Yn ddigyfnewid i'w fwynhau
Er cymmaint beiau 'r byd. E. J.

489 M. 8, 6, 8, 6; 8, 8, 8, 6. (M. 57.)

Iesu ar ddechulaw'r Tad.

A WN at Orseddfainc gras trwy ffydd,
Mae'r ffordd yn rhydd a rhad,
Ac Iesu'n Archoffeiriad fry,
O'n tu ger bron y Tad;
Mae'i dosturiaethau yn ddidrai,
Mae'i eiriau fel y diliau mel,
Ac erys byth yn drysor llawn
Ei ddawn i'r oesau ddel.

2 Moliennir Ef o oes i oes
Hyd olaf oes y byd;
Yn beraidd glod i'w Enw glân,
Y rhoir y gân i gyd;
Ac wedi diffodd haul a ser,
A darfod rhifo amser mwy,
Ni dderfydd byth tra nef yn bod,
Fawr glod ei farwol glwy'. W. R.

490 M. 8, 6, 8, 6; 8, 8, 8, 6. (M. 57.)

Gelyniaeth calon dyn.

1 O! LLADD yr hen elyniaeth fyw,
O'm mew'n, fy Nuw, yn awr;
O! dyro ras i dori ei rym,
Fel cleddyf llym i'r llawr;
A phlana gariad fel fflam gref,
Yn anian loew yn ei le—
Yn f'enaidd llwm, hyn yw fy llef,
Y b'o ei chartref byth.

2 Lladd yr elyniaeth wnaeth i ni
Gasâu daioni Duw;
Ni chaiff anwylaf blant y ne'
O'i fodd yn un lle fyw;
Ei ergyd beunydd, yn mhob oes,
Sy'n erbyn Iesu Grist a'i groes,
A llawer codwm, llawer loes,
A roes i'r duwiol rai.

3 O! difa'm hen elyniaeth cas,
Sy'n erbyn gras fy Nuw;
Y mae ef beunydd ynwy' 'n bod,
Mi wn, yn bechod byw:
Rho brofi arfau'r nef yn awr,
Heb golli eu min a'u gallu mawr,
Yn tori pen Golia'i lawr,
Sy'n nychdod mawr i mi. E. J.

491 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Golwg ar y wlad well.

1 **D**ACW'R hyfryd fan caf drigo,
Gwn caf drigo cyn bo hir;
Draw i'r bryniau oer tymmestlog,
Yn y sanctaidd nefol dir:
Gwela'i 'nawr, hyfryd wawr
Glir o drag'wyddoldeb mawr.

2 O ddwyreindir gras mae'n t'wnu,
Lle mae teml fawr fy Nhad;
Lle mae'r arch, a lle mae'r manna,
Lle mae'r drugareddfa rad:
Un prydawn, chwergawn,
Yna wed'yn adre' r'awn.

3 Ni gawn yno wel'd a garwn
Mewn gogoniant llawer mwy,
Nag y gwelwyd ar y croesbren,
Yn ei waed tan farwol glwy':
Lluoedd mawr, sydd yn awr,
Yn ei garu uwch y llawr.

4 Ni gawn wel'd a'i carodd yma,
Yn y man yr ochr draw;
Oll yn gwledda ar ei gariad,
T'lynau auraidd yn eu llaw;
Oll yn un, a chytun,
Molant Dduwdod yn y dyn. w. w.

492 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Gallu pob peth trwy Grist.

1 **N**ID all dim o'r storon danbaid,
Nid all dim o'r gwyntoedd cry',
Guro i lawr yr enaid egwan
Welo'i drysor ynot Ti:
Teimlo'th hedd, gwel'd dy wedd,
Faedda angeu du a'r bedd.

2 Af ar hyd fy ffordd yn ddiiddig,
Af ar hyd fy ffordd yn hy',
Af trwy'r anial mewn gorfoledd,
Ond cael golwg arnat Ti:
D'eiriau cu, melus, sy
Imi'n gysur o bob tu. w.

493 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M.)

Diogelwch yn Nwv.

1 **D**OED y diluw i deyrnasu
Unwaith eto fel o'r blaen;
Aed y cyfan yn gymmysgfa—
Daear, awyr, dŵr a thân:
Dedwydd fi, yn y lli,
Tra bo'm Duw'n teyrnasu fry.

2 Colled pob blodeuyn hyfryd
Ei holl degwch is y rhod;
Doed salwneb ar bob wyneb
O'r cre'duriaid sydd yn bod:
Tegwch byd, sydd yn nghyd,
Oll yn wyneb Prynwr drud.

3 Pe diffoddai'r heulwen ddyglaer
Yn yr awyr deneu las;
A phe treuliai'r ser y fflamau
Ynddynt sydd o dân i maes:
Mi gaf fyw, gyda'm Duw,
Mewn gogoniant byth heb friw.

4 Mi gaf fod o flaen yr orsedd,
Mi gaf ganu'r anthem bur;
Pan ddarfyddo son am ddaear,
Son am foroedd, son am dir:
Dwyfol loes, angeu'r groes,
Fydd y canu ddydd a nos. w. v

494 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Llef yr Arglwydd.

1 **A** RGLWYDD, anfon dy leferydd
Heddyw yn ei rwyg a'i rym;
Dangos fod dy lais yn gryfach
Nas gall dyn wrthsefyll dim:
Cerdd yn mlæen, nefol dân,
Cymmer yma feddiant glân.

2 Grym dy lef a nerth dy eiriau,
Sydd yn codi'r marw o'r bedd;
Mae agoriad nef ac uffern
Yna i'w deimlo ar dy wedd:
Gair dy ras, pur ei flas
'Nawr a ddetgly nghanol gaa.

495 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Y Messia.

1 **W**ELLE, cawsom y Messia,
Cyfaill gwerthfawroca' erioed,
Darfu Moses a'r prophwydi
Ddweyd am dano cyn ei dd'od:
Iesu yw, gwir fab Duw,
Ffrynd a Phrynwr dynolryw.

2 Hwn yw'r Oen, ar ben Calfaria
Aeth i'r lladdfa yn ein lle;
Swm ein dyled mawr fe'i talodd,
Rho'dd foddlonrwydd llawn i'r Ne':
Trwy ei waed ini caed,
Bythol heddwch a rhyddhad.

3 Dyma Gyfaill haeddai' garu,
A'i glodfori'n fwy nag un;
Prynu'n bywyd, talu'n dyled,
A'n glanhau a'i waed ei hun:
Frodryr de'wch, llawenhewch
Diolehwch iddo byth na thewch. D. J.

496 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Iachawdwriaeth gyflawn yn Nghrist.

1 **M**AE grasusau pen Calfaria
Mae rhinweddau marwol glwy',
Uwch eu prisio, uwch eu deall,
Gan angplion honynt hwy:
Bywyd byd, sy' yma i gyd,
Wedi gasglu'n gryno 'nghyd.

2 Y mae pyrth trag'wyddol fywyd,
Heddyw'n agor led y pen;
Ac mae'r ffordd yn llawn agored,
Maes o'r byd i'r nefoedd wen:
Cariad rhâd, rhoddodd waed,
Calon ddwyful er iachad.

3 Minnau bellach orfoleddaf,
Mae fy mywyd gwerthfawr iawn;
Wedi ei roddi 'nghudd i gadw
Mewn Cyfryngwr perffaith llawn;
Abi yw, mae E'n Dduw,
Ceidw f'enaid bach yn fyw. w. w.

497 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Dysgwyliad y Cristion.

1 **M**I debygwn gwelai'r bore,
Haul yn codi oddi draw,
Iachawdwriaeth rad yn nesu,
Hedd a phardwn yn ei llaw:
Y mae'r wawr, hyfryd awr,
Bron a thori maes yn awr.

2 Dere bellach, dere yn ebrwydd,
Ac anadla 'r gwyntoedd cry'
Sydd yn nerthu'r pererinion,
I wynebu gelynyion hy':
Yn gwneyd grym, Satan lym,
Mewn mynydyn fyn'd yn ddiu:

498 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Dymuno ffyniant y groes.

1 **T**YRED, Iesu i'r ardaloedd
Lle teyrnasa tywyll nos;
N'ad fod rhan o'r byd heb wybod
Am dy chwerw angeu loes:
Pa'm bydd poen, addfwyn Oen,
Am dano'n eitha'r byd heb son.

2 Mae'r efengyl wen yn curo,
Ac yn codi baner gras;
Mewn rhyw filoedd o ardaloedd,
Ar y mynydd, yn y maes:
Y mae llef, bur y nef,
Yn cyhoeddi ei haeddiant Ef.

3 Aed i'r dwyrain a'r gorllewin,
Aed i eitha'r India draw:
Fod yr hoelion dur cadarnaf
Yn ei draed ac yn ei law:
Doed yn nghyd, eitha'r byd,
I gael gwel'd dy wyneb pryd. w. w.

499 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Dymuniad am bresennoldeb yr Arglwydd.

1 **D**YRO i ni wel'd o'r newydd
Mai Ti, Arglwydd, yw ein rhan:
Aed dy bresennoldeb hyfryd
Gyda'th weision i bob man:
Tyr'd i lawr, Arglwydd mawr,
Rho dy fendith yma 'nawr.

2 Ymddygleiria yn y canol,
Gwel dy bobl yma 'nghyd;
Yn hiraethu, anwyl Iesu,
Am gael gwel'd dy wyneb-pryd:
Chwyth yn gry', oddifry,
I wasgaru'r cwmwl du.

3 Deued yr awelon hyfryd,
Effaith ysbryd gras i lawr;
Llifed atom afon bywyd,
Dardd o dan yr orsedd fawr:
Dyro'n rhad, wir fywhad,
I rai meirw yn eu gwaed.

500 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M)

Dysgwyl wrth Dawu.

1 **O** GÂD imi 'n fuan Arglwydd,
Glywed geiriau dystaw'r n
Rhag im' redeg heb i'm wybod,
Ar ryw law, i maes o'm lle;
Yn dy law, heb ddim braw,
Cerddai'n union yma a thraw.

2 Af yn mlaen a doed a ddelo,
Tra fo hyfryd eiriau'r nef
Yn cyhoeddi iachawdwriaeth
Lawn, o'i sanctaidd enau Ef:
Nid yw grym, gelyn llym,
I'w anfeidrol ras Ef ddim.

3 Mewn gwasgfeuon mwyaf caled
Eto brofodd dyn erioed,
Mae yn nerth, mae yn ddyddanw
Mae yn gyfan is y rhod:
Melus win, dwyfol rin
Yw i'r tralodedig ddyn.

4 Minnau ganaf am ei Enw,
Ac a draethaf maes ar led,
Mai Efe sydd unig deilwng
O fy nghariad a fy nghred:
Mwy na'r ne' yw Efe,
Neb nis gall gyflawni ei le.

501 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Enaid sychedig.

1 **R**HO imi yfed, 'rwy'n sychedig,
Ddŵr y ffynnon loew lawn,
Darddodd allan o dy ystlys
Ar Galfaria un prydawn:
Gwæd fy Nuw, unig yw,
Ylch fy meiau du eu lliw.

2 Tyred, Arglwydd, 'rwyf yn d'rysu,
Ac mae arnaf syched mawr;
Ffynnon wyf yn chwilio allan,
Dangos imi'r fan yn awr:
Ti yw'r gwir, fanna pur,
Ti yw'r ffynnon loew glir. w. w.

502 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Gurthadrach ffydd.

1 **N**'AD fi adeiladu 'n ysgafn
Ar un sylfaen is y ne';
Na chymmeryd craig i orphwys
Tu yma i angeu yn dy le:
Iesu'm Duw, tra fwy' byw,
Gaiff fod fy ngorphwysfa wiw.

2 Dyma'r maen sydd yn y gongl,
Dyma'r gareg werthfawr bur,
Gloddiwyd allan yn y brynau,
Brynau trag'wyddoldeb dir:
Nid oes le, is y ne',
I adeiladu ond Efe.

3 Minnau'r gwaela' o bechaduriaid,
Yn y diwedd ro'f fy nhroed,
Ar y Graig sydd yn y moroedd,—
Craig gadarnaf fu erioed:
Ceidw hon, rhag pob tôn,
(O'nau ffwrdd o tan fy mron. w. w.)

503 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Anfeidrol rinwedd a haeddiant Aberth Crist.

1 **M**AE cyflawnder maith o haeddiant
Annherfynol yn dy waed;
Sawl a'i teimlodd sy'n rhyfeddu,
Ac yn caru'r ddyfais rad:
Cariad drud, tros y byd,
Daeth yn genllif coch i gyd.

2 Dwyfol waed a dwyfol boenau,
Haeddiant ydoedd hwn mor ddrud,
Ac oedd defny'n bach o hono
Yn abl ddigon brynu byd,
A phe b'ai maint ei fai
Ganmil trymach nag y mae.

3 Bod Creawdwr nef yn dyoddef,
R'odd anfeidrol werth a rhin
Yn mhob gwyn, yn mhob ochenaid,
O ddyoddefaint Mab y Dyn:
Nid yw lliid euogrwydd byd,
Ddim i bwysu'o'i haeddiant drud.

4 Yma tardd cyflawnder allan,
Fel rhyw ddiluw mawr didrai;
Ac er golchi miloedd ynddo,
Nid yw'r dyfroedd ronyn llai:
Gwæd fy Nuw, haeddiant yw,
Trech na'r beiau dua eu lliw.

5 Pe ba'i dengmil lawn o ddyinion,
A'u heuogrwydd oll yn un;
Dengmil eilwaith faith o fydoedd,
Ffiaidd euog yn gytun;
Yma cawn un prydawn.
Aberth perffaiath dâl yr lawn. w. w.

504 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M. 8.)

Taith yr anialwch.

- 1 **A** ROS, Iesu, yn y rhyfel
F'enaid yn lluddedig sydd;
Ti biau d'rysu fy ngelynion,
Ti biau'r enw, Ti biau'r dydd:
Yn dy ddawn, 'n'unig cawn
Fuddugoliaeth werthfawr iawn.
- 2 Minnau gerddaf trwy'r byddinoedd,
Ond it' gerdded o fy mlaen;
Mae dy gamrau'n tori'r tônau,
Mae dy gamrau'n diffodd tân;
'N ol dy droed, gwna'i mi dd'od,
I'r hyfrydwch mwya' erioed.
- 3 Mae dy air yn abl fy arwain,
Trwy'r anialwch mawr yn mlaen:
Mae e'n golofn oleu, eglur,
Weithiau o niwl ac weithiau o dan:
Mae'n ddi-ble, ynddo 'fe,
Fwy na'r ddaear, fwy na'r nef.
- 4 Da i mi fod yr addewid
Wedi ei rhoddi gan fy Nuw:
A bod gair o enau'r Brenin,
Uwch gelynion o bob rhyw:
Ei addewid Ef, gadarn gref,
Arwain eiddil gwam i'r nef.
- 5 Tyred, Arglwydd, a'r amseroedd
Mae fy enaid am fwynhau,
Pur dangnefedd heb dymmestloedd,
Cariad hyfryd a didrai:
Gwledd o heddi, tu yma i'r bedd,
Nad oes ond dy blant a'i medd. w. w.

505 M. 8, 7, 8, 7; 3, 3, 7. (M.

Dyoddefaint Crist.

- 1 **D**ACWR ffynnon wedi'i hagar,
A ddysgwylwyd lawer oes;
'Nawr yn llifo fel y grisial
Pur o'i ystlys ar y groes:
Dwr a gwaed, ry' iachâd,
I'r pechadur mwya' gaed.
- 2 Dacw'r hoelion geirwon llymion,
Wedi'u curo 'nawr i dre;
Dacw'r bicell yn trywanu
I mewn o dan ei ystlys E':
Dacw boen, addfwyn Oen,
Yn rhoi'r nefoedd dewi son.
- 3 'Nawr, mi glywa'r gair "Gorphenwy
Gorphen iachawdwriaeth wir;
Ac mi wela'r gwaed yn hidlo,
Tros ei ruddiau sanctaidd pur:
Wele'r nef, gadarn gref,
Yn tywyllu wrth ei lef.
- 4 Dyma'r creigydd serth yn rhwygo,
Dyma'r meirw'n codi'n fyw;
Pa greadur allai oddef,
Griddfan chwerw f' Arglwydd Ddu
Ochain mae, fe ga'dd wae,
Fel cawn innau lawenhâu.
- 5 Minnau bellach a obeithiaf,
Gobaith ag all estyn f'oes;
Gobaith wedi ei sylfaenu,
Ar och'neidiau pur y groes;
Dyma wlad, caf iachâd,
A chaf gyflawn wir ryddhad. w.

06 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Wrth ymadael.

DAN dy fendith wrth ymadael
Y dymunem, Arglwydd, fod;
Llona'n calon & dy gariad,
A'n geneuan & dy glod:
Dy dangnesfedd,
Dyro ini yn barhaus.

Am efengyl gras a'i breintiau,
Rhoddwn ddiolch fyth i Ti;
Caffer ffrwythau'r iachawdwriaeth
Yn lluosog arnom ni:
I'r gwirionedd,
Gwna ni'n ffyddlon tra bo'm byw.

Yna, pan y delo'r alwad,
I ni ado'r byd ar ol;
Dwg ein henaid o'r helbulon
I gael gorphwys yn dy gól:
Haleluia,
Caiff trueiniaid lawenhau.

W.G. (J.)

507 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Ymbil am gymdeithas Crist.

BOED fy nghalon iti'n deml,
Boed fy ysbryd iti'n nyth;
Ac o fewn y drigfan yma,
Aros Iesu, aros byth:
Gwledd wastadol
Fydd dy bresennoldeb im'.

O! darfydded imi garu
Unrhyw bleser is y ne',
A darfydded im' fyfyrion
Ar un gwrthddrych yn dy le:
Aed fy ysbryd
Oll yn llwyr yn eiddot ti.

w. w.

508 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Deisyfiad am ledaeiniad yr Efengyl.

1 **A**RGLWYDD grasol, dyro gymhorth
I gyhoeddi'n eglur iawn,
Ddyfnder calon dyn truenus,
Ac anfeidrol ddwyfol ddawn:
Fel bo'r truan
Yn cael trysor nef yn rhad.

2 Duw, teyrnasa ar y ddaear,
O'r gorllewin pell i'r de;
Cymmer feddiant o'r ardaloedd
Pellaf, t'wllaf, is y ne':
Haul Cyflawnder,
Llanw'r ddaear fawr a'th ras.

3 Taened gweinidogion bywyd
Iachawdwriaeth Iesu ar led;
Cluded moroedd addewidion
Drosodd draw i'r rhai di-gred:
Aed Efengyl
Ar adenydd dwyfol wynt.

4 Doed preswylwyr yr anialwch,
Doed trigolion bro a bryn;
Doed y rhai sydd ar y cefnfor,
I garu'r iachawdwriaeth hyn:
Nes b'o adsaen
Moliant yn amgylchu'r byd w. w.

509 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Arweiniad yr Ysbryd.

MAE dy Ysbryd di yn fywyd,
Mae dy Ysbryd di yn dân;
Fe sy'n dwyn yr holl fforddion
Cywir, sanctaidd, pur, yn ulaen;
Cyfarwyddwr
Pererinion, arwain fi.

L

510 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Newn odfa brydnawnol.

1 DUWR bendithion yw dy enw,
Yn cyfranu'n helaeth iawn,
Nol cyfranu yn y bore,
Rhoddi eilwaith y prydawn:
Dyro fendith,
Eto yn rhagor yma i lawr.

2 Mil o filoedd, myrdd myrddiynau,
A fu'n dysgwyl wrth dy ddôr;
Ac er rhoddi'n helaeth iddynt
Para'n gyflawn mae dy stôr:
Rho i ninnau,
Fendith newydd anwyl Dad.

J.

511 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Iachawdwriaeth ddigonol.

1 DYMA iachawdwriaeth hyfryd,
Wedi' threfnu gan fy Nuw:
Ffordd i gadw dyn colledig,
Balm i wella dynol ryw:
Dyma ddigon,
I gadw euog fel myf.

2 Wele foroedd o fendithion,
O, am brofi'u nefol flas!
Ni bydd diwedd byth ar lawnder,
Iachawdwriaeth dwyfol ras:
Dyma ddigon,
Gorfoledda f'enaid, mwy.

J.

512 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Y Ceidwad mawr.

DYMA Geidwad i'r colledig,
Meddyg i'r gwywedig rai;
Dyma Un sy'n caru maddau
I bechaduriaid mawr eu bai;
Diolch iddo,
Brth am gofio llwch y llawr.

M. E.

513 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Emyn Genhadol.

1 DROS y bryniau tywyll, aiwliog
Yn dawel f'enaid edrych dr
Addewidion sydd i eogor
Ar ryw ddyddiau braf gerllaw;
Nefol Jubil,
Gad im' wel'd y bore wawr.

2 Doed yr Indiaid, doed Barbariaid,
Doed Negroaid du yn llu;
I ryfeddu'r ddwyfol goncwest
Unwaith gaed ar Galfari:
Sw'n y frwydr,
Dreiddio i gonglau pella'r byd.

3 Ar ardaloedd maith o d'wllwch,
T'wynu wnelo'r heulwen lân;
Ac ymlidied i'r gorllewin
Y nos, o'r dwyrain draw, o'i bla
Iachawdwriaeth
Ti yn unig gario'r dydd.

4 Gwawria, gwawria, hyfryd fore,
Ar ddiderfyn fagddu fawr;
Nes bo bloedd yr euraidd udgorn
Yn dadseinio nen a llawr,
Holl derfynau
Tir Emmanuel i gyd.

W

514 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Crist oll yn hawddgar.

MAE deng myrddiwn o rinwedd:
Dwyfol yn ei Enw pur;
Yn ei wedd mae tegwch ragor
Nag a welodd môr na thir;
Rhosyn Saron!
Oll yn hawddgar yw Efe.

W

515 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Ceisio Duw.

1 **C**HWILIO am danat, addfwyn Argl-
Mae fy enaid yma a thraw; [wydd,
Teimlo 'mod i'n berffaith ddedwydd,
Pan y byddi Di gerllaw:
Gwedd dy wyneb,
Yw fy mywyd yn y byd.

2 Heddwch perffaith yw'th gymdeithas
Mae llawenydd ar dy dde';
Ond i Ti fod yn bresennol,
Pob peth sydd yn llawr i le:
Ni ddaw tristwch,
Byth i'th bresennoldeb Di. w. w.

516 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Dymuniad am adnewyddiad.

1 **D**EUED awel bér adfywiol
Bryniau iach Caersalem fry,
Nawr i chwythu ar dy bobl
Sy'n ymgynnull yn dy dŷ,
Fel bo'i nardus
Yn gwaagaru nefol sawr.

2 Dygwyl mae dy bobl heddyw
Ymweliadau mawr dy ras,
I sancteiddio eu calonau,
A rhoi iddynt nefol fias
Y grawn sypiau,
Dyf yn nefol Ardd eu Tad.

3 Mawl yn Sion sy'n dy aros.
Tyred atom Arglwydd mawr;
Dy gymdeithas gaffo'i phrofi
Gan dy deulu ar y llawr;
Gorfoleddu
Heddyw byddont ynot Ti. T. T.

517 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Mawl i'r Drindod.

BOED i'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd,
Un Duw hyfryd diwahân,
Mewn gorfoledd bob gwir foliant,
A gogoniant fyth ar gân;
Haleluia,
Unwn glod i'w Enw glân. T. W.

518 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Digrifwch yn draggywydd.

1 **D**ECHREU canu, dechreu canmol,
Yn mben mil o oesoedd maith,
Iesu, bydd y përerinion,
Hyfryd draw ar ben y daith:
Ni cheir diwedd,
Byth ar sw'n y delyn aur.

2 Nid oes yno ddiwedd canu,
Nid oes yno ddiwedd clod;
Nid oes yno ddiwedd cofio
Pob cystuddiau fu erioedd:
Byth ni dderfydd,
Canmawl Duw yn nhŷ fy Nhad.

3 Yno caf fi dd'weyd yr hanes,
P'odd y dringodd eiddil gwan,
Trwy afonydd a thros greigydd,
Dyrys anial serth i'r lân;
Iesu ei hunan,
Gaiff y clod trwy eitha'r nef. w. w.

519 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Digonedd yn Nghrist.

IESU, Iesu wyt yn ddigon
Wyt yn llawer mwy na'r byd;
Mwy trysorau sy'n dy Enw
Na thrysorau'r India gyd:
Oll yn gyfan
Ddaeth i'm meddiant gyda'm Duw. W. W.

520 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Hollalluowgrwydd ac awdurddod Dwe.

1 **M**AE dy Enw mor ardderchog,
Fel yn ngrym y storom gref,
Llaesa'r gwyntoedd, llaesa'r tônau,
Dim ond imi ei enwi Ef:
Noddfa gadarn,
Yw yn eitha' grym y dwr.

2 Mae dy wedd yn drech na byddin
O elynion mawr eu grym,
Nid oes yn y nef na'r ddaear
Saif o flaen dy wyneb ddim:
Gair o'th enau
A wna'r dywyll nos yn ddydd.

3 Nid oes elyn is y nefoedd
Ddichon roddi imi glwyl;
Yn dy gwmini, nid oes gallu
Gan un gelyn cadarn mwy:
Ar dy deyrnas,
Nid oes diwedd, nid oes tranc. w. w.

521 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Coron y flwyddyn.

1 **C**ORON hardd roist ar y flwyddyn,
Coron o ddaioni llawn,
Mor amrywiol yw'r bendithion
Ynddi yn cyfarfod gawn;
Delw'r nefoedd
Yn ymddangos arni sydd.

2 Ti ddyferaist fraser maethlawn,
Ar ein daear, dirion Dad;
Cuwdd ein meusydd alwai arnom,
I'th glodfori drwy y wlad;
O na roddem
Fel y dylem, glod i'th ras.

3 Ymwregysu wnaeth ein bryniau
A hyfrydwch pur yn nghyd,
Bloeddiai'r holl ddyffrynoedd prydf
O dan orchudd tew o f'd,
Gan roi'r moliant
I dy Enw mawr dy hun. 1

522 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M

Glanhâd a Sancteiddiad.

1 **H**EDDYW'R ffynnon a agorwyd
Dysglaer fel y grisial clir;
Y mae'n llanw ac yn llifo
Tros wastadedd Salem dir;
Bro a bryniau,
A gaiff brofi rhin y dwr.

2 Y mae rhinwedd gras y nefoedd,
O drag'wyddol faith barhad;
Nid oes darfod byth ar effaith
Perffaith haeddiant dwyfol waed:
Ac er golchi,
Dysglaer fydd yr sŵn byth.

3 Minnau ddof i'r ffynnon loew,
Darddodd allan ar y bryn,
Ac mi olcha'm henaid euog
Ganwaith yn y dyfroedd hyn;
Myrdd o feiau,
Dafsa'i lawr yn ngrym y dwr. w.

523 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M.

Mawl i'r Drindod.

BYTH i'r Tad y bo gogoniant,
Clod a moliant, parch a bri,
Ac i'r Mab a'r Sanctaidd Ysbryd,
Heb wahân yn Un a Thri;
Byth heb ddiwedd,
Fel o'r dechreu, seinia'u clod. 1

524 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Gogoniant a chyflawnder Crist.

1 **I**ESU, nid oes terfyn arnat,
Mae chyflawnder maith dy ras,
Yn fwy helaeth, yn fwy dwfn,
Ganwaith nag yw 'mhechod cās;
Fyth yn anwyl,
Meibion dynion mwy a'th gâr.

2 Mae angelion yn cael bywyd
Yn dy ddwyfol, nefol hedd;
Ac yn sugno'u holl bleserau
Oddi wrth dy hyfryd wedd:
Byd o heddwch,
Yw cael aros yn dy wŷydd. w. w.

525 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Diolchgarwch am y cynhauaf.

1 **T**ymwelaist, do a'n daear
A chyflawnder bendith rad,
Cyfoethogaist ein holl feusydd
A'th haelioni Nefol Dad;
Darpar wnaethost
Gelloedd llawnion ini oll.

2 Dyfrhau a wnest ei chefnau
Gyda maethlon tyner wlaw,
'Rhwn ei rhychau ddisychedai
Fel disgynai o dy law;
Bendith eto,
Arglwydd dyro ar ei chnwd. T. B.

526 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Hawddgarwch a gogoniant Crist.

1 **Y**MAE gwedd dy wyneb grasol
Yn rhagori llawer iawn,
Ar bob peth a welodd llygad
Ar hyd wyneb daear lawn:
Rhosyn Saron,
Ti yw tegwch nef y nef.

2 Gwyn a gwridog yw f' Anwlyd,
Gwyn a gwridog yw ei wedd;
Brenin y breninoedd ydyw,
Ym a thu draw i'r bedd:
Mae dy degwch,
Wedi'm hennill ar dy ôl.

3 Nid yw harddwch maith y ddaear,
Harddwch o wahanol ryw,
Tegwch dysglær y ffurfiafen,
Ddim, wrth ochr Iesu 'm Duw:
Fe ddiiflana,
Tegwch natur ger ei fron.

4 Ac os yw ei degwch yma
Yn rhoi myrdd i'w garu'n awr,
Beth a wna ei degwch hyfryd
Fry yn nhrag'wyddoldeb mawr?
Nef y nefoedd,
Ei ryfeddu byth a wna. w. w.

527 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Ceidwad wedi ei eni.

1 **P**ERAIDD ganodd sêr y bore,
Pan y ganwyd Brenin nef;
Doethion, a bugeiliaid hwythau
Ddaethant i'w addoli Ef:
Gwerthfawr drysor!
Yn y preseb, Iesu gaed.

2 Dyma y newyddion hyfryd
Draethwyd gan angelion Duw—
Fod y Ceidwad wedi ei eni,
I golledig ddynol ryw:
Ffyddlawn gyfaill!
Bechaduriaid, molwn Ef.

3 Tad trag'wyddol yw ei enw,
T'wysog y tangnefedd yw;
Crëwr mawr y bydoedd ydyw,
A Chynnaliwr dynol ryw:
Hollalluog!
Daeth i farw yn ein lle.

M. B.

528 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Ail ddyfodiad Crist.

1 **W**ELE'N dyfod ar y cwmwl,
Mawr yw'r enw sy' Iddo'n awr;
Ar ei fraich ac ar ei forddwyd
Ysgrifenwyd ef i lawr;
Haleluia,
Groesaw, groesaw, addfwyn Oen.

2 Mil o filoedd, myrdd myrddiynau,
O gwmpeni hardd eu gwedd,
Welaf draw yn codi fyny
I'w gyfarfod Ef o'r bedd:
Darfu galar,
Dyma iachawdwriaeth lawn.

3 Dacw'r Brenin mawr ei hunan,
Yn adnabod pob yr un;
Dacw bawb yn tynu fyny,
Yn union ato Ef ei hun:
Cariad perffaith,
Bellach cai deyrnasu byth.

4 Nid oes yno gofio beiau,
Dim ond llawn faddeuant rhad,
Poenau'r groes, a grym y cariad,
A rhinweddau maith y gwaed;
Darfu ofni,
Daeth llawenydd yn ei le. w. w.

529 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Caru Crist.

1 **A**NWELEDIG, 'rwy'n dy garu,
Ac ni feddaf yn y byd
Wrthddrych gallaf bwysu arno,
Wrthddrych dâl ro'i iddo mryd:
'Does fy lleinw,
O bob pleser ond dy hun.

2 'Ohlywodd clust, ni welodd llygad
Ac ni ddaeth i galon dyn,
Ericod feddwl na dychymmyg
Y fath ydwyt Ti dy hun:
Rhagor decach,
Wyt na welodd nef na llawr.

3 'Rwy'n dy garu er nas gwelais,
Mae dy gariad fel y tân;
Nis gall nwydau cryfaf natur,
Sefyll mymryn bach o'th flaen:
Fflam angerddol,
Ddifa'm sorod rywbryd yw.

530 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (B)

Pob peth er daioni.

1 **D**UW anfeidrol yw dy enw,
Llanw'r nefoedd, llanw'r llav
Ac mae'th lwybrau anweledig
Yn nyfnderoedd moroedd mawr:
Mae'th feddyliau
'N is nag uffern, uwch na'r nef.

2 Minnau'n ddyfal sy'n ymofyn
Ar yr aswy, ar y dde,
Ceisio canfod dwfn gynghor,
A dybenion Brenin ne';
Hyn a gefais,
Mai daioni yw oll i mi.

3 Dyben nefoedd sydd yn gywir,
Bynag beth yw dyben dyn;
Mi anturiaf fy holl fywyd
Ar ei siriau Ef ei hun:
Doed pob cystudd,
Ddygwydd dim ond da i mi. w

531 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

RHAN O SALM XLVII.

PAN aeth Duw i fro'r uchelder,
Bloedd o groesaw roddai'r nef;
Udgyrn arian Gwynfa lawen
Seinient pan ddyrchafodd Ef:
Haleluia!

Se'iwiwn ninnau'n unfryd oll.
Cenwch fawl i'n Brenin, cenwch,
Cenwch lafar glod i Dduw;
Cenwch foliant yn ddeallgar,
Brenin yr holl ddaear yw:
Haleluia!

Duw sy Frenin daear gron.
Mae teyrnasoedd byd a'i bobloedd
Dan deyrn-wialen ein Duw ni;
Ar ei orsedd wen mae'n eistedd,
Gorsedd ei sancteiddiol fri:
Haleluia!

Duw yw Llywydd nef a llawr.
Wele'n awr freninoedd daear
Yn ymgynnull dano 'nghyd,
Oll yn wir Israeliaid iddo;
Eiddo Duw yw estylch byd;
Haleluia!

Dirfawr y dyrchafwyd Ef. Pa.

532 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

SALM CXVII.

MOLWCH Arglwydd nef y nefoedd,
Holl genedloedd daear las;
Holl dylwythau'r byd a'i bobloedd,
Cenwch glod ei ryfedd ras:
Haleluia!

Molwch, molwch Enw'r Ion.
Mawr yw serch ei gariad atom,
Mawr ei ryfedd ras di-lyth;
Ei gyfammod a'i wirionedd
Sydd heb ball yn para byth;
Haleluia!

Molwch, molwch Enw'r Ion. Pa.

533 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

SALM XLVI.

1 **N**ERTH a nodded mewn cyfyngder,
Cymhorth hawdd ei gael yw Ior:
Pe symmudai cylch y ddaear,
Ped ai 'r creigiau i ddyfnder mâr,
Nid arswydwn:
Duw sy nodded in' a north.

2 Er terfysgu dwfr yr eigion,
Er ei rudad croch a'i lef,
Er i graig a mynydd grynu
Gan ei ruthr a'i ymchwydd ef,—
Wele a fon,
Loew'n lloni dinas Duw.

3 Sanctaidd ddinas y Goruchaf,
Glân breswylfod iddo i fyw;
Duw sy'n wastad yn ei chanol,
Fore glas fe'i helpa Duw;
Byth nid ysgog,
Byth ni syfla caerau hon. Pa.

534 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

*Aeth teyrnasoedd y byd yn eiddo ein
Harglwydd ni.*

1 **I**ESU! estyn dy deyrn-wialen
Dros derfynau eitha'r byd;
Dyrcha'th faner at y bobloedd,
Atat tyn y rhai'n i gyd:
Gan bob llygad
Gwelir iachawdwriaeth Duw.

2 Holl deyrnasoedd byd yn gyfan,
A'nt yn eiddo'n Harglwydd ni;
Ei lywodraeth fydd yn eang,
A'i anrhydedd uwch pob lri.
Bydd yn amlwg
Ei ogoniant Ef a'i ras. Pa.

535 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Heddwch tuag at Dduw.

1 **D**OED dy heddwch pryd y delo,
Mi ddysgwyliaf ddydd a nos;
Annherfynol ydyw haeddiant,
Haeddiant pur dy angeu loes:
Dere'n fuan,
Mae dy hedd yn fwy na'r byd.

2 Bywyd perffaith yw'th gymdeithas,
Diliau mel yw'th heddwch drud;
Gwerthfawrocach yw dy gariad
Na holl berlau'r India i gyd:
Gwlad o gyfoeth,
Yw yn unig dy fwynhau.

3 Wrth dy orsedd 'rwyf yn gorwedd,
Dysgwyl am y ddedwydd awr,
Pan gaf glywed llais gorfoledd.
Pan gaf wel'd fy meiau 'lawr;
Ti gai enw'r
Fuddugoliaeth it' dy Hun. w. w.

536 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Heddwch cydwybod.

1 **R**HO gydwybod wedi chànu 'n
Beraidd yn y dwyfol waed;
Cnawd a natur wedi'u maeddu,
Clwyfau wedi cael iachâd:
Minnau'n aros,
Yn fy ninas fore a hwyr.

2 Rho fy nwydan fel cantorion,
Oll yn chwarsu bysedd cun,
Ar y delyn sydd yn seinio
Enw Iesu mawr ei hun:
Neb ond Iesu,
Yn ddifyrwrch ddydd a nos.

3 Gwna ddystawrwydd ar ganiadau
Crâs afrywog hen y byd;
Diffodd dân cynhyrfus natur,
Sydd yn difa gras o hyd;
Fel y gallwyf,
Glywed pur ganiadau'r nef. w. w.

537 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Gweddî am burdeb.

1 **O**, SANCTEIDDIA f'enaïd Arg-
wydd,
Yn mhob nwyd, ac yn mhob dawn:
Rho egwyddor bur y nefoedd
Yn fy ysbryd llesg yn llawn:
Na'd fi grwydro,
Draw ac yma o fy lle.

2 Llwybr cul gwna'n llwybr esmwyth,
Tylau serth yn wastad iawn;
Cyfyngderau chwith a chroesau,
O ddyddanwch pur yn llawn:
Edrych trwyddynt,
I fynyddau tŷ fy Nhad.

3 Plana'r egwyddorion hyny
Yn fy enaid bob yr un;
Ag sydd megys peraroglau
Yn dy natur Di dy hun:
Blodeu hyfryd,
Fo'n dysgleirio dae'r a nef. w. w.

538 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Buddugoliaeth y groes.

GWAED y groes sy'n codi fyny 'r
Eiddil yn goncwerwr mawr,
Gwaed y groes sydd yn darostwng
Cawri cedyrn fyrdd i lawr:
Gâd i'm deimlo,
Awel o Galfaria fryn. w. w.

539 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Gorseddifaino y gras.

1 **A**RGLWYDD, rhedaf at dy orsedd,
Dyna'r fan fy enaid ca'dd
Iechyd, pan yr oedd gelynion,
Duon atgas bron fy lladd:
Nid oes noddfa,
Is y nefoedd ond dy hun.

2 Wrth dy orsedd di mae bywyd,
Yno caf fi hedd a grym;
Ac ni fethodd is y nefoedd,
Ag a geisiodd genyt ddim:
Minnau arian,
Ddeuaf at orseddfa hedd.

3 Er dy fod di heddyw'n eistedd
Yn ngogoniant nef y nef,
Mewn goleuni mor ddysgleiried
Na ellir nesu ato ef;
'R'wyf yn edrych,
Ar d'anwylaf yn y byd.

4 Ti wnai wyrthiau os bydd achos,
Cyn yr elo'r gwan i lawr;
Mae dy enw er y cynfyd
Wedi swnio i maes yn fawr;
Hollalluog,
Ydyw enw mawr fy Nuw. w. w.

540 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Ymbil am ymwared.

1 **D**ACW uffern yn ei harfau,
Dyma bechod yn ei rym;
Dyma'm hofnau innau'n bygwth,
Na allaf eu gorchfygu ddim:
Gallu'r nefoedd,
Tyr'd i waered, dyma'r awr.

2 Dyeg y galon drist i chwerrthin,
Dyeg y mudan seinio cân;
Dyeg yr ofnus gwan i gludo
Uffern fawr i lawr o'i ffaen:
Tro wylofain
Yn ganiadau Calfari.

3 O! na roi'r winwydden hyfryd
Beth o'i ffrwythau i lawenhau
Enaid flinodd gan och'neidio,
Enaid flinodd gan dristau:
Deued bellach,
Deued blodeu, deued haf. w. w.

541 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Erfyniadau.

1 **A**RGLWYDD, arwain trwy'r anial-
Fi bererin gwael ei wedd; [wch,
Nad oes ynof nerth na bywyd,
Fel yn gorwedd yn y bedd:
Hollalluog,
Ydyw'r Un a'm cwyd i'r lan.

2 Os agori im' dy fynwes,
I gael gwel'd y cariad llawd,
Lifodd allan fel y moroedd
Ar Galfaria un prydawn:
Ti gai'r cwbl,
Roddai't imi yn fy rhan.

3 Agor y ffynnonau melus,
Sydd yn tarddu o'r graig i maes;
Hyd yr anial maith canlyned
Afon iachawdwrriaeth gras:
Rho i mi hyny,
Dim i mi ond dy fwythau. w. w.

542 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Dylanwadau yr Ysbryd.

1 **N**ERTHOEDD y trag'wyddol Ysbryd,
Yn haeddiannau'r dwyfol Iawn,
Wna i'r fynwes ddiffaeth galed
I ffrwythloni'n hyfryd iawn:
O rasusau,

Pêr blanhigion nefol wlad.

2 Creigiau tanlyd Salem waedlyd,
Rhai fu'n bloeddio âg un llef,
Am Dywysog mawr y bywyd,
"Ymaith, O, croeshoelïer Ef!"
Gwnaeth i'r rhai'ny,
Wylo edifeirwch pur.

3 Os disgyni, addfwyn Ysbryd,
I fynwseau fel rhai hyn,
A'u haddurno â phur ddelw
Y Gwr fu farw ar y bryn;
Mawl a seinia

Trwy'r holl nefoedd fawr am hyn.

D. O.

543 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Dysgwylïad.

1 **D**YSGWYL 'rwyf ar hyd yr hinos,
Dysgwyl am y bore ddydd;
Dysgwyl clywed pyrth yn agor,
A chadwynau'n myn'd yn rhydd:
Dysgwyl goleu

Pur, yn nh'wllwch dudew'r nos.

2 Dal fy llygaid, dal heb wyro,
Ar dy fwyn addewid wir;
Dal fy nhraed heb gynnwg ysgog,
Allan o dy gyfraith bur:
Boed d'orch'mynion,

Imi'n gysur ac yn hedd.

3 Daw, fe ddaw y wawr-wen oleu,
Nes bo'r cwmwl du yn ffoi;
Tarth a niwl yn cyd-ddiflanu,
Ag oedd wedi cydgrynhoi:
Dyma'r oriau,

Wyl yn dysgwyl fod gerllaw.

4 Prin 'rwy'n awr yn ofni'r beddrod,
Tiroedd tawel fy iachâd;
Lle ca'm corph i gyssgu noswaith
Faith ryfeddol ei pharhad:
Tan adenydd,
Mwyn llareiddïaf Brenin nef. W

544 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Olew yn y Llestr.

1 **A**RGLWYDD, paid a gadael i'm
Ymfoddloni heb y gwir;
Lamp heb olew a ddiiffodda
Yn y treial mawr cyn hir;
Rho im' olew,
Yn fy llestr gyda'm lamp.

2 Ond cael hyny, byddaf barod
Yna i ddyfod atat Ti;
I gael gwledd, a llawenyachu
Gyda theulu'r nefoedd fry:
O, am ddyfod!
Yna i mewn cyn cau y drws. W. H.

545 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Wrth furdd yr Arglwydd.

COFIO am farwolseth Iesu,
O, mor hyfryd ydyw'r gwaith!
Dechreu yma ar y ddaear,
Para'i drag'wyddoldeb maith:
Haleluia,
Dyma iachawdwriaeth lawn. DR. P.

546 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Geiriau'r nef.

O, DYSTEWCH, derfyaglyd donau
Tra fwy'n gwranddo llais y nei;
Swm mwy hoff a sain mwy hyfryd,
Glywir yn ei eiriau Ef:
Fenaïd, gwranddo,
Lais tanguafedd pur a hedd. W. W.

547 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Dyoddefaist ac anghu Crist.

MI feddyliais cawswn f' Arglwydd
Yn nghymdeithas mawrion byd;
Yn mhlith lleiddiaid, yn mhlith lladron,
Gwelais gynta'i wyneb-pryd:
Ar y croesbren,
Nid yn llŷs un brenin gwych.

! Dacw lofrudd ar ei aswy,
Dacw leidr ar ei dde;
Draw fe'i hoeliwyd yn y canol,
Frenin daear, Frenin ne':
Mi appeliaf,
At yr orsedd ar y groes.

! Ni raid esgyn fry i'r nefoedd,
Y mae'r nefoedd ar y pren;
Plygai'r nefoedd at y ddaear,
Pan ogwyddodd Ef ei ben:
Minnau'r euog,
Af am bardwn at y groes. w. w.

548 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Erfyniad am fendithion.

DISGYN, Iesu, o'th gynteddu,
Lle mae moroedd mawr o hedd,
Gwel bechadur sydd yn griddfan
Ar ymylau oer y bedd:
Rho imi brofi,
Pethau nad adnabu'r byd.

! Rho oleuni, rho ddoethineb,
Rho dangnefedd fo'n parhau;
Rho lawenydd heb ddim diwedd,
Rho faddeuant am bob bai:
Triged d' Ysbryd,
Yn ei deml tan fy mron.

3 Wrth dy orsedd 'rwyf yn gorphwys,
Llefain arnat fore a nawn,
Am gael clywed llawn ddystawrwydd
O'm neuogrwydd tanllyd iawn:
A thangnefedd,
Pur o mewn yn cadw'i le.

4 Ynot mae afonydd mawrion
O ffyddlondeb ac o hedd;
Er fy mwyn dyoddefaist anghu,
A gorweddaist yn y bedd:
Fel y gallwn,
Fyn'd i mewn i'r ddinas bur. w. w.

549 M. 8, 7, 8, 7; 4, 4, 7. (M. 7.)

Bwrdd yr Arglwydd.

1 **O!** NA b'ai cystuddiau f' Arglwydd
Yn fy nghalon i'n cael lle!
Pob rhyw loes a phob rhyw archoll,
Pob rhyw ffangell gafodd E':
Fel bo'i mhechod,
Ildio'r dydd a myn'd i maes.

2 Arnat, Iesu, boed fy meddwl,
Am dy gariad boed fy nghân;
Dyged swm dy ddyoddefiadau
Fy serchiadau oll yn lân:
Mae dy gariad,
Uwch y clywodd neb erioed.

3 **O!** na chawn ddifyru nyddiau
Llwythog, dan dy werthfawr groes,
A phob meddwl wedi'i g'lymu
Wrth dy Berson ddydd a nos:
Tan dy gysgod,
Mewn tangnefedd pur a hedd.

4 Ffordd nid oes o waredigaeth
Ond agorwyd ar y pren;
Llwybr pechaduriaid euog
Mewn i byrth y nefoedd wen:
Dyma'r brif-ffordd,
Gwna i mi'i rhodio tra swy' byw.

550 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

RHAN O SALM LXXXVI.

- 1 **N**ID oes neb yn mhlith y duwiau
Sy'n gyffelyb i'n Duw ni;
Nid oes weithred, Ior galluog,
Debyg i'th weithredoedd Di.
- 2 Daw y bobloedd oll a wnaethost,
Holl genedloedd daear gron,
Gogoneddant fawredd d'Enw,
Ac addolant ger dy fron.
- 3 Ti wyt fawr, a'th waith sy ryfedd,
Ti yn unig, Ior, wyt Dduw!
Dysg im' ffordd dy lân wirionedd,
Ynddi rhodiaf tra bwyf byw.
- 4 Una'm bron i ofni 'th Enw;
Molaf Di, fy Nuw di-lyth;
A'm holl galon y'th glodforaf,
Gogoneddaf d'Enw byth. Ps.

551 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

"Cyfod ffynnon, cenwch iddi."—NUM. XXI. 17.

- 1 "**C**YFOD, ffynnon, Cenwch iddi"
Ffynnon bur y dyfroedd byw,
Wreiddiodd cyn dechreuad oesau
Yn anfeidrol gariad Duw.
- 2 "Cyfod, ffynnon, Cenwch iddi"
Ffynnon iachawdwriaeth lawn,
Darddodd allan pan agorwyd
Craig yr oesoedd! un prydawn.
- 3 "Cyfod, ffynnon, Cenwch iddi"
Saint o gylch gorseddfainc Ion,
Golchwyd chwi'n glaerwynion ynddi,
Cenwch iddi heb dewi a son.
- 4 "Cyfod, ffynnon, Cenwch iddi"
Deulu Sion ar y llawr,
Cenwch am rinweddau'r dyfroedd,
Ylch eich beiau fân a mawr.

- 5 "Cyfod, ffynnon, Cenwch iddi"
Bechaduriaid daear gron;
Deuwch ac ymolchweh ynddi
Cenwch byth i'r ffynnon hon. W. R.

552 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Digonedd yn Nghrist.

- 1 **I**ESU yn unig yw fy mywyd,
Mwy nag oll yw Ef ei hwr.,
Nid oes angel iddo'n debyg,
Nid oes seraph, nid oes dyr.
- 2 Pleser, cariad, a llawenydd,
Rodiant ar ei ddeheu law,
Yno i'w wyddfod, poen na gofio,
Nac euogrywydd, byth ni ddaw.
- 3 Yn dy haeddiant 'r'wyf yn gyflawn,
Yn d'oleuni gwelai'n glir;
Yn dy wisgoedd dwyfol dyglaer
Byddai'n ogoneddus bur.
- 4 Yn dy iachawdwriaeth gyflawn,
Er mor eiddil wyf yn awr,
Ceir fy ngweled ryw ddiwrnod,
Yn dysgleirio fel y wawr. W. W.

553 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Dedwyddwch y nef.

- 1 **D**AETH yr awr i'm ddianc adre,
Draw o gyrhaedd pob rhyw gur;
Gwelaf dorf o'm hen gyfeillion
Draw ar lân y Ganaan bur.
- 2 Dacw'r delyn, dacw'r palmwydd,
Dacw 'ninas yn y ne';
Ffarwel bellach bob rhyw ofid,
Henffych wynfyd yn ei le.
- 3 Yno caf fi weled Iesu,
Fyth i'm lloni heb un llen;
A chaf yno ei glodfori,
Byth heb dewi mwy. Amen. W. A.

554 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

"Rhagorol olud ei ras Ef."

1 **T**YRED, Awdwr gras a rhinwedd,
Eynnyn ynof nefol dân;
Ffrydiau diball o drugaredd
Sydd yn gofyn uchel gân.

2 Dyg im' seinio 'r mwyn anthemau,
Dery tannau 'r nefol fyd;
Gosod fi ar fryn y bryniau,
Bryn dy gariad pur a drud.

3 Canaf byth am ras yr Iesu,
Gras hyd yma a'm daliodd i;
Dyagwyl 'r'wyf o'th gariad tyner,
Dd'od cyn hir f'm cartref fry.

4 Iesu a'm ceisiodd pan yn estron,
Dwg fy enaid caeth at Dduw;
Ac i'm dwyn o law'm gelynicion,
Talodd waed o ddwyfol ryw.

5 O mor fawr i'th ras yw'm dyled,
Beunydd, beunydd trwy fy oes!
Boed i'th ras, fel cadwyn euraidd,
Byth fy rhwymo wrth dy groes.

6 Cofio 'r gwaed a lifodd yno,
Cofio 'th glwyfau, Iesu glân,
Cofio gras dy lawn anfeidrol,
Eynnyn ynof fythol gân. J—H.

555 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Gair Ddu.

1 **G**WELL nag aur, a gwell nag arian,
Yw dy Air, O Dduw, i mi;
Ymhyfrydu byddo'm henaidd
Beunydd yn dy gyfraith Di.

2 Rho'th oleuni fel y gwelwyf
Bethau rhyfedd d'air o hyd:
Plyg f'ewyllys i'w ddylanwad,
Ato sugna'n serch a'm bryd. w. w.

556 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Deisyfiad y credadyn.

1 **O!** NA byddai cariad Iesu
Megys fflam angerddol gref,
Yn fy nghalon i'w chynhesu,
Fel y carwn innau Ef.

2 O! na chawn i brofi nerthol
Weithrediaidau'r Ysbryd Glân,
Fel y gallwn yn wastadol,
Yn lle cwyno, seinio cân!

3 Oer a marwaidd yw fy nghalon
Gwan a diffirwyth yw pob gras:
O! na chwythai'r hen awelon
Sydd yn gwywo llygredd câs.

4 Tyred, Iesu bendigedig,
Bugail mawr y defaid oll,
Dychwel f'ensaid gwrthgiledig—
O! na âd im' fyn'd ar goll! J—H.

557 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Cymmod.

1 **H**OELIODD ddeddf yr ordeiniadau,
Oedd i'n herbyn, wrth ei groes,
Ac yspeiliodd awdurdodau
Ufiern yno, dan ei loes.

2 Rhwygai llen y deml pan rwygwyd
Ei ddynoliaeth ar y pren,
I arwyddo fod tramwyfa
Rydd o'r byd i'r nefoedd wen.

3 Ni raid allor, ni raid aberth,
Lefiad nac offeiriad mwy,
Cafodd deddf drag'wyddol ddigon
Yn haeddiannau mawr ei glwy. w. w.

558 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Tosturi grasol a maddeugaroch Duw.

- 1 **F**FYNNON wyt o bob tosturi,
Nid oes gwybod faint dy ras;
Dy haelioni sydd yn cynnal
Pobpeth dan yr awyr ias.
- 2 Dal fy ysbryd gwan i fyny,
Edrych ar y bryniau mawr,
Sydd yn pwyso ar fy nghalon,
Ac sy'n ceisio'm dodi lawr.
- 3 Mae ei glustiau yn agored
I bob rhyw ddrylliedig lef;
Ac mae'r drom ochenaid glwyfus
Yn cyrhaeddyd ato Ef.
- 4 Pan b'o t'wyllwch ac anobaith
Yn amgylchu'm llwybrau cudd,
Fe ddaw 'mlaen, fe dry y cyfnos
Can goleuach hanner dydd.
- 5 Maith drugaredd a gwirionedd,
A'r tiriondeb mwya' i maea,
Sy' fel heulwen haf yn ddysglaer,
Trwy holl ranau pur ei ras.
- 6 Boed by nhafod fyth tra fyddwyf
Gerdded ar yr anthem hyn,
Cariad pur yn dyoddef marw
Tros bechadur ar y bryn. w. w.

559 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Llawr fuddugoliaeth yn y diwedd.

- 1 **D**RAW mi wela'r nos yn darfod,
Draw mi welaf oleu'r dydd,
Yn dyagleirio dros y bryniau,
Melus yn y man a fydd.
- 2 Ffy gelymion pan ddel goleu,
Ni all pechod, er ei rym,
A'i holl wreiddiau yn fy natur,
Sefyll Haul Cyfiawnder ddim.

- 3 Daw i ben, aed byd yn yfflon,
Bob rhyw air a dd'wedo 'Nhad;
Sethrir Satan, sethrir angen,
Sethrir uffern dan fy nhraed.
- 4 Buddugoliaeth ddaw o'r diwedd
A phan ddel, melusaf fydd;
Mil o flwyddau gyda'm Harglwydd
Nid yw ragor ddim na dydd.
- 5 Yn y rhyfel mi arosaf,
Yn y rhyfel mae fy lle;
Boed fy ngenau tua'r ddaear,
Boed fy llygaid tua'r ne'.
- 6 Doed y goncwest bryd y delo,
Mi ddysgwyliaf wrth fy Nuw,
Nes o'r diwedd weled pechod
Wedi derbyn marwol friw. w. w.

560 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Maddeuant—Buddugoliaeth—Bywyd.

- 1 **N**IS gall maint nac amledd beiau,
Attal Duw i drugarhau
Wrth y pechaduriaid penaf;
Iesu, daethost i'w rhyddhau.
- 2 Dysg im' aros tan dy gysgod,
Cuddia fi 'n llochesau'r Graig,
Gwna fi beunydd yn fuddugol
Ar y byd, y cnawd, a'r ddraig.
- 3 Bywyd, iechyd, a chynnalïaeth,
Wyt i'm henaid ar y llawr;
Haul fy ngwynfyd nas machluda
Byth i drag'wyddoldeb mawr.
- 4 Y breswylfa dawel, lonydd,
Fry sydd imi eto 'n ôl;
O na welwn y boreuddydd,
Imi hedeg i dy gôl. M. B.

561 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Paham y byddwch feirw.

1 P A'M, bechadur, byddi farw?
Pa'm y colli'th enaid drud?
'Rhwn a'th wnaeth sy'n gofyn heddyw,
P'am yr ymgyndyni c'yd?

2 Pa'm yr ail-groeshoeli'r Iesu?
Pa'm gwrthodi droi a byw?
Darfu iddo drosot waedu;
Dychwel, dychwel at dy Dduw.

3 Prysur ddarfod mae dy ddyddiau,
Dyfod y mae angeu du;
Er i ti yn ysgafu chwareu,
Dyrwyn mae dy oriau di.

4 Yn mha le y bydd dy drigfan
Wedi'r elo'r byd ar dân?
O, fy enaid, meddwl weithian
Am y daith sydd o dy flaen.

5 Cyn i Dduw dy roddi' fyny,
Cyn it' orwedd yn y bedd,
Cyn i angeu dy ddychrynu,
Myn adnabod Duw a'i hedd. c. w.

562 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Efe a wylodd.

1 E F a wylodd! pwy a wylodd?
Wylodd Iesu mawr ei hun:
Wylodd myrdd o'i flaen; ond heddyw,
Wyla Duw yn natur dyn.

2 Ef a wylodd! pa'm yr wylodd?
Nid o'i achos ef ei hun;
Ond fe wylodd o dosturi,
Uwch ben cyflwr euog ddyn.

3 Ef a wylodd! pan oedd tyrfa
Fawr, yn cyd-ddyrchafu'i llef,
Hyd y nefoedd, i'w foliannu,
Gwenai pawb, ond wylai Ef.

4 Ef a wylodd! pan y gwelai
Salem fawr ar fyn'd yn sarn,
A dialedd ar ei dryllio;
"A churfeydd y chwerwaf farn."

5 Ef a wylodd! rhyfedd gariad
At elynion drwg eu rhyw,
Yn ei ddagrau, cawn esboniad
Ar deimladau calon Duw.

6 Ef a wylodd! do, bechadur,—
Gwel ei ddagrau, clyw ei gri,
Wylodd drosot o dosturi,
Bellach, a'i ni wylai di? w. n.

563 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Siomedigaethau'r byd.

1 D YSGWYL pethau gwych i ddyfod,
Croes i hyny maent yn d'od;
Meddwl 'fory daw gorfoledd,
F'ory 'r tristwch mwya' erioed.

2 Meddwl byw, ac eto marw,
Yw'r lleferydd dan fy mron:
Bob yn ronyn, mi rof ffarwel—
Ffarwel glân i'r ddaear hon.

3 O! ynfyrdrwydd, O! ffolineb
I mi erioed i roi fy mryd
Ar un tegau, ar un gwrthddrych,
Welais eto yn y byd.

4 Mae y byd yn myned heibio,
A'i deganau o bob rhyw;
Dan y nef ni thâl ei garu
Wrthddrych arall ond fy Nuw. w. n.

564 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Iesu yn yr ardd.

- 1 **Y**N yr ardd dan bwys ein beiau
Gwasgwyd ein Gwardwr mawr,
Nes oedd chwys a gwaed yn ddfafnau
Yn dyhidlo ar y llawr.
- 2 Yfodd gwpan chwerw melldith,
Melldith trosedd euog ddyn,
Cospedigaeth drom ein heddwch
A gymmerodd arno'i hun.
- 3 Pwys ein hanwireddau barodd
Iesu riddfan a thristau,
Fel caem ni trwy'i ocheneidiau
Destyn cân, a llawenhau. W. R.

565 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Galar ar ol cyfeillion.

- 1 **M**AE 'nghyfeillion adre'n myned,
O fy mlaen, o un i un,
Gan fy ngadael yn amddifad,
Fel pererin wrtho'i hun.
- 2 Wedi bod yn hir gyd-deithio
Yn yr anial dyrys, maith,
Gormod iddynt oedd fy ngado
Bron ar derfyn eitha'r daith.
- 3 Wedi dianc uwch gelynon,
Croesau, a gofidiau fyrdd,
Maent hwy'n awr yn gwisgo'r goron,
Ac yn cario'r palmwydd gwyrdd.
- 4 Byddaf yn dych'mygu, weithiau,
Fry eu gwel'd yn Salem lân,
Ac y clywaf, ar rai prydiau;
Adsain odlau pêr eu cân.
- 5 Ond mae'r amser bron a dyfod
Y caf uno gyda hwy,
Yn un peraidd gôr diddarfod,
Uwch law ofn ymadael mwy. R. R.

566 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Crossi yr Iorrdonen.

- 1 **E**NAID cu, mae dyfroedd oerion
Yr Iorrdonen ddofn ger llaw;
Eto, gwel, mae'r ddinas sanctaidd
Ar y lân yr ochr draw.
- 2 Yno mae dy hen gyfeillion,
Wedi dianc uwch pob clwy',
Yn dy aros, er cael cyfran
O'u dedwyddyd hyfryd hwy.
- 3 Paid ag ofni, bêr yw'r fordaith,
Ac mae'r Archoffeirriad cu
Yn dy aros yn y dyfroedd,
Er dy ddwyn i'r ddinas fry.
- 4 Clyw seraphaidd seiniau'n hedfan
Draw o frodir Sion fryn;
Gwel ei heuraidd byrth yn agor
Drwy y niwl sy'n toi y glyn.
- 5 Ffarwel fyd, a ffarwel deithio
Yn yr anial dyrys mwy;
Ffarwel gnawd, a ffarwel lygredd,
Ffarwel boen, a phob rhyw glwy'.
- 6 Mae'r tywyllwch yn gwasgaru,
A'r goleuni yn cryfhau;
'Nawr 'rwy'n gwel'd y pur drigfanau
Hed, fy enaid, i'w mwynhau. E.

567 M. 8-7. 4 LLIN. (M. 64.)

Gorphwysdra.

- 1 **F**'ENAIID tyn trwy llyn wylofain
Derfydd hyn o ddyrys daith;
Nid oes yma ond y tristwch,
Fry mae'r gwir lawenydd maith.
- 2 Y tu draw i fyd a phechod
Newyn, nychdod, poen, a briw,
Mae gorphwysfa hardd drag'wyddol
Eto'n ôl i bobl Dduw. M.

568 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Holl ddiŷonedd Hanfod a gras Duw.

1 **L**LA WEN ydwyf fod dy Hanfod
Fawr yn ddedwydd ynddi'i hun,
Ac na raid i Ti ymddiried
Mewn creadur, na raid un :
O! teyrnasa fel y myni,
Doed dy amcan mawr i ben ;
Seinied pawb mewn nef a daear,
Haleluia fyth. Amen.

2 Mór sydd ynot o fendithion,
Heb waelodion iddo'n bod ;
Y mae'n llenwi 'mlaen bob mynyd,
Nid oes diwedd ar dy glod ;
D' Enw beunydd sy'n helaethu,
Beunydd yn ymdaenu'n fawr ;
Bydd telynu yn canu iddo
Fel rhifedi gwellt y llawr. w. w

569 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

"Duw yn bendithio y ddaear."—DŴR.
xxxiii, 13—16.

1 **F**E fendithiodd, do, ein daear
A hyfrydwch nef ei hun,
Rhoddi'r gwllith ar dyfnder isod
I'w ffrwythloni er mwyn dyn ;
Fe'i bendithiodd a hyfrydwch
Cynnyrch haul o entrych nef,
Addied ffrwyth y teg leuadau
Ini a ddarparodd Ef.

2 Fe'n bendithiodd a hyfrydwch
Daear a'i chyflawnder mawr,
Boed ewyllys da Preswylydd
Mawr y berth i dd'od i lawr ;
Fel y caffom ein sancteiddio,
I fwynhau ei ddoniau rhad,
A chaniadau mawl a seiniwn
Iddo drwy gynteddu'n gwlad. r. r.

570 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Hawddgarwch a gogoniant Crist.

1 **A**NWELEDIG ! 'rwy'n dy garu,
Rhyfedd ydyw nerth dy ras ;
Tynaist f'enaid â'th hawddgarwch,
O'i bleserau pena'i maes :
Ti wnest fwy mewn un mynydyn
Nag a wnaethai'r byd o'r brou,
Ennill it' eisteddfod dawel
Yn y galon gareg hon.

2 Bydd dy degwch fyth yn newydd,
Fyth o newydd ennyn dân,
Dros holl oesoedd trag'wyddoldeb,
Fyth heb fiino yn y blaen ;
Fflam angerddol heb un teriyn,
Drwy holl raddau'r nef yn un ;
Hi barhâ i losgi'n oleu
Tra parhao Duw ei hun.

3 Iesu, Ti yw ffynnon bywyd,
Bywyd dedwydd i barhau ;
Pob cysuron is y nefoedd,
Ynot Ti dy hun y mae ;
Nis gall croes, na gwae, na chystudd,
Wneuthur niwed iddynt hwy,
Gafodd nerth i wneyd eu noddfe,
Yn dy ddwyfol farwol glwy. w. w.

571 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Wrth ymadael.

ARGLWYDD, gollwng dan dy fen-
Bawb i 'madael yn dy hedd, [dith,
Drwy ymborthi ar y manna,
Eifengylaidd, dwyfol wledd ;
Llanw'n meddwl â'th gysuron,
C'od ein llais i foli'r Ion !
Yna yn nghwmni'r hardd angelion,
Canwn it' a pheraidd don.

572

M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Gwaled yr Iesu.

1 **B**YNAG beth a welodd llygad,
Neu a deimlwyd is y rhod,
Bynag beth a glywodd clustiau,
Neu beth bynag sydd yn bod;
Holl wrthddrychau'r ddaear isod,
Mewn un fynydd ddarfu 'nghyd,
Er pan ce's yr olwg gyntaf
Ar Iachawdwr mawr y byd.

2 Mae fy hwyliau heddyw'n chwareu
'N llawen yn yr awel bur;
Ac 'rwy'n clywed swn caniadau
Peraidd paradwysaidd dir:
Ffarwel haul, a lloer, a thrysor,
Ffarwel ddaear, ffarwel ddyn;
Nid oes dim o tan yr wybren
Ag sy'n fawr, ond Duw ei hun.

3 Cauwch lygaid, nac agorwch,
Ar un gwrthddrych is y nef;
Craffa, f'enaidd, olwg syml
Ar 'i ogoniant dwyfol Ef;
Mae ei Hanfod, mae ei Enw,
Mae ei Berson sanctaidd pur,
Gymmaint uwch gwrthddrychau natur
Ag yw'r nefoedd uwch y tir. w. w.

573

M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Rhyfeddodau'r Iachawdwriaeth.

1 **M**AE rhyw fyrdd o ryfeddodau,
Yn yr Iachawdwriaeth râl,
Hon yw'r afon fawr a lifodd,
O dan riniog tŷ fy Nhad;
Yn ei ffrydiau dwg fi adref
Gyda'r dyrfa hardd ei gwedd,
Minnau ganaf am ei rhinwedd,
Byth yr ochr draw i'r bedd.

2 Bydd angelion yn rhyfeddu,
Draw i oesoedd rif y dail,
Gweled myrdd o bechaduriaid
Yn dyagleirio fel yr haul,
Wedi d'od o wlad y cystudd,
Wedi gadael byd o boen,
Ac yn gwisgo'r gynau gwynion,
Wedi'u canu yn ngwael yr Oen.

3 Nid oes neb o'r hardd gyfeillion,
Yno yn teimlo cur na phoen,
Trodd eu galar yn ganiadau
Am gystuddiau'r addfwyn Oen;
Rhyfedd byth os gwelir finnau,
Gyda'r dyrfa lon ei gwedd,
Yn cael edrych a rhyfeddu,
Yr anfeidrol gynghor hedd.

G E G

574

M. 8-7. 8 LLIN. (M. 1

Galwad i ddiolch.

CYD-DDIOLCHWN oll i'r Arglwy
Am ei ddoniau'r flwyddyn hon,
Gyda chalon lawn o gariad
Cydymgrymwn ger ei fron;
Trefnodd ini gelloedd llawnion
Er ein hannheilynglodd mawr,
Yn nhiriondeb ei drugaredd
Fe'n cynnaliodd hyd yn awr. T.

575

M. 8-7. 8 LLIN. (M. 1

Wrth ymadael.

BOED i ras ein Ceidwad Iesu,
Ac anfeidrol gariad Duw;
A dyddanus wên yr Ysbryd,
Orphwys arnom tra bo'm byw:
Felly cedwir undeb perffaith
Rhyngom oll a Duw yn nghyd,
Meddu cawn mewn hoff gymmundeib
I'wonder mwy na fedd y byd.

576 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Y Pen-rhyfelwr yn d'od adref.

CADBEN mawr ein hiachawdwriaeth,
Welaf yn y frwydr hon;
Holl elynion ei ddyweddi 'n
Gorfod plygu ger ei fron:
Plant afradlawn sy'n d'od adref,
A fu 'mbell o dir eu gwlad;
Rhai fu'n fudion sy'n clodfori
Duw am iachawdwriaeth rad. M. R.

577 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

"Nerth a hyfrydwch sydd yn dy gyssegr."

1 **Y**N dy babell di mae nerthoedd,
Nerth hyfrydwch, nerth mwynhad,
Mwynder nefoedd sydd yn llenwi
Hoffus drigfan tŷ ein Tad:
Yno erys gwedd dy wyneb,
Yn oleuni perffaith llawn,
Wrtho rhodia'r holl breswylwyr,
I gyflawnder dwyfol ddawn.

2 Gwel'd y golofn dân neu'r cwmwl
Ar y babell, nerth a rydd
Yn aelodau'r truan lleogaf,
Yn y llwythau nos neu ddydd;
Ant o nerth i nerth i'w dilyn,
Trwy elynion llawn o frad,
Nes y bydd i'r cwmwl orphwys
Yn yr addawedig wlad.

3 Yno'n Sion mae dedwyddion
Yn gynnyddol fythol stôr,
Yn ymgasglu am eu gilydd
Fel diddiwedd donau'r môr;
Tônau'n codi o ddyfnderoedd
Anfeidroldeb dwyfol rad,
Heb un traeth na glân i'w tori
Nac yn derfyn i'w parhad.

H. H.

578 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Gwawrdydd Efengyl.

1 **B**ETH yw'r ddysglaer wawr sy'n tori?
Gwawr efengyl ydyw hon,
Beth yw'r cynhwrf sy'n cynnyddu?
Ffoi mae'r fagddu ger ei bron;
Deuwch gonglau t'wlla'r ddaear
I groesawi'r hyfryd wawr,
Na foed pagan dan y nefoedd
Heb gael gwel'd y goleu mawr.

2 Beth yw'r swm parhaus sy'n treiddio?
Adsain yr hyfrydlais yw;
Beth yw swm y genadwri?
Gwaredigaeth dynol ryw!
Haleluia! bellach canwn,
Torwyd grym pob cadwen den,
Brysiwn, brysiwn tuag adref
Y mae'r pyrth o led y pen. W. A.

579 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Dymuniad am yr Ysbryd.

1 **A**RGLWYDD, dyro yr Eneiniad
I ni yn yr odfa hon,
Nerthol ddyllanwadau 'th Ysbryd
Gaffo'u teimlo ger dy fron;
Aed yn llefain am drugaredd
Wrth dy orsedd yma'n awr,
Nef a daear fyddo'n canu
Gyda hwyl yr Anthem sawr.

2 Enw dy Eneiniog anwyl
Heddyw aed yn uchel iawn;
Agor filoedd o galonau
Iddo i roi derbynias llawn;
Fel y llanwer temlau Sion
A llawenydd pur a chân
Ac bo'u moliant yn dyrchafu
Hyd y nei 'th Enw glân. T. B.

580 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Tosturi Crist.

1 **I** GU Geidwad gwael bechadur,
Gyda gwylder seiniwn gân;
Ac ennyner yn ein mynwes,
Fywiol ffam o nefol dân:
Canwn am ei ddarostyngiad,
Am ei gur a'i gariad Ef;
Gan adseinio tónau mwynion
Telynorion llys y nef.

2 Wrth wel'd adyn diymgeledd,
'Flawd yn gorwedd yn ei waed;
Dan ei faich yn archolledig,
O'i ben ysig hyd ei draed;
Heb un cyfaill i dosturio,
Heb un balm i'r galon friw,—
Codai Iesu lef drugarog,—
Am i'r euog gwael gael byw. s. R.

581 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Ail-ddyfodiad Crist.

1 **I** ESU, eto mewn gogoniant,
Heb y groes a'r goron ddrain,
Ddiagyn gyda myrdd myrddiynau,
Llawen floedd, ac uchel sain:
Cwyd ei orsedd, egyr lyfrau,
Sigla seiliau dyfna'r bedd;
Lleda'r wyntyll, hwyliar glorian,
Yagwyd fry ei farnol gledd.

2 Pan y ffy y nefoedd heibio,
Pan y byddo'r byd yn dân;
A'r holl anwir fyd mewn cyffro,
A llu'r saint yn seinio cân;
Pan y toddo'r euog ymaith
Dan lewygon bythol fraw,—
Boed i ni gael tawel orphwys
Ar ei dirion ddeheu law.

s. R.

582 M. 8-7. 8 LLIN. (M.

Tywalltiad yr Ysbryd.

1 **T**YRED Ysbryd yr aadewid,
O'r uchelder pur i lawr,
Yn dy ddoniau cadwedigol,
Er ail eni tyrfa fawr:
Rhwyga'r nef yn awr, a diagyn
Ar bob oedran, heb wahân;
Llanw'r byd a'r eglwys hefyd
Ag effeithiau'r dwyfol dân.

2 Gweithia'n rymus ar eneidiau,
Galw filoedd i dy dŷ;
Gwawried, bellach, ar y ddaear,
Hyfryd ddyddiau Jubili:
Chwythed y deheuwynt nefol,
Nes adfywio pawb i gyd,
Fel bo rhinwedd a sancteiddrwydd
Yn teyrnasu dros y byd.

583 M. 8-7. 8 LLIN. (M.

Y porthladd dymunol.

1 **D**AW y dydd i'r had breninol,
Gael mordwyo tua'u gwlad,
O gaethiwed y priddfeini,
I deyrnasu gyda'u Tad:
Eu ffydd yno a dry'n olwg,
Gobaith eiddil yn fwynhad;
Annherfynol fydd yr anthem,
Moli'r Oen a'i werthfawr waed.

2 Lesg bererin, gan ystormydd,
Cyfod d'olwg, gwel y wawr,
'R Oen yn gweini'r swydd gyfryngol
Mewn laes wisgoedd hyd y llawr
Gwregys auraidd o fyddlondeb,
Wrth ei odre clychau'n llawn;
Llwy'r faddeuant i droseddwr,
Er mwyn Ei anfeidrol Iawn. A

584 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Rhin a melusder geiriau Crist.

- 1 **O** LLEFARA, addfwyn Iesu,
Mae dy eiriau fel y gwin;
Oll yn dwyn i mewn dangnefedd,
Ag sydd o anfeidrol rin:
Mae holl leisiau'r greadigaeth,
Holl ddeniadau cnawd a byd,
Wrth dy lais hyfrydaf tawel,
Yn dystewi a myn'd yn fud.
- 2 Nis gall holl hyfrydwch natur,
A'i melusder pena' i maes,
Fyth gymharu â lleferydd
Hyfryd, pur, maddeuol ras;
Gâd im' glywed sw'n dy eiriau,
Awdurdodol eiriau'r nef,
Oddi mewn yn creu hyfrydwch,
Nad oes mo'i gyffelyb ef.
- 3 Mae Dy lais yn rho'i dystawrwydd
Ar holl ddwndwr gwag y byd,
Yn gwastoti pob rhyw derfysg
Fago nwydau croes yn nghyd;
Y mae'r gwynt yn troi i'r deheu,
Ac mae'r hin yn dawel iawn,
Pan fo'm Duw'n cyhoeddi heddwch,
Er mor arwed fu'r prydawn. w. w.

585 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Felly carodd Duw y byd.

- 1 **F**ELLY carodd Duw" wrthddrychau
Anhawddgara erioed a fu;
"Felly carodd" fel y rhoddodd,
Anwyl Fab ei fynwes gu;
Nid arbedodd, ond traddododd
Ef, tros ein pechodau i gyd:
Taro'r Cyfaill, arbed gelyn,
"Felly carodd Duw y byd!"

2 "Felly carodd," gan dosturio,
'N rhâd wrth hunan-ddamniol ddyn,
"Felly carodd," yn anfeidrol
Deilwng byth o hono'i Hun:
Er arbediad gwrthryfelwyr,
Gwnaeth ei Fab yn aberth drud;
Maddeu iddynt a'u cofeidio,
"Felly carodd Duw y byd!"

3 "Felly carodd," ond ni ddichon
I angelion nef y nef,
Draethu i oesoedd trag'wyddoldeb,
Led a hyd ei gariad Ef:
Dyfnach yw na dyfnder daear;
Uwch na'r nefoedd fawr i gyd,
Rhaid yw tewi gyda dywedyd,
"Felly carodd Duw y byd."

4 "Felly carodd," hyfryd newydd!
Aed ar aden awel gref,
Nes i'w adsain gyrhaedd clustiau
Pob pechadur dan y nef:
"Felly carodd," felly carodd,
Seinied pob creadur byw,
Fel b'o i'r dylanwad nerthol
Danio'r byd â chariad Duw. w. w.

586 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Crist yn bob peth.

Tdy hunan wyf yn 'mofyn,
Ynot ti mae heddwch llawn;
Ynot ti caf fod yn ddedydd,
Ynot ti yn hyfryd iawn;
Nid oes ofn i'r sawl a'th garo,
I dy garo nid oes gwae;
Fe gaiff pob rhyw dristwch atgas
Iddynt droi yn llawenbau. w. w.

587 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Dechreu odfa.

1 **D**ISGYN Iôr, a rhwyga'r nefoedd,
Tywallt ysbryd gras i lawr;
Disgyn fel y toddo'r bryniau,
Diosg fraich dy allu mawr:
Difa'r lleni, ymddysgleiria
Ar dy drugareddfa lân;
Rho dy lais a'th wenau tirion,
Achub bentewynion tân.

2 Ti achubaist y rhai gwaethaf,
Annheilyngaf a fu'n bod;
Achub eto—achub yma—
Achub finnau er dy glod:
Ti gei'r mawl pan danio'r ddaear,
A phan syrthio ser y nen,
Ti gei'r enw yn drag'wyddol,
Ti gei'r goron ar dy ben. w. g.

588 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Trigfan Duw yn Sion.

GOSOD babell yn ngwlad Gosen,
Tyred, Arglwydd, yno dy hun;
Gostwng o'r uchelder goleu,
Gwna dy drigfa gyda dyn;
Trig yn Sion, aros yno,
Lle mae'r llwythau'n d'od yn nghyd,
Byth na 'mâd oddiwrth dy bobl,
Nes yn ulw'r elo'r byd. w. w.

589 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Moroedd o gariad.

1 **D**YMA gariad fel y moroedd,
Tosturiaethau fel y lli;
Tywysog bywyd pur yn marw,
Marw i brynu'n bywyd ni:
Pwy all beidio cofio am dano,
Pwy all beidio canu'i glod?
Dyma gariad nad â'n anghof
Tra bo'r nefoedd wen yn bod.

2 **A**r Galfaria yr ymrwygodd
Holl ffynnonau'r dyfnder mawr,
Torodd holl argaeau'r nefoedd
Oedd yn gyfain hyd yn awr;
Gras a chariad megys diluw
Yn ymgywallt yma 'nghyd;
A chyfiawnder pur a heddwch,
Yn cusanu euog fyd. w.

590 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Ffordd newydd a bywiol.

1 **D**YMA babell y cyfarfod
Dyma gymmod yn y gwaed;
Dyma noddfa i lofruddion,
Dyma i gleifion Feddyg rhad:
Dyma fan yn ymyl Duwdod
I bechadur wneyd ei nyth,
A chyfiawnder pur y nefoedd
Yno'n gwenu arno byth.

2 Ffordd a drefnwyd cyn bod amser,
Gael diangfa o ddrygau'r ddraig;
Mewn addewid gynt yn Eden
Fe gyhoeddwyd Had y Wraig;
Ffordd i gyfiawnhau'r annuwiol,
Ffordd i godi'r marw'n fyw,
Ffordd gyfreithlon i droseddwr
I hedd a ffiafr gyda Duw. A

591 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Marw.

BYTH i'r Tad y bo gogoniant,
Clod a moliant, parch a bri,
Ac i'r Mab a'r Ysbryd Sanctaidd
Heb wahân yn Un a Thri:
Poed i'r Drindod y clodfoddedd,
Fel yr oedd, ac fel mae'n awr,
O'r pryd hwn heb ball na diweddedd,
Oesoedd drag'wyddoldeb mawr.

592 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

"Gogoniant a harddwch sydd o'i flaen."

1 **D**UW, Creawdwr mawr y nefoedd,
Ynot saif y cread maith;
Rhyw aneirif anfeidroldeb
Yw'r prydfertion sy'n dy waith;
Y mae harddwch anchwiliadwy
Lle mae lleiaf ol dy fya,
Beth gan hyny yw prydfertwch
A gogoniant mawr dy lys?

2 Y gogoniant adlewyrcha
Drwy holl gantau natur fawr,
Ar y gwrthddrych pell distadlaf
Gwelir mynych nefol wawr;
O, llewyrcha yn fy nghalon,
Nes gwresogi'r fynwes oer,
Fel o flaen yr haul goleus
Wyneb oerlyd llwyd y lloer.

3 O, am fyw yn agos atat,
Fel bo arnom oll ar daen,
Arwydd amlwg o'r prydfertwch,
Ar gogoniant sydd o'th flaen;
Fel y byddo teulu Sion,
Yn nefolion ar y llawr,
Ac y gwneleu eu preswylfan,
Yn llawenydd tegwch mawr. H. H.

593 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Hawddgarwch a thegwch Crist.

1 **M**ARCHOG yn dy degwch dwyfol,
A dadguddia'th hawddgar wedd;
Mae'th hawddgarwch yn dychrynu
Angen, uffern fawr, a'r bedd:
A chalonau meibion dynion
A lesmeiriant ger dy fron,
Wedi'u trechu gan belydrau
Cariad dy wynebpryd llon.

2 Tecach yw na meibion dynion,
Fe dywalltwyd grâs a rhin
Ar ei wefus, melus odiseith
Yw ei enau, fel y gwin:
Ar ei ruddiau mae lledneisrwydd,
Purdeb ac addfwyndra 'nghyd,
Yn rhyw hyfryd gydgymmysgu,—
Iesu, tegwch wyt i gyd! W. R.

594 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Genedigaeth Crist.

1 **G**ORFOLEDDA ddaear heddyw,
Llawenhaed dy galon brudd,
Torodd o'r uchelder arnat
Wawr dy waredigol ddydd;
Ateb ro'ed i'r hen ofyniad—
Ai gwirionedd yw y gwna
Duw breswyllo gyda dynion?
Heddyw gwnaed y gair yn dda!

2 Llawenhewch, fynyddoedd uchel,
Llemwch hyd yr awyr werdd—
Gorfoleddwch, fryniau oesol,
Wyntoedd nefoedd, seiniwch gerdd,
Curwch ddwyllaw, goed y meusydd—
Cyd-ddeffrowch yr adar mân,
Unwch oll yn gôr i seinio
Y blygeiniol newydd gân.

3 Chwi, aneirif ser goleuni,
Llygaid gloewon awyr fawr,
Sefwch, synwch, cydgyfeiriwch
Eich golygon yma i lawr;
Gwelwch Ef yr Hwn â'i fysedd
Gynt a'ch creodd bob yr un,
Ar y ddaear wedi'i eni'n
Geidwad i'r colledig ddyn.

595 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Trag'wyddol orphwysfa'r saint.

DEDWYDD fydd trag'wyddol orph-
O bob llafur yn y man, [wys
'Nghanol môr o ryfeddodau,
Heb un gwaelod byth na glân;
Caffael mwy fynediad helaeth
I drigfanau Tri yn Un;
Dwfr i nofio heb fyn'd trwyddo,
Dyn yn Dduw, a Duw yn ddyn. A. G.

596 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Galwad yr Efengyl.

BETH yw'r udgorn glywai'n seinio?
Brenin Silo sydd yn gwa'dd:
Pwy sy'n cael eu galw ganddo?
Pechaduriaid o bob gradd:
A dref, adref, blant afradlawn,
Gadewch gibau gweigion ffol;
Clywaf lais y Brenin heddyw'r
Para i alw ar eich hol.

597 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Rhyddid i'r caethion.

1 **M**I debygaf clywaf heddyw
Sŵn caniadau, draw o bell;
Torf yn moli am waredigaeth,
Ac am ryddid llawer gwell;
Gynau gwynion yw eu gwisgoedd,
Palmwydd hyfryd yn eu llaw,
Ac hwy ânt gyda gogoniant
Mewn i'r bywyd maes o law.

2 Minnau bellach orfoleddaf
Fod y Jubil fawr yn d'od,
A chyflawnir pob sillaffyn,
A lefarodd Iesu erioedd;
Dé a gogledd yn fyrddiynau
Ddaw o eithaf tywyll fyd,
Gyda dawn ac udgryn arian,
Mewn i Salem bur yn nghyd. W. W.

598 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Hapusrwydd yr Nghrist.

1 **I**ESU hawddgar, 'rwy'n dy ddewis;
Nerth i ddilyn ôl dy droed;
Yna caiff fy enaid hedeg
I'r hapusrwydd uwch y rhôd;
Tra fo'm pridd yn ymgymmysgu
A'r hwn gwnaethpwyd ef ryw bryd,
Llewyrch wyneb Duw ddysgleirio
Ranau f'enaidd oll i gyd.

2 Wedi'm golchi oddiworth sorod
Pechod ffaidd drwg ei ryw,
Fel drych goleu, i dderbyn delw
Holl sancteiddrwydd pur fy Nuw;
Ni raid teithio'r ddaear mwyach
Yn mhlith pryfaid gwael y llawr,
Ond dysgleirio 'mhlith myrddiynau
Gylch yr orsedd fel y wawr. W. W.

599 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Haeddiant Crist yn annhraethadwy.

1 **D**EUED nef, a deued daear,
I ryfeddu angeu loes;
Hyd a lled, ac uchder, dyfnder,
Haeddiant Crist ar bren y groes:
Ni all cerub, ni all seraph,
Na holl ddoniau nef a llawr,
Draethu'r filfed ran o'i rinwedd
Byth, yn nhrag'wyddoldeb mawr.

2 Dyma'm tawel amddiffynfa,
Dyma fy ngorphwysfa glyd;
Nid wy'n chwennych noddfa arall,
Pan bo'r tân yn llosgi'r byd:
Yn ardaloedd anfarwoldeb,
Hyn a fydd fy nifyr waith;
Ymddyrechafu'n haeddiant Iesu,
Tra bo trag'wyddoldeb maith.

J. R. (J.)

600 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

RHAN O SALM CXLV.

- 1 **T**L, fy Mrenin, a ddyrchafaf,
Duw, bendigaf d'Enw byth;
Beunydd y bendithiaf d'Enw
Yn fy nibaid fawl di-lyth:
Mawr yw Duw a chanmoladwy,
Anchwiliadwy yw ei rym;
Oes wrth oes ei waith a folant
Traethant ei gadernid llym.
- 2 Da i bawb a haelfryd ydwy,
Gras yw coron hardd dy waith;
Gogoneddir dy ddoethineb
Gan dy holl weithredoedd maith:
Ond dy saint yn uwch a'th folant
Am d'ogoniant, Frenin nef;
Nerth galluog dy freniniaeth
Canant â soniarus lef.
- 3 Hyn a hair i feibion dynion
Wybod ei gadernid Ef,
Ardderchowgrwydd a gogoniant
Ei deyrnasiad yn y nef:
Teyrnas fythol yw dy deyrnas,
Byth y pery dros y byd;
Duw sy'n cynnal pawb a syrthiant,
Cyfyd hwynt i fyny i gyd.
- 4 Llygaid pawb sy'n dysgwyl wrthyt,
Genyt cânt eu bwyd mewn pryd;
Ti agori'th law haelfrydig,
Gan eu porthi hwynt i gyd:
A'th ewyllys da digonir
Pob peth byw ar dir a môr;
Yn dy ffyrdd i gyd wyt gytiawn,
Yn dy waith wyt uniawn, Ior.

Ps.

601 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

"Gwregysa dy gleddyf, O gadarn."

- 1 **M**ARCHOG, Iesu, yn llwyddiannus,
Gwisg dy gleddyf ar dy glun;
Ni all daear dy wrthsefyll
Chwaith nag uffern fawr ei hun:
Mae dy Enw mor ardderchog,
Pob rhyw elyn gilia draw:
Mae rhyw arswyd trwy'r greadigaeth,
Pan y byddi Di gerllaw.
- 2 Tyn fy enaid o'i gaethiwed,
Gwawried bellach fore ddydd;
Rhwyga'n chwilfriw ddorau Babel,
Tyn y barau hey'r'n yn rhydd:
Gwthied caethion yn finteioedd
Allan, megys tônau llif;
Torf, a thorf, dan orfoleddu,
Heb na diwedd fyth na rhif. w. w.
- 602 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)
- Cyfammod ni syft.*
- 1 **D**YFAIS fawr trag'wyddol gariad
Ydyw'r iachawdwriaeth lawn;
Sail cyfammod hedd sydd gadarn,
Ac nis derfydd byth mo'i ddawn:
Dyma'r fan y gorphwys f'enaid,
Dyma'r fan y byddaf byw,
Mewn tangnefedd pur, heddychol,
Yn mhob stormydd gyda'm Duw.
- 2 Syfled iechyd, syfled bywyd,
Cnawd a chalon yn gytân,
Byth ni syfla ammod heddwch,
Hen gytundeb Tri yn Un:
Dianwadal yw'r addewid.
Cadarn byth yw cynghor Duw;
Cysur cryf sy' i'r neb a gredo'n
Haeddiant Iesu i gael byw. r. c.

603 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Galwadau yr Efrogyl.

1 **D**EUED pechaduriaid trauin
Yn finteioedd mawr yn nghyd,
Doed ynysocedd pella'r moroedd,
I gael gwel'd dy wynebpryd;
Cloffion, deillion, gwywedigion,
O bob enwau, o bob gradd,
I Galfaria un prydnewngwaith,
I wel'd yr Oen sydd wedi'i ladd.

2 Dacw'r nefoedd fawr ei hunan
'Nawr yn dyoddef anghu loes;
Dacw obaith yr holl ddaear,
Heddyw'n hongian ar y groes;
Dacw noddfa pechaduriaid,
Dacw'r meddyg, dacw'r fan,
Caf fi wella'r holl archollion
Dyfnion sy' ar f'enaid gwan.

3 Doed y cystuddiedig truan,
Sy' mewn ofnau bob rhyw awr,
Ac edryched ar y croesbren,
Pwy sy'n trengu arno i lawr;
Pa'm dychryna'r euog aflan?
Heibio aeth cymylau'r nen;
Dyma le i gladdu pechod
Yn y beddrod tan y pren. w. w.

604 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Ffarweliad.

1 **F** FARWEL i chwi gynt a gerais,
Nid yw'ch cwmni, nid yw'ch gwedd,
Nid yw'r cariad sy'n eich calon
Ragor na d'od at y bedd:
Pan ddél anghu chwi fflowch ymaith,
Da i mi fod genyf Dduw;
Ffrynd fo gydaf wedi marw,
Hwnw garaf tra f'wy'i byw.

2 Mae nghyfeillion wedi myned
Draw yn lluoedd o fy mlaen,
Rhai fu'n myn'd trwy ddyffryn Bacca
Gyda mi i Salem lân:
Yn y dyffryn tywyll garw,
Ffydd i'r lân â'u daliodd hwy:
Mae'r addewid law'n i minnau,
Pa'm yr ofna'm henaid mwy? w. w.

605 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Golwg ar haeddiant Crist.

1 **D**YRO olwg ar Dy haeddiant,
Golwg ar dy deyrnas rád;
Brynwyd imi ac a seliwyd,
Seliwyd imi â dy waed:
Rho imi gyrchu tuag ati,
Peidio byth a llwfrhau;
Ar fy nhaith ni sheisiaf genyt,
Ond yn unig dy fwynhau.

2 D'wed pa bryd câf yfed dyfroedd,
Dyfroedd gloew sy'n iachau;
Pob rhyw bleser wedi darfod,
Ond yn unig dy fwynhau;
Pwyso'm henaid ar dy fynwes,
Edrych ar dy wyneb llon,
Caru nes anghofio'r oriau
Sy' imi ar y ddaear hon. w. w.

606 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Ceisio Duw drachefn.

UNWAITH eto mi ddyrchafaf.
Un ochenaid tua'r nef;
Gyda thaerni yr ymbiliaf,
Am ei bresennoldeb ef:
Pwy a w'yr na wrendy clustiau
'R Hwn a greodd ddae'r a nen?
Ac na ddaw fy nymuniadau
Trist, hiraethlon, oll i ben? J.

307 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Cyfaill pechaduriaid.

1 **I**ESU, cyfaill pechaduriaid,
Dyros im' i' th fynwes ffoi,
Tra fo'r dyfroedd chwyrn yn llifo,
A'r tymmestloedd yn crynhoi:
Cuddia fi, O Geidwad, cuddia,
Nes éi heibio'r 'stormydd blin:
Tywys f'enaid tlawd i'r porthladd,
Er mwyn d'Enw mawr dy hun.

2 Noddfa arall nid oes genyf,
Pwysa'm henaid arnat ti;
Paid am gadael im' fy hunan,
Cymhorth a chysura fi:
Cyfawn ydwyt ti a sanctaidd,
Minnau 'dwyf ond llwyr amhur,
Drwg, a llawn o bechod ydwyf,
Tithau'n llawn o ras a gwir.

3 Gras digonol a geir ynot,
Gras i faddeu fy holl fai;
Boed i'r frydiau pur, iachusol,
Oddiw'rth bechod fy nglanhâu;
Proff maith rinweddau'th gariad,
Gaffwy' 'nawr tu yma i'r bedd;
Gwedi hyn, O! dwg fi'n dawel,
I Gaersalem, llawn o hedd.

608 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Digonolrwydd cyflawnder Crist.

1 **O!** gyflawnder pur trag'wyddol!
O! gyflawnder maith di-drai!
Rhaid i'm henaid noeth newynllyd
Gael yn fuan dy fwynhau;
Rho dy wisg ddysglaerwen olen,
Cuddia 'm noethni hyd y llawr,
Fel nad ofnwyf mwy ymddangos,
Byth o flaen dy orsedd fawr.

2 Boed cyflawnder maith y nefoedd.
Yno i sefyll o fy mlaen;
Yn nyfnderoedd mwyaf ofnau,
Yn nyfnderoedd dwfr a thân;
O! gyflawnder, aros yno
Ar fy mron ar hyn o bryd,
Pan b'o angeu yn gwahanu
'Nghorhph a'm henaid yn ei lid. w. w.

609 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Heddwch a maddeuant.

ONA chlyw'n yr udgorn arian,
Yn cyhoeddi'n eglur iawn,
Bellach i fy enaid llwythog,
Heddwch a maddeuant llawn:
O, na ddeuai nerth i waered,
Fel llifeiriant mawr ei rym,
Fel na allai'm nwydau penaf,
Mwyach ei wrthsefyll ddim. w. w.

610 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Llefain am Waredigaeth.

MAE rhyw foreodd o drugaredd,
Arglwydd ynot ti dy hun,
Annherfynol a thrag'wyddol,
Yw dy gariad at y dyn!
Mewn cyfyngder buost ffyddlon,
Yno rho'ist dy nerth i maes,
Yn y dyfnder mawr 'rwyf finnau,
'Nawr yn llefain am dy ras. w. w.

611 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Goleuni a rhyddid.

O! Iachawdwr pechaduriaid
Sydd a'r gallu yn dy law,
Rho oleuni, hwyliu 'm henaid,
Dros y cefnfor garw draw;
Gad i'r wawr fod o fy wyneb,
Rho fy enaid lleag yn rhydd;
Nes i'r heulwen ddysglaer godi,
Tywys fi wrth y seren ddydd. w. w.

612

M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Ymafyn am orphwysfa.

1 **B**U'M yn chwilio'r greadigaeth,
Am orphwysfa i'm henaid gwan,
Ond ni che's ond siomedigaeth,
Yn mhob gwrthddrych, yn mhob
Cefais fil o addewidion [man;
Gan y cnawd, a chan y byd;
Wrth eu profi, ce's mai gweigion,
A thwyllodrus o'ent i gyd.

2 Suddai'm henaid mewn anobaith,
Gwaeddais mewn wylofus gri,
"Ciliodd pob ymwared ymaith,
Darfu am danaf o'm rhan i;"
Cyfraith Sinai yn gwgu arnaf,
Minnau'n crynu ger ei bron,
Tra fw'i'n berchen anadl, cofiaf
Am y wasgfa galed hon.

3 Dyfrllyd olwg tua'r nefoedd,
Droais, ar yr orsedd wen,
Gwelwn mewn cyfryngol wisgoedd,
'R Oen fu farw ar y pren:
"Dacw fe," eb' f'enaid gwirion,
Medraf ddarllen yn ei wedd,
Fod maddeuant yn ei galon,
I bechadur brwnt, a hedd.

613

M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Yr ail ran.

1 **Y**NA nesais at ei orsedd,
Ac ymdreiglais wrth ei draed,
A dadleuiais am drugaredd,
Yn haeddiannau mawr ei waed;
Meddwn, "Mi dywallta'm calon,
Mi agora'm hysbryd briw,
A dadguddiaf fy archollion,
Pa'm yr ofnaf? Iesu yw!"

2 Ac wrth imi agor iddo

Fynwes euog, ffaidd iawn;
Fe agorai i'm coffleidio,
Fynwes oedd o ras yn llawn;
Tynodd ef fy meichiau trymion,
A gwaredodd fi yn rhad,
Ac â'i wên faddeuol dirion,
Rhodd i'm henaid esmwythâd.

3 Bellach, caiff yr oll a feddwyf,
Gorph a chalon, teilwng yw;
Ar y ddaear tra anadlwyf,
Er ei glod, dymunwn fyw;
Pan y delw'i blith y dyrfa,
Sydd o flaen yr orsedd fainc,
Fy nigrifwch byth fydd canu—
Canu'r brynedigol gainc. w.

614

M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10)

Trag'wyddoldeb.

1 **T**RAG'WYDDOLDEB, mawr y
Ti mae'n sicr fydd fy lle! [d'ent
Teithiwr un diwrnod ydwyf,
Fry bo'm cartref yn y ne'
Mae'm diwrnod bron a gorphen,
Mae fy haul bron myn'd i lawr;
Mae pob awel yn fy chwythu,
Tua thrag'wyddoldeb mawr.

2 Gwna fi'n foddlon iawn i 'madael,
Trefna'r awr a threfna'r fan,
Ond yn ymchwydd yr Iorddonen,
Dal fy ysbryd llesg i'r lân;
N'âd fi soddi dan y tônau,
Pan fo angeu'n fawr ei rym,
Dwg fi trwodd yn dy freichiau,
N'âd i'm henaid ofni dim. w. v

615 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)
 "Gorphwysfaeodd llonydd."—Es. xxxii. 18.

1 **A** RGLWYDD gad im' dawel orph-
 wys

Dan gysgodau'r palmwydd clyd,
 Lle'r eistedda'r pererinion
 Ar eu ffordd i'r nefol fyd;
 Lle'r adroddant dy fyddlondob
 Iddynt yn yr anial cras,
 Nes anghofio'u cyfyngderau
 Wrth foliannu nerth dy ras.

2 O! mor hoff yw cwmni'r brodyr
 Sydd a'u gwyneb tu a'r wlad,
 Heb un tafod yn gwenieithio—
 Heb un fron yn meithrin brad;
 Gwlith y nefoedd ar eu profiad,
 Adsain hyder yn eu hiaith,
 Teimlant hiraeth am eu cartref—
 Carant son am ben eu taith.

3 Arglwydd dal ni nes myn'd adref,
 Nid yw'r llwybr eto'n faith;
 Gwened heulwen ar ein henaidd,
 Wrth nesäu at ben y daith;
 Doed y nefol awel dyner
 I'n cyfarfod yn y glyn,
 Nes in' deimlo'n traed yn sengi
 Ar uchelder Sion fryn. W. A.

616 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)
Wyneb Duw.

1 **O!** PA bryd câf wel'd dy wyneb,
 Oil yn heddwch, oll yn ras,
 Heb un pechod yn fy nghlwyfo,
 Nac yn dirgel gario'r maes;
 Heb fod rhyngof len a'r bywyd,
 Nac un ysbryd marw syth,
 Heb un waedd yn fy nghydwytbod,
 Ond tangnefedd pur dilyth.

2 Bryd câf wel'd y tir dymunol,
 Hyfryd baradwysaidd wlad,
 Lle mae brodyr i mi filiwn,
 Lle mae 'Mhriod lle mae Nhad;
 Lle câf orphwys o fy llafur,
 Lle câf wella'm dwfn friw,
 A chael gwledd trag'wyddol gysson,
 Fry yn nghwmni'm Tad a'm Duw.

W. W.

617 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)
Gair Crist.

1 **D'**WED y gair, fy addfwyn Iesu,
 Yna f'enaidd lawenhâ;
 Gair o addewid ca'i fy mhuro
 O bob pechod, o bob pla;
 Gwrendy f'enaidd mewn dystawrwydd,
 Ar dy adlais ddystaw fain,
 Ac fe lama o orfoledd
 Pan y clywo'th nefol sain.

2 Dywed im' a wyt yn maddeu
 Cwympto ganwaith i'r un bai;
 D'wed a ddeui byth i galon
 Sydd yn methu edifarhau;
 Beth yw pwysau'r beiau mwyaf
 Wyt yn faddeu? O ba ri'?
 Pa un drymaf ai fy mhechod
 Ynte haeddiant Calfari? W. W.

618 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)
Hiraeth am Sion.

BLINAIS ar afonydd Babel,
 Nid oes yno ond wylo i gyd:
 Llais telynnau hyfryd Sion,
 Sydd yn cysson ddenu 'mryd;
 Tyr'd â ni, yn dorf gariadus,
 O gaethiwed Babel fawr:
 Ac nes b'om ar fynydd Sion,
 Nâd in' orphwysa mynydd awr. W. W.

619 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

SALM CXXX.—*Llef pechadur.*

1 **A**RGLWYDD, gwaeddais o ddyfn-
Eitha'r ddaear tua'r nef; [derau
Gostwng glust dosturiol, ystyr
Wrth fy nhrom ddrylliedig lef;
Os ar anwireddau creffi,
Pwy a ddeil yr olwg hon!
F'enaid euog a lewyga
Yn drag'wyddol ger dy fron.

2 Ond mae gyda Thi faddeuant—
Rho ei brofi dyna fi
O'r dyfnderau yn dyrchafa
'N union i dy fynwes gu:
Tywallt yma'r balm rhinweddol
I iachau fy enaid claf;
Yna'th garu a'th hoff ofni,
A'th foliannu byth a wnaf.

3 Dysgwyl, f'enaid, wrth yr Arglwydd,
Craffa'th lygaid arno Ef;
Cymmer afael gadarn sicr
Yn ei hen addewid gref:
Mae fy enaid wrtho'n dysgwyl
Fel y gwylwyr am y wawr,
Ie yn fwy—drwy'r hirnôs dywell,
Sylla tua'r nefoedd fawr.

4 Israel, dysgwyl dithau wrtho,
Mae'i drugaredd fel y môr;
Dysgwyl wrtho yn dragwydd,
Pwysa ar dy gadarn Ior:
Ef a'th wared o gadwynau,
D'anwireddau fawr a mân,
Ceni dithau'n hyfryd iddo
Am ei gariad, newydd gân.

W. R.

620 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 11)

Gryn cariad.

MAE fy nghalon am ehedeg
Unwaith eto i fyny fry,
I gael profi'r hen gymdeithas
Gynt fu rhyngof a thydi:
Mi a grwydrais anial garw,
Heb un gradd o oleu'r dydd;
Un wreichionen o dy gariad
Wna fy rhwymau oll yn rhydd.

W.

621 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 12)

Dyfnderoedd iachawdwrïaeth.

1 **M**ELUS gofir y cyfammod,
Draw a wnaed gan Dri yn Un
Bythol syllir ar y Person
Gym'rodd arno natur dyn:
Wrth gyflawni yr ammodau,
Trist hyd angen'i enaid oedd—
Dyma gân y saith ugein-mil,
Draw i'r llen a lawen floedd.

2 F'enaid trist wrth gofi'o'r frwydr
'N llamu o lawenydd sydd;
Gwel'd y ddeddf yn anrhydeddus,
A'r pechadur brwnt yn rhydd;
Rhoi'i farwolæth Awdwr bywyd,
Claddu'r Adgysfodiad mawr,
Uno mewn trag'wyddol heddwch,
Nef y nef, a daear lawr.

3 F'enaid, gwel y fan gorweddodd
Pen breninoedd, Awdwr hedd:
Y greadigaeth ynddo'n symmud,
Yntau'n farw yn y bedd:
Rhan a bywyd colledigion,
Syndod holl angelion nef—
Duw mewn cnawd—ei gydaddoll
Maent, gan waeddi Iddo Ef. A.

622 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Hyder am iachad.

1 **E**R bod arnaf o archollion
Fwy rhifedi ser y nen,
Ac er bod cleddyfau llymion
Fel y gwenyn uwch fy mhen;
Pren sy'n tyfu yn Mharadwys,
Balm yn rhedeg hono i maes,
A iachâ, er maint eu gwenwyn,
Ddyfnion farwol glwyfau cas.

2 Caiff y gwenwyn cas fy mhuro,
Caiff fy mhechod gwaetha'i ryw,
Seinio megys udgorn arian
Haeddiant dwyfol farwol friw:
Mi bregetha o flaen y werin
Fod yr aflan dua' gaed,
Fel y gwlan, neu'r llian meinwyn,
Wedi'i gânau yn y gwaed. w. w.

623 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Rhyddid i fyned at orseddfaine gras.

1 **T**ORI wnes fy addunedau
Gant o weithiau maith eu rhi';
Ac mae'n rhaid rhyw ras anfeidrol
Gadw euog fel myfi;
Wrth yr orsedd 'rwyf yn cwmpo,
Ac nid oes o dan y nef,
Fan y caf fi feddyginiaeth,
Ond o flaen ei orsedd Ef.

2 Atat, Arglwydd, dyrcha f'ennid,
Rho f'och'neidiau ger dy fron;
Unrhyw ateb i'm griddfanau
Dyfnion fedd y ddaear hon;
Mae fy nghalon yn ehedeg,
Mae fy nymuniadau'n llu,
Yn dihengu uwch troiadau
Haul a sér y nefoedd fry. w. w.

624 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Dianc am einios.

Y MAE'R oriau yn fy ngalw,
'N ddyfal beunydd i bar'toi,
Tân sy'n d'od ar ddinas diatryw,
Tua Soar i mi ffoi;
Arglwydd 'nafael ynwy'n fuan
Onide ni ddeuaf byth;
Tra bo'r tân yn llosgi Sodom,
Yn y bryniau gwnaf fy nyth. w. w.

625 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Profiad maddeuant dan deimlad o bechod.

1 **S**AITH o weithiau, ol a gwrthol,
Torais dy orch'mynion glân,
Saith adduned fawr a wnaethum
I ymgadw rhag y tân:
Yn y dyfnder cefais gyntaf
Wel'd dy wridog wyneb gwyn,
Oni buasai fflam euogrwydd
'Ddaethwn byth i Sion fryn.

2 Fe wnaeth pechod, fe wnaeth uffern,
Fe wnaeth t'wllwch dudew'r nos,
I'm roi naid trwy ddyledswyddau,
Cael neu gollu, at y groes;
Ar fin uffern, ces i'r nefoedd;
Yn safn angeu cefais fyw;
Yn nharanau mynydd Sinai
Gynta' de's i gwrrd â Duw.

3 Mellt a th'ranau, mwg a chenllysg,
Oedd euogrwydd imi'r pryd
Profais fod maddeuant pechod
Fil o weithiau'n well na'r byd;
Gwnaf, mi gofia'r oriau hyny,
Oriau fy mhriodas y'n,
Pan daeth Crëwr nef a daear,
A'r pechadur gwaela'n un. w. w.

626 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Cofiaf dy gyfiawnder Di.

1 PAN f'o Sinai'n gwisgo'i gwmwl,
Ac yn rhuo'i daran gref,
Ebal danllyd yntau'n bygwth
Tywallt ei felldithion ef,
Minnau'r truan euog ffoaf
Arglwydd, at dy orsedd Di
Am fy mywyd, a'th gyfiawnder
Di yn unig gofiaf fi.

2 Gwn nad yw fy nghyfiawnderau
Ddim ond bratiau budron iawn—
Bod fy nghyfiawniadau goreu,
O ammhuredd brwnt yn llawn;
Noeth a thlawd heb un teilyngdod,
Hyd y nef dyrchafaf gri,
Haeddiant Aberth mawr y cymmod
Hwn'n unig gofiaf fi.

3 Pan esgynwyf i'th gynteddau,
I addoli gyda'r saint,
A chael hyfryd gyfranogi
A mwynhau y nefol fraint,
Ni chaiff unrhyw destyn arall
Fod yn destyn cân i mi,
Ond y testyn melus hwnw
'N unig, dy gyfiawnder Di.

4 Pan f'o angeu'n prysur ddattod
Holl linytau'm pabell hon,
Ac yn yfed dafnau olaf
Flynonn bywyd dan fy mron;
Yn y wasgfa galed hono,
Gwasgfa awr marwolaeth ddu,
Pan anghofiaf bob peth arall,
Cofiaf dy gyfiawnder Di.

5 Wedi myn'd i blith y dyrfa
'N fyw ac iach i'r ochr draw;
Ac im' gael y delyn auraidd
Nefol hyfryd yn fy llaw,

Byth ni chaiff fy mysedd chwarea
Ar un tant o honi hi,
Ond yr alaw beraidd hono
'N unig, dy gyfiawnder Di.

6 Pan wrth sain yr udgorn olaf,
Y dihunaf yn y bedd,
Wedi hirfaith nos o gyagu,
Dof i fyny ar newydd wedd,
Af yn mantell wen cyfiawnder
At orseddfa 'r farn heb gryn
D'wedaf, "Dyma'r fantell brynwyd
Imi ar Galiaia fryn." w

627 M. 8-7. 8 LLIN. (M.

Duo a digon.

O, AM nerth i dreulio'm dyddiau
Yn nghynteddoedd tŷ fy Nh
Byw yn nghanol y goleuni,
Tywyllwch obry dan fy nhraed;
Byw heb fachlud haul un amser,
Byw heb gwmwl, byw heb boen;
Byw ar gariad anorchfygol,
Pur y croeshoeliedig Oen. w

628 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 1

Gwaredigaeth o gyfyngder.

O S gwaredi fi o'm cyfyngder,
Ac os sefi ar fy rhan;
Os gostegi rym y storom,
Os cynneli fi i'r lân—
Ti gai 'nhafod, Ti gai 'nhalon,
Ti gai feddwyf yn y byd,
Ti gai'r clod, a thi gai'r moliant,
Ti gai'r enw it i gyd. w

629 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Gwaed Crist yn unig obaith i'r euog.

1 **T**I yw 'mywyd, Ti yw'm gobaith,
Ti yw'm cysur, Iesu, i gyd;
Ac i Ti 'rwyf yn dadguddio
Fy nirgelion pena' nghyd:
Arnat Ti 'rwy'n rhoi fy ngofal,
Trefna'm llwybrau oll yn lân,
Rho i mi gerdded wrth dy ochr
Mewn llifeiriant mawr a than.

2 Edrych 'rwyf fi tros y bryniau,
Dysgwyl am addewid nen;
Ac och'neidio am i'r fynyd
Bur ddedwyddaf, ddod i ben:
Rwy'n gobeithio'n erbyn gobaith,
Caria fy nghriffdanau'r dydd,
Ac ar fyrder tyr cadwynau,
Câ'i fy nhraed a'm dwylaw'n rhydd.

3 Mi edrychaf ar i fyfny,
Deued t'willwch, deued nos,
Os daw heddwch im' o unlle,
Daw o haeddiant gwaed y groes;
Dyma'r fan y gwnaf fy nhrigfan,
Yma y gobeithiaf mwy;
Nid oes iechyd byth i'm henaid
Ond mewn dwyfol farwol glwy.

w. w.

630 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Y cawodydd graslaun.

1 **P**'AM y caiff bwystfilod rheibus
Dori'r egin mân i lawr,
P'am caiff blodeu peraidd ieuainc
Fethu gan y sychder mawr?
Tyred a'r cawodydd hyfryd
Sy'n cynnyddu'r egin grawn,
Cawod hyfryd yn y bore,
Ac un arall y prydawn.

2 Edrych, Iesu, ar dy ddyweddi,
Mae'i chaiseion yn gytân;
N'ad y gelyn i ddifwyno,
Gwinllan blenaist Ti dy hun;
Dyfrhâ hi ar bob mynydyn,
A'r cawodydd hyfryd sy',
Fel y gwllith tirionaf dystaw,
Yn dyhidlo oddifry.

3 Iesu, tro afonydd bywyd
Tros y sychdir creiglyd cras,
Fel bo'r egin yno dyfu
Megys blodeu yn y maes;
Rho i hwnw o'r ffynnon yfed
Ag yn mron llewygu sydd,
Gan y gwres heb ronyn cysgod,
O dan oriau poetha'r dydd. w. w.

631 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Erfyniad am arweiniad.

1 **C**YFARWYDDA f'enaid Arglwydd,
Pan bwy'n teithio ymlaen ar hyd,
Llwybrau culion dyrys anhawdd,
Sydd i'w cerdded yn y byd:
Cnawd ac ysbryd sy'n rhyfela,
Weithiau cariad, weithiau câs,
Tôn ar dôn sydd yn gorchuddio,
Egwyddorion nefol ras.

2 Cul yw'r llwybr i mi gerdded,
Is fy llaw mae dyfnder mawr,
Ac rwy'n ofni yn fy nghalon,
Rhag i'm traed i lithro i lawr;
Yn dy law y gallaf sefyll,
Yn dy law y dof i'r lân,
Yn dy law byth ni ddiffygiaf
Er nad ydwyf fi ond gwaw. w. w.

632 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Holltau'r graig.

1 **P**AN oedd Sinai yn melltenu,
A'i tharanau'n rhwygo'r nen;
Cwmwl tanlyd ei mellidithion,
Ar ymrwygo uwch fy mhen:
Nef a daear yn fy ngwrthod,
A'm cydwylbod fel y ddraig,
Cefais loches rhag y dymmestl
Yn nhawelwch holltau'r graig.

2 Dyma'r fan y gwnaf fy noddfa,
Yma llecha f'enaid gwan,
Pan fo'r gwynt a'r tônau'n curo,
Holltau'r graig yw'r unig fan;
Rhued byd ac uffern greulawn,
Yn eu llid i'm herbyn mwy,
Minnau'n holltau'r graig a ganaf,
Ac nid ofnaf mo'nynt hwy.

3 Yn nydd mawr y farn ofnadwy,
Pan y ffy mynyddau 'r byd,
Ac y syrthia ser y nefoedd
Megys ffigys ir i gyd,
A'r elfenau'n cydyndoddi,
Gwres yn berwi tônau'r aig,
Dewrion fyrdd yn bloeddio'n chwervw,
Canaf fi yn holltau'r graig. W. R.

633 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Bwrdd yr Arglwydd.

1 **F**E ro'ed arno bwys euogrwydd,
Pwys nas gallai'i ddal mo ddyn;
Cosp pechodau myrdd o ddynion,
Heb un pechod ynddo'i hun:
Do, fe'i gwisgwyd â chystuddiau,
Ffrwyth fy meiau fawr a mân,
Fel cawn innau, wael bechadur,
Aflau, euog, fod yn lân.

2 Iesu ei hunan yw fy mywyd,
Iesu yn ei farwol loes;
Y trysorau mwya' feddaf
Yw ei angeu ar y groes:
Gwagder annherfynol ydyw,
Meddu daear, da, a dyn;
Colled ennill pob peth arall,
Os na 'nillir Di dy hun.

3 Os am bechod y'th w'radwyddwyd,
Ac y gwanwyd gwaewffon,
Nes gwneyd archoll nad anghofir
Tra fo'r nefoedd, dan dy fron;
Gâd i mi gael ffrwyth dy glwysau,
Gâd i mi gael rhin dy waed,
Maddeu 'mhechod, gwel'd Dy wne
Di, fy Mhrynwr a fy Nhad. W.

634 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Dydddefaint, angeu, a buddugoliaeth Cri

1 **F**'ENAIID gwel i ben Calfaria,
Draw'r rhyfeddod fwya' erioed
Crëwr nefoedd fawr yn marw,
'R ddraig yn trengu dan ei droed,
Clywaf lais yn awr, tebygwn,
Agor, borth y ddinas fry—
F'enaid, cân, fe ddarfuf oni,
Prynwyd nefoedd wen i mi.

2 Priod y dragwyddol Hanfod
Welai'n hongian ar y pren,
Dyn a Duwdod ynddo'n trigo,
Yn barod grymu lawr ei ben;
Gwelaf eto fwy rhyfeddod,
Yn ei wyneb angeu loes!
Hedd yn rhedeg tros Galfaria,
Fel yr afon tan y groes. W.

635 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Cyfaill yn angu.

1 **Y**N y dyfroedd mawr a'r tōnau,
Nid oes neb a ddeil fy mhen,
Ond fy anwyl Briod Iesu,
A fu farw ar y pren:
Cyfaill yw yn afon angu,
Ddeil fy mhen uwchlaw y ddn;
Golwg arno wna i mi ganu
Yn yr aſon ddoſn hon.

2 O, anfeidrol rym y cariad!
Anorchfygol ydyw'r gras!
Digyfnwid yw'r addewid,
Pery byth o hyn i maes;
Hyn yw'm hangor ar y cefnfor,
Na chyfnwid meddwl Duw,
Fe addawodd na chawn farw,
Yn nghlwyfau'r Oen y cawn i fyw.

D. W.

636 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Maddeuant.

1 **P**'ODD y galla'i ddweyd sydd ynof,
Pwy a ddeall faint fy nghri?
'Rwyf o'r cwbl yn amddifad,
Os amddifad honot Ti;
Aed fy ngweddi trwy'r cymylau,
A'm hoch'neidiau maith diri';
Nes im' gael maddeuant newydd,
A chael gwel'd Dy wyneb cu.

2 Ac er mwyn y gwaed a gollwyd,
Cymmysg ddŵr o'i ystlys E',
Tyn bob cwmwl dudew tywyll
Ag sydd rhyngwy' 'nawr a'r ne';
Maddeu imi feiau mawrion,
Beiau lawer mwy na rhi';
Dim ond edrych ar Galfaria,
Nid wrth edrych arnaf fi.

W. W.

637 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Cystuddiau er daioni.

1 **F**EL y rhêd llifogydd mawrion,
Fel anadla'r awel gref,
Bydded felly fy och'neidiau
I ddyrchafu tua'r nef:
Gwn nas gellit attal rhagof,
Gwn nas gellit ro'i nacâd,
O'un fendith is y nefoedd
Ag sydd imi er lleſhâd.

2 Mae rhyw stormydd wedi eu trefnu,
Ca'dd goreuon byd y rhai'n;
Cafodd seintiau a merthyron,
Cafodd Iesu goron ddrain:
Mae cydwybod mewn ymderfysg,
Mae yr ysbryd fo mewn poen,
Wedi chwilio gylch o gwmpas,
Yn llettya'n nghlwyfau'r Oen. W. W.

638 M. 8-7. 8 LLIN. (M. 10.)

Y pererin yn yr anialwch.

1 **T**YRED, Arglwydd, i'r anialwch
Yma buost ti o'r blaen,
Arwain fi bererin eiddil,
A dy golofn niwl a thân:
Dal fy ysbryd sy'n llewygu
Gan ryw ofnau o bob mân;
Yn dy allu 'rwyf yn gadarn,
Hebot ti nid wyf ond gwan.

2 O! drugaredd pen Calfaria,
Sydd yn llawer mwy na'r byd,
Yma'n unig mae fy ngobaith
Sefyll mewn anfeidrol lid;
'Rwy'n ymwadu â'r oll a feddaf,
Ac yn addef feddaf ddim;
Iesu ei hunan yw fy haeddiant,
Iesu ei hunan yw fy ngrŷm.

W. W.

639 M. 8, 7, 8, 7; 7, 7. (M. 54.)

SALM III.

- 1 **A** RGLWYDD, aml yw'm tralodwyr
 A'm gelynion greulon ryw,
 D'wedant hwy nad oes i'm henaïd,
 Iachawdwriaeth yn ei Dduw;
 Fdrych Arglwydd mawr o'th ras,
 Yn dosturiol ar dy was.
- 2 Ond Tydi wyt darian imi,
 A dyrchafydd mawr fy mhen;
 Ti yw'm hymffrost a'm gogoniant
 Ar y ddaear, yn y nen;
 Dan dy aden, gwnaf fy nyth,
 A diogel fyddaf byth.
- 3 Gelwais arnat Arglwydd, Tithau
 A wrandewaist ar dy was,
 Ac o fynydd dy sancteiddrwydd
 Rhoddaist imi help dy ras;
 Minnau bellach, O! fy Nuw,
 A'th foliannaf tra fwy'i byw.
- 4 Mi orweddais dan dy aden,
 Ac a hunais yn dy hedd,
 A deffroais wedi hyny,
 Yn y bore'n llon fy ngwedd;
 Llechaf dan dy gysgod Di,
 Yno mae fy ngobaith i.
- 5 Mi nid ofnaf fyrdd o bobl,
 A ymgodent yn eu llid,
 I ymosod yn fy erbyn,
 Diystryaf hwynt i gyd;
 Yn dy allu byddaf mwyr,
 Yn goncwerwr arnynt hwy.
- 6 Iachawdwriaeth sydd yn eiddot
 Ti yn unig, Arglwydd mawr,
 Fel y gwlieth disgyna'th fendith
 Ar dy bobl o'r nef i lawr;
 Cenir iti fawl di-lyth
 Ar delynuau Sion byth.

640 M. 8, 7, 8, 7; 7, 7. (M. 55.)

Cyfaill a bery.

- 1 **Y** MAE Un uwchlaw pawb eraill,
 Drwy'r gre'edigaeth faith i gyf,
 Sydd yn haeddu'i alw'n gyfaill,
 Ac a bery'r un o hyd;
 Brawd a anwyd ini yw
 Erbyn c'ledi o bob rhyw.
- 2 Nis gall meithder ffordd nac amser,
 Oeri dim o'i gariad Ef:
 Mae ei fynwes byth yn dyner,
 A'i gymdeithas byth yn gref:
 Nis gall dyfroedd angeu llym,
 Ddiffodd ei angerddol rym.
- 3 Yn mha le y ceir, er chwilio,
 Neb yn caru fel Efe?
 P'le mae cyfaill er ein hachub,
 A ro'i fywyd yn ein lle;
 Nid oes debyg iddo Ef
 Drwy y ddaear faith a'r nef.
- 4 Pan fo pawb yn cefnu arnom
 Yn y dyffryn tywyll, du,
 Pan fo pob daearol undeb
 Yn ymddattod o bob tu,
 Saif E'n ffyddlon y pryd hyn,
 Ac a'n dwg yn iach trwy'r glyn.
- 5 A phan ymddangoso eilwaith,
 Yn ngogoniant pur ei Dad,
 Gyda'i holl angelion sanctaidd,
 Mewn anrhydedd a mawrhad:
 Fe geir gwel'd mai'r un yw Ef,
 Er myn'd heibio'r byd a'r nef. E.

W. R.

641 M. 8, 7, 8, 7; 8, 8, 7. (M. 68.)

“Yr Arglwydd ei Hun a ddiagyn o'r nef
gyda bloedd.”

1 **B**ETH yw 'r olygfa welaf draw?
Y meirw yn cyfodi;
Yr Arglwydd mawr ei Hun gerllaw
Yn galw pawb i'w barnu.
O'u beddau 'r adgyfodant hwy
I wynfyd neu waradwydd mwy,—
Fy enaid, bydd yn barod.

2 Y meirw yn Nghrist yn flaenaf sy'
Yn llu ger bron eu Barnydd,
A dygir hwy i'r nefoedd fry,
“I aros gyd â'r Arglwydd.”
Can's ni bydd dychryn, gwarth, na braw,
Wrth udgorn-floedd yr Angel draw,
I'r rhai a fyddant barod.

3 O Arglwydd Dduw, tuedda ni
I wyllo cyn it' ddyfod:
Yn awr cymmoder ni â Thi
Cyn myned i'th gyfarfod.
Gwna ni 'n fwy ffyddlon ar ein taith,
Fel pan y deui yr ail waith,
Y byddom oll yn barod. H.

642 M. 8, 7, 8, 7; 8, 8, 7. (M. 68.)

Noddfa ac etifeddiaeth y saint.

1 **T**YDI dy hunan, Arglwydd mawr,
Yn unig yw fy Noddfa—
Tra byddwyf yma ar y llawr,
Byth ynot mi 'mddirieda';
Ni ddichon croes na chystudd mwy,
I wneuthur niwed iddynt hwy,
A lechant dan dy gysgod.

2 Rho im' gael aros ddyddiau f'oes
Dan gysgod dy adenydd,
A gwneyd fy ngartre' wrth dy groes,
I'mffrostio ynddi beunydd,
Nes dyfod yna ger dy fron,
I blith y dyrfa nefol lon,
S'y'n bur o flaen yr orsedd.

3 Mae yno dyrfa fawr o saint
Yu iach uwchlaw pob alaeth,
Yn uchel iawn eu bri a'u braint
Yn canu am iachawdwiariaeth;
Cymhwysa finnau trwy dy ras,
I gael yr etifeddiaeth fras—
Maent hwy yn eu meddiannu. W. R.

643 M. 8, 7, 8, 7; 8, 8, 7. (M. 68.)

Preseanoldeb yr Arglwydd.

1 **D**Y bresenoldeb grasol Di
Yw'n bywyd ni, O Arglwydd;
Amlyga'th hun o fewn dy dŷ,
A braich dy alluawgrwydd;
Gwna iti heddyw enw mawr,
Yn ngwyddfod nef a daear lawr,
Fel byddo'n fawr dy glodydd.

2 O tyred atom Nefol Dad,
A gad in brofi'th nerthoedd,
A'r pur ddyddanwch hwnw fo
Yn rhag-arwyddo'r nefoedd;
Yn dy foddlonrwydd Di mae hedd,
A bywyd sy'n dy nefol wedd,
Ni all y bedd mo'i ddiiffodd. T. R.

644 M. 8, 7, 8, 7; 8, 8, 7. (M. 68.)

Erfyniad am yr Ysbryd.

O ANFON ini Arglwydd mawr
O'r nef i lawr dy Ysbryd,
Fel gallwn heddyw lawenhau
Yn ngwenau Dy wynebpryd;
A seinio iti foliant glân—
Yn ngwres y bendigedig dân—
O newydd gân y bywyd. T. R.

645 M. 8, 8, 6; 8, 8, 6. (M. 16.)

Colled Eden, ac ennill Calfaria.

1 **Y**N Eden, cofiaf hyny byth,
Bendithion gollais rif y gwllith,
Syrthodd fy nghoron wiw;
Ond buddugoliaeth Calfari,
Ennilodd fwy yn ol i mi,
Mi ganaf tra f'wyf byw.

2 Ar Galfari yn ngwres y dydd,
Y caed y gwystl mawr yn rhydd,
Trwy golli gwaed yn lli;
Ac yno talu anfeidrol Iawn
I holl ofynion nef yn llawn,
Heb ofyn dim i mi.

W. W.

646 M. 8, 8, 6; 8, 8, 6. (M. 16.)

Wrth ymadael.

1 **N**EWYDDION da sy'n cael eu dwyn,
Mae cyfoeth yr Efengyl fwyn,
A'i llawnder fel y lli:
Ond er mor hyfryd cwrdd yn awr
A brodyr anwyl ar y llawr,
Ymadael raid i ni.

2 Os rhaid gwahanu'n awr am dro,
Mae'n felus iawn cael dwyn i go'
Gyfarfod pur y nef;
Lle cawn gydwledda'n ddiwahân,
Yn nghwmni'r Oen a'r engyl glân,
A chanu "Iddo Ef."

3 Mae yno bawb ar newydd wedd,
Yn llon o hyd, a llawn o hedd,
A'u cân am farwol glwy':
Yn dorf ddirif, a'u llestri'n llawn,
O bur ddedyddwch nefol iawn,
Heb raid ymadael mwy.

4 Cymhwysa ninnau, Arglwydd mawr,
I uno â'r dyrfa uwch y llawr,
Heb ofni poen a gwae;
A threulio ein trag'wyldol oes
Yn nghwmni'r gwr fu ar y groes,
A'i weled fel y mae. x.

647 M. 8, 8, 6; 8, 8, 6. (M. 1)

Ymestyniad y credadym.

1 **O** IESU byw! Iachawdwr byd,
Dwg fi yn glau i'th fynwes glyc
Gael prawf o'th gariad eu,
Sydd well na'r gwin i'm henaid gwa
Am hyn 'r'wy'n daer am gael dod da
Dy dirion aden di.

2 Dy gariad dwys yn f'enaid dod,
Ac ynddo fyth gad i mi fod,
Yn nofio tua'r ne',
Nes gado'n deg yr anial dir,
A glanio o fewn i Salem bur,
O'm gofid, ac o'm gwae.

3 Rhyfeddol rin, arfaethol ras,
I'm Iesu mwyn fy nwyn i maes
O'r dwfn bydew pridd;
Dros f'enaid bach dyoddefodd boen,
Gan roddi iawn i'm hanwyl Ion;
Ce's innau fyn'd yn rhydd.

4 O wynfydedig ddedydd awr,
Ddysgleirwen wir, O hyfryd wawr!
Caf esgyn uwch y nen:
Gorphwysfa lân, trag'wyddol wledd,
Gaf fi fwynhau mewn dinas hedd:
Boed hyn ar frys. Amen. w

648 M. 8, 8, 6; 8, 8, 6. (M. 16.)

"Molwch yr Arglwydd."

1 O DDUW y duwiau! Tydi sy'n,
Etifedd serch a doniau dyn,
Pwy'n deilwng ond Tydi?
Mae'th fawl yn fwy na geiriau'r llawr,
Ond nid yn fwy, Greawdwr mawr,
Na'n dymuniadau ni.

2 Deffroed, deffroed pob perchen dawn
I chwyddo'r Halleluia lawn
I Ti, O Arglwydd Dduw;
O! annherfynol Dri yn Un,
Preswylia yn dy fawl dy Hun,
Dy le dewisol yw.

3 Doed meibion Adda'n dyrfa lawn,
I draethu'th annhraethadwy ddawn
A gaed drwy farwol glwy';
Nid creu, a chynnal, bod, a byw,
Ond rhoddion gwell trugaredd Duw,
Yw pwnc eu hanthem hwy.

4 Na ddysged tafod beidio son
Am destyn y drag'wyddol don,
Y marw, i'r marw fyw;
Dechreuwn waith, ac iaith yr wyl
Lle na ddaw dim i dd'ysu'r hwyl
I ogoneddu Duw. w. A.

649 M. 8, 8, 6; 8, 8, 6. (M. 16.)

Y ffordd newydd a bywiol.

CYSSEGRWYD ffordd sy'n rhydd a
rhad,
Un newydd, fywiol, at y Tad,
Drwy werthfawr waed yr Oen;
Mae'n ffordd i ninnau deithio'n llon,
Nes d'od yn herfaith ger ei fron,
Heb bechod, braw, na phoen. T. J.

650 M. 8, 8, 6; 8, 8, 6. (M. 16.)

Yr eglwys a'i phwys ar Grist.

1 O! PWY yw hon sy'n dod yn hy,
Yn lew i'r lan, fel rhwng dau lu,
O'r dywyll Aiphtaidd wlad,
Gan roddi pwys ei henaid pur
Ar Iesu gwiw, 'r Messia gwir,
Ei Ffrynd a'i Phrynwr rhâd?

2 Fel colofnau mwg ei henaid mae,
Mewn nefol hwyl, yn llawenhau,
'Nawr yn meddiannu'n wir
Ras o bob rhyw, cysuron rhâd,
Fel peraroglau pell a gaed,
O hyfryd thus a myrr.

3 O'r dyfnder du i'r lân y daeth,
Tua'r wlad sy'n llifo o fêl a laeth,
I'r etifeddiaeth fras:
Yn llawn o hedd, mae'n awr mewn hwyl,
A'i nefol gainc yn cadw gwyl,
Am ddod o'r Aipht i maes.

4 Duw sy iddi'n blaid, hi ga'dd o'i blaen
Y cwmwl niwl a'r golofn dân,
Eneiniad yr holl saint;
Hi w'yr y ffordd i'r Ganaan draw,
Ni chyfeiliorna ar un llaw,
Nes cael meddiannu'r fraint.

5 Fel boreu wawr se welir hon,
Teg fel y lloer mae'i hwyneb llon,
Mewn cariad, gras, a hedd;
Fel haul, heb un brycheuynâu,
'N ofnadwy fel banerog lu—
On'd hyfryd yw ei gwedd? w. w.

651 M. 8, 8, 6; 8, 8, 6. (M. 16.)

Y llef ddystaw fain.

1 O'R nef fe ddaeth llef ddystaw fain,
Hyfrydaf a phereiddiaf sain,
Trwy barthau'r ddaear gron;
Ac er dystawed yw y llef,
Caiff pawb ei chlywed is y nef;
Mae Duw ei hun yn hon.

2 Llef radlawn yw, a melus iawn;
Cyhoeddiad o faddeuant llawn
I'r euog gwael ei wedd;
Gwahoddiad i'r angenus rai
At bob cyflawnder heb ddim trai;
Hon yw efengyl hedd.

3 Mae'n meddalhau'r afrywiog fron;
Ewyllys dyn ennilla hon,
Heb orthrech, cur, na thrais;
Hon yw'r newyddion goreu erioed;
I Dduw a'r Oen gogoniant boed
Byth am yr hyfryd lais.

4 Aed sain efengyl cyn bo hir,
I'r dwyrain a'r gorllewin dir,
Y gogledd oer a'r de;
O! profed pawb effeithiau hon,
Y byd fo'n plygu ger ei bron,
A llwydded yn mhob lle. P. J.

652 M. 8, 8, 6; 8, 8, 6. (M. 16.)

Dyoddefaint Crist.

1 TRYWANWYD, do, fy Mhrynwr
rhad,
Nes daeth o'i galon ddwfr a gwaed,
Yn firwd fel afon bur;
Oedd ar y llawr i'w wel'd yn llyn,
Yn frwd ar ben Galfaria fryn;
O! f'enaid cofia'i gur.

2 Mi glywa'i lef, pan chwerwa'r loes
A'i irad gri Ef ar y groes,
Am faddeu imi'n wir;
Ei weddi ai droswyf uwch y nen,
A mi'n ei hoelio ar y pren;
O! f'enaid cofia'i gur.

3 Dros f'enaid i bu'r addfwyn Oen,
Fel hyn yn dyoddef dirfawr boen,
I'm gwneyd yn rhydd yn wir:
'Roedd yn ei fryd orphenu'r gwaith
O eithaf trag'wyddoldeb maith;
O! f'enaid cofia'i gur. w

653 M. 8, 8, 6; 8, 8, 6. (M.

Dyoddefaint Crist.

1 A I Iesu mawr, ffrynd dynol ryw,
Wyn weled fry a'i gnawd yn fi
A'i waed yn lliwio'r lle;
Fel gwr di-bris yn rhwym ar bren,
A'i waed yn dorchau ar ei ben?
Ie, f'enaid, dyma Efe!

2 Ai'm hanwyl Briod wela'i draw,
A hoelion llymion trwy bob llaw,
A'u pwyo'n drwm i dre',
A bwr o ddur trwy'i dirion draed,
Ac yntau'n marw yn ei waed?
Ie, f'enaid, dyma Efe!

3 Ai Fe fu'n maddeu idd ei gâs,
A'i waed yn llif o'i glwyfau i maes,
Nes agor drws y ne';
Rhoi ben tua'r llawr trwy boenau lly
Yn wirion, deg, heb yngan dim?
Ie, f'enaid, dyma Efe! w

654 M. 8, 8, 8, 6, D. (M. 29.)

Cariad angen y groes.

1 **W**EL, dyma'r cariad sydd yn awr
Yn curo pob cariadau i lawr—
Yn llyncu enwau gwael y llawr,
Oll yn ei enw ei hun:
Rhyw fflam angerddol, gadarn, gref,
O dân ennynodd yn y nef—
Trag'wyddol gariad ydyw ef,
Wnaeth Duw a minnau'n un.

2 Rhaid imi gael rhyw faint o'r grawn
Sy'n werthfawr ac yn felus iawn,
Yn tarddu o'r winwydden lawn
A wasgwyd ar y groes:
'Does dim a ddeil fy ysbryd gwan
I ddringo creigiau hyll i'r lân,
Ond teimlo imi brofi rhan
O'r ddwyfol farwol loes. w. w.

655 M. 8, 8, 8, 6, D. (M. 29.)

Prynedigaeth.

1 **O!** IESU mawr pwy ond Tydi
A allasai farw drosom ni,
A'n dwyn o warth i fythol fri?
Pwy all anghofio hyn?
Doed myrdd ar fyrdd o bob rhyw ddawn,
I gydfawrhau d'anfeidrol iawn—
Y gwaith a welodd un prydawn
Ar fyth gofiadwy fryn.

2 Nid yw y greadigaeth faith,
Na'th hollarwyddion gwy'rthiol chwaith,
Yn gydbwys a'th achubol waith—
Y marw i ni gael byw;
Rhyfeddod heb heneiddio mwy
Fydd hanes mawr dy farwol glwy',
Ni threiddia trag'wyddoldeb drwy
Ddyfnderau cariad Duw. w. a.

656 M. 8, 8, 8, 6, D. (M. 29.)

Y mwynhad nefol.

1 **O** ARGLWYDD Ior! anfeidrol yw
Dy gariad mawr at ddynol ryw—
Ti drefnaist ffordd i gadw'n fyw
Y gwaels' o'honynt oll:
Trwy waed yn rhad, mae'r ffordd yn
I ganol nef, fy enaid prudd; [rhydd
O! gwyn ei fyd pob perchen ffydd,
Caiff gario'r dydd heb goll.

2 Wel, dyma fy Iachawdwr mawr—
Am dano caned nef a llawr;
Pa dafod ddichon dewi'n awr,
Ga'dd brawf o'i werthfawr hedd?
Digonedd pob digonedd yw,
Glendid a thegwch dynol ryw,
Bywyd a nerth fy enaid byw—
Fy Nuw tu draw i'r bedd.

3 Mae'r dyddiau hir i lawenhau,
O awr i awr yn agoshau;
Fe dderfydd hyn o fywyd brau—
Dianga' i'm dedwydd nyth;
Lle ni ddaw pechod, byd, na chnawd,
I aflonyddu f'enaid tlawd,
Yn ngwedd f'anwylaf henaf Frawd,
Caf ymddigrifo byth. M. B.

657 M. 8, 8, 8, 6, D. (M. 29.)

Y gwynfyd nefol.

PAN collo gwellt y maes eu dawn,
A'r wybr faith ei bore a nawn,
A distryw dd'od yn gyfan iawn
Ar nef a daear lawr—
Caf weled sanctaidd newydd dir,
O degwch ac o bleser pur,
Yn tarddu maes o'r Duwdod gwir,
Gyda gogoniant mawr.

658 M. 8, 8, 8, 6, D. (M. 29.)

Duw a digon.

- 1 **N**ID oes ond f'Arglwydd mawr ei ddawn
 A leinw f'enaid bach yn llawn,
 Nis gallwn ddala mwy pe cawn,
 Mae Ef yn ddigon mawr;
 A digon, digon, digon yw,
 Dy breseanoldeb hyfryd gwiw,
 Yn angen ceidw hyn fi'n fyw,
 A boddlon wyf yn awr.
- 2 Anfeidrol berffaith, sanctaidd Fod,
 Gwna i mi wel'd na chaed erioed,
 Ac na cheir pleser dan y rhod,
 Yn rhagor na'th fwynhau;
 Wel, dyma'r oriau gofiaf mwy,
 A'r pleser gefais ynddynt hwy
 Ddymunaf bellach byth tra bwy',
 Yn unig i barhau. w. w.

659 M. 8, 8, 8, 6, D. (M. 29.)

Gwrthddrych teilwng i'w garu.

- 1 **N**ID yw y ddaear fawr i gyd,
 Yn deilwng o fy serch a 'mryd.
 Nac unrhyw wrthddrych yn y byd—
 'Rwy'n caru Gwrthddrych mwy;
 Nid llai y sawl wy'n garu yw
 Na pherffaith ddy'n a pherffaith Dduw
 Dyoddefodd unwaith farwol friw—
 O! werthfawrocaf glwy'!
- 2 O! addfwyn Iesu! gad im' fod
 O fawn dy gorlan, dan dy nod,
 A phob rhyw nwydau dan fy nhroed,
 Yn gyflawn o dy hedd:
 Yn nghanol terfysg a phob gwae,
 Oros a chystuddiau'n amlhau,
 Heb fedru dim ond llawenhau,
 Nes gorwedd yn y bedd. w. w.

660 M. 8, 8, 8, 6, D. (M. 29)

Duw yn noddfa.

- 1 **F**Y noddfa gadarn, fythol, yw
 Y gair a ddaeth o enau Duw—
 Y ceidw ef fi byth yn fyw,
 Anfeidrol yw ei ras:
 Mi welaf olion traed ei saint,
 Dan y cystuddiau mwya'u maint,
 Yn cadw'u cysur, cadw'u braint,
 Yn wyneb angenu glaa.
- 2 Os rhaid cyfarfod ar fy nhaith
 A rhyw gystuddiau mawrion, maith,
 A thralod eto erioed ni ddaeth
 Yn gawod ar fy mhen;
 Caf yfed o'r afonydd clir
 Sy'n tarddu fry yn Salem dir,
 O dan yr orsedd ddwyfol, bur—
 Cysuron nefoedd wen. w. w.

661 M. 8, 8, 8, 6, D. (M. 29)

Y Cristion hiraethog.

- 1 **P**AN ymddattodo'r tŷ o bridd,
 Am henaid i ddiengu'n rhydd,
 O'r holl gadwynau cryfion sydd
 Yn dal yn awr yn dŷn—
 Caf deimlo pleser uwch y rhod,
 Na ddaeth i galon dyn erioed,
 I feddwl nac i greu fod
 Y fath fwynhad a hyn.
- 2 Myfyrio am fyn'd sydd felus iawn,
 Mae f'enaid eisioes fore a nawn
 Am gynnefino'i nefol ddawn
 A chware'i aden bur;
 Fel pe bai am anturio'n hy',
 Trwy ganol y cymylau fry,
 A neidio i mewn i blith y llu,
 Lle mae'r Messia gwir. w. w.

662 M. 8, 8, 8, 8; 6, 6, 6, 8. (M. 56.)

Llwyddiant yr Efyngyl.

- 1 **P**OB llwyth ac iaith fydd yn gyftún,
Yr Iuddew fel y Cenedl-ddyn;
Fe glywir llais yn mhlith y llu,
Am waith Oen Duw ar Ethiop du;
Clywch lais yr udgorn clir,
Yn galw i Salem dir;
Cawn, cawn feddiannu'r wlad
Ordeiniwyd ini gan ein Tad.
- 2 Fe ddarfu'r nos a'r gauaf du,
Mae'n dechreu gwawrio oddifry;
Cysgodau'r hwyr a aeth yn mhell,
Nesáu mae'r dydd—daw cynnydd mawr,
Clywch lais yr adar mân,
Mor beraidd yw eu cân!
Ffown, ffown ar aden fydd,
I fynwes Duw yn ngoleu'r dydd. w. w.

663 M. 8, 8, 8, 8; 6, 6, 6, 8. (M. 56.)

Gwawr gollyngdod.

- 1 **M**AE'r hyfryd wawr yn awr yn wir,
Yn tori ar bob llaw yn glir,
Mae gras y nef yn gyru'r nos
I ffoi o flaen goleuni'r groes;
Mae'r Jubili gerllaw,
Heb oedi'n fuan daw;
Llawn, llawn ollyngdod fydd,
A molï mawr pan ddelo'r dydd.
- 2 Tu draw i'r bedd heb un len gudd,
Cawn foli'r Oen ag enaid rhydd,
Mewn gynau gwynion fel yr Haul,
R'un ddelw lân ag Adda'r Ail;
Oll â thelynau Duw
Yn molï'r Iesu gwiw,
Byth, byth heb dewi son,
A'r testyn cu fydd Cân yr Oen. E.

664 M. 8, 8, 8, 8; 6, 6, 6, 8. (M. 56.)

Angeu ac esgyniad Crist.

- 1 **O**'I ras ein Hiesu anwyl ni
Fu'n griddfan draw ar Galfari,
Bu ef dan friw a chwerw loes,
Mewn agwedd gwas ar ben y groes;
Y bywyd yn y bedd
Heb degwch yn ei wedd!
Cof, cof fydd byth am hyn
Yn hyfryd fro Caersalem fryn.
- 2 Y trydydd dydd cyfodai Crist,
Er tristwch dwys i uffern drist;
Ar ol ei waith fe aeth i'r ne',
I barotoi i'w eiddo le:
A geilw maes o law
Ei deulu ato draw;
Cof, cof fydd byth am hyn
Gan dyrfa hardd ar Sion fryn. E.

665 M. 8, 8, 8, 8; 6, 6, 6, 8. (M. 56.)

Jerusalem newydd.

- 1 **Y**SALEM newydd sydd yn awr
Yn lledu'i lle, hi leinw'r llawr;
Gogoniant gwlad yw'r ddinas glyd,
Mae'n hynod lân a hardd o hyd;
Ei Brenin da yw Duw,
Mae beunydd ynddi'n byw;
Môr, môr o ras i ni
Sy'n llifo ei heolydd hi.
- 2 Ennillwyd breiniau'r ddinas hon,
A gwaed o ôl y waew-ffon;
Trwy goron ddrain y rhanwyd rhin
Anseidrol dda i aflan ddy'n;
Ei Brenin da yw Duw,
Mae beunydd ynddi'n byw;
Môr, môr o ras i ni
Sy'n llifo ei heolydd hi.

666 M. 8AV. 4 LLIN. (M. 21.)

Rhagoroldeb Iess.

1 **N**ID yw hardd wrthdrysychau daear
Oll ond dim wrth Iesu hawddgar;
Nid yw'r nefoedd i'w chydbrisio,
Pe ba'i nefoedd i'w chael hebdo.

2 Iesu'i hunan yw fy nefoedd,
Tros fy oes ac yn oes oesoedd;
Nef fy nefoedd fydd ei garu,
Ei fwynhau a'i bur foliannu.

3 O, na allwn garu'r Iesu,
Yn fwy fyddlawn, a'i was'naethu!
D'weyd yn dda mewn gair am dano,
Rhoi fy hun yn gwbl iddo. T. J.

667 M. 8AV. 4 LLIN. (M. 21.)

Noddfa i lofruddion.

1 **C**ANED pechaduriaid mawrion,
Fe gaed noddfa i lofruddion;
Noddfa glyd rhag llid dialydd,
Noddfa rad yn ngwlad y cystudd.

2 Caned nef a daearolion,
Sain Hosanna Frenin Sion;
Llawn tosturi yw yn wastad,
Nid oes diwedd ar ei gariad.

3 Canwn mwy am waredigaeth
Heb ei hail, i blant marwolaeth;
Talodd Iesu ein dyledion,
A gorchfygodd ein gelynlion. G.

668 M. 8AV. 4 LLIN. (M. 21.)

Tywysog bywyd.

1 **O!** NA chawn i olwg hyfryd
Ar ei wedd, Dywysog bywyd;
Tegwch byd a'i holl bleserau,
Yn ei wydd a lwy'r ddiflanai.

2 Melus odiaeth yw ei heddwch,
Anghymharol ei brydferthwch;
Ynddo'n rhyfedd cydlewyrcha
Dwyfol fawredd a mwynheid-dra.

3 Uchelderau mawr ei Dduwdod,
A dyfnderoedd ei ufudd-dod,
Sy'n creu synu fyth ar synu
Yn nhrigolion gwlad goleuni. D. C.

669 M. 8AV. 4 LLIN. (M. 21.)

Melusion.

1 **M**ELUS ydyw y myfyrdod
Am ddynoliaeth Crist a'i Dduw
Melus meddwl am ei gariad, [dod
Melus cael o hono brofiad.

2 Melus iawn yw cân o foliant,
Pan bwy'n profi gwir faddeuant;
Melus cael trwy waed y cymmod,
Hedc i lanw fy nghydwylbod.

3 Pan y'm curir gan y tônau,
Gwawd y byd a gorthrymderau,
Melus cael o'r babell briddlyd,
Olwg glir ar dir y bywyd.

4 Melus cofio'r boreu rhyfedd,
Y gadawaf weddill llygredd;
Melus brofaf er fy ngwynfyd
Heddwch Duw yn well na'r bywyd. J. T.

670 M. 8AV. 4 LLIN. (M. 21.)

Gwinllan Iesu Grist.

1 **T**YRED, Iesu mawr, dy hunan,
Chwyth yn rymus ar dy winllan,
Fel y byddo i'r egin dyfu,
Ffrwytho'n beraidd, ac addfedu.

2 Tor dros ben ein hannheilyngdod,
Dyro orphwys dan dy gysgod
Gwledda gaffom oll yn gyfan,
Ar dy gariad, Iesu gwiwlan.

671 M. 8AU. 4 LLIN. (M. 21.)

Yr ardal hyfryd.

1' **N**'A WR wy'n gwel'd yr ardal hyfryd,
Hen gartrefle fy Anwylyd;
Gwlad lle mae pob rhyw gysuron
Yn llifeirio fel yr afon.

2 Ffarwel, bellach, hen bleserau,
Dwyllodd f'y sbryd fil o weithiau;
Cefais bleser canmil purach,
'Ddaw o'i ganlyn ofid mwyach.

3 Nef a daear byth ni phrisia'r,
Perl a ge's—mae'n well na'r India;
Iesu a'i drysor dyna'i sylwedd,
Nef y nefoedd yn y diwedd.

4 Fe ddaw dydd y caf fi ganu
Concwest bai oedd yn fy maeddu:
Haleluia nefol, hyfryd,
Diwedd pechu, diwedd adfyd.

5 Blwyddau hirion o ryfela,
'N oruchafiaeth a derfyna;
Fe dry galar am bob beiau
Yn Hosanna ond eu maddeu. W. W.

672 M. 8AU. 4 LLIN. (M. 21.)

Cân Bernard i Grist.

1 **I**ESU! fy anwylaf Wrthdrrych!
Gobaith f'enaid sy'n dy chwennych:
Ti mae'n dagrau yn ymofyn,
Cri ein meddwl yn dy erfyn.

2 Ti wyt felus faeth y galon,
Ffynnon fywiol, goleu gwiwlon;
Wyt tu hwnt i rym ein cariad,
Wyt tu hwnt i bob dymuniad.

3 Pan ymweli â'n calonau,
Mae dy wir yn rhoi in' olau:
Nid yw'r byd i gyd ond sothach,
Fflam dy gariad sydd yn gryfach.

4 Anwyl Iesu! dod in' brofiad
Helaeth, helaeth, o dy gariad;
Dyro in' dy bresennoldeb—
Hardd a hyfryd wedd dy wyneb. T. J.

673 M. 8AU. 4 LLIN. (M. 21.)

Dedwyddwch y nef.

1 **F**' enaid, cred, anghofia'th ofid,
Edrych i'r ardaloedd hyfryd;
Hed o'r byd sy 'mron a'th orfod,
Y mae gwleddoedd i ti'n barod.

2 Dacw'r gwledydd hyfryd, helaeth,
Roddwyd i mi'n etifediaeth;
Lle mae cariad pur yn llifo
Dros ardaloedd gras heb flino.

3 Dacw'r wlad caf fi deyrnasu
Gyda'm hanwyl Brynwr Iesu,
Gwledda o'i gariad, gwel'd ei wyneb,
Draw i derfyn trag'wyddoldeb.

4 O! na fedrwn yno ddringad
Hanner cynted a'm dymuniad;
Mi awn gyda'r awel hyfryd
Maes o'r byd i dir y bywyd.

5 'Rwyf yn clywed myrdd o seintiau
'Nawr yn canu eu telynau,
Ac yn taro un Hosanna,
Dechreu anthem pen Calfaria.

6 Dengmil o delynau'n canlyn,
Cân heb ddechreu, cân heb derfyn,
Y cerubiaid gyda'r seintiau
Yr un sylwedd eu caniadau.

7 Minnau gaf fod yn eu cwmni,
Cyn pen gronyn yno'n canu,
Edrych gyda hwy yn wyneb
Dysglaer Brenin trag'wyddoldeb. W. W.

674 M. SAU. 8 LLIN. (M. 12.)

Crist yn dyfod o Edom.

1 **P**WY welaf o Edom yn d'od,
Mil harddach na thoriad y wawr,
Yn sathru dan wadn Ei droed,
Elynion yn lluoedd i'r llawr:
Ei wiag wedi ei lliwio gan waed,
Ei saethau a'i gleddyf yn llym,
Ei harddwch yn llanw'r holl wlad,
Yn ymdaith yn amllder ei rym.

2 Fe gododd i fyny ei law,
Ymladdodd, ennillodd y dydd;
Ei holl waredigion a ddaw,
A'i gaethion a roddir yn rhydd;
Ennillodd fath goncwest trwy waed,
Mae ganddo lywodraeth mor fawr,
Hyd eithaf trigfanau ei Dad,
Mae'n cyrhaedd o'r nefoedd i'r llawr.

J. W.

675 M. SAU. 8 LLIN. (M. 12.)

SALM XLVI.

1 **D**UW Israel sy'n noddfa a nerth,
Yn hawdd mewn cyfyngder i'w gael,
Mewn adfyd pwy draetha ei werth?
Mor barod y gweryd y gwael!
Am hyny pe siglai y byd
Pe treiglid mynyddau i'r môr,
Er tyrfu y dyfroedd yn nghyd,
Nid ofnwn yn nghysgod ein Ior.

2 Mae afon a'i ffrydiau yn fyw,
I loni y ddinas i gyd—
Y lle a ddewisodd ein Duw,
Uwchlaw holl ddinasoedd y byd;
Os daw y gelynion ar dro,
Ar Sion i ruthro'n gytûn,
Byth, byth ni symmuir tra bo',
Yn drigfan i'r Brenin ei Hun.

3 Yu ofer, genedloedd y byd,
Y sefchwch yn erbyn ei law,
Ei anadl a'ch gwasgar i gyd,
Y ddaear a dodda mewn braw;
Grym Arglwydd y lluoedd ei Hun
Sy'n ddigon trag'wyddol wrth rai
Pa beth wna ystrywiau pob dyn
Tra byddo Duw Sion o'i phlaidd.

4 O! gwelwch genedloedd i gyd,
Weithredoedd rhyfeddol yr Ior,
Gorchuddir holl wyneb y byd
A heddwch fel tônau y môr,
Rhyfeloedd a beidiant dros byth
Ni chyfyd creulondeb ei llaf;
Anthemau mil amlach na'r gwllith,
A genir i Frenin y nef. W

676 M. SAU. 8 LLIN. (M.

Cariad a gras Crist.

1 **P**A feddwl, pa 'madrodd, pa ddaw
Pa dafod all osod i maes,
Mor felus, mor helaeth, mor llawn,
Mor gryfed ei gariad a'i ras!
Afonydd sy'n rhedeg mor gryf,
Nas dichon i bechod na bai
Wrthsefyll yn erbyn eu llif,
A'u llanw ardderchog di-drai.

2 Fel ffamau angerddol o dân,
Yw cariad f'Anwylyd o hyd;
Fe losgodd bob rhwystrau o'i flaen,
Fe yfodd o'r afon i gyd:
Ymaflodd mewn dyn ar y llawr,
Fe'i dygodd â'r Duwdod yn un;
Y pellder oedd rhyngddynt oedd fa
Fe'i llanwodd a'i haeddiant ei Hu

J

677 M. 8AU. 8 LLIN. (M. 12.)

Caniadau y nefoedd.

1' **D**OES mesur amseroedd byth fry,
Dim oriau cyffelyb i'r byd:
Myn'd heibio ryw oesoedd y sy'
Wrth ganu i'r Drindod yn nghyd:
'R holl nefoedd wrth weled ei ras,
Sy'n synu, yn canu'n fwy hy'
Ganiadau newyddion eu blas;
Wel, dyma'r digrifwch sy' fry.

2 Angelion, Seraphiaid, a Saint,
Wrth ganu'n soniarus yn nghyd;
Eu hadsain sydd gyfuwch ei faint,
Nes dadsain holl nefoedd i gyd;
Neb yno yn glauar ei gân,
Na neb yn addoli mewn rhith,
Eu c'lonau yn llosgi fel tân,
A gwynfyd na fa'wn yn eu plith.

3 'R anrhydedd, y gallu a'r clod,
Y moliant, a'r parch yn gytûn,
O'r nefoedd i'r ddaear gaiff fod,
Yn gyfan i'm Harglwydd ei hun;
Aed son am dy angeu i maes,
O'r gogledd hyd eithaf y de',
Helaethed terfynau dy ras,
Mor belled a chyrrhaedd y ne'. w. w.

678 M. 8AU. 8 LLIN. (M. 12.)

Mawl i'r Drindod.

1 **M**AE yno Dri Pherson yn bod,
Ac eto mewn sylwedd ond Un;
Gogyfuwch mewn gallu a chlod—
I wared plant Adda'n gytûn;
Yn hyn ryw ddyfnderoedd y sy',
Rhy fawrion i'w chwilio hwy 'mlaen,
Yn drech na hwynt-hwythau sy' fry,
I'w gwybod hwy allan yn lân.

2 Caniadau newyddion sy' fry,
Tebygwn o glywed eu llef
Fy enaid blinedig i sy',
Am ddysgu cerddoriaeth y nef:
'R anrhydedd, a'r gallu, a'r clod,
A'r parch, a'r gogoniant, a'r bri,
Yr awrhon fel ag y bu erioed,
I'n Harglwydd yn Un ac yn Dri.

3 Aed ein Haleluia i'r lân,
Trwy'r awyr anfeidrol ei maint,
Cymmysged caniadau rhai gwan
A thyrfa luosog o saint;
Ni gawsom gan cymmaint â'r byd,
Can cymmaint drachefn â hyn,
Can cymmaint â'r nefoedd i gyd,
Brydnawngwaith ar Galfari fry'n.
w. w.

679 M. 8AU. 8 LLIN. (M. 12.)

Y caethion yn dyfod yn rhydd.

1 **O!** CYFOD, ferch Sion, a gwél,
Dy freintiau godidog yn awr:
'R addewid sy'n agor ei sél,
Myn'd rhagddi'n oleuach mae'r wawr;
Tor allan, a llefa, mae'n bryd,
Can's wele dy Frenin yn d'od;
Yn ngerbyd ei gariad trwy'r byd,
I'w Enw tragwyddol bo'r clod.

2 Troir ato luosogrwydd y môr,
Daw Carmel a Saron yn un;
Breninoedd y ddaear a'u stôr,
Anrhegant yr Iesu'n gytûn:
Daw'r bwystfil a'r prophwyd i lawr,
A'u gorsedd a fwir i'r llyn:
Daw diwedd ar Babilon fawr,
Bydd miloedd yn moli am hyn.

W. R. A.

680

M. SAU. 8 LLIN. (M. 12.)

Iswn.

1 **CYFLAWN**WYD y gyfraith i gyd,
Fe ddofwyd ei llid heb fy lladd;
Cyflawnder, wrth hir ofyn iswn,
Ei daliad yn gyflawn a ga'dd;
Cyflawnder a'r gyfraith sy'n awr
Yn edrych i lawr yn ddi-lid,
A'r priodoliaethau mewn hedd
Yn pleidïo trugaredd i gyd.

2 Caed ffynnon o ddwfr a gwaed,
I olchi rhai duon eu lliw,
Ac hefyd hi redodd yn rhad
I'r ardal lle'r oeddwn yn byw:
Er cymmaint o rwystrau ga'dd hon,
Grym arfaeth a'i gyrodd yn mlaen,
I olchi tŷ Dafydd o'r bron,
Jerusalem hefyd ddaw'n lân.

3 Wrth gofio'i riddfanau'n yr ardd,
A'i chwys fel defnydd o waed,
Aredig ar gefn mor hardd
A'i daro â chleddyf ei Dad;
Ei arwain i Galfari fryn
A'i hoelio ar groesbren o'i fodd,
Pa dafod all dewi am hyn?
Pa galon mor galed na's todd?

E. J. a T. L.

681

M. SAU. 8 LLIN. (M. 12.)

Prynuwr byw.

1 **MI** wn fod fy Mhrynwr yn fyw,
A'm prynodd a thaliad mor ddrud,
Fe saif ar y ddaear, gwir yw,
Yn niwedd holl oesoedd y byd:
Er ised, a gwaeled fy ngwedd,
Teyrnasu mae' Mhrynwr a 'Mrawd;
Ac er fy malurio'n y bedd,
Caf weled Ef eto'n fy nghawd.

2 Wel, arno bo'm golwg bob dydd,
A'i daliad anfeidrol ei werth;
Gwir Awdwr, Perffeithydd ein ffy
Fe'n cynnal ar lwybrau blin, ser
Fy enaid ymestyn yn mlaen,
Na orphwys nes cyrhaedd y tir,
Y Ganaan drag'wyddol ei chân,
Y Sabbath hyfrydol yn wir.

3 Dwy aden, fel c'lomen, pe cawn,
Mi grwydrwn, chedwn yn mhell
I gopa bryn Nebo mi awn,
I weled ardaloedd sydd well:
A'm golwg tu arall i'r dw'r,
Mi dreuliwn fy nyddiau i ben,
I garu a channol y Gwr
Yr hoeliwyd ei ddwyllaw ar bren

682

M. SAU. 8 LLIN. (M.

Maw- ddirgelwch dwuoldob.

1 **D**ADGUDDI WYD dirgelion i m
Dirgelion cuddiedig i'r byd,
Meddyliau trugaredd a gras,
I'r penaf bechadur i gyd;
A ro'ed mewn addewid sydd gref,
Na welir fyth fythoedd ei hail,
O ddyfnder y ddaear i'r nef,
Mor gwir, mor sicr ei sail.

2 Fe'm boddwyd mewn syndod yn lân
Wrth chwilio eu natur i maes,
'Does angel, na seraph a gân,
Yn deilwng am ddyfnder ei ras;
Pwy bwysa'i ddyoddefaint ar bren?
Pwy bwysa lawn haeddiant ei loe
Tra feddaf ymadrodd, is nen,
Mi ganaf am goncwest ei groes. w.

683 M. 9-8. 8 LLIN. (M. 11.)

SALM XXIII.

1 YR Arglwydd Goruchaf yw Mugail,
Ni phrofas nag eisieu na gwall,
Caf orwedd ar lân dyfroedd tawel,
Mewn gwelltog borfaoedd di-wall;
Fe ddychwel fy enaid crwydredig,
Fe'm ceidw, fe'm cynnal a'i law,
Fe'm harwain 'rhyd llwybrau cyfiawn-
Ni bydd arnaf bryder na braw. [der,

2 Pe rhodiwn 'rhyd glyn cysgod angu,
Nid ofawn ddim niwed na nam,
Fy Mugail gofalus a'm gwyliai,
I'm tywys a'm harwain bob cam;
Ei wialen a'i ffon a'm cysurant,
Ni theimlwn un arswyd i'm bron,
Pob bwystfil 'aglyfaethus a gilias
Pan welant y wialen a'r ffon.

3 Arlwya im' ford o ddanteithion
Yn ngwydd fy ngelynyon dig iawn,
Ag olew, fy mhen a eneinias,
Fy phiol o hyd fydd yn llawn;
Ei ras a'i ddaioni 'm canlynant
Bob amser caf lawnder di-lyth,
A minnau 'n ddiogel breswyliaf
Yn nghafell ei babell Ef byth. w. b.

684 M. 9-8. 8 LLIN. (M. 11.)

Haul Cysfaunder.

1 CYFODED Haul dysglaer cyfiawnder,
Ar dywyll ardaloedd y byd;
A boed i'r anialwch ar fyrder,
Flodeuo fel rhosyn i gyd;
A chlywer llais dynion yn lluoedd
(Fel cyfarch yr adar y dydd),
Yn canmol goleuni'r cenedloedd,
A gododd i'w gosod yn rhydd.

2 O Sabbath! odiaethol dy oriau,
Dydd gweiniad gorfoledd a gras:
Dos, ymwel a'r bröydd a'r brynau,
Na phroff'sant erioed o dy flas;
Dos, ymwel, cyhoedda wiw godiad
Ein Ceidwad o waslod Ei fedd;
Dwg dorf o estroniaid i brofiad
O'i gariad hyfrydlawn a'i hedd. D. C.

685 M. 9-8. 8 LLIN. (M. 11.)

Llwyddiant yr Efengyl.

1 MAE T'wysog tangnefedd am ledu
Terfynau llywodraeth ei ras;
Mae'n gwisgo ei gledddyf dau finio,
Mae'n galw ei filwyr i'r maes:
Galluoedd y tywyllwch sy'n crynu,
Mae miloedd yn plygu i'r ffydd;
Mae diafol yn colli ei ddeiliaid,
Caffaeliaid sy'n dyfod yn rhydd.

2 Mae arfau'r Efengyl yn llwyddo,
Mae'r cestyll yn syrthio i'r llawr:
Tywyllwch y nos sydd yn cilio,
Myn'd rhagddi yn gyflym mae'r wawr:
Ar bur weinidogaeth y cymmod,
Trwy ddwyfol awdurdod mae llwydd,
Mae'r bobloedd yn taffu'r eulunod
I'r waedd a'r ystlymod yn rhydd.

DR. L.

686 M. 9-8. 8 LLIN. (M. 11.)

Dirgelwch y groes.

O! DEUED trigolion y ddaear
I edrych i Galfari fryn,
I weled dirgelwch annhraethol,
Rhyfeddol i'w chofio'n ol hyn;
Mab Duw, Awdwr bywyd ar groeshren
Yn trengu mewn gwendid a chri;
Y Meddyg yn gwaedu tan boenau,
Y balm a rydd ischyd i ni.

687 M. 9-8. 8 LLIN. (M. 11.)

Dyddanwch pen y daith.

1 **M**AE ffrydiau gorfoledd yn tarddu,
O ddysglauer orseddfainc y Ne';

Ac yno esgynodd yr Iesu,

Ac yno yr eiriol Efe:

Y gwaed a foddlonodd gyfiawnder,

Daenellwyd ar orsedd ein Duw,

Sydd yno yn beraidd yn erfyn,

I ni y troseddwy'r gael byw.

2 Cawn esgyn o'r dyrys anialwch,

I'r beraidd baradwys i fyw;

Ein henaid lluddedig gaiff orphwys

Yn dawel, ar fynwes ein Duw:

Diangfa drag'wyddol geir yno

Ar bechod, cystuddiau, a phoen;

A gwledda i oesoedd diderfyn,

Ar gariad annhraethol yr Oen.

3 O fryniau Caersalem ceir gweled

Holl daith yr anialwch i gyd;

Pryd hyny daw troion yr yria

Yn felus i lanw ein bryd:

Cawn edrych ar stormydd ac ofnau,

Ac angeu dychrynlyd a'r bedd,

A ninnau'n ddiangol o'u cyrhaedd

Yn nofio mewn cariad a hedd. D. C.

688 M. 9-8. 8 LLIN. (M. 11.)

Bywyd trwy Angeu Crist.

1 **R**HYFEDDOD i Alpha ac Omega,

Creawdwr y ddaear a'r ne',

Gymmeryd ein natur a'n tloidi,

A marw ar bren yn ein lle;

Dyrchafer ei Enw'n drag'wyddol

Gan bob rhyw genedlaeth ac oes;

Cyd-ganed y ddaear a'r nefoedd,

Am angeu anfeidrol y groes.

2 Ni gawsom y gwerthfawr Fessia,

Ymgeledd y clwyfus a'r gwan:

Rho'dd yn ewyllysgar ei hunan,

I'r tlawd a'r colledig yn rhan:

Trugarog Samaritan anwyl

Sy'n rhwymo archollion y gwael;

Pob peth angenrheidiol, fy enaid,

Sydd ynddo byth imi i'w gael.

3 Efe sydd yn cau ac yn agor,

Efe sydd yn lladd a bywhau;

Yr enaid mae Ef yn ei glwyfo,

Mae'n sicr o dd'od i'w iachau;

I ddattod gweithredoedd y diafol,

Daeth Brenin y nefoedd i lawr;

Cwmp, f'enaid, yn mreichiau trugaredd,

Mae'n foddllawn dy dderbyn yn awr.

4 Fe'm dygodd o Sinai i Sion,

I ddedwydd breswylfod i fyw:

Etifedd y felldith wrth natur

A gafodd y fendith gan Dduw;

Yn rhad y derbyniais y cwbl,

A gefais, o'r nefoedd i'r llawr:

Ac felly caf eto fy nghynnal,

Nes myned i'r bywyd ryw awr. M

689 M. 9-8. 8 LLIN. (M.

Ymgawdoliad Crist.

MAB Duw a gymmerodd y dynd

Yn gysgod i'w Hanfod ei hu

Er achub a chadw pechadur,

Fe wnaed y ddwy natur yn un:

Agorodd borth dinas y bywyd,

A thrwyddo mae i'w gwynfyd i'w gael

O! ryfedd diriondeb trugaredd,

Mae'n gwnaethur ymgeledd i'r gw

390 M. 9-8. 8 LLIN. (M. 11.)

Gogoniant y Gair.

O! AGOR fy llygaid i weled
 Gogoniant dy arfaeth a'th air;
 Mae'n well imi gyfraith dy enau,
 Na miloedd o arian ac aur;
 Y ddaear â'n dân, a'i thrysorau,
 Ond geiriau fy Nuw fydd yr un;
 Y bywyd trag'wyddol yw 'nabod
 Fy Mhrynwr yn Dduw ac yn ddyn.

Rhyfeddod a bery'n ddiddarfod
 Y w'r ffordd a gymmerodd Efe,
 I achub pechadur colledig,
 Trwy farw ei hun yn ei le!
 Fe safodd fy Mrenin ei hunan,
 Gorchfygodd awdurdod y ddraig;
 Ein Blaenor galluog ni ydyw—
 O, caned preswylwyr y graig.

Daeth blwyddyn y caethion i ganu,
 Doed meibion y gaethglud yn nghyd,
 Ni seiniwn trwy'r nefoedd a'r ddaear
 Gogoniant i Brynwr y byd;
 Mae Brenin y nef yn y fyddin,
 Gwae Satan a'i filwyr yn awr,
 Trugaredd a hedd sy'n teyrnasu—
 Gogoniant trwy'r nefoedd a'r llawr.

Y Llew o lwyth Judah orchfygodd,
 Pa elyn all sefyll o'i flaen!
 Mae Sion yn teithio tuag adref,
 Mewn cerbyd dychrynlyd o dân;
 Bydd miloedd o saint ac angelion,
 Yn dorf ogoneddus yn nghyd,
 Yn canu ryw anthem drag'wyddol
 O foliant i Brynwr y byd.

M. R.

691 M. 9-8. 8 LLIN. (M. 11.)

Deued dy Deyrnas.

1 HELAETHA derfynau dy deyrnas,
 A galw dy bobl yn nghyd,
 Dadguddia dy haeddiant anfeidrol,
 I'th eiddo, Iachawdwr y byd;
 Cwypmp anghrist, a rhwyga ei deyrnas,
 O brysied a deued yr awr,
 Disgynd Jerusalem newydd
 I weled trigolion y llawr.

2 Eheda efengyl, dros wyneb
 Y ddaear a'r moroedd i gyd,
 A galw dy etholedigion,
 O gyrau eithafoedd y byd;
 O brysia'r cyfarfod heb lygredd,
 Na rhyfel, na chystudd, na phoen,
 Dydd Jubil yr etholedigion,
 A chydetifeddion a'r Oen.

3 Dim yno ni fydd ond dyrchafu
 Y Prynwr, yn Dduw ac yn ddyn;
 Y nefoedd i gyd yn ymrymu,
 Rhyfeddu a charu'n gytûn,
 Yr Hwn sydd yn eistedd ar orsedd
 Gogoniant yn nghanol y nef;
 Gwyn fyd, medd fy enaid lluddedig,
 Gai hedeg i'r mân y mae Ef. M. R.

692 M. 9-8. 8 LLIN. (M. 11.)

Mawl i'r Drindod.

IR Drindod Fendigaid ein moliant
 A rown, a gogoniant ar gân;
 I'r Tad ac i'r Mab Tragwyddol,
 I'r Ysbryd Sancteiddiol a Glân:
 Fel gynt cyn rhoi sylfaen y bydoedd
 O'r dechreu yr oedd, ac mae'n awr,
 Y bydd eu per fawl yn oes oesoedd
 Yn seinio trwy nefoedd a llawr.

693 M. 9-8. 8 LLIN. (M. 11.)

Hiraeth am Salem.

1 O! SALEM, fy anwyl gartrefle,
Mae'th enw'r perseiddiaf erioed:
Bryd derfydd fy llafur a'm lludded
O'th fewn mewn llawenydd a chlod?
Pa bryd caiff fy llygaid i weled
Dy byrth sydd o berlau mor ddrud,
A'th eurwch heolydd glân, dysglaer,
A'th furiau sy'n sefyll o hyd?

2 Caersalem, ti ddinas fy Arglwydd,
Pa bryd i'th gynteddau ca' i ddod,
Lle na fydd cyn'lleidfa yn ysgar,
Na diwedd i'r Sabbath yn bod;
Dedwyddwch digymmysag sydd yno,
Ni phrofwyd yn Eden mo'i ryw,
A llewyrch mwy tanbaid na'r haulwen,
Sef llewyrch o orsedd fy Nuw.

3 O! drigfan deg, dawl, a dedwydd,
'Rwy'n cyrchu yn ddyfal i'th gôl;
Yn fuan fe'm gwelir i drosodd,
A'r gwyntoedd ystormus ar ol;
Paham y mae cystudd neu adfyd,
Neu anghau, yn peri 'r fath fraw?
Mae'r tir addawedig mewn golwg,
Mae'r Ganaan drag'wyddol ger llaw.

4 Mae yno gantorion ardderchog,
A'u Ceidwad yw sylwedd eu sain:
A'm brodyr sydd yma gânt esgyn
Yn fuan i ganol y rhai'n:
O! Salem, fy nghartref anwylaf,
I'th fewn mae fy enaid am ddod,
Ac yno fy llafur a dderfydd
Mewn cân orfoleddus a chlod. D. C.—s.

694 M. 9-8. 8 LLIN. (M.

Dyfroedd Iachawdwriaeth.

O! ARWAIN fy enaid i'r dyfro
Y dyfroedd sy'n afon mor bu
Y dyfroedd a dorant fy syched,
Er trymed fy nolur a'm cêr;
Y dyfroedd trag'wyddol eu tarddiad
Y dyfroedd heb waelod na thrai;
Y dyfroedd a olchant fy enaid,
Er dued ac amled fy mai.

695 M. 9-8. 8 LLIN. (M.

Dduw yn hwyrffrydig i ddi.

1 O! ARGLOWYDD Dduw mawr
Nghreawdwr,
Cynnaliwr a Barnwr y byd,
Tydi sy'n adnabod pob calon,
A gwel'd y dirgelion i gyd;
Fy nghanwedd i oll wyt yn wybod,
Am hyny mae'n syndod a sai',
Na bawn yn y llynclyn diwaelod,
Mewn trallod am bechod a bai.

2 Gwnaeth fwy o drugaredd na gware
Fy nghorph rhag ei fyned i fedd,
Gallasai fy ngadael i 'm'gledu,
Nid oeddwn yn haeddu mo'i hedd
Mi glywaf ei lais ef yn galw
Hyd heddyw, bechadur, tyr'd di;
Atebaf i alwad fath hwnw,
Pechadur wrth f'enw wyf fi.

3 O cymmer di feddiant o'm calon,
A dysg i mi foddlon iawn fyw,
Rhoi'r gofal a'r gofid sy'm blino,
A'r cyfian yn nwyllaw fy Nuw:
Gwnaed ef a fo da yn ei olwg,
O'i flaen yr wy'n amlwg a noeth,
Da gŵyr beth i wneyd i blant dynion
Mae'n gyfiawn, yn dirion, a doeth.

T. 1

396

M. 10AV.

(M. 19.)

Fy enaid, bendithia yr Arglwydd.

1 **F**Y enaid oll,
Bendithia'r Arglwydd nef,
Na âd dros gof
Ei ddoniau aml Ef;
Can's maddeu mae
D' anwiredd oll o'i ras,
A llwyr iachau
Dy holl glefydau cas.

2 Gwaredu mae
Dy oes o ddistryw'r bedd,
Rhoi coron ar
Dy ben o ras a hedd:
Diwallu d'enau
Di â phethau da,
A'th ie'nctyd fel
Yr eryr Ef a wna.

3 Trugarog iawn
A graslawn yw Duw nef,
Hwyrfrydig i
Ddigofaint ydyw Ef;
Ni wnaeth yn ol
Ein pechod â nyini,
Er bod ein
Hanwireddau yn ddiri'.

4 Fel Tad i'w blant,
Tosturiol wrth eu llef,
Tosturia 'r Ion
Wrth bawb a'i hofnant Ef,
Can's edwyn Ef
Yn llwyr ein defnydd ni,
A chofio mae
Nad y'm ond llwch di-fri.

P. J.

697

M. 10AV.

(M. 19.)

Cadernid y cyfammod.

1 **C**YFAMMOD hedd,
Cyfammod cadarn Duw—
Ni syfl o'i le—
Nid ie a nage yw;
Cyfammod gwir,
Ni chyfnewidir chwaith;
Er maint eu pla
Daw tyrfa i ben eu taith.

2 Cyfammod rhad,
O drefniad Un yn Dri—
Hen air y llw,
A droes yn elw i ni;
Mae'n ddigon cry'
I'n codi fynyn fyw,
Ei rym o hyd
Yw holl gadernid Duw. E. J.

698

M. 10AV.

(M. 19.)

Ymfrost yn haeddiant Crist.

1 **D**ARFYDDED son
Am haeddiant dyn a'i rym,
Fe dawdd yn llwyr
O flaen cyfiawnder llym;
Yn nghlwyfau'r Oen
Ymfrostia f'enaid tlawd,
Daeth trefn y nef
Ag Iesu imi'n Frawd.

2 Ar dir na môr
Ei debyg gwn nid oes,
Seraphiaid pur
Ni thraethant byth ei oes;
Dringo a wnaf,
Trwy nerth ei ras o'u gwae,
Nes caffwy'n glir
Ei weled fel y mae.

699

M. 10au.

(M. 19.)

Tŷ yr Arglwydd.

1 **Y**N nhŷ fy Nuw,
Lle rhydd ei ras a'i hedd,
Dymunwn fyw
Nes myn'd o'r byd i'r bedd;
A dianc draw
Uwchlaw pob poen a gwae,
I weled gwedd
F'Anwlyd fel y mae.

2 O fewn dy dŷ,
O Arglwydd cu, y cawn
Gysuron cry',
Ac adnewyddol ddawn;
Can's yno mae
Yr arch a'r manna rhad,
Yr aberth hedd,
A thrugareddfa'r Tad.

3 Bod gyda'r saint
Sydd fraint o uchel fri,
Y fwya'i maint
Gaed ar ein daear ni;
Rhed afon Duw
A'i ffrydiau byw'n ddiball,
I'w llawenhau
Yn wyneb gwae a gwall.

4 Aberthau byw
Yn fawl i'n Duw ar dân,
Rhoed dynol ryw
Yn ei gynteddau glân;
Doed pobloedd byd
Yn unfryd ato Ef,
I'w foli 'nghyd,
Mewn hyfryd lafar lef.

700

M. 10au.

(M. 1

Y drefn dragwyddol o ras.

1 **C**YN llunio'r byd,
Cyn lledu'r nefoedd wen,
Cyn cadarnhau'r
Cymylau mawr uwch ben,
Fe drefnwyd ffordd
Yn nghynghor Tri yn Un,
I achub gwael,
Golledig, euog ddyn.

2 Trysorwyd gras,
Ryw annherfynol stôr
Yn Iesu Grist,
Cyn rhoddi deddf i'r môr;
A rhedeg wnaeth
Bendithion arfaeth ddudr,
Fel afon gref,
Lifeiriol dros y byd.

3 I ddynol ryw,
Iachawdwr gwiw a gaed;
Dros lwch y llawr,
Fe ro'es ei werthfawr waed;
Pob peth a ddaeth
Trwy'r iachawdwriaeth rad;
Gwisg hardd i'r noeth,
A chyfoeth a iachâd.

4 Mae'r udgorn mawr
Yn seinio'n awr i mi
Olyngdod llawn
Trwy'r Iawn ar Galfari;
Mawl yn mhob iaith
Trwy'r ddaear faith a fydd,
Am angu 'r groes,
A't gwae'd a'u rho'es yn rhydd. P.

W. B.

701 M. 10^{av.} (M. 19.)

Digon yn yr Iesu.

1 **O** IESU gwiw!
Gwyn fyd a brofo'th ddawn,
A'th gariad pur,
Yn felus nerthol iawn;
Digonedd wyt
I hwn tra ynddo chwyth;
Nid oes i'w gael,
Na'i geisio'n rhagor byth.

2 Hardd Iesu! wyt
Hyfrydwch nefol lu;
Mor bér i'r glust
Yw sain dy enw cu;
I'r genau mae
Fel mél yn felus bur,
Fel nefol win
I'r galon dan ei chur. T. J.

702 M. 10^{av.} (M. 19.)

"Aros gyda ni."

1 **O** ARGLWYDD aros,
Aros gyda ni,
Pa.beth a wnawn
Heb dy gymdeithas Di?
Pwy leinw'th le?
Nid cyfoeth, dawn, na dysg,
Am hyny Arglwydd,
Aros yn ein mysg.

2 Nid addurniadau
Gwych o ddynol waith,
Na dyddiol gylchoedd
O ddefodau chwaith,
Ond llewyrch hoff
Dy bresenoldeb byw,
Wnai'r deml gynt
Yn dŷ i Ti O Dduw.

3 Pa beth wna ffurf,
Ar ol i'r ysbryd ffoi?
Nid ffurf sy'n gyru
Uffern i gyffroi;
Un gair o'th enau
Dry'r gelynion draw;
A'th hyfryd wedd
A'n ceidw rhag pob braw.

4 Pa beth a wnawn
O Dduw os tro'i dy gefn?
Fe dderfydd cariad
Ac fe gilia trefn,
Oer fydd ein gweddi,
Ffurfiol fydd ein cân,
Heb ddylanwadau
Pur dy Ysbryd Glân.

5 Mae'n beiau'n fawr,
Ond nid rhy fawr i Ti.
Eu maddeu'n rhwydd,
Yn ngolwg Calfari;
A gaiff y rhai
A brynwyd drwy dy ras,
Droi'n destyn cân
En holl elynion cás?

6 O Arglwydd aros,
Aros yn ein plith,
Ac yna bydd
Dy fynydd dan y gwllith,
Daw'n holl rasmusau
I hyfrydaf hwyl,
A bydd dy saint
Fel tyrfa'n cadw gwyl.

703

M. 10AV.

(M. 19.)

SALM XCVI.

- 1 **I**R Arglwydd cenwch
 Gân ar lafar lef,
 Cenwch, Bendigwch
 Byth ei Enw Ef;
 O ddydd i ddydd
 Ei iachawdwriaeth fawr—
 Cyhoeddwch hi
 Drwy holl derfynau'r llawr.
- 2 Dadgenwch ei
 Ogoniant Ef yn mhlith
 Y bobl oll, a'i
 Ryfeddodau byth;
 Can's canmoladwy lawr,
 Anfeidrol fawr—
 Ofnadwy yw,
 Goruwch holl dduwiau'r llawr.
- 3 Yr Arglwydd wnaeth
 Y nefoedd ddysglaer fry;
 O'i flaen Ef harddwch
 A gogoniant sy';
 Nerth a hyfrydwch
 Sy'n ei gyssegr glân;
 Nerth a gogoniant
 Rho'wch i'w Enw ar gân.
- 4 Ag offrwm deuwch
 I'w gynteddau'n rhwydd;
 Yn brydferth mewn
 Sancteiddrwydd de'wch i'w wydd;
 Addolwch, ofnwch,
 Ger ei fron yn nghyd,
 Ei gyfiawn farn
 A sicrhâ y byd.

5 Y nefoedd ddysglaer
 Uchod llawenhaed,
 Y ddaear gorfoledded,
 Ef mawrhaed;
 Rhued y môr
 A'i holl gyflawnder maith,
 A'r maes molianned
 Ei ryfeddol waith.

6 Holl brenau'r coed
 Cyd-ganent o'i flaen Ef—
 Iehofa, canys
 Dyfod mae o'r nef,
 I farnu 'r byd—
 Efe trwy gyfiawn raith
 A farna'r bobloedd
 A'i wirionedd maith. DIENW

704

M. 10AV.

(M.

Annogaeth i foli Ddw.

- 1 **P**OB natur doed,
 A'u nerthoedd oll yn awr,
 I ddadgan clod
 Duw, eu Creawdwr mawr:
 Yr awyr glir,
 A'r cyfan dan y rhod,
 Y môr a'r tir,
 Rho'ent ei ryglyddawl glod.
- 2 Dechreued sain
 Seraphiaid yn y nef
 Ddadseinio'n llu
 Ger bron ei orsedd Ef:
 Cyweirient eu
 Telynu oll yn un,
 I ganu clod
 I'r Duwdod yn y dyn.

705

M. 10au.

(M. 19.)

Undeb yr Eglwys.

- 1 **M**AE eglwys Dduw,
Trwy'r ddaer a'r nef yn un—
Y meirw a'r byw,
A'u cydsain yn gyftn;
"Teilwng yw'r Oen,"
Medd seintiau yn y nef—
"Teilwng yw'r Oen,"
Yw'n llafar ninnau a'n llef.

- 2 Darfydded son
Am bob ymryson mwy—
Partiol farn,
A rhagfarn, lawr a hwy;
Doed ysbryd hedd,
Tangnefedd yn eu lle,
A chariad pur
O'r cariad sy'n y ne'. A. G.

706

M. 10au.

(M. 19.)

Arch y Cyfammod

- 1 **A**GORWYD teml
Yr Arglwydd yn y nef,
A gwelwyd arch
Ei lân gyfammod Ef;
Holl ryfeddodau
Person Crist a'i waith,
A welir yno i
Drag'wyddoldeb maith.

- 2 Cyfiawnder Duw
Sydd yno'n ddysglær iawn,
A'r gyfraith bur,
Bob iot o hom'n llawn;
Ond i bechadur,
Melus yw y sain
Fod trugareddfa
Hefyd rhwng y rhai'n.

- 3 Y tanlyd gledd,
Fu'n effro iawn cyn hyn—
Taranau a mellt
Ofnadwy Sinai fryn,
Sy'n awr yn dawel
Yn yr Arch ddi-lyth—
Y gair Gorphenwyd
A'u tawelodd byth.

- 4 Mae'r Archoffeiriad
Yn taenellu'r gwaed,
Mewn gwisgoedd sanctaidd
Llaesion hyd ei draed,
O fewn y llen—
Sancteiddiaf lys y nef,
Ac enwau'r llwythau
Ar ei ddwyfron Ef.

- 5 Priodoliaethau'r
Nefoedd yn gyftn,
Sydd yno'n gwenu
Ar golledig ddyn;
Mae hedd yn awr
O'r nef i'r llawr yn llf',
A noddfa gref
O fewn y nef i ni.

- 6 Crist ydyw'r Arch
A'r drugareddfa rad—
Yn enw Hwn
Anturiwn at y Tad;
Fe wrendy gwyn
Pechadur heb ei ladd,
Fe gymmer blaid
Yr enaid isel radd.

707

M. 10au.

(M. 19.)

Bwrdd yr Arglwydd.

1 **N**ESAWN, nesawn
Mewn myfyrdodau pur,
At fwrdd ein Harglwydd,
I gydgofio 'i gur;
A rho'ed y Brenin
Mawr ar hyn o bryd
Ei wyneb hoff,
Tra byddom yma 'nghyd.

2 **O!** am gael ffydd
I gydfwynhau y wledd,
'Does nef o'i bath
I'w chael tu yma i'r bedd;
Y cariad mawr,
A unodd Duw a dyn,
Sy yma'n awr,
Yn gwneyd y saint yn un.

3 **Diolchwn** am
Y portreadau hyn,
I droi'n myfyrdod
I Galfaria fryn;
Coffawn y dryllio
Mawr dan wg y ne'—
Coffawn y gwaed,
Dywalltwyd yn ein lle.

4 **Pwy** all anghofio'r
Cwpan rhyfedd iawn,
O soriant Duw
Ac uffern dŷn yn llawn?
"Y cwpan hwn"
A yfodd Crist o'i fodd,
A *nef i ni*
Drwy hyn a barotódd.

5 Ymwystlwn oll

I'n Brenin, o un fryd,
I ddwyn y groes
Gan herio gwawd y byd;
Na chaed ein Harglwydd
Un yn gwisgo rhith
Na hunan dwyllwr
Yma yn ein plith.

6 **O** nerth i nerth,
Yr awn mewn newydd hwyl,
Nes d'od yn nghyd
At fwrdd y nefol wyl:
O! ddedwydd saint
Ymlonwch yn gytân,
Os da yw hyn,
Beth fydd y nef ei hun? w.

708

M. 10au.

(M. 14)

Cwynfan Sion.

MAE Sion wan
Yn griddfan dan y groes,
Yn dysgwyl gwawr,
Ar lawr dan lawer loes;
Bywha dy waith,
Ni phery 'nhaith yn hir,
Rwy'n ofni'r bedd
Cyn gwel'd dy wedd yn wir.

709

M. 10au.

(M. 14)

Gwlad well.

MAE brodyr im'
A thadau aeth yn mlaen,
Fu yn y byd
Yn nyfnder dwfr a thân;
Maent heddyw'n iach
Heb ofni pla na phoen,
Yn Salem fry,
Yn mol'i'r addfwyn Oen. w.

710 M. 10, 10, 10, 10, 11, 11. (M. 67.)

Ail ddyfodiad Crist.

GWEL Crist yn dyfod
 Ar y cwmwl draw,
 A phob awdurdod
 Yn ei nerthol law;
 Cerubiaid fyrdd,
 Yn eu cerbydau tân,
 Yn gyru 'n glau
 O gylch eu Harglwydd glân:
 Y ddaear gryn,
 Y beddau ymagorant,
 Cân udgorn Duw,
 Y meirw a gyfodant.

711 M. 10, 10, 10, 10, 11, 11. (M. 67.)

Golwg ar y gogoniant nefol.

1 **T**RWY gywir fydd,
 O esgyn, f'enaid cu!
 Gwel dy breswylfod
 Uwch y wybren fry;
 Ni ddeall dyn,
 Ac ni all tafod chwaith,
 Fyth adrodd maint
 Ei phur ogoniant maith;
 Teyrnasu mae
 Yr Iesu yn fuddugol,
 Angeu a'r bedd
 Orchfygwyd yn drag'wyddol.

2 Un gofid trwm,
 Na chystudd trist, na chur,
 Ni ddaw i byrth
 Y lân breswylfa bur;
 Na chlwy na braw
 I'r saint, i'w blino mwy,

Yr anwyl Oen
 A sych eu dagrau hwy:
 Eu galar maith,
 A'u chwerwon ddwys riddfanau,
 Yno a dry
 Yn hyfryd bér ganiadau.

3 Mae afon bur
 Yn d'od o'r orsedd wiw,
 A dyfroedd bywiol
 Hon rhinweddol yw;
 Yno mae hyfryd
 Bren y bywyd cu,
 A'i firwythau ef
 Sydd wledd drag'wyddol fry:
 Teyrnasu mae
 Yr Iesu yn fuddugol,
 Angeu a'r bedd
 Orchfygwyd yn drag'wyddol.

R. W.

712 M. 10, 10, 10, 10, 11, 11. (M. 67.)

Ni ddryllia gorsen ysig.

FE saif yr arfaeth
 Ddwylol yn ddi-lyth,
 Ni ddryllia'r isel
 Gorsen ysig fyth:
 A'r llin yn mygu
 Byth ni ddiffydd chwaith,
 A hyn a fydd
 Yn fawr ryfeddod faith,
 Hyd oni ddygo
 Farn i fuddugoliaeth,
 A Sion wych
 A'r diroedd iachawd-wriaeth.

713

M. 11AUG.

(M. 20.)

SALM CXLVIII.

1 **C**LODFORWCH yr Arglwydd—

Dyrchefwch eich llef,
Chwychwi sy'n preswyllo
Uchelder y nef;
Angelion, cerubiaid
Seraphiaid a saint,
Cydblethwch ei foliant
Ystyriwch hi'n fraint.

2 Chwychwi haul a lleusad
Sy'n teithio uwch ben,
Chwi ser y goleuni
Sy'n britho y nen—
Chwi ddyfroedd sy'n nofio'r
Ffurfafen rho'wch glod
I enw Iehofa
'Rhwn roes i chwi fod.

3 Clodforwch yr Arglwydd
O'r ddaear yn nghyd,
Y dreigiau'r dyfnderau
Drwy gyrau'r holl fyd,
Tân, cenllysg, ac eira,
Rho'wch iddo Ef barch,
A'r gwyntoedd ystormus,
Cyflawnwch ei arch.

4 Mynyddoedd a bryniau
Y meusydd a'r coed,
Cydgenwch ogoniant
Yr Hwn oedd ericed;
Bwystfilod, 'nifeiliaid
Ymlusgiaid y llawr,
Rho'wch glod ac anrhydedd
I enw'r Duw mawr.

714

M. 11AUG.

(M.

REAN II.

1 **B**RENINOEDD y ddaear
A'r bobloedd yn nghyd,
T'wysogion, penaethiaid,
Holl farnwyr y byd,
Henafgwyr a llancian,
Gwryrfon pob gwlad,
Ac iaith, dan y nefoedd
Rho'wch iddo fawrhâd.

2 Moliennwch yr Arglwydd
Efe yw ein Tad,
Ei enw sy'n dailwng
O barch a mawrhâd;
Y mae ardderchowgrwydd
Ei Hanfod fawr Ef,
Uwch law yr holl ddaear,
Uwch law yr holl nef.

3 Efe sy'n dyrchafu
Ei bobl mewn braint;
Efe yw gogoniant
A mawl ei holl saint:
Ei Israel ddewisol
Chwychwi sydd yn byw
Yn llewyrch ei wyneb,
Moliennwch eich Duw.

715

M. 11AUG.

(M. :

Enw Iesu.

MAE enw fanwlyd
Mor uchel, mor fawr,
Nes seinio yn beraidd
Drwy'r nefoedd a'r llawr;
Ni dderfydd ei gariad,
Ni dderfydd ei glod;
Bydd myrdd yn ei ganmol
Tra'r nefoedd yn bod.

16

M. 11AÜ.

(M. 20.)

SALM XCVII.

1 **Y** BYD gorfoledded
Teyrnasu mae'r Ior,
A chydawenyched
Ynysoedd y môr;
Cymylau a th'willwch
A guddiant ei wedd,
Cyfiawnder a barn
Ydyw trigfan ei Sedd.

2 Fe lysg ei elynion
O amgylch bob un,
Ei fellt a lewyrchant,
A'r ddaear a gryn;
Mynyddoedd y ddaear
A doddant fel cwyr,
Yn ngwyddfod Iehofa
Diflanant yn llwyr.

3 Y nef a fynega'i
Gyfiawnder yn hy',
A gwel'd ei ogoniant
Wna'r ddaear a'i llu;
Goruchel wyt Arglwydd,
Goruwch daear lawr,
Goruwch yr holl dduwiau
Dyrchafwyd Ti'n fawr.

4 Anwyliaid yr Arglwydd,
Drygioni casowch,
Fe geidw'ch eneidiau—
Ei saint llawenhewch;
Fe hauwyd i'r cyfiawn
Oleuni 'mhob mân,
A rhoddwyd llawenydd,
I'r uniawn yn rhan.

5 Chwi saint gorfoleddwch,
Dyrchefwch eich Duw,
Mae'n haeddu addoliad
Pob enaid sy'n byw;
Wrth goffi'a'i sancteiddrwydd
Adseinied eich llef
Mewn sain cân a moliant
O'r ddaear i'r nef. **DIENW.**

717

M. 11AÜ.

(M. 20.)

Heddwch drwy'r gwaed

1 **O** GARIAD! O gariad,
Anfeidrol ei faint,
Bod llwch mor annheilwng
Yn cael y fath fraint:
Cael heddwch cydwybod
A'i chànu drwy'r gwaed,
A chorph y farwolaeth,
Sef llygredd, dan draed.

2 Cydganed y ddaear
A'r nefoedd yn nghyd,
Ogoniant trag'wyddol
I Brynwr y byd:
Molianned pob enaid
Fy Arglwydd ar gân,
Am achub anhydyn
Bentewyn o'r tân. **M. B.**

718

M. 11AÜ.

(M. 20.)

Gras anfesuroi.

TYR'D llanw'n calonau
A gras i'n cryfhau,
Gwna 'n henaid eangu,
Gael meddu a mwynhau,
A dysgu, lled, uchder,
A dyfnder, o hyd,
Dy ras anfesuroi,
A'th gariad i gyd. **DR. W.**

719

M. 11au.

(M. 20.)

Dirgelion y groes.

1 **O!** HENFFYCH ddirgelion
 Anfeidrol eu rhyw,
 A ddaeth i'r goleuni
 Drwy glwyfau fy Nuw;
 Ni fydd trag'wyddoldeb
 Ddim gormod ei hun,
 I chwilio dyfnderoedd
 Fy Arglwydd yn ddyn.

2 Y nerth a'r gogoniant
 A'r gallu, a'r clod,
 Fo i'r Hwn sydd yr awrhon,
 A'r Hwn sydd erioed;
 I'r Alpha, Omega,
 I'r Drindod yn Un,
 I'r Oen a fu farw
 Dros bechod y dyn.

w. w.

720

M. 11au.

(M. 20.)

Cariad Crist.

1 **T**YR'D Arglwydd anwylaf,
 Preswylia dy hun,
 Trwy ffydd a gwir gariad,
 Yn nghalon pob un:
 Fel gwypom, y profom,
 Y teimlom, trwy ras,
 Lawenydd na ddichon
 Un tafod roi maes.

2 Yn awr i'r Duw hwnw
 A ddichon mwy wneyd,
 Nag allom ni feddwl,
 Ddymuno, na dweyd,
 Y byddo trag'wyddol
 Ogoniant is nef,
Gan bawb o'i lân eglwys
 Trwy Grist ei Fab ef.

DR. W.

721

M. 11au.

(M. 1)

Dwyfol effeithiau yr Ffengyl.

1 **F**E welir rhyw ddyddiau,
 Fy Arglwydd a'i gwyr,
 Pan tarddo goleuni
 Yn nghysgod yr hwyr;
 Pan ddelo'r gorllewin,
 Y gogledd a'r dê,
 I brofi cawodydd
 Hyfydaf y ne'.

2 Fe gwymp yr addewid
 Ar ddinas a gwlad,
 Addewid raslonaf,
 Addewid y Tad;
 Tywelltir yr Ysbryd
 Fel moroedd di-drai,
 Ar lwythau hen Jacob
 Yn fwy ac yn llai.

3 Y meibion a'r merched
 Blith draphlith yn nghyd,
 Brophwydant, ganmolant
 Iachawdwr y byd;
 Henafgwyr freuddwydiant
 Freuddwydion o hedd,
 Prin gallant eu credu
 Er profi'r fath wledd.

4 O ddyddiau dedwyddaf
 Wel brysiwch yn mlaen,
 Mae'r arfaeth yn galw,
 Mae pechod ar dân:
 Mae pob peth yn addfed,
 Mae gweddi mewn grym,
 O, tyred ddeheuwynt,
 Yn attal 'd'oes dim.

w

722

M. 11au. (M. 20.)

Ymhyfrydu yn Nghrist.

1 O TYR'D fy Anwlyd,
Fy Arglwydd yn ddyn,
Preswylia mewn teml
A godaist dy hun:
Dy lais sydd mor beraidd,
Mor hyfryd dy wedd,
Dy olwg orchfyga
Farwolaeth a'r bedd.

2 Boed imi'n hyfrydwch
O fore hyd nos,
I ganu am gariad
Rhyfeddol dy groes;
Gogoniant dy Berson;
Rhinweddau pob gras,
Drwy boenau ofnadwy
Yn ennill y maes.

3 Boed cof am y mynydd,
Boed cof am yr awr,
Daeth ffrydiau o ystlys
Fy Arglwydd i lawr;
Gwaed wedi' gymmysgu
A dwfr yn nghyd,
Mwy gwerthfawr bob dafn
O hono na'r byd. w. w.

23

M. 11au. (M. 20.)

Afon cariad.

1 YR afon a lifodd
Rhwng nefoedd a llawr,
Yw gwraidd fy ngorfoledd
A 'nghysur yn awr;
Ar fynydd Calfaria
Y tarddodd yr hedd,
A 'Mhriod sy'n cadw
Agoriad y bedd.

2 Fy enaid, gwel gariad
Yn fyw ar y pren,
Ac uffern yn methu
Darostwng ei ben;
Er marw fy Iesu,
Er hoelio fy Nuw,
Parhaodd ei gariad
Trwy angeu yn fyw.

3 O! gyfoeth diderfyn,
O gariad a gras!
A redodd fel afon
Lifeiriol i maes!
Gras daena i'r dehaus
A'r dwyrain o'r bron,
Fe nosia myrddiynau
I'r bywyd yn hon. w. w.

724

M. 11au. (M. 20.)

Rhyfeddodau'r groes.

1 RHYFEDDOD, rhyfeddod,
I Brynwr y byd,
Roi'i enaid yn aberth,
Yn daliad mor ddrud,
I godi pechadur
O ddyfnder ei wae,
A'i ddwyn i ogoniant,
Byth, byth i barhau.

2 Ei ras a'i cymhellodd
Yn wyneb y groes;
Ei fraich a'i hachubodd
Yn nyfnder ei loes:
Ca'dd lawn fuddugoliaeth
Ar Galfari fryn:
Mewn gwendid gorehfygodd,
Ni ganwn am hyn. w. w.

725

M. 11AU A 12AU. (M. 22.)

Y nef yn agored.

- 1 **A**GORWYD y nef,
 Daeth arch y cyfammod
 I'r golwg yn awr,
 Trwy aberth y cymmod ;
 At Dduw ar ei orsedd,
 Mae croesaw a rhyddid,
 I'r euog tylawd
 Nessu am ei fywyd ;
 Ca'dd uffern ei maeddu,
 Y ddaear cydganed
 Bêr anthem o foliant,
 Mae'r nef yn agored.

- 2 Agorwyd y nef,
 Yr orsedd daenellwyd
 A gwaed y Meichniydd,
 Y cymmod a seliwyd ;
 Taranau a lleisiau
 Digofaint dawelwyd,
 A'r meltt yn yr lawn
 I gyd a ddiffoddwyd ;
 Cyfiawnder sy'n edrych
 O'r nefoedd dan wenu,
 Gwirionedd a heddwch
 Yn cydymgusanu.

- 3 Agorwyd y nef,
 Mae afon rinweddol,
 Yn rhedeg yn llif
 O'r orsedd drag'wyddol ;
 Maddeuant i'r truan,
 Cyfiawnder i'r euog,

Adferiad i'r claf,
 A gwledd i'r newynog ;
 I'r marw rhydd fywyd,
 Y tlawd gyfoethoga,
 A gylch yr aifanaf
 Yn wynach na'r eira.

726

M. 11AU A 12AU. (M.

Gorchwyl y cymmod.

- 1 **A**R hynod ddiwrnod,
 Llu'r nefoedd mewn syndo
 Fu'n edrych i waered
 Ar orchwyl y cymmod ;
 Pob dirgel berffeithrwydd
 Yn natur Iehofa,
 Ddysgleiriodd yn danbaidd
 Ar gopa Calfaria ;
 Gogoniant i'r Iesu,
 Ennilodd ein rhyddid,
 Yn well ni a'i molwn,
 Ar faesydd y bywyd.

- 2 Tywyllodd yr haul,
 Llewyrchodd y nefoedd,
 Fe rwygwyd pob llen
 Ar ddyfnion ddirgeloedd,
 Ein Cadben trwy angeu
 A'i ddwyfol ufudd-dod,
 Faluriodd yn chwilfrw
 Byrth uffern i'r gwaelod ;
 Gogoniant i'r Iesu,
 Ennilodd ein rhyddid,
 Yn well ni a'i molwn
 Ar faesydd y bywyd.

D. C

S A L M - O D L A U .

EGLURHAD.

Fs welir ein bod wedi gosod dwy Salm-Odl sengl, ac un Ddwbl ar gyfer bob dwy dudalen o'r Salmiau.

1. Caner y Salm-Odl sengl drwyddi i bob adnod, fel mae wedi ei threfnu yn y Salm — yr adran gyntaf o'r Dôn hyd y ban dwbl (*double bar*), i'r rhan gyntaf o'r adnod hyd y ban dwbl ||; a'r gweddill o'r Dôn i'r gweddill o'r adnod.

2. Gwelir fod y Salm-Odl ddwbl yr un hyd, ac yn cynnwys yr un nifer o nodau, a dwy Salm-Odl sengl, ac felly bydd yn angenrheidiol canu dwy adnod i'r Dôn ddwbl.

3. Caner y sillebau yn yr adnod cyn belled a'r ban cyntaf | ar y nodau yn y ban cyntaf (*reciting bar*) yn y Dôn. Bydd *amser* y ban cyntaf yn y ddwy adran o'r Salm-Odl sengl, neu yn y pedair adran o'r Salm-Odl ddwbl, yn amrywio yn ol nifer y sillebau a drefnwyd i'w canu ynddo. Gellir'dal ar y ban cyntaf yn mho' adran, yn hwy nag ar y banau ereill, os bydd nifer lluosog o eiriau yn gofyn am hyny: ond gofaler am roddi i'r ban hwn ei lawn amser, hyd yn nod pe byddai ond un gair neu sill i'w ganu ynddo.

4. Peidier a rhedeg yn *rhy* fryslog dros y geiriau pan y bydd llawer o honynt i'w canu i'r un ban, ond gofaler am eu canu yn glir a dealladwy, gyda'r un cyfymdra cymmedrol ag y *darllenir* hwynt yn gyffredin.

5. Caner y sillebau yn y banau ereill i'r adnodau, i'r nodau yn y banau cyfatebol yn y Dôn.

6. Arwydda llinell — ar ol sill neu air yn yr un ban, neu y ban dilynol yn yr adnod, fod yr un sill neu'r un gair o flaen y llinell i'w gyssylltu a'r nodau cyfatebol yn y Don i'r cyfryw llinell yn yr adnod.

7. Gwelir fod acen-nôd / wedi ei roddi wrth y cyfryw eiriau ag y byddai yn ddymunol eu pwys-leisio yn esmwyth wrth eu canu, megys ag wrth eu darllen.

8. Gofaler am beidio canu y geiriau yn yr un amser, hyd y gair diweddaf, nes diweddu yn *ddisymwth* gyda'r Amen: ond arafwr yn raddol ar y geiriau "yn oes oesoedd," nes diweddu yn esmwyth a chryf gyda'r "Amen."

SALM-ODLAU. (CHANTS.)

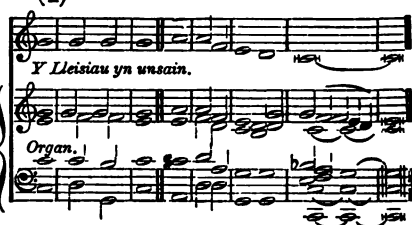
TE DEUM LAUDAMUS (TI, DDUW, A FOLWN).

1

(1)

(2) **GEORGE HIRST, trwy ganiatdd.**

(3)

(4) *Y Llesiau yn unsain.*
Organ.

2

(1)

(2) **TONAU GREGORIG.**

(3)

(4)

3 **R. LANGDON, Mus. Bac.**

SALM-ODLAU.

4

Dr. BORCH.

TE DEUM LAUDAMUS (TI, DDUW, A FOLWN).

(1) **T**I, Dduw, a|folwn; || ti a|gydna- |
byddwn yn | Arglwydd.

Yr holl ddaear' a'th fawl — | di: ||
Y | Tad tra- | gywydd — | ol.

Arnat ti y llefa'r | holl Ang- | elion: || y
nefoedd, | a'r holl | Nerthoedd o'u | mewn.

Arnat ti y llefa | Cerubin a | Sera-
phin: || a | —llef- | erydd ddi- | baid.

(2) Sanct, | Sanct, — | Sanct; || Ar- |
—glwydd | Dduw Sab- | baeth.

Nefoedd a Daear | sydd yn | llawn: ||
o'th | —O- | gon — | iant.

(1) Gogoneddus gôr' yr | Apos- | tolion: ||
a'th | fawl — | — — | di.

Moliannus nifer | y Pro- | phwydi: ||
a'th | fawl — | — — | di.

Ardderchog lu | y Mer- | thyni: || a'th |
fawl — | — — | di.

Yr Eglwys lân | trwy'r holl | fyd: ||
a'th | add — | — ef | di;

Y Tad, o an- | feidrol | Fawredd; || dy
anrhydeddus, | wir, ac | unig | Fab.

Hefyd' yr | Ysbryd | Glân: || y | —
Dydd- | an — | ydd.

(2) Ti, | — — | Crist: || yw | Brenin | y
go- | goniant.

Ti yw' tra- | gywyddol | Fab: || tra- |
gywyddol | Fab y | Tad.

Pan gymmeraiſt arnat' war- | edu |
dyn: || ni ddiys- | tyraist | fru y | Wryf.

Pan orchfygaist | holl nerth | angeu: ||
yr agoraiſt Deyrnas | Nef i | bawb a |
gredant.

Ti sydd yn eistedd' ar Dde- | heulaw |
Duw; || yn ngo- | gon — | iant y | Tad.

Yr ym ni yn credu' mai Ty- | di a |
ddaw: || yn | Farn — | —wr | arnom.

(3) Gan hyny yr attolygwn i ti' gynnor- |
thwyo dy | weision: || y rhai' a | bry-
naist â'th | werthfawr | waed.

Pâr iddynt gael eu cyfrif | gyd â'th |
Saint: || yn | y Go- | goniant tra- | gywyddol.

Arglwydd, | cadw dy | bobl: || a ben- |
dithia dy | eti- | feddiaeth.

Llyw- | — ia | hwy: || a | dyrcha | hwy
yn dra- | gywydd.

(1) Beu- | nydd ac | fyth: || y clod- |
forwn | dy — | di;

Ac anrhy- | deddwn dy | Enw; || byth |
ac yn | oes — | oesoedd.

(3) Teil- | ynga, | Arglwydd: || ein cadw' |
y | dydd hwn | yn ddi- | bechod.

Arglwydd, | trugarhâ | wrthym: || tru- |
—gar- | hâ — | wrthym.

Arglwydd, poed dy drugaredd | a ddél |
arnom: || megys' yr | ym yn ym- | ddiried |
y not.

(4) Arglwydd, y not' yr | ymddir- |
iedais: || na'm gwarad- | wydder | yn
dra- | gywydd.

* Caner yr Emyn ar y Salm-odlau 1 a 2, yn ol y dosraniad uchod o'r geiriau; ac ar y Salm-odlau 3 a 4 caner yr Emyn drwyddo.

ABERTH MOLIANT.

5 DEAN ALDRICH. 6 BATTISHILL.

7 DEAN ALDRICH.

SALM XXIII.

YR Arglwydd | yw fy | Mugail; || ni | —
bydd | eisieu | anaf.

Efe a wna i mi orwedd' mewn por-
feydd — | gwelltog: || Efe a'm tywys' ger |
llaw y | dyfroedd | tawel.

Efe' a | ddychwel fy | enaid: || efe a'm
harwain ar hyd llwybrau' cyf- | iawnder
er | mwyn ei | enw.

Ië, pe rhodiwn ar hyd glyn cysgod
angu, nid | ofnaf | niwed: || canys yr wyt
ti gyd â mi; dy wi- | alen a'th | ffon a'm
cys- | urant.

Ti a arlwyi ford ger fy mron' yn'g'wydd
fy | ngwrthwyn- | ebwyr: || irast fy mhen'
âg | olew; fy | phiol sydd | lawn.

Daioni a thrugaredd yn ddiaw a'm can-
lynant' holl | ddyddiau fy | mywyd; || a
phreswylaf yn nhŷ' yr | Arglwydd | yn
dra- | gywydd.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac | —
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu,' y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad | yn
oes | oesoedd. A- | men.

SALM XXIV.

EIDDO yr Arglwydd y ddaear | a'i chyf- |
lawnder; || y byd, ac | a bres- | wylia |
ynddo.

Canys efe a'i seiliodd | ar y | moroedd, ||
ac a'i sicr- | häodd ar | yr af- | onydd.

Pwy a esgyn' i | fynydd yr | Arglwydd? ||
a phwy a saif' yn | ei le | sanctaidd | ef?

Y glân ei ddwylaw, a'r | purei | galon; ||
yr hwn ni ddyrchafodd ei feddwl at
wagedd, | ac ni | thyngodd i | dwyllo.

Efe a dderbyn fendith | gan yr | Ar-
glwydd, || a chyflawnder' gan | Dduw ei |
iachawd- | wriaeth.

Dyma genedlaeth y rhai' a'i | ceisiant |
ef, || y rhai a geisiant' dy | wyneb | di,
O | Jacob.

O byrth, dyrchefwch eich penau; ac
ymddyrefwch, | ddrysau tra- | g'wyddol, ||
a Brenin y go- | goniant a | ddaw i | mewn.

Pwy yw y Brenin' go- | goniant hwn? ||
yr Arglwydd nerthol a chadarn, yr | Ar-
glwydd | cadarn mewn | rhyfel.

O byrth, dyrchefwch eich penau; ac
ymddyrefwch, | ddrysau tra- | g'wy-

SALM-ODLAU.

ddol; || a Brenin y go- | goniant a | ddaw
i | mewn.

Pwy yw y Brenin' go- | goniant | hwn P ||
Arglwydd y lluoedd, efe yw | Brenin | y
go- | goniant.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac | —
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu, ' y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad | yn
oes | oesoedd. A- | men.

SALM XLVI.

DUW sydd nodd a' a | nerth i | ni, ||
cymhorth | hawdd ei | gael mewn
cy- | fyngder.

Am hyn y nid ofnwn' pe sym- | mudai
y | ddaear, || a phe treiglid' y myn- |
yddoedd i | ganol y | môr.

Er rho' a ther- | fysgu o'i | ddyfroedd, ||
er crynu o'r mynyddoedd | gan ei | ym-
chwydd | ef.

Y mae afon, a'i ffrydiau a lawenhânt |
ddinas | Duw; || cysegr | preswyl- | feydd
y Gor- | uchaf.

Duw sydd yn ei chanol; nid | ysgog |
hi: || Duw a'i cynnorth- | wya yn | fore | iawn.

Y cenedloedd a derfygasant, y teyrnas-
oedd' a | ysgog- | asant; || efe a roddes ei
lef, | todd — | odd y | ddaear.

Y mae Arglwydd y lluoedd | gyd â |
ni; || Y mae Duw Jacob' yn | ymddi- |
ffynfa i | ni.

Deuwch gwelwch' weith- | redoedd
yr | Arglwydd; || pa anghyfanedd-dra' a |
wnaeth efe | ar y | ddaear.

Gwna i ryfeloedd beidio' hyd | eithaf
y | ddaear: || efe a ddryllia y bwa, | ac a |
dyr y | waewffon.

Efe a lyg' y cer- | bydau â | thân: ||
peidiwch a gwybyddwch | mai my- | fi
sydd | Dduw:

Dyrchefir fi' yn | mysg y cen- ' edloedd, ||
dyrch- | efir fi | ar y | ddaear.

Y mae Arglwydd y lluoedd | gyd â | ni; ||
amddiffynfa' i | ni yw | Duw— | Jacob.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac | —
i'r | Ysbryd | Glân.

Megys yr oedd yn y dechreu, ' y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad | yn
oes | oesoedd. A- | men.

SALM XLVII.

YR holl bobl, | curwch | ddwyllaw; ||
llafar genwch' i | Dduw â | llef gor- |
foledd.

Cany s yr Arglwydd goruchaf | sydd
ofn- | adwy: || Brenin mawr | ar yr | holl
— | ddaear.

Efe a ddwg y bobl | danom | ni, || a'r
cen- | edloedd | dan ein | traed.

Efe a ddethol' ein heti- | feddiaeth i |
ni; || ardderchogrwydd Jacob, ' yr | hwn
a | hoffodd e- | fe.

Dyrchafodd Duw' â | llawen | floedd, ||
yr | Arglwydd | â sain | udgorn.

Cenwch fawl' i | Dduw—, | cenwch: ||
cenwch | fawl i'n | Brenin, | cenwch.

Cany s Brenin yr holl | ddaear yw |
Duw; || cenwch | fawl— | yn dde- | allus.

Duw sydd yn teyrnasu | ar y cen- |
edloedd; || eistedd y mae Duw' ar or- |
seddfaine | ei sanct- | eiddrwydd.

Pendefigion y bobl' a ymgaegl- | asant
yn | nghyd, || sef | pobl Duw | Abra- | han;

Cany s tarianau y ddaear' ydynt | eiddo |
Duw; || dirfawr | y dyr- | chafwyd | ef.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac | —
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu, ' y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad | yn
oes | oesoedd. A- | men.

ABERTH MOLIAN'T.

8 CHARD. 9 FARRANT.

10 DR. W. HAYES.

RHAN O SALM LVII.

YMDDYRCHA, Dduw, | uwch y |
nefoedd; || a bydded dy ogoniant | ar
yr | holl — | ddaear.

Parod yw fy nghalon, O Dduw, parod |
yw fy | nghalon : || can- | — af | a chan-
molaf.

Deffro, | fy ngo- | goniant : || deffro, nabl
a thelyn, deff- | rôaf | yn — | fore.

Clodforaf di, Arglwydd, yn | mysg y |
bobloedd : || canmolaf di' yn | mysg — |
y cen- | edloedd.

Cansy mawr yw dy drugaredd | hyd
y | nefoedd, || a'th wir- | ionedd hyd | y
cym- | ylau.

Ymddyrycha, Dduw, | uwch y | nefoedd; ||
a bydded dy ogoniant | ar yr | holl — |
ddaear.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac | —
i'r | Ysbryd Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu, ' y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad | yn
oes | oesoedd. A- | men.

SALM LXV.

MAWL a'th erys di' yn | Sion, O |
Dduw : || ac i ti' y | telir | yr add-
uned.

Ti yr hwn' a wran- | dewi | weddi, ||
atat | ti y | daw pob | cnawd.

Pethau anwir' a'm | gorchfyg- | asant : ||
ein camweddau | ni, ti | a'u glan- | héi.

Gwyn ei fyd yr hwn a ddewisoch, ac
a nes- | âech | atat; || fel' y | trigo yn | dy
gyn- | teddoedd.

Nyni a ddigonir' â da- | ioni dy | dŷ, ||
sef | —dy | deml— | sanctaidd.

Atebi i ni trwy bethau ofnadwy, yn | dy
gyf- | iawnder, || O | Dduw ein | hiachawd- |
wriaeth.

Gobaith' holl | gyrau y | ddaear, || a'r
rhai' sydd | bell — | ar y | môr.

Yr hwn a sierhâ y mynyddoedd | trwy
ei | nerth, || ac a' wreg- | ysir | a chad- | ornid.

Yr hwn a ostega | dwrf y | moroedd, ||
twrf' eu | tônau, a | therfysg y | bobloedd.

A phreswylwyr eithafodd y byd a
ofnant | dy ar- | wyddion : || gwnai i derfyn |
bore a | hwyr lawen- | ychu.

Yr wyt yn ymweled â'r ddaear, ac
yn | ei dyfr- | hau hi : || yr ydwyt yn ei
chyfoethogi hi yn ddirfawr âg afon Duw,
yr | hon sydd | yn llawn | dwfr.

Yr wyt yn paratoi | ŷd — | iddynt, |
pan' ddar- | peraist | felly | iddi.

Gan ddyfithâu ei chefnau, a | gostwng

SALM-ODLAU.

ei | rhychau, || yr ydwyt yn ei mwydo hi
 & chafodau, ac | yn ben- | dithio ei |
 chnwd hi.

Coroni yr ydwyt y flwyddyn | â'th
 dda- | ioni, || a'th lwybrau | a ddi- | ferant |
 frasier.

Diferant ar borfeydd | yr an- | ialwch; ||
 a'r bryniau a ymwre- | gysant | â hyf- |
 rydwch.

Y dolydd a wisgir â defaid, a'r dyffry-
 noedd' a or- | chuddir âg | yd; || am hyny'
 y | bloeddiant, | ac y | canant.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac |—
 i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu, y | mae
 yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad | yn
 oes | oesoedd. A- | men.

REAN O SALM LXVI.

LAWENFLOEDDIWCH i Dduw,
 yr | holl — | ddaear. || Dadgenwch
 ogoniant ei enw; gwnewch ei | foliant
 yn | ogon- | eddus.

Dy- | wedwch wrth | Dduw, || Mor
 ofnadwy | wyt yn | dy weith- | redoedd.

Oherwydd | maint dy | nerth, || y cym-
 mer dy elynion arnynt' fod yn | ddar-
 ostyng- | edig i | ti.

Yr holl ddaear' a'th add- | olant | di; ||
 ac a ganant' i | ti, ie, | canant i'th | enw.

O bobloedd, ben- | dithiwch ein | Duw; ||
 a pherwch glywed | llais ei | fawl — | ef.

Yr hwn sydd yn gosod' ein | henaidd
 mewn | bywyd, || ac' ni | âd i'n | troed— |
 lithro.

Deuaf i'th dy' âg off- | rymau | poeth: ||
 talaf' i | ti fy | addun- | edau.

Y rhai a adroddodd | fy ngwef- | usau, ||
 ac a ddywedodd' fy | ngenau yn | fy nghyf- |
 yngder.

Deuwch, gwrandewch, y rhai oll' a |
 ofnwch | Dduw; || a mynegaf yr hyn' a |
 wnaeth ef- | e i'm | henaidd.

Llefais | arno a'm | genau, || ac esfe | a
 ddyrch- | afwyd a'm | tafod.

Pe edrychaswn ar anwiredd | yn fy |
 nghalon, || ni wran- | daw — | sai yr |
 Arglwydd.

Duw yn | ddiau a | glybu, || ac a wran- |
 dawodd ar | lais fy | ngweddi.

Bendigedig | fyddo | Duw, || yr hwn ni
 throdd' fy | ngweddi | oddi | wrtho,

Na'i dru- | garedd | ef || odd- | — i |
 wrthyf | finnau.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac |—
 i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu' y | mae
 yr | awrhon; || ac y bydd yn wastad | yn
 oes | oesoedd. A- | men.

SALM LXVII.

DUW a drugarhâo wrthym, ac | a'n
 ben- | dithia: || a thy- | wyned ei |
 wyneb | arnom.

Fel yr adwaener dy ffordd | ar y |
 ddaear, || a'th iachawdwriaeth' yn | mhlith
 yr | holl gen- | edloedd.

Molianned y bobl | di, O | Dduw; ||
 molianned' yr | holl — | bobl dy- | di.

Llawenhâd y cenedloedd, a | byddant |
 hyfryd: || canys ti' a | ferni y | bobl yn |
 uniawn,

Ac' a | lywod- | raethi || y cen- |
 edloedd | ar y | ddaear.

Molianned y bobl | di, O | Dduw; ||
 molianned' yr | holl — | bobl dy- | di.

Yna y ddaear' a | rydd ei | ffrwyth; || a
 Duw, ' sef ein | Duw ni, | a'n ben- | dithia.

Duw | a'n ben- | dithia; || a holl derfyn-
 au' y | ddaear a'i | hofnant | ef.

GOGONIAIT I'R TAD, &c.

ABERTH MOLIANT.

<p>11</p> <p style="text-align: right;">DR. P. HAYES.</p> 	<p>12</p> <p style="text-align: right;">WILLIAM HINE.</p>
<p>13</p> <p style="text-align: right;">PARCH. P. HENLEY.</p> 	

SALM LXXXIV.

MOR hawddgar yw' dy | bebyll | di, ||
O | Ar — | glwydd y | lluoedd.

Fy enaid | a hir- | aetha, ||ie, ac a flysia |
am gyn- | teddau yr | Arglwydd;

Fy | nghalon a'm | cnawd || a waeddant |
am y | Duw — | byw.

Aderyn y tó hefyd' a | gafodd | dŷ, ||
a'r wennol nyth iddi, | lle y | gesyd ei |
chywior.

Sef dy all- | orau | di, || O Arglwydd y
lluoedd, fy | Mren — | in a'm | Duw.

Gwyn fyd' pres- | wylwyr dy | dŷ; ||
yn | wastad | y'th fol- | iannant.

Gwyn ei fyd y dyn y mae' ei gad- |
ernid | ynot; || a'th | ffyrdd — | yn eu | calon.

Y rhai yn myned trwy ddyffryn Becca' |
a'i | gwnant yn | ffynnon; || a'r | gwlaw
a | leinw y | llynau.

Ant' o | nerth i | nerth; || ymddengys
pob un' ger- | bron — | Duw yn | Sion.

O Arglwydd | Dduw y | lluoedd, || clyw
fy ngweddi: | gwrando, | O Dduw | Jacob.

O Dduw' ein | tarian, | gwel, || ac
edrych' ar | wyneb | dy En- | einiog.

Cansys | gwell yw | diwrnod || yn dy
gyn- | teddau | di na | mil.

Dewiswn gadw drws' yn | nhŷ fy |
Nuw, || o flaen trigo' yn | mhebyll |
annuw- | ioldeb.

Cansys haul a tharian' yw yr | Ar-
glwydd | Dduw; || yr Arglwydd a rydd |
ras — | a go- | goniant:

Ni attal efe | ddim da- | ioni || oddiwrth' |
y | rhai a | rodiant yn | berffaith.

O | Arglwydd y | lluoedd, || gwyn fyd
y dyn | a ym- | ddiried | ynot.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac | —
i'r | Ysbryd Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu' y | mae
yr | awrhon, || ac y .bydd yn wastad | yn
oes | oesoedd. A- | men.

SALM XCII.

DA yw' mol- | iannu yr | Arglwydd, ||
a chanu mawl' i'th | enw di, | y
Gor- | uchaf.

A mynegi y bore' am | dy dru- | garedd, ||
a'th wir- | ionedd | y noe- | weithiau.

Ar ddegtant, ac | ar y | nabl; || ac ar
y | delyn | yn fy- | fyrliol.

Cansys llawenychaist fi, O | Arglwydd,
a'th | weithred; || yn ngwaith' dy | ddwy-
law y | gorfoll- | eddaf.

SALM-ODLAU.

Mor fawredig, O Arglwydd, yw | dy
weith- | redoedd ! || dwfn | iawn yw | dy
fedd- | yliau.

Gwr | annoeth ni | wŷr : || a'r | ynyfd
ni | ddeall | hyn.

Y cyfiawn a flodeua | fel palm- |
wydden ; || ac a gynnydda | fel cedr- |
wydden yn | Libanus.

Y rhai a blunwyd' yn | nhŷ yr ,
Arglwydd, || a flodeuant | y'nghyn- | tedd-
oedd ein | Duw.

Ffrwythant eto | yn eu | henaint ; ||
turf- | ion ac | iraidd | fyddant.

I fynegi mai uniawn' yw yr | Arglwydd
fy | nghraig ; || ac nad | oes an- | wiredd |
ynddo.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac |—
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu, y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad | yn
oes | oesoedd. A- | men.

SALM XCIII.

YR Arglwydd' sydd | yn teyrn- | asu, ||
efe' a | wisgodd | ardderch- | ow-
grwydd.

Gwisgodd yr Arglwydd nerth, ac |
ymwreg- | ysodd : || y byd hefyd' a sicr- |
hâwyd, | fel na | syfle.

Darparwyd' dy or- | seddfainc er- | ioed : ||
ti | wyt er | trag'wydd- | oldeb.

Y llifeiriaint, O Arglwydd, a ddyrchaf-
asant, y llifeiriaint' a ddyrchaf- | asant
eu | twrf ; || y llifeiriaint' a | ddyrchaf- |
asant eu | tônau.

Yr Arglwydd yn yr uchelder sydd
gadarnach na thwrf | dyfroedd | lawer, ||
na | chedyrn | dônau y | môr.

Sicr iawn yw' dy | dystiol- | aesthau ; ||
sancteidd'wydd a weddai' i'th | dy, O |
Arglwydd | byth.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac |—
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu, y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad | yn
oes | oesoedd. A- | men.

SALM XCV.

DEUWCH, | canwn i'r | Arglwydd ; ||
ymlawen- | hâwn yn | nerth ein |
hiechyd.

Deuwch ger ei fron | ef & | diolch ; ||
canwn' yn | llafar | iddo & | salmau.

Canys yr Arglwydd' sydd | Dduw — |
mawr, || a Brenin mawr' gor- | uwch yr !
holl — | dduwiau.

Yr hwn y mae gorddyfinderau y ddaear |
yn ei | law, || ac uchelderau | y myn- |
yddoedd yn | eiddo.

Y môr sydd eiddo, ac e- | fe a'i |
gwnaeth ; || a'i ddwyllaw | a lun- | iasant
y | sychdir.

Deuwch, addolwn, | ac ym- | grym-
wn ; || gostyngwn ar ein gliniau' ger
bron yr | Arglwydd | ein Gwneuth- | urwr.

Canys efe' yw | ein Duw | ni ; || a
ninnau f'm bobl' ei | borfa a | defaid ei |
law.

Heddyw, os gwrandewch' ar | ei lef- |
erydd, || na cha- | ledwch | eich ca- | lonau,

Megys yn yr | ymry- | sonfa, || fel yn
nydd profed- | igaeth | yn yr an- | ialwch :

Pan demtiodd' eich | tadau | fi, || y
profasant fi, ac y | gwelsant | fy ngweith- |
redoedd.

Deugain mlynedd yr ymrysonais &r
genedlaeth hon, | a dy- | wedais, || Pobl
gyfeiliornus yn eu calon ydynt hwy, ac
nid | adna- | buant fy | ffyrdd.

Wrth y rhai y tyngais | yn fy | llid, ||
na | ddelent | i'm gor- | phwysfa.

GOGONIAINT I'R TAD, &c.

ABERTH MOLIANT.

14 P. HUMPHREY. 15 JONES.

16 ARGWLWYDD MORNINGTON.

SALM XCVI.

CENWCH i'r Arglwydd | ganiad | ne-
wydd; || cenwch' i'r | Arglwydd | yr
holl | ddaear.

Cenwch i'r Arglwydd, ben- | digwch
ei | enw; || cyhoeddwch o ddydd i ddydd'
ei | iachawd- | wriaeth | ef.

Dadgenwch yn mysy y cenedloedd' ei
o- | goniant | ef; || yn mhlith yr holl |
bobloedd ei | ryfedd- | odau.

Canys mawr yw yr Arglwydd, a chan-
mol- | adwy | iawn: || ofnadwy yw efe'
gor- | uwch yr | holl — | dduwiau.

Canys holl dduwiau y bobloedd | ydynt
eil- | unod; || ond yr | Arglwydd a | wnaeth
y | nefoedd.

Gogoniant a harddwch' sydd | o'i ffaen |
ef; || nerth a hyf- | rydwch sydd | yn ei |
gyssegr.

Tylwythau y bobl, | rhoddwch i'r | Ar-
glwydd, || rhoddwch' i'r | Arglwydd o- |
goniant a | nerth.

Rhoddwch i'r Arglwydd' o- | goniant
ei | enw; || dygwch offrrwm, a | deuwch |
i'w gyn- | teddoedd.

Addolwch yr Arglwydd' mewn pryd- |
ferthwch sanct- | eiddrwydd: || yr holl
ddaear, / ofnwch | ger ei fron | ef.

Dywedwch' yn | mysy y cen- | edloedd, ||
Yr | Arglwydd | sydd yn teyrn- | asu;
A'r byd a sicrhâodd efe, fel | nad ya- |
gogo; || efe' a | farna y | bobl yn | uniawn.
Llawenhâd y nefoedd, a gorfol- | edded
y | ddaear; || rhued' y | môr — | a'i gyf- |
lawnder.

Gorfoledded y maes' a'r hyn | oll y
sydd | ynddo: || yna holl brenau y coed'
a | ganant o | ffaen yr | Arglwydd.

Canys y mae yn dyfod, canys y mae yn
dyfod' i | farnu y | ddaear: || efe a farna y
byd trwy gyfiawnder, a'r | bobloedd | a'i
wir- | ionedd.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac |—
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu' y | mae
yr | awrhon, || ac y b:dd yn wastad, | yn
oes | oesoedd. A- | men.

SALM XCVII.

YR Arglwydd' sydd | yn teyrn- | asu; ||
gorfoledded y ddaear; llawen- | yched
yn- | ysoedd | lawer.

Cymylau a thywyllwch' sydd o'i |
amgylch | ef; || cyfiawnder a barn' yw
trigfa | ei or- | seddfaine | ef.

SALM-ODLAU.

Tân a â allan' o'i | flaen — | ef, || ac a
lysg | ei el- | ynion o | amgylch.

Ei fellt a lewyrch- | asant y | byd: || y
ddaeear' a | welodd, | ac a | grynnodd.

Y mynyddoedd a doddasant fel cwyr'
o | flaen yr | Arglwydd, || o flaen | Ar-
glwydd | yr holl | ddaear.

Y nefoedd a fynegant' ei gyf-|iawnder |
ef, || a'r holl bobl' a | welant | ei o- | goniant.

Gwaradwydder y rhai oll a wasanaeth-
ant | ddelfw gerf- | iedig, || y rhai a ymfrost-
iant mewn eilunod; ' add- | olwch | ef
yr holl | dduwiau.

Sion a glywodd, ac a | lawen- | ychodd; ||
a merched Judah a orfoleddasant, o her-
wydd dy farnedig- | aethau | di, O | Ar-
glwydd.

Canys ti, Arglwydd, wyt oruchel' gor- |
uwch yr holl | ddaear: || dirfawr y'th
ddyrchafwyd' gor- | uwch yr | holl — |
dduwiau.

Y rhai a gerwch yr Arglwydd, cas- |
êwch ddryg- | ioni: || efe sydd yn cadw
eneidiau ei saint; efe a'u gwared' o | law
y | rhai an- | nuwiol.

Hauwyd' gol- | euni i'r | cyfiawn, || a
llawenydd' | i'r rhai | uniawn o | galon.

Y rhai cyfiawn, llawenydwch | yn yr |
Arglwydd; || a molienwch wrth goffiad-
wriaeth | ei sanct- | eiddrwydd | ef.

GOGONIANT I'R TAD, &c.

SALM XCVIII.

CENWCH i'r Arglwydd | ganiad |
newydd: || canys efe | a wnaeth |
bethau | rhyfedd.

Ei ddeheulaw | a'i fraich | sanctaidd || a
barodd | iddo | fuddug- | oliaeth.

Hysbysodd yr Arglwydd' ei | iachawd- |
wriaeth: || dadguddiodd ei gyfiawnder'
vn | ngolwg | y cen- | edloedd.

Cofiodd ei drugaredd a'i wirionedd | i
dŷ | Israel: || holl derfynau y ddaear a
welsant' iachawd- | wriaeth | ein Duw | nll.

Cenwch yn llafar i'r Arglwydd, | yr
holl | ddaear: || llefwch, ac ym- | lawen- |
hêwch, a | chenwch.

Cenwch i'r Arglwydd | gyd â'r | delyn: ||
gyd â'r | delyn, | a llef | salm.

Ar udgyrn | a sain | cornet, || cenwch
yn llafar' o | flaen yr | Arglwydd y |
Brenin,

Rhued y môr | a'i gyf- | lawnder; || y
byd' a'r | rhai a | drigant o'i | fewn.

Cured y llif- | eiriant eu | dwylaw; || a
chydganed' y myn- | yddoedd o | flaen
yr | Arglwydd.

Canys y mae yn dyfod' i | farnu y |
ddaear || efe a farna y byd â chyfiawnder.
a'r | bobloedd | âg un- | iondeb.

GOGONIANT I'R TAD, &c.

SALM C.

CENWCH' yn | llafar i'r | Arglwydd, ||
cenwch' i'r | Arglwydd | yr holl |
ddaear.

Gwasanaethwch yr Arglwydd | mewn
lla- | wenydd: || deuwch' o'i | flaen — | ef
â | chân.

Gwybyddwch mai yr Arglwydd sydd
Dduw; efe a'n gwnaeth, ac nid | ni ein |
hunain: || ei bobl ef | ydym, a | defaid
ei | borfa.

Ewch i mewn i'w byrth | ef â | diolch, ||
ac | i'w gyn- | teddau â | mawl;

Diolchwch iddo, a ben- | diithiwch ei |
enw. || Canys | da — | yw yr | Arglwydd:

Ei drugaredd' sydd | yn dra- | gywydd; ||
a'i wirionedd' hyd gen- | edlaeth; a chen- |
edlaeth.

GOGONIANT I'R TAD, &c.

ABERTH MOLIANT.

17 DR. NARES. 18 TALLIS.

19 DR. RANDALL.

SALM CIII.

FY enaid, ben- | dithia yr | Arglwydd : ||
a chwbl sydd ynof, ei | enw | sanct-
aidd | ef.

Fy enaid, ben- | dithia yr | Arglwydd ; ||
ac nac anghofia | ei holl | ddoniau | ef.

Yr hwn sydd yn maddeu' dy holl |
anwir- | eddau ; || yr hwn sydd yn' iach- |âu
dy | holl — | lesgedd :

Yr hwn sydd yn gwaredu' dy | fywyd
o | ddistryw ; || yr hwn sydd yn dy goroni'
â thru- | garedd ac | â thos- | turi

Yr hwn sydd yn diwallu dy enau | &
da- | ioni ; || fel yr adnewyddir' dy ieu- |
enctyd | fel yr | eryr.

Yr Arglwydd sydd yn gwneuthur'
cyf- | iawnder a | barn || i'r rhai | gorthrym- |
edig | oll.

Hysbysodd' ei | ffyrdd i | Moses ; || ei
weith- | redoedd i | feibion | Israel.

Trugarog a graslawn | yw yr | Ar-
glwydd ; || hwyrfrydig i lid, a | mawr o |
drugar- | owgwydd.

Nid byth' yr ym- | ryson ef- | e ; || ac nid
byth' y | ceidw ef- | e ei ddig- | ofaint.

Nid yn ol ein pechodau y gwnaeth'

ef- | e â | ni ; || ac nid yn ol ein hanwir-
eddau' y | talodd ef- | e i | ni.

Canys cyfuwch ag yw y nefoedd'
uwch- | law y | ddaear, || y rhagorodd ei
drugaredd ef' ar y | rhai a'i | hofnant | ef.

Cyn belled ag yw y dwyrain' oddi |
wrth y gor- | llewin, || y pellhâodd efe' ein
cam- | geddau | oddi | wrthym.

Fel y tosturia tad | wrth ei | blant, ||
felly y tosturia yr Arglwydd' wrth y |
rhai a'i | hofnant | ef.

Canys efe a edwyn' ein | defnydd | ni ; ||
cof- | ia mai | llwch — | ydym.

Canys y gwynt a â drosto, ac ni bydd |
mwy o | hono ; || a'i le nid edwyn | ddim
o | hono ef | mwy.

Ond tru- | garedd yr | Arglwydd || sydd
o dragywydd- | oldeb i | dragywydd- | oldeb.

Ar y rhai' a'i | hofnant | ef ; || a'i gyf- |
iawnder i | blant eu | plant.

I'r sawl a gadwant' ei gyf- | ammod |
ef, || ac a gofiant' ei | orchym- | ynon i'w |
gwneuthur.

Yr Arglwydd a barotôdd ei orseddfa |
yn y | nefoedd ; || a'i freniniaeth ef' sydd
yn llywod- | raethu | ar bob | peth.

SALM-ODLAU.

Bendithiwch yr Arglwydd, ei angelion ef, | cedyrn o | nerth, || yn gwneuthur ei air ef, gan wrando | ar lef- | erydd ei | air ef.

Bendithiwch yr Arglwydd, ei holl | luoedd | ef; || ei holl weision yn gwneuthur | ei e- | wyllys | ef.

Bendithiwch yr Arglwydd, ei holl weithredoedd ef, yn mhob mán | o'i lyw- | odraeth; || fy | enaid ben- | dithia yr | Ar- | glwydd.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac | — | i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu, ' y | mae yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad, | yn oes | oesoedd. A- | men.

SALM CIV.

FY enaid, ben- | dithia yr | Arglwydd: || O Arglwydd fy Nuw, tra mawr ydwyt; | gwisgaist o- | goniant a | harddwch.

Yr hwn wyt yn gwisgo goleuni | fel dill- | edyn; || ac yn | taenu y | nefoedd fel | llen.

Yr hwn | sydd yn | gosod || tylathau ei ysta- | felloedd | yn y | dyfroedd;

Yn gwneuthur y cymylau' yn | gerbyd | iddo; || ac yn rhodio | ar ad- | enydd y | gwynt.

Yr hwn sydd yn gwneuthur ei genhadon | yn ys- | brydion; || a'i weini- | dogion | yn dân | fflamlyd.

Yr hwn a seiliodd y ddaear' ar | ei syl- | feini, || fel na' sym- | mudo byth | yn dra- | gywydd.

Tôaist hi â'r gorddyfnder, | megys â | gwisg: || y dyfroedd' a | safent gor- | uwch y myn- | yddoedd.

Gan dy gerydd | di y | ffoisant: || rhag awn dy daran' y | prysur- | asant | ymaith.

Gan y mynyddoedd | yr ym- | godant; ||

ar hyd y dyffryoedd y disgynant, i'r | lle a | seiliaist | iddynt.

Gosodaist derfyn, fel nad | elont | drosoedd; || fel na ddychwelont | i orch- | uddic y | ddaear.

Yr hwn a yrr y ffynnonnau | i'r dyff- | rynoedd, || y rhai' a | gerddant | rhwng y | bryniau.

Diodant holl' fwyst- | filod y | maes: || yr asynod gwylltion' a | dor — | ant eu | syched.

Adar y nefoedd a drigant' ger- | llaw — | iddynt, || y rhai a leisiant | oddi | rhwng y | cangau.

Y mae efe yn dyfrhâu y bryniau' o'i | ysta- | felloedd: || y ddaear a ddigonir' o | ffrwyth — | dy weith- | redoedd.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac | — | i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu' y | mae yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad, | yn oes | oesoedd. A- | men.

SALM CVIII.

PAROD yw' fy | nghalon, O | Dduw; || canaf a chan- | molaf | â'm go- | goniant.

Deffro, y | nabl a'r | delyn; || minnau | a ddeff- | rôaf yn | fore.

Clodforaf di, Arglwydd, yn | mysg y | bobloedd; || canmolaf | di yn | mysg y cen- | edloedd.

Canys mawr yw dy drugaredd' oddi | ar y | nefoedd: || a'th wirionedd' a | gyrhaedd | hyd yr | wybren.

Ymddyrra, O Dduw, | uwch y | nefoedd; || a bydded dy o- | goniant | ar yr holl | ddaear;

Fel y gwareder | dy rai | anwyl; || achub a'th dde- | heulaw, a | gwranddo | fi.

GOGONIAIT I'R TAD, &c.

ABERTH MOLIANT.

20 DR. W. TURNER. 21 DR. WOODWARD.

22 ROBINSON.

SALM CXIII.

MOL- | WCH yr | Arglwydd || Gweis-
ion yr Arglwydd, molwch, ie, |
molwch | enw yr | Arglwydd.

Bendigedig fyddo | enw yr | Arglwydd ||
o hyn | allan ac | yn dra- | gywydd.

O godiad haul' hyd | ei fach- | ludiad ||
moliannus' yw | en — | w yr | Arglwydd.

Uchel yw yr Arglwydd goruwch' yr |
holl gen- | edloedd: || a'i ogoniant | sydd
gor- | uwch y | nefoedd.

Pwy sydd fel yr Arglwydd' ein |
Duw — | ni, || yr hwn' sydd | yn pres- |
wlyio yn | uchel?

Yr hwn' a | ymddar- | ostwng || i edrych
y pethau' yn y | nefoedd, ac | yn y |
ddaear?

Efe sydd yn codi' y | tlawd o'r || llwch, ||
ac yn dyrchafu | yr ang- | enus o'r | dommen,
I'w osod gyda | phendef- | igion, || ie,
gyda | phendef- | igion ei | bobl.

Yr | hwn a | wna || i'r ammhant- | adwy |
gadw | tŷ,

A bod' yn | llawen fam | plant. || Can- |
mol — | wch yr | Arglwydd.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac |—
i'r | Ysbryd | Glan,

Megys yr oedd yn y dechreu, ' y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad, | yn
oes | oesoedd. A- | men.

SALM CXXII.

LLAWENYCHAIS' pan ddy- | wed-
ent | wrthyf, || Awn | — i | dŷ yr |
Arglwydd.

Ein traed a safant o fewn' dy | byrth
— | di, || O | — Je- | rusa- | lem.

Jerusalem' a | adeil- | adwyd || fel dinas
wedi ei chyd-gys- | sylltu | ynddi ei | hun.

Yno' yr | esgyn y | llwythau, || llwyth- |
— au | yr — | Arglwydd,

Yn dyst- | iolaeth i | Israel, || i fol- |
iannu | enw yr | Arglwydd.

Canys yno y gosodwyd' gorsedd- |
feinciau | barn, || gorsedd- | feinciau | tŷ
— | Dafydd.

Dymunwch | heddwch Je- | rusalem: |
llwydd- | ed y | rhai a'th (hoffant.

SALM-ODLAU.

Heddwch fyddo' o | fewn dy | ragfur, ||
a | ffyniant | yn dy bal-|asau.

Er mwyn fy mrodyr a'm cyfeillion' y
dy-| wedaf yn | awr, || Hedd-|— wch |
fyddo i | ti.

Er mwyn tŷ' yr | Arglwydd ein | Duw, ||
y | ceisiaf i | ti dda-| ioni.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac |—
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu,' y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad, | yn
oes | oesoedd. A-| men.

SALM CXLV.

DYRCHAFAF di, fy | Nuw, O |
Frenin: || a bendithiaf dy enw |
byth ac | yn dra-| gywydd.

Beunydd | y'th fen-| dithiaf; || a'th enw
a folaf | byth ac | yn dra-| gywydd.

Mawr yw yr Arglwydd, a chanmol- |
adwy | iawn; || a'i | fawredd sydd | an-
chwil-|iadwy.

Cenedlaeth wrth genedlaeth a fawl |
dy weith-| redoedd, || ac a fyn-| ega | dy
gad-| ernid.

Ardderchowgrwydd' go-| goniant dy |
fawredd, || a'th | bethau | rhyfedd a |
draethaf.

Traethant hwy gadernid' dy weith- |
redoedd ofn-| adwy: || myn-| egaf | fin-
nau dy | fawredd.

Coffadwriaeth amlder' dy dda-| ioni a |
draethant; || a'th gyf-| iawnder | a ddad-|
ganant.

Graslawn a thrugarog | yw yr | Ar-
glwydd; || hwyrfrydig i ddi, a | mawr — |
ei dru-| garedd.

Daionus yw' yr | Arglwydd i | bawb; ||
a'i drugaredd sydd | ar ei | holl weith- |
redoedd.

Dy holl weithredoedd' a'ih glod- |
forant, O | Arglwydd; || a'th | Saint — |
a'th fen-| dithiant.

Dywedant am ogoniant | dy fren- |
iniaeth; || a | thraethant | dy gad-| ernid:

I beri i feibion dynion adnabod' ei
gad-|ernid | ef, || a gogoniant' ardderch- |
owgrwydd | ei fren-| iniaeth.

Dy freniniaeth di' sydd fren-| iniaeth
dra-| g'wyddol: || a'th lywodraeth' a |
bery | yn oes | oesoedd.

Yr Arglwydd sydd yn cynnal' y rhai |
oll a | syrthiant, || ac sydd yn codi | pawb
a | ddaros-| tyngwyd.

Llygaid pob peth' a ddys-| gwylant |
wrthyt; || ac yr ydwyt yn rhoddi' eu |
bwyd iddynt | yn ei | bryd;

Gan ag-| oryd dy | law, || a diwallu
pob peth | byw a'th e-| wyllys | da.

Cyfiawn yw yr Arglwydd | yn ei holl |
ffyrdd, || a sanctaidd | yn ei | holl weith- |
redoedd.

Agos | yw yr | Arglwydd || at y rhai | oll
a | alwant | arno,

At | y rhai | oll || a alwant | arno | mewn
gwir-| ionedd.

Efe a wna ewyllys' y | rhai a'i | hofn-
ant: || gwrendy hefyd eu llefain, | ac a'u |
hachub | hwynt.

Yr Arglwydd sydd yn cadw pawb' a'i |
carant | ef; || ond yr holl rai annuwiol |
a ddi-| fetha ef-| e.

Traetha fy ngenau | foliant yr | Ar-
glwydd; || a bendithied pob cnawd ei
enw sanctaidd ef | byth ac | yn dra- |
gywydd.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac |—
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu,' y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad, | yn
oes | oesoedd. A-| men.

ABERTH MOLIANT.

23 Dr. Blow. 24 Dr. Croft.

25 BROWNSMITH.

SALM XLII.

FEL y brefa yr hydd' am yr af-| onydd |
dyfroedd, || felly yr hiraetha fy enaid'
am | danat | ti, O | Dduw.

Sychedig yw fy enaid am Dduw, | am
y Duw | byw: || pa bryd y deuaſ' ac yr
ymddang-| osaf | ger bron | Duw?

Fy nagrau oedd fwyd i mi | ddydd a |
nos, || tra dywedant wrthyf bob dydd, Pa |
le y | mae dy | Dduw?

Tywalltwn fy enaid ynof, pan | gofiwn |
hyny: || canys aethwn gyda'r gynnulleidfa,
cerddwn gyd â | hwynt i | dy — | Dduw.

Mewn sain | cân a | moliant, || fel | tyrfa
yn | cadw | gwyl.

Paham, fy enaid, y'th ddarostyngir, ac
yr ymder-| fyſgi | ynof? || go-| beith — |
ia yn | Nuw

Oblegid mol-| iannaf ef | eto, || am
iachawd-| wriaeth | ei wyn-| ebpryd.

Fy Nuw, fy enaid a ymddar-| ostwng |
ynof: || am hyny y cofiaſ di, o dir yr
Iorddonen, ar Her-| moniaid | o fryn |
Misar.

Dyfinder a eilw ar ddyfinder, wrth swm
dy bis-| tyloedd | di; || dy holl donau a'th
lifeiriant' a | aethant | drosof | fi.

Eto yr Arglwydd a orchymyn' ei dru-
garedd liw | dydd, || a'i gân fydd gyd â mi
liw nos; sef | gweddi ar | Dduw fy|einioes.

Dywedaf wrth Dduw fy nghraig, Pa-
ham' yr ang-| hofiaist | fi? || paham y
rhodiaf yn alarus | trwy or-| thrymder y |
gelyn?

Megys a chleddyf yn fy esgyrn y mae
fy ngwrthwynebwy'r' yn fy | ngwarad- |
wyddo, || Pan ddywedant wrthyf bob
dydd, Pa | le y | mae dy | Dduw?

Paham y'th ddaros-| tyngir, fy| enaid? ||
a phaham y terfyſgi ynof? ym-| ddir — |
ied yn | Nuw:

Canys eto' y mol-| iannaf | ef, || sef
iachawdwriaeth' fy| wyn — | eb a'm | Duw.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac —
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu' y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad, | yn
oes | oescedd. A- | men.

RHAN O SALM XLIII.

BARN | f, O | Dduw, || a dadleu fy nadl
yn erbyn' y gen- | edlaeth | annhru- |
garog :

Gwar- | — ed | fi || rhag y dyn' twyll- |
odrus | ac ang- | hyfiawn.

Cansys ti yw Duw fy nerth : paham
y'm | bwri | ymaith ? || paham yr âf yn
alarus | trwy or- | thrymder y | gelyn ?

Anfon dy oleuni a'th wirionedd : ty- |
wysant hwy | fi ; || ac arweiniant fi i
fynydd' dy sanct- | eiddrwydd, | ac i'th |
bebyll.

Yna yr âf' at | allor | Duw, || at Dduw'
hy- | frydwch | fy ngor- | foledd :

A mi | a'th fol- | iannaf || ar y | delyn,
O | Dduw, fy | Nuw.

Pahan y'th ddaros- | tyngir, fy | enaid ? ||
a phaham y terfyegi ynof ? go- | beith — |
ia yn | Nuw ;

Cansys eto y mol- | iannaf | ef, || sef
iachawd- | wriaeth fy | wyneb a'm | Duw.

GOGONIAINT I'R TAD, &c.

SALM LI.

TRUGARHÂ wrthyf, O Dduw, yn ol
dy | drugar- | owgrwydd : || yn ol lliaws
dy dosturiaethau, di- | læa fy | anwir- |
eddau.

Golch fi yn llwyr-ddwys' oddi | wrth
fy an- | wiredd, || a glanha fi | oddi | wrth
fy | mhechod.

Cansys yr wyf yn cydnabod | fy ngham- |
weddau ; || a'm pechod sydd' yn | wastad |
ger fy | mron.

Yn dy erbyn di, dydi' dy | hunan, y |
pechais, || ac y gwnaethum' y | drwg hwn |
yn dy | olwg :

Fel y'th gyfiawnhæser | pan lef- | erych, ||
ac y | byddit | bur pan | farnech.

Wele, mewn an- | wir' dd y'm | llun-

iwyd ; || ac mewn pechod' y beich- |
iogodd | fy mam | arnaf.

Wele, ceraist wirionedd | oddi | mewn : ||
a pheri i mi wybod' doeth- | ineb | yn y |
dirgel.

Glanhâ fi âg isop, a | mi a lan- | héir : ||
golch fi, a | byddaf | wynach nâr | eira.

Pâr i mi glywed gorfoledd | a lla- |
wenydd ; || fel y llawen- | ycho yr | esgyrn
a | ddrylliaist.

Cuddia dy wyneb' oddi | wrth fy
mhech- | odau, || a dilëa | fy holl | anwir- |
eddau.

Crëa galon lân | ynof, O | Dduw ; || ac
adnewyddu | ysbryd | uniawn o'm | mewn.

Na fwrw fy ymaith' oddi | ger dy |
fron ; || ac na chymmer dy ysbryd | sanct-
aidd | oddi | wrthyf.

Dyro drachefn i mi orfoledd' dy | iach-
awd- | wriaeth ; || ac â'th hael | ysbryd |
cynnal | fi.

Yna dysgaf dy ffyrdd | i rai | anwir ; ||
a phechad- | uriaid | a droir | atat.

Gwared fi oddi wrth waed, O Dduw,
Duw fy | iachawd- | wriaeth : || a'm tafod
a gân' yn | llafar am | dy gyf- | iawnder.

Arglwydd, agor | fy ngwef- | usau, || a'm
genau | a fyn- | ega dy | foliant.

Cansys ni chwennychi aberth ; pe
amgen, | mi a'i | rhoddwn : || poeth- |
offrwm | ni — | fynd.

Aberthau Duw' dydynt | ysbryd dryll- |
iedig : || calon ddrylllog gystuddiedig, O |
Dduw, — | ni ddir- | mygi.

Gwna ddaioni yn dy ewyllys- | garwch
i | Sion : || adeil- | ada | furiau Je- | rusalem.

Yna y byddi foddolawn i ebyrth cyf-
iawnder, i boeth-offrwm' ac | aberth |
llosg : || yna yr offrwmant | fustych | ar
dy | allor.

GOGONIAINT I'R TAD, &c.

ABERTH MOLIANT.

26 W. J. HUGHES. 27 TALLIS.

28 MORLEY.

SALM XC.

TI, | Ar — | glwydd, || fuost yn bres-
wylfa' i | ni yn | mhob cen- | edlaeth.

Cyn gwneuthur y mynyddoedd, a llunio
o honot' y | ddaear, a'r | byd; || ti hefyd
wyt Dduw, o dragywydd- | oldeb hyd |
dragywydd- | oldeb.

Troi | ddyn i | ddynistr; || a dywedi,
Dych- | welwch; | feibion | dynion.

Canys mil o flynyddoedd ydynt yn dy
olwg | di fel | doe, || wedi yr êl heibio, ac
fel | gwyliaid- | wriaeth | nos.

Dygi hwynt ymaith megys â llifeiriant;
y | maent fel | hân : || y bore y maent' fel
llys- | ieuyn | a new- | idir.

Y bore y blodeua, | ac y | tŷf; || pryd-
nawn y torir ef | ymaith, | ac y | gwywa.

Canys yn dy ddig' y di- | fethwyd | ni, ||
ac yn dy lid- | iowgrwydd | y'n braw- |
ychwyd.

Gosodaist ein hanwiredd | ger dy |
fron, || ein dirgel bechodau | yn ngol- |
euni dy | wyneb.

Canys ein holl ddyddiau ni a ddarfuant'
gan dy ddig- | ofaint | di : || treuliasom |
ein blyn- | yddoedd fel | chwedl.

Yn nyddiau | ein blyn- | yddoedd || y
mae deng | mlynedd | a thri- | ugain :

Ac os o gryfder y cyrhaeddir pedwar
ugain | mlynedd, || eto eu | nerth sydd |
boen a | blinder;

Canys | ebrwydd y | derfydd, || a | ni a
e- | hedwn | ymaith.

Pwy a edwyn | nerth dy | soriant? ||
cans fel y mae' dy | ofn, y | mae dy |
ddigter.

Dysg i ni felly | gyfrif ein | dyddiau, ||
fel y dygom' ein | calon | i ddoeth- | ineb.

Dychwel, | Arglwydd, pa | hyd? || ac
edifar- | hâ o | ran dy | weision.

Diwalla ni yn fore | â'th dru- | garedd; ||
fel y gorfoleddom ac y llawen- | ychom
dros | ein holl | ddyddiau.

Llawenhâ ni yn ol y dyddiau' y cys- |
tuddiaist | ni, || a'r blyn- | yddoedd y |
gwelsom | ddrygfyd.

Gweler dy waith' tu ag | at dy |
weision, || a'th ogoniant' tu ag | at eu |
plant — | hwy.

A | bydded pryd- | forthwch || yr Ar-
glwydd | ein Duw | arnom | ni :

A threfna weithred ein dwylaw |

SALM-ODLAU.

ynom | ni; || Ie, | trefna | waith ein |
dwyllaw.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac |—
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu, y | mae
yr | awrnon, || ac y bydd yn wastad, | yn
oes | oesoedd. A- | men.

RHAN O SALM CXVI.

DA genyf | wrando o'r | Arglwydd || ar
fy | llef— | a'm gwedd-| iau.

Am ostwng o hono' ei | glust— | ataf, ||
am hyny llefa' dros fy | nyddiau | arno |
ef.

Gofidion anheu' a'm | cylchyn-| asant, ||
a gofidiau uffern a'm daliasant; | ing a |
blinder a | gefais.

Yna y gelwais' ar | enw yr | Ar-
glwydd; || Attolwg, | Arglwydd, | gwared
fy | enaid.

Graslawn yw yr | Arglwydd, a | chy-
fiawn; || a thosturiol | yw ein | Duw— | ni.

Dychwel, O fy enaid, | i'th or-| phwys-
fa; || canys yr | Arglwydd | fu dda | wrthyf.

O herwydd i ti waredu fy enaid | oddi
wrth | anheu, || fy llygaid oddi wrth |
ddagrau, a'm | traed rhag | llithro.

Rhodiaf' o | flaen yr | Arglwydd || yn |
nhir— | y rhai | byw.

Beth a | dalaf i'r | Arglwydd, || am | ei
holl | ddoniau i | mi ?

Phiol iachawdwriaeth | a gym- | meraf, ||
ac ar | enw yr | Arglwydd y | galwaf.

Fy addunedau' a | dalaf i'r | Arglwydd, ||
yn awr' yn | ngŵydd— | ei holl | bobl ef.

Aberthaf i ti | aberth | moliant; || a |
galwaf ar | enw yr | Arglwydd

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac |—
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu, y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad, | yn
oes | oesoedd. A- | men.

SALM CXXX.

O'R dyfnder' y | llefais | arnat, || y
llefais | arnat, | O— | Arglwydd.

Arglwydd, | clyw fy | llefain; || yst-
ryied dy glustiau' wrth | lef— | fy
ngwedd-| iau.

Os creffi ar anwir-| eddau, | Arglwydd, ||
O | Arglwydd, | pwy a | saif ?

Ond y mae | gyda | thi || fadd-| euant |
fel y'th | ofner.

Dysgwyliaf | am yr | Arglwydd : ||
dysgwyl fy enaid, ac yn ei | air ef | y
go-| beithiaf.

Fy enaid sydd yn dysgwyl am yr Ar-
glwydd' yn fwy nag y mae' y gwylwyr |
am y | bore; || yn fwy nag y mae' y |
gwylwyr | am y | bore.

Dysgwyliaf Israel | am yr | Arglwydd; ||
o herwydd y mae trugaredd gyd â'r Ar-
glwydd, ac aml ym-| wared | gyd âg | ef.

Ac efe' a | wared | Israel || oddi | wrth
eu | holl anwir-| eddau.

Gogoniant i'r Tad, | ac i'r | Mab, || ac |—
i'r | Ysbryd | Glân,

Megys yr oedd yn y dechreu, y | mae
yr | awrhon, || ac y bydd yn wastad, | yn
oes | oesoedd. A- | men.

MYNEGAI PR SALM-ODLAU.

(CHANTS.)

Tr, Dduw, & folwn.	RHIF	DWFL.	ENIF
George Hirst	1		
Tonau Gregorig	2		
Langdon, R.	3		
Boyce, Dr.	4		
SENGL.			
LLON.			
Aldrich, Deon	5		
Battishill, J.	6		
Chard... ..	8		
Farrant	9		
Hayes, Dr. P.	11		
Hine, W.	12		
Humphrey, P.	14		
Jones, John	15		
Nares, Dr.	17		
Tallis	18		
Turner, Dr. W.	20		
Woodward, Dr.	21		
LLYDDF.			
Blow, Dr.	23		
Croft, Dr.	24		
Hughes, W. J.	26		
Tallis	27		
		LLON.	
		Aldrich, Deon	7
		Hayes, Dr. W.	10
		Henley, Parch. P.	13
		Mornington, Iarll	16
		Randall, Dr.	19
		Robinson, J.	22
		LLYDDF.	
		Brownsmith, J. L.	25
		Morley, W.	28
		SALMAU.	
		Ti, Dduw, & folwn	1, 2, 3, 4
		XXIII., XXIV., XLVI., XLVII.	5, 6, 7
		LVII., LXV., LXVI., LXVII.	8, 9, 10
		LXXXIV., XCII., XCIII., XCV.	11, 12, 13
		XCVI., XCVII., XCVIII., C.	14, 15, 16
		CIII., CIV., CVIII.	17, 18, 19
		CXIII., CXXII., CXLV.	20, 21, 22
		XLII., XLIII., LI.	23, 24, 25
		XC., CXVI., CXXX.	26, 27, 28

ABERTH MOLIAN'T.

THE HYMN BOOK CONTAINS 726 HYMNS AND 28 CHANTS.
 THE HYMN AND TUNE BOOK CONTAINS THE HYMNS, WITH
 344 APPROPRIATE TUNES AND 28 CHANTS.

PRICES OF THE VARIOUS EDITIONS.

HYMN AND TUNE BOOK.

	s.	d.
Cloth boards, sprinkled edges	4	0
Cloth boards, bevelled, red edges	5	0
Levant grained roan, gilt edges... ..	6	0

HYMN BOOK, WITH CHANTS.

	s.	d.
Cloth boards, sprinkled edges	1	6
Cloth boards, bevelled, red edges	2	0
Levant grained roan, gilt edges... ..	3	0

Tonic Sol-fa Notation

HYMN AND TUNE BOOK.

	s.	d.
Cloth boards, sprinkled edges	3	6
Levant grained roan, gilt edges... ..	5	0

SOL-FA TUNE BOOK.

(WITHOUT THE HYMNS.)

	s.	d.
Cloth Boards, sprinkled edges	1	6
Cloth boards, bevelled, red edges	2	0
Levant grained roan, gilt edges... ..	3	0

All particulars can be obtained on application to Mr. WILLIAM JONES, 45, Grey Street, Liverpool.

Single copies will be forwarded Post FREE at the above prices.

ARGRAFFWYD DROS Y CYHOEDDWYR GAN J. HADDON & CO.,
 3, BOUVERIE STREET, FLEET STREET, LONDON.

1875.

